

— izhaja ob 4. zjutraj. —

Stane mesečno Din 45.—; za mo-
sestavno Din 40.— neobvezno.

Oglas: po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3084, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3056.Uredniški oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 3059.Podružice: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem črt. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.345 — Praha čisto 78.850,
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 31. decembra.

Leta 1927. se od samih volitev nismo mogli prav oddahnuti. Mesto dela smo imeli stalen nemir. Oblastne samouprave so ustanovljene. Mi, ki smo kot prepričani demokrati zavzeti za procvit samouprav, le obžalujemo, da se je obeh oblasti Slovenije polastila stranka, ki jih smatra za objekti svoje strankarske zagrizenosti. Že sedaj sta obe ti oblasti znani po krivičnosti svojega poslovanja in po brezglavi finančni politiki, ki hoče vse naenkrat povziti, pri tem pa ji zastaja trda kost v vratu. Kako vse drugače bi bilo lahko, če bi najboljše sile vseh strank složno sodelovale v vseh naših samoupravah!

Najsvetlejša točka minulega leta je ustanovitev Kmečko-demokratske koalicije v Beogradu. Že do danes smo dosegli lepe uspehe; ne le s kritiko upravnih in zakonodajnih pogrškov, tudi pozitivno smo že marsikaj dosegli in vplivamo odločilno zlasti na to, kakšen bo novi davčni zakon in da ga čimprej dobimo. Z možnim in stvarnim nastopom smo prepričali najširše kroge, da tako kakor je sedaj, glede državne uprave in razdelitve bremen ne gre več naprej in da imajo odločilni krogi izbirati med našim, državnim ideji vedno udanim, lokalnim in ustvarjalnim sodelovanjem in našim neizprosnim odporom proti hegemonizmu, ki ga moramo v interesu državne ideje zloiniti.

Kmečko - demokratska koalicija je dvignila samozavest naroda v krajih, ki so že obupavali, je-li možno v lastni narodni državi doseči dejansko enakopravnost in je tudi sicer vplivala popolnoma na politično konsolidacijo ljudstva, ki je razkosano na preveč strank. Zlasti na terenu skupnih volilnih okrajev poslancev Kmečko-demokratskega kluba je po desetletjih, od tujcev izrvanih bratomornih bojih nastopilo bratsko razpoloženje med Hrvati in Srbi. To dejstvo bo osvojilo ogromno doslej vezanih sil. Čestitamo Hrvatski!

Ta primer pa vabi tudi nas v Sloveniji, da pokopljemo malo ljubosumja in usmerimo vse sorodne sile na skupni cilj, da nam naša predraga ožja domovina s svojim dobrim ljudstvom in naravnimi zakladi ne zapade v stranišnih duhomornih oklepih klerikalstva, mi pa da se ujedimo na pozitivnem, ustvarjalnem delu za pozicijo Slovenstva v našem velikem narodu.

Leta 1927. je torej ob vseh svojih temnih straneh vendarle prinesel lep korak naprej k enotnejši grupaciji političnih sil v Jugoslaviji. Hoteli smo še več. Hoteli smo — in to prav iskreno — zediniti se s silami celokupne demokracije. Moči g. Davidoviča v lastni stranki za ta visoki cilj doslej še niso zadoščale. A mi smo se tu in nadajali nas še ista želja: celokupno demokracijo združiti pod en prapor. Ta program je tudi program Kmečko-demokratskega kluba. Naj bi tudi demokrati pod predstvom g. Davidoviča, ki uživa naše polno zaupanje, prav tako odločno pokopali vse predsodke in pretekle zamerje, pa bo mogoče ustvariti demokratsko-seljaško politično organizacijo preko vse naše države vsaj v letu 1928.

Naše srbijanske brate prosimo, naj objektivno proučavajo vzroke našega nezadovoljstva. Sklicevanja na Kajmakčalan smo siti do grla. Seveda tudi mi ne maramo prezentirati nikakih računov za delo ob narodnem osvoboditvi. Naše nezadovoljstvo je globoko in se zbira v nas že pol desetletja postopno, kakor so prihajale upravne pogrške in krivice. To nezadovoljstvo nima posla z osebnimi interesi in je obstojalo tudi, ko smo bili par mesecev v vladi. Ako pa smo zdaj tako brezobzirni v razkrinkavanju gnolobe in nezmožnosti in nam ne bo ust zavezala nobena pretnja, s tem seveda ni rečeno, da nismo v svojem srcu in v vsem mišljenju ostali isti, oni isti udani ljubitelji in branitelji ideje edinstva, kakor smo bili kdaj prej, ko smo še vse gledali v jutranji zarji jugoslovskega idealizma. Da, baš zaradi te naše ljubezni nam je danes ves ta boj tako težak, a izvojevati ga moramo, ker smo po vseh žalostnih razočaranjih prišli do prepričanja, če pojde tako navzdol, da pridejo posledice, za katere se nam srce stiska v strahu, kaj bo potem z našo domovino.

Naša stranka je v l. 1927. šla skozi težke boje. Vse je bilo proti njej, ker smo bili vsem, navzgor in navzdol, na levo in desno, trajen opomin in slaba vest njihovih grehov, kritik in borci, ki bi se jih bili radi iznebili. A SDS je ostala. Četudi je vlada lastne države naperila proti njej vse strelce. Ta elita armada 250.000 kroglic, jeklenege srca in požrtvovalna za idejo, ki jo je zamislila in vžjubila, bo tudi v letu 1928. storila svojo dolžnost.

Dr. Gregor Zerjav.

Rothermereove noveletne injekcije Madžarom

London, 31. dec. (ri.) Lord Rothermere je odposlal za novo leto madžarskemu narodu čestitke, v katerih jim prorokuje boljšo bodočnost.

„Velika je ideja kmečko- demokratske koalicije“

Posl. Pavle Radić o ponesrečenih obupnih intrigah nasprotnikov koalicije. — Kako so nastale »senzacije« o nezadovoljstvu v HSS. — Narekuje jih strah pred naraščajočo močjo KDK.

Beograd, 31. decembra p. Beograjska »Politika« je prinesla povsem izmišljeno vest o nezadovoljstvu nekaterih radićevskih poslancev s Kmečko-demokratsko koalicijo. To vest, ki jo je že včeraj odločno zavrnil Svetozar Pribičević, je danes demantiral tudi poslanec Pavle Radić v beograjski »Reči«. Med drugim pravi:

»Znano je, da ne dajem rad izjav, ker dobro ocenjujem razmere v našem tisku, v katerem se zelo lahko ustvarjajo pogršne informacije in pogršni zaključki na podlagi izmišljenih izjav. Tak je slučaj tudi z informacijo redakcije »Politike« od 30. decembra o akciji Kmečko-demokratske koalicije. Ta informacija skuša prikriti zmešnjavo političnih krogov v Beogradu, ki je nastala z ustvaritvijo in delom Kmečko-demokratske koalicije, ter bi rada umetno zanesla to zmešnjavo v javnost, ki z velikim zanimanjem in večnoma z odkritimi simpatijami spremlja delo koalicije. Zato porabljam to priliko, da odkrijem skrivno igranje gotovih političnih krogov v Beogradu, s katero bi radi po znanem radikalnem receptu iz prejšnjih dob brez izbire sredstev ustvarili v javnosti mnenje, da obstoji nezadovoljstvo v hrvatskem seljačkem klubu nad politiko St. Radića, to je nad politiko Kmečko-demokratske koalicije. Za pošteno in objektivno javnost je važno, da ve, da so pred kratkim

časom pričele iz gotovih političnih krogov širiti različne vesti v zagrebškem tisku, da bi jih mogli nato navidezno naivno ponatisniti. Ko jim to ni uspelo in jim je bila onemogočena namera, skriti svoje nepošteno prste, niso tega iznesli v nobenem svojem beograjskem službenem listu, temveč so si izbrali dozdevno neodvisni politični list »Politiko«, pri čemer je njihovim željam ustregel človek, ki ima mnogo razlogov, da je nezadovoljen s svojimi političnimi uspehi in posebno z ustvaritvijo Kmečko-demokratske koalicije in njenim poštenim in odkritim sodelovanjem s klubom Saveza zemljoradnikov. Toda ne pozabijo naj vsi, ki ga podpirajo in ki se strinjajo s takim delom, da je velika ideja večja od vseh naziranj in interesov posameznih zlobnikov in posameznih klik, pa tudi posameznih političnih krogov, ker se giblje in razvija po stvarnih in od režima neodvisnih zakonih, etičnih, psiholoških in politično dinamičnih.

Tudi ta naša ideja že danes moralno absolutno vlada v politiki naše države in, ker je omajala že itak slabo moč sedanjega režima, stalno pretresa odnose vladnih strank, ker ni samo naša kmečka, demokratska, hrvatska, srbska in slovenska, temveč je jugoslovska, narodna in državna, ozko zvezana z nadaljnjim razvojem, pa tudi s samim obstojem naše države.

Kultura kot pastorka režima

Vladna večina je slepa in gluha za vse argumente. — Klerikalci se v Sloveniji predstavljajo za zaščitnike univerze in podpor-nike gledališča, v Beogradu pa brez protesta glasujejo za § 44 in za novo redukcijo subvencij gledališču

Beograd, 31. decembra i. Današnja razprava o proračunu ministrstva prosvete in finančnem odboru je prinesla globoko razočaranje. Medtem, ko se je vršila in odboru razprava, se je izvedelo, da je vladna večina kljub vsem utemeljenim argumentom govornikov Kmečko-demokratske koalicije, ki so s stvarnimi razlogi pobijali srdomni člen 44. finančnega zakona, sklenila, da vztraja pri tem členu. Večina je nadlele sklenila, da se morajo tudi krediti za državna gledališča zmanjšati za 2,5 milijonov dinarjev, od česar odpade pol milijona za ljubljansko gledališče, ki je bilo že doslej povsem po mačehovski tretiranju, tako da je eksistenca ljubljanskega gledališča v sedanjem obsegu in na umetniškem nivoju upropaščena. Razen tega je vladna večina tudi sklenila celo vrsto drugih redukcij, tako da je pro-

račun ministrstva prosvete že bolj okrnjen, nego je bil doslej. Tudi matičborsko gledališče je krato prizadelo. Njegova že letos več kot skromna subvencija 567.000 Din je zmanjšana na 500.000 Din. Naravno je, da so te nove redukcije in uporno vztrajanje vladne večine pri čl. 44. izzvale ogorčenje pri poslancih Kmečko-demokratske koalicije.

Značilno je, da je tudi klerikalna stranka, katere poslanci tekmo cele prosvetne debate niti besedice niso zmirli v obrambo slovenskih kulturnih dobrin, sodelovala pri teh sklepih in prevzela tako polno odgovornost za pogubonosne posledice, ki bodo nastale. S svojim današnjim delom v Beogradu je razkrinkana vsa njena neiskrenost in navidezna borba za slovensko univerzo in slovensko gledališče.

Ljubljanska opera resno ogrožena

Paragraf o redukciji univerz ostane

Državna subvencija znižana zopet za pol milijona. — Opere naj pomagajo vzdrževati glavna mesta, drugače se osnuje za vsa država samo ena opera

Beograd, 31. decembra. p. Danes ob 2. popoldne pred sejo finančnega odbora, so se sestali člani vladne večine finančnega odbora k posvetovanju o proračunu ministrstva prosvete. Glavni predmet tega posvetovanja je bil člen 44. finančnega zakona. Vladna večina je kljub apelom opozicije, naj se ta člen črta, sklenila, da ostane neizpremenjen. Radikalni poslanec Ilija Mihajlović je med debato izjavil, da za proračun ne bo glasoval, ako bodo ostali v veljavi predlagani krediti za gledališča in opere. Da bi rešil položaj, je demokrat Milan Grol predlagal in je bilo nato tudi sklenjeno, naj se operam v Zagrebu in Beogradu zmanjšajo dotacije za 1 mili-

on dinarjev operi v Ljubljani pa za pol milijona. Ako mesta Beograd, Zagreb in Ljubljana sama dotirajo svoje opere z vsotami, ki so jim bile črtane v državnem proračunu, bodo opere ostale še nadalje, drugače pa se bodo združile v eno, ki bi izmenoma gostovale po posameznih mestih.

Glede gledališč je sklenjeno, da ostane v državni upravi gledališče v Skoplju, ostala oblastna gledališča pa dobe po pol milijona dinarjev subvencije, a le pod pogojem, da jim mesta, kjer obstoje, nakažejo najmanj po 200.000 Din. Finančni minister bo šel občinam v toliko na roke, da jim bo dovolil v to svrhu pobiranje posebnih taks.

Radi snega oviran železniški promet

Vrhovni kontrolor vseh naših prometnih ustanov

Vlaki na liški progi še vedno ne vozijo. — Zamude imajo tudi skoraj vsi vlaki na drugih progah. — Nov poskus za izboljšanje prometne službe

Beograd, 31. decembra p. Na liško dalmatinski progi vlada še vedno enako slabo vreme, kakor včeraj. Promet na tej progi je prekinjen. Po vestih, ki jih je prejel prometno ministrstvo iz Zagreba, vladajo v Liki še vedno silni snežni meteži. Vlaki vozijo samo od Splita do Knina ter od Zagreba do Gračaca. Sneg pada gost in suh med tednim vetrom. Ponekod so snežni zameti visoki 2 do 3 metre.

Snoči je odpotoval iz Zagreba direktor zagrebške železniške direkcije Trebinjac z načelnikom Vedrom in Markovićem, da na mestu vodijo dela za očiščenje proge. Po informacijah iz prometnega ministrstva vlaki na ostalih progah redno vozijo, vendar pa z velikimi zamudami. Snežni meteži so po vsej državi zlasti pa v gorskih krajih, ter onemogočalo reden promet.

Da se okrepi redna in disciplinarna služba

Rusko-nemški finančni odnosi

Berlin, 31. dec. (be.) Semkaj je prisel predsednik ruske državne banke Mihail Scheinmann, ki ostane v Berlinu nekaj dni in bo konferiral s predsednikom nemške banke Schachtom.

Balkan si želi miru in samo miru

Pomembne izjave našega berlinskega poslanika Balugdžića o stremjenju balkanskih narodov

Berlin, 31. decembra v. Jugoslovenski poslanik Živojin Balugdžić je sprejel berlinske

skle in v Berlinu bivaajoče inozemske novinarje in jim podal naslednjo izjavo:

»Skoraj kakor ironija izgleda, da naglašajo predstavniki balkanske države za novo leto željo po miru in mednarodnem sporazumu. Svet je navajen, da vidi v stoletnih težnjah balkanskih narodov za osvoboditvijo izraz nekakega posebnega nemirnega duha. Pravilno o tem nemirnem duhu so zasnovele in vzdrževale zlasti one velenje, ki so hocele z njeno pomočjo prikriti ali opravičiti svoje lastne cilje. Dejstvo je, da poljedelski narodi na jugovzhodu Evrope ne žele ničesar drugega bolj iskreno, kakor to, da se morejo razvijati v miru.

Oni streme samo za tem, da čim bolj nadoknadijo, kar so zaradi svojih stoletnih bojev za osvoboditve zamudili v kulturnem napredku

Moja domovina želi v prvi vrsti, da lahko po tolikih letih obupnih naporov in silnega trpljenja izvede v miru notranjo konsolidacijo in razvije svojo materialno in moralno kulturo. V tej želji se iskreno raduje slehernega uspeha onih sil, ki hočejo zagotoviti svetu mir na temelju mednarodne vzajemnosti in medsebojnega sodelovanja. V zadnjih letih v tem pravcu izvršeni podvigi nemškega naroda preko njegovih predstavnikov v Ženevi in pri drugih mednarodnih akcijah, so bili spremljani v moji domovini s posebno pazljivostjo in iskrenimi simpatijami. Jugoslavija zaupa v ta stremjenja Nemčije, ki so našla popolno razumevanje tudi pri vseh drugih narodih, zlasti še pri njenih sosedah. Ni pretirano, ako trdim, da pripada Nemčiji velik del zasluga za ustvaritev onega duha pomirljivosti in solidarnosti, s katerim stopa Evropa v leto 1928.

Jasno je, da bo povzročila ta nova organizacija miru na zapadu Evrope tudi na Balkanu dobrodejno ozračje. Nesporazumi, ki obstojajo na jugovzhodu Evrope, so skoro vedno le posledice zgodovinskega razvoja teh narodov. Čim bošta v zapadni in v srednji Evropi prevladala mir in solidarnost, tudi balkanske zadevice ne bodo več našle možnosti razmaha. Obični duh pomirljivosti bo z zapada objel tudi Balkan in pripomogel k njegovi skorajšnji konsolidaciji. Balkan želi samo to, da se nihče ne vmešava v njegovo neodvisnost, in bo zadovoljen, kadar bodo v Evropi ustvarjeni pogoji, ki bodo vsako tako vmešavanje onemogočili.

Briand o problemih evropske politike

Francoski zunanji minister izraža željo po skorajšnjem prijateljskem razmerju z Nemčijo

Pariz, 31. decembra s. Zunanji minister Briand je v razgovoru s pariškimi poročevalcem »Vossische Zeitung« označil kot svojo najprisrčnejšo novoletno željo, naj bi se veliko delo zopetnega zblizanja med narodi pod vodstvom Društva narodov vedno bolj približalo svojemu zaključku. To velja zlasti o politiki zopetnega zblizanja med Nemčijo in Francijo, ki jo je on skupno z doktor

Stresemannom avguriral. Nato je Briand zavrnil kritiko njegove politike s francoske strani ter je izjavil: Pridobiti si prijateljstvo Nemčije, to je za zmagovalca edina možnost in edina politika. Problem Porenja za sedaj ni aktualen. Briand je izrazil upanje, da se bo v letu 1928. sklenil nameravani pakt med Francijo in Ameriko, ki bo proglasil vojno za nezakonito.

Mirovne pogodbe — temelji evropskega miru

Novoletne izjave francoskega vojnega ministra

Pariz, 31. decembra g. Vojni minister Painlevé je dal angleškemu tedniku »Reference« ob priliki novega leta nekaj izjav. Painlevé je označil Francijo kot enega najvažnejših faktorjev miru v Evropi. Francija zasleduje politiko, ki stremi po prenehanju napetosti. Popolnoma napačno bi bilo podtikati Franciji imperijalistične tendence. Francija hoče ustvariti splošno atmosfero dobre volje v to svrhu služijo njene pogodbe z novimi državami srednje in vzhodne Evrope, ki vzbujajo popolnoma

neupravičeno bojazen.

Glede vprašanja revizije mirovnih pogodb je izjavil minister, da noče preiskovati vzrokov, zakaj se zavzemajo nekatere države za revizijo. Po njegovem mnenju ne bi bilo za mir nič bolj nevarno, nego revizija mirovnih pogodb. Nova Evropa nima druge podlage za varnost miru kot spoštovanje teh pogodb. Ako bi se poskusila izpremeniti samo ena teh pogodb, bi se uničile vse dosedanje varnosti.

Možnost japonske intervencije na Kitajskem

Japonska pošilja vedno nove čete na Kitajsko. — Baje je sovjetska vlada prosila v Tokiju za intervencijo

Peking, 31. decembra. d. Dejstvo, da so bile zopet odposlane japonske mornariške čete v Tientsin, je v javnosti izzvalo veliko pozornost. Vladni krogi pa niso prav nič presenečeni. Kakor so izjavili v zunanjem ministrstvu dopisniku United Pressa, pričakujejo celo oboroženo intervencijo Japonske v Mandžuriji in tudi v Santungu. Mnogoštevilne konference, ki jih je imel v zadnjem času japonski ministrski predsednik Tanaka z vojnimi ministrom, se smatrajo kot sumljiva znamenja. Nasprotje med Čangšolinom in Japonci o ameriškem posojilu, ki bi se dalo južnomandžurskim železnicam, ter o inozemskih brezličnih postajah na Kitajskem, je na obeh straneh izzvalo veliko ogorčenje. Poleg tega je japonski poslanik v pismu na šefa generalnega štaba Čangšolina protestiral proti razgovoru, v katerem je ta očital Japonski ekspanzijske namene v Mandžuriji. Ker je ta protest zelo ostro sestavljen, šef generalnega štaba niti ne namerava odgovoriti nanj.

Pariz, 31. decembra. d. Kakor poroča Agence Indopacifique iz Tokija, je ruski odpravnik poslov posetil japonskega zunanjega ministra, da bi od njega dosegel intervencijo v konfliktu med sovjetsko Rusijo in južno Kitajsko. Angleški poslanik je takoj posredoval v japonskem zunanjem ministrstvu, da bi se ta intervencija opustila.

Moskva, 31. decembra. (be.) Vlada uradno zanika vest, da je zaprosila Japonsko za posredovanje v rusko - južnokitajskem konfliktu.

Hongkong, 31. decembra. d. Semkaj je dopel ruski generalni konzul v Kantonu Povalinski. Izjavil je, da so nasprotniki komunistov trpinčili njega, njegovo ženo in njegovega otroka ter da so umorili celokupno osebje konzulata in kitajske nameštence konzulata.

London, 31. decembra. Kantske vojaške oblasti objavljajo, da je bilo po udušenju zadnjega komunističnega upora justiciranih 2500 kitajskih komunistov in 20 državljansov sovjetske unije.

Sanghai, 31. decembra. (be.) Po 79dnevnem obleganju je kapitulirala posadka mesta Čočov pred četami maršala Čangšolina, ki so dovolile obleganec častne pogoje.

Iz Bolgarije

Sofija, 31. decembra g. Med ministrskim predsednikom Ljapčevom in bivšim ministrskim predsednikom Cankovom bo menda prišlo do pomirjenja. Rekonstrukcija kabineta naj bi se izvršila po novem letu.

Sofija, 31. decembra g. Na zadnji seji sobranja je socialistični poslanec Pastuhov stavil interpelacijo, v kateri izjavlja, da je kljub vsem oficijelnim zagotovilom, bolgarske in jugoslovske vlade, da obstajajo med obema državama korektni odnosi, bolgarsko jugoslovska mela še vedno zaprt. Pastuhov je vprašal vlado, kako koraki so bili storjeni, da se odstrani ta nevarni položaj, ki ni v skladu s članstvom obeh držav v Društvu narodov.

Briandov sestanek z Mussolinijem linijem že v januarju?

Rim, 31. decembra. o. Listu »Brillante« poročajo iz Pariza: V poluradnih krogih domnevajo, da se bo zunanji minister Briand sestel z Mussolinijem še pred sklicanjem Sveta Društva narodov. Briand baje želi, da bi se nesporazumjenja, ki obstojajo med Francijo in Italijo, rešila že, preden bo zopet odpotoval v Ženevo. Domneva se, da se bo sestanek med Mussolinijem in Briandom vršil v dneh med 18. in 22. januarjem.

V obrambi kulturnih interesov Slovenije

Posl. dr. Kramer proti pristranosti proračuna

Nadaljevanje prosvetne debate v finančnem odboru. — Dvojna mera v dotaciji srbijanskih in prečasnih institucij. — Prosvetnega dela med narodom vlada ne upošteva

Beograd, 31. decembra. p. Na današnji seji finančnega odbora se je nadaljevala razprava o proračunu ministrstva prosvete. Prvi je govoril

posl. Jura Demetrovič

Izjava je svoje začetke, kako more biti ministrski predsednik človek, ki je lani kot prosvetni minister silno ostro kritiziral takratni proračun in ga označil za nerealnega, letos pa je njegova vlada predložila še mnogo slabši proračun. Nalo je prešel na posamezne priloge prosvetnega proračuna in žigal pristranost v dotiranju raznih kulturnih institucij. Vlada stoji očitno na stališču, da je treba podpirati samo one znanstvene institucije, za katere so zavzemajo ljudje, ki so službeno v interesu sferi ljudi v vladi, dočim drugi instituti propadajo. Zlastno je, da smo došli tudi v prosvetni politiki do tako žalostnih partizanskih eksperimentov.

Ostro je nato Demetrovič kritiziral postavke proračuna, ki je namenjena za zgradbo novih osnovnih šol v Srbiji, Bosni in Dalmaciji. Ti krediti bi morali biti namenjeni vsem siromašnim krajem države; tudi na Hrvaškem in v Sloveniji je dovolj krajev, ki so siromašni in kjer bi morala država prepeševati za zgradbo šol.

Posl. Demetrovič je dalje omenil pravilni kongres v Ljubljani l. 1925, na katerem je bil sedanji minister prosvete referent o vprašanju, kaj spada v finančni zakon. Takrat je dr. Kumandni ostro napadel ministrstvo prosvete, češ, da uvaža v finančni zakon pooblastila, s katerimi izpreminja pozitivne zakone. Sedaj pa isti dr. Kumandni kot prosvetni minister tepta vsa načela, ki jih je tedaj oznanjal.

Posl. Demetrovič je govoril tudi o redukcijah gimnazij. Zahteval je od navzočega ministra dr. Kumandni, naj kot univerzitetni profesor pove, ali imamo res preveč srednjih šol. Noben prosvetni minister še ni povedal, koliko bi znašali prihranki zaradi ukinitja gimnazij. Po dosedanjem praksi se vidi, da prihrankov sploh ne bo in da bodo izdatki še večji.

Obširno je razpravljaj posl. Demetrovič o nameravani redukciji univerz. Povdarjal je, da so fakultete v Zagrebu in Ljubljani plod mnogoletnega boja vsega prebivalstva in ne gre, da bi te sadove izgubili sedaj v svobodni državi. Zdi se, da se postavila vlada na stališče: naše je samo, kar je tu, kar je onstran Save, ni naše. Politika favoriziranja v škodo prečasnke kulture se mora nehati.

Izjava poslance Demetroviča so navpravl na člane finančnega odbora globok vtis. Za njim je govoril posl. Pavle Rudič, nato pa je dobil besedo

Ljubljanski poslanec dr. Kramer

V daljšem govoru je kritiziral prosvetno politiko sedanje vlade in se pridružil apelu poslance Demetroviča glede ukinitve člena 44. finančnega zakona. Ta paragraf postavljajo naše manjvredne, od katerih mnogi slove po vsem zapadnem kulturnem svetu, pod Damoklov meč. Od njih se zahteva, naj svoje svoje delo v polnem obsegu, neopre-

no pa se jim grozi, da bodo reducirani.

Dr. Kramer je govoril obširno zlasti o ljubljanski univerzi, glede katere je naglašal, da se ni v Jugoslaviji šele na novo osnovala ampak da so se v naši novi državi samo dovršile priprave za njegovo osnove. Pod Avstrijo se je vršil vsa kulturni boj v Sloveniji proti germanizmu s ciljem ustanovitve ljubljanske univerze, ki naj bi ojačala stremeljenja po osvoboditvi slovenskega naroda izpod tujega vpliva. Sedaj hoče vlada ukiniti v Ljubljani tehnično fakulteto, ki je v kratkem času dosegla že take uspehe, da lahko služi za vzor drugim ustanovam. Njen elektrotehnični, arhitektonski in kemski inštitut stoji na taki višini, da uživa evropski sloves. Za vzdrževanje ljubljanske tehnične fakultete je v proračunu stavišena samo četrtina one svote, ki jo predstavlja dispozicijski fond predsednika vlade. Na tej fakulteti ne študirajo samo Slovenci, temveč je med slušatelji skoro polovica Srbov in Hrvatov. Razen tega je treba upoštevati, da je ljubljanska univerza žarišče kulture za neovobolene brate.

Za tem je dr. Kramer govoril o medicinski fakulteti v Ljubljani in povdarjal, kolikšna bi bila kulturna škoda, ako bi se ta fakulteta uknila. Ostro je obsodil domogostvo dr. Korosca in njegove stranke, ki po Sloveniji govore, da je bil ta člen finanč. zakona podtaknjen v finančni zakon brez vednosti in odobrenja ministrskega sveta.

Obširno je dr. Kramer govoril o ljubljanskem gledališču, ki se mu z novim amandmajem zmanjšuje dotacija. Povdarjal je, da je veliko kulturno nalogo ljubljanskega gledališča, ki ne služi samo zabavi, ampak vpliva v kulturnem pogledu tudi na deželo ter slabi podeželsko gledališče za vzor.

Svoj govor je končal dr. Kramer s ostro kritiko poslovanja državne tiskarne, ki zahteva pretirane cene za svoje proizvode, nudi pa slab material, pri tem pa konkurrira na neoliden način privatnim tiskarskim podjetjem, ki plačujejo visoke davke.

Seja je bila zaključena ob 8. zvečer, prihodnja bo jutri ob 10. dopoldne, ko se bo bržkone zaključila prosvetna debata in prišla razprava o proračunu finančnega ministrstva.

Enako je dr. Kramer ožigal namere vlade glede redukcij gimnazij in slepomljenje v tem važnem vprašanju ter kritiziral nato način nastavljanja uradništva v ministrstvu prosvete, posebno pa dejstvo, da je v tem ministrstvu nastavljen samo zelo malo število ljudi brez zadostne kvalifikacije. Protestiral je, da je v proračunu stavišena samo 100.000 Din za štipendije naših dijakov v izomstvu za kraj po stopenju s štipendijami doma, kjer jih dijak niti ne prejemajo, dasi so jim bile priznane. Protestiral je proti dejstvu, da ni v proračunu nobene podpore za velike prosvetne organizacije v Sloveniji, ki vrše veliko in važno kulturno delo. Navedel je, da je bil izzval splošno zgražanje, da je politična oblast v Ljubljani prepovedala Zvezi kulturnih društev prirejanje kulturnih filmskih predstav v nedeljskih dopoldanskih urah, češ da se moti s tem služba božja.

Nečuvni škandal na ljubljanskem magistratu

Nad 50 mestnih uradnikov ostalo za novo leto brez plač. — Večini ostalih uradnikov so odtrgali 500 — 1200 Din

Včeraj je bil na ljubljanskem mestnem magistratu izplačani dan za uradniške prejemke. Pri tej priliki je ostalo nad 50 mestnih uradnikov povsem brez plače, še mnogo večje število uradnikov pa so prikrajšali za 300 do 1200 Din. Med uslužbenci je zaradi tega nastalo tako razburjenje in ogorčenje, kakršnega mestni magistrat ne pominja. Kaos v mestni hiši je posledica brezvestne in brezglave politike SLS ter njenih eksponentov na mestnem magistratu. Kleroradikalna gerentska ekipa z vladnim komisarjem na čelu ni ukrenila, da bi bil proračun za l. 1928 pravočasno odobren, vsled česar je nastala sedaj za mestno samoupravo in njene uslužbence velika škoda. Ako se pomislimo, da je bil ljubljanski občinski svet pravilno izvoljen že 2. oktobra, da so se županske volitve redno izvršile že pred tedni, a še danes zaradi klerikalne zlobnosti ni potrjen mestni župan in se zato mora sestati občinski svet, potem se šele vidi, kakšna brezvestnost je absolutistično gerentstvo SLS. Med prizadetimi mestnimi uradniki so pripadniki raznih strank, najbolj razočarani pa so seveda tisti klerikalni partizani, ki so bili l. 1927 na mestnem magistratu nastavljeni z ozirom na skupščinske in občinske volitve in ki so sedaj na lastni koži doživeli, kaj pomeni klerikalno obljubkarstvo in kaj znači nesposobnost in brezvestnost politike SLS. Mi smatramo, da je škandal, ki je nastal na mestnem magistratu, tako velik, da ga je treba odpraviti ne glede na politično orijentacijo težko prizadetih. Krivce je treba postaviti pri prvi priliki na zatožno klop, da bodo pomnili, da v mestnem svetu niso sprejeti samo pravice, marveč tudi dolžnosti.

Slovenija naj plača se nove milijone davkov

Lepo novoletno darilo kleroradikalne vlade

Vojno ministristvo zahteva plačevanje vojnice tudi od onih, ki je doslej niso plačevali in hoče ta ogromni davek izterjati za štiri leta nazaj

Prišlo je že nekako v navado, da se pri nas z raznimi razpisi ali razlagami enostavno poveča davčna obremenitev za gotove slove prebivalstva. Nedavno je generalna direkcija davkov v Beogradu s posebnim tolmčenjem pojma »kvalificirani trgovski in obrtni nastavljenji« razširila davek na privatne namence na vse trgovske in obrtne pomočnike, ne glede na šolsko kvalifikacijo ali višjo strokovno izobrazbo. Ti trgovski in obrtni pomočniki so do sedaj plačevali le davek na telesno delo, ki je neprimerno nižji kakor davek na privatne namence.

Za novo leto pa si je vojni minister dovolil z enostavnim razpisom povikati gotovim davkoplačevalcem davke za celih 50 odst. Izdal je namreč razpis, po katerem morajo plačevalci vojnica v višini 50 odst. na neposredne davke tudi vsi oni davkoplačevalci, ki so bili pred 1. januarjem 1924. začasno ali stalno proglašeni ne sposobni za vo-

vsem vojničarjem kakor tudi onim, ki so bili do tega časa proglašeni za vojničarje in onim, ki so bili po tem času proglašeni za vojničarje, odmeriti in od njih izterjati vojnice po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice in po teh pravilih.

Po razpisu ministra vojske in mornarice z dne 25. novembra 1925. Dn. br. 56.334, ki je dosedaj veljal, so bili zavezani plačevalci vojnica po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice le oni državljani, ki so postali vojničarji počenši s 1. januarjem 1924.

Kakšne posledice bo imel ta novi razpis za davčno obremenitev Slovenije, danes še ni mogoče presoditi, ker nam ni znano, koliko davkoplačevalcev je do sedaj plačevalo vojnico po starih predpisih in koliko neposrednih davkov plačujejo ti davčni obvezanci. Eno pa je gotovo, da pomeni ta sprememba predpisov za prizadete pravo novo katastrofo. Kdor je n. pr. od 1. 1. 1924. naprej plačeval letno 200 Din neposrednih davkov, bo moral letos plačati nekaj manj kot 3000 Din, povrh tega pa še skoro 4000 Din za naknadno odmerjeno vojnico po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice.

Kralj zopet v Beogradu

Beograd, 31. dec. p. Danes ob 4. popoldne so se vrnil kralj v Beograd, ker si je opomogel od prehlajenja, ki ga je dobil za svojega bivanja na Belju. Nocoj došpe v Beograd tudi rumunska kraljica vdova Marija s svojo najmlajšo hčerko princoso Ileano.

Kraljev povratek v Beograd se spravlja v zvezo s skorajšnjim veselim dogodkom v kraljevi rodbini. Kralj je nocoj sprejel ministrskega predsednika Veljo Vukičevića v daljši avdienci.

Nenadna smrt popularnega gledališkega igralca

Zagreb, 31. decembra. n. Danes je tukajšnje Narodno gledališče nenadoma prejelo žalostno brzojavko z Dunaja, da je tanek umrl znameniti gledališki igralec Josip Pačić.

Pokočnik je bil rojen l. 1879 kot sin beograjskega profesorja ter je 15 let sodeloval na zagrebškem gledališču, kjer je nastopil kakih dvatisočkrat in je krepil okoli 500 vlog. Pokojnik je gostoval skoro na vseh naših gledališčih v državi in se je posebno pred tremi leti ob jubileju igralskega udeleževanja pokazala njegova velika popularnost. V Zagrebu, kjer mu kot prvovrstnemu karakternomu igralcu pač ne bo namesnika je bil splošno priljubljen ne samo kot umetnik na odru, marveč tudi kot šibezivni družabnik in zlati tovariški srce. Posebno visoko cenjen je bil tudi ob vsakem gostovanju v Beogradu. V zgodovini naše gledališke umetnosti bo pokojniku Josipu Pačiću ohranjeno častno mesto.

Južnotirolsko vprašanje

Rim, 31. decembra. o. Nemški listi objavljajo v zadnjem času ostre napade proti italijanski politiki napram nemški narodnosti manjšini v Poadižji. Na te napade odgovarja »Giornale d'Italia«, ki trdi, da je italijanska politika v Poadižji povsem pravilna. Poadižje, pravi list, pripada že od nekdaj Italiji v zgodovinskem in narodnostnem oziru, danes pa tvori integralni del italijanske kraljevine. Če hočejo Nemci živeti v dobrih odnosih s Italijo, tedaj se ne smejo dotakniti Poadižja in tudi govoriti ne smejo o njem.

Dunaj — sedež Društva narodov?

Dunaj, 31. decembra. s. Slejkoprej se opazajo stremeljenja, da bi Dunaj postal sedež Društva narodov. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, podpirata zlasti Češkoslovaka in Italija ta načrt ter se sklicujeta na to, da draginja v Švici zahteva večje izdatke. Koker izgleda, se hoče Anglija v tej zadevi prilagoditi francoskim željam. Sicer pa v nobeni smeri še ni padla odločitev, ker zavzema Avstrija v tem vprašanju rezervirano stališče.

Boj za otroka z diplomatskimi posledicami

Budimpešta, 31. decembra. g. Kakor dozna v »Ujsak« zavzema bolgarski generalni konzul na podlagi proučitve o aferi bivšega generalnega konzula Ličeva stališče, da otroka Ličeva ne bo več dovolil azilno pravico. Iz aktov namreč izhaja, da se je Ličev obvezal, da bo pustil otroka pri materi. Kakor izhaja iz izjav obeh zakonov, gre v spor tudi za zelo važne materialne difference. Sprota dolži Ličeva, da je zahteval za to, da je dovolil v ločitev, njeno celokupno milijardno premoženje. Ličev pa odita svoj ženi, da se je dala lošiti, da bo mogla poročiti medžarskega poslanca. Vprašanje ali je za ta spor kompetentno budimpeštansko ali pa dunajsko sodišče, še vedno ni razjasnjeno. Oba zakonca stojita na stališču, da je kompetentno dunajsko sodišče.

Budimpešta, 31. dec. g. Ker se je med bivšim generalnim konzulom Ličevom in njegovo ločeno ženo dosegel sporazum, stanja otroka zapustila bolgarsko poslaništvo.

Francosko-ameriška pogodba za »večni mir«

Washington, 31. dec. g. Francoski poslanik Claudel je imel včeraj daljši razgovor z državnim tajnikom Kellogom. Po tem razgovoru se je objavilo, da poteka pogajanja o ameriško-francoskem paktu ugodno. Sigurno je, da so Američani uspešni s svojim mnenjem, naj se ta pogodba sklene v taki obliki, da bo lahko služila kot primer za slične pogodbe. Pogodba bo imela zunanjo obliko razsodiščne pogodbe.

Mednarodna konferenca za privatno pravo

Berlin, 31. dec. (be.) V Haagu se prične 5. januarja mednarodna konferenca za privatno pravo.

Še vedno sneg in mraz

Bratislava, 31. decembra. g. Dunaj je pod Bratislavo zopet zamrznil. Zaradi zastoja ledu je pri Orovoru nastala nova situacija. Dunavski parnik Zazava, ki leži v ledu, je najbrže izgubljen. Ogrožena je tudi bratislavska zimska luka. Poklicano je veliko število delavcev za reševalna dela, ker so ogroženi dunavski parniki v bratislavski zimski luki.

Bruselj, 31. decembra. (be.) Zaradi viharne vremena je ostalo na ustju Sekte 50 ladij. Več parnikov je prispelo precej poškodovanih v Antverpo.

London, 31. decembra. (lo.) Nekateri kraji so zaradi velikega snega še vedno odrezani od vsega prometa. Za oskrbovanje teh krajev v živili se uporabljajo na rednih letih letala. Na letališču Hendon je pripravljeno šest letal, da poletijo v kraje, kjer primanjkuje živila, za katere so prosili prebivalci brezžičnim putem. Rešilne družbe so organizirale številne poletje v najrazličnejše kraje, da pomagajo stradalajočemu prebivalstvu.

Tokio, 31. decembra. s. V Korejskem kanalu divjajo veliki viharji. Mnogo ladij se je potopilo. 500 oseb je utonilo.

Tokio, 31. decembra. s. Kakor poročajo iz Nagane, je plaz zasil 28 dlakov.

Neutemeljene obtožbe zdravnika kralja Ferdinanda

Budimpešta, 31. decembra. g. Slučaj dr. Juvare, ki ga obdoljujejo, da je z nepravilnim zdravljenjem in z nepravilno diagnozo povzročil predčasno smrt kralja Ferdinanda je v rumunski javnosti izzval največji interes. O stvari je bil obveščen regentski svet in kraljeva rodbina. V vladnih krogih povdarjajo, da so obtožbe popolnoma neutemeljene. Ako bi bile utemeljene, ni mogoče predstavljati si, da bi svigritelje svetovnega glasu kakor dr. Stius dani bruselske medicinske fakultete in prof. Havemann član pariske Sorbonne morle sprejeti teze glede zdravljenja, ki jo je postavil prof. Juvare. Prof. Juvare je v Rumuniji na zlasti kot odlični zdravnik. Bil je dekan bucareške univerze in predsednik zdravniške zbornice. Od leta 1922. do 1926. je bil liberalni senator. Svoj čas se je udeležil pokajanj, ki so se leta 1925. vodila s sovjeti na Dunaju.

Čsl. nacionalna proslava

Praga, 31. dec. b. Češkoslovski narodni svet priredi v petek spominski slavnost o manifestu češkoslovskih poslancev, takozvane deklaracije na dan Treh kraljev, ki je bila za državno pravno neodvisnost dežel češke krone in Slovaške velike važnosti. Slavnost bo otvoril z govorom predsednik Narodnega sveta poslanec Prokpek. Slavnostni govor bo imel predsednik senata dr. Soukup.

Vladna kriza v Latviji

Berlin, 31. dec. b. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Rige, da se je izjavil poizkus voditelja nemške parlamentarne frakcije dr. Schiemanna, da bi usvaril koalicio medčasnih strank. Ta poskus se je izjavil zaradi odgovori demokratskega centra, čeprav je dr. Schiemann ponudil demokratom mesto ministrskega predsednika. Vse ostale frakcije, ki so prišle za to koalicio v poštev, so pristale nanjo. Za mesto zunanjega ministra je bil določen nemški odvetnik.

Volitve v francoski parlament

Pariz, 31. dec. (be.) Kakor poroča »Matin«, se bodo vršile volitve v zbornico v drugi polovici meseca aprila.

Francija in mednarodna novinarska razstava

Pariz, 31. dec. (be.) Vlada se udeležila mednarodne novinarske razstave v Kolimu. Ministrski predsednik Poincaré in rumunski minister Briand sta sprejela pri francoskem odboru častno predsedništvo.

Sovjetsko notranje posojilo

Moskva, 31. dec. h. Osrednji izvrševalni odbor sovjetske unije je odobril emisijo notranjega državnega posojila v znesku 100 milijonov zlatih rubljev in sicer v roku treh let.

Telefon med Londonom, Prago in Budimpešto

London, 31. dec. (lo.) Jutri bo otvorjena med Anglijo, Češkoslovsko in Madžarsko redna telefonska zveza. Telefoniralo se bo lahko iz vseh krajev Anglije. Za sedaj bo telefonska služba omejena na Prago in Budimpešto.

Plačilo za zasluge

Budimpešta, 31. dec. g. Iz fzikatorske afere francoskih frankov znani vojaški škof Zadravec, ki je kakor znano odložil svoje dostojanstvo ter se umaknil v samostan, je bil kakor se trdi v madžarskih krogih od papeža imenovan za nadškofa ter poklican v Rim. Zadravec ne bo dobil nobene skofije, temveč bo stalno ostal v Vatikanu.

Hindenburgova zahvala nemški vojski

Berlin, 31. dec. (be.) Predsednik republike Hindenburg se zahvaljuje v novoletnem proglasu državi branbi in vojni mornarici za vestno izpolnjevanje njihovih dolžnosti v minulem letu.

Mussolini o stabilizaciji lire

Pariz, 31. dec. s. »Avenir« objavlja Mussolinijev razgovor s francoskim veleizposlancem. Na vprašanje, zakaj se je lira stabilizirala s tako visokim kursom, je odgovoril Mussolini: Hočem koncentracijo. Vseh državah je po vojni ostalo mnogo malih podjetij, ki sedaj nimajo nobene okostene pravice. Revalorizacija lire je očistila trg. Bodočnost spada velikim industrijskim družbam, ker le te morejo znižati cene in stroške.

K umoru italijanskega podkonzula v Odesi

Milan, 31. dec. o. »Popolo d'Italia« poroča iz Moskve, da je italijanski podkonzul v Odesi najbrže kot žrtve masovnega italijanskega političnih emigrantov. Pokojni podkonzul Cozzi je namreč nadzoroval delovanje italijanskih emigrantov in si je zato zbral mnogo sovražnikov. Policija v Odesi izvršila več aretacij. Pravi zločinci pa niso v sokah oblasti.

Italijanski škof proti D'Annunzijevim dramam

Cremona, 31. decembra. o. Mnogo pozornosti je izzvalo dejstvo, da je tukajšnji škof Cazzani v javnem govoru nastopil proti D'Annunzijevim dramam, rekod, da je dolžnost katoličanov, da se ne udeležijo predstav D'Annunzijevih del, ki se imajo te dni prijeti v Cremoni. Kot civiliziran človek in kot Italijan nastopa povsem pravilno oni, je dejal škof, ki časti domovino civilizacije in umetnosti s tem, da pusti pasti v pozabilne dela, ki drugače ne zaslužijo.

Eksplodizija tvornice

Pariz, 31. dec. v. Tvornici razstrelišč Lannem pri Tongesu v Belgiji, se je dogodila eksplozija, ki je uničila tovarno ter ubila 4 delavce.

Velika letalska nesreča v Franciji

Pariz, 31. dec. g. Pri Marsseu se je dogodila letalska nesreča. Mornariški letalec Enderlin, ki je hotel potkusiti novo dvomotorno letalo, je padel z višine 2000 m na zemljo. Trupila pilota, enega mehanika in dveh opazovalcev so popolnoma zgorela potegnjili izpod ruševin letala. Domnevejo, da je nesrečo povzročila eksplozija na letalu.

Potres v Ameriki

Washington, 31. dec. s. Včeraj ob 7.36 so registrirali močan potres, ki je trajal deset minut. Središče potresa je bilo 1500 milj južno od Washingtona.

Velika železniška nesreča v Ameriki

Chicago, 31. dec. g. Zapadno od Chicaga se je dogodila velika železniška nesreča. Dva brzovlaka sta trčila skupaj. Do sedaj so našli dva mrtva, 40 potnikov je ranjenih. Število žrtev pa bo gotovo še večje, ker še niso mogli pritiči z reševalnimi deli.

Nogometaš Košek umrl

Praga, 31. dec. g. Danes ob 4. jutraj je umrl slavni nogometaš Slavije Jan Košek. Bil je star 44 let in je bil najsposobnejši nogometaš pričetkom tega stoletja.

Sodišče

Tako avni odločbi proces, (gosp. Iskra contra gosp. Kočevar) je zopet vzbudil nekaj novinskih polemike, ki navezuje na poročila o razpravah tega procesa. Neki tukajšnji list pravi n. pr.: »Nečemo izreči svojega mnenja, dokler ne bo izrečena kasacijska sodba, vendar je ljubljanska sodba dobra in prava in lepa. Toraj vendarle zopet lastno mnenje! Stvar je namreč v tem, da ima publika o sodišču vedno svoje lastno mnenje in da si tega mnenja tudi novine ne dajo vzeti, ker imajo do tega mnenja pravico. Sodišča nikakor niso črtni, tudi ona so predmet javne presoje. Razume se, sodišča in sodniki imajo svoje prerogative, ki so se razvile v historiji sodišč, ki je obtem historiji ljudster. Neodvisnost sodnikov, dolžnost njihove absolutne nepristranosti, zabrana vplivanja na sodno mnenje, to so stvari, ki se razumejo same po sebi, in ki so vrhu tega zakonito zagisane. Sodišča mora biti in ostati brez vplivov, brez partizanstva. — tudi poslednega.

Javna kritika je še eno izmed neobhodno potrebnih sredstev za čiščenje sodišč pred kvarnimi zmotami. Najbolje je gotovo ono sodišče, o katerem se v javnosti najmanj govori. — Kakor o ženi. Le kdor spada k hiši, naj ve ceniti njeno zanesljivost.

Da se danes o sodiških sodbi baje kot fušisti, ne nepristransko. Tako glase poročila iz Italije. Ameriški sodniki so v Daytonu sodili kot potomec... no, recimo, kot živ dokaz Darwinove teorije. Da so se včasih izrekli kanibalste sodbe, v Celju, v Mariboru, pred 1918, je znano. Sodba v omdimskem procesu v Pragi, v raznih veleizposlaniških procesih, (tine predsednika Tarabochia v Zagrebu), te sodbe so bile dokumentarne za propadanje sodišč, ki so se stavila v službo ideje, ki ni bila ideja. Ali se ne spominjamo, da je o avstrijskih sodiških bila (in je še) v delavskem novinstvu stalna rubrika »Klassenjustiz«?

Pa proč od politike: ali ni vsakomur znano, da sodniki love drugače sodijo lovega latu, kakor sodniki, ki ne poznajo pušk, ne zajevo? Ni li avtomobilistom znano, da morajo biti presneto obilo podprti z dokazi, če hočejo doseči po karambolih oprostitve sodbe?

Ali se pa morda to sploh ne sme reči? Kdor zasleduje poročila o sodnih stvareh, bo pač potrdil, kako zanimiva so nemške sodbe, kako se v njih zrceli vsa razdvojenost nemških sodišč in sodnikov. Rubrika »Ein Fehlurteil« je stalna. Da to nekaj pomeni, in nič dobrega za justico, bodo vedeli tudi laiki, ne samo pravniki.

Da je takšna rubrika potrebna tudi pri nas, o tem niko ne dvomi. Sodnikom bi slabo ustregel, kdor bi dopustil le priznanje, izključil kritiko in zahteval, da pred sodbami množimo kakor podložniki. Ežino, da bodi kritika neosebna in da naj služi obli stvari, ne stvari prizadetega. Obča stvar pa je — justica innej zavazene oči.

Izjavljam, da sem nad sodbo in slučaju Iskra - Kočevar ogorčen. Ne morda zato, ker sem zastopal obtožitelja in torej po vulgarnem nazoru »skor« padel. Ne kot zastopnik pravne stranke in ne kot pristni politični. Ogorčen sem kot pravnik, ker sem uverjen, da je sodba zgrešena, t. j. da objektivno ni utemeljena. Uverjen sem, da gosp. Iskra ni storil nobenega nečestnega dejanja, in denunciacija bi bila za študenta nečastna. Uverjen sem, da se obtoženo dokaz resnice ni posrečil, pač pa se je posrečil protidokaz obtožiteljev. Brez sodišča se sploh ne da utemeljiti, in bom objavil razloge te sodbe, ko bom to smel. Zadevo zastopam v interesu stvari, v interesu resnice. Razlogi, zakaj sem uverjen, so v spisu in jih ne objavim do končne sodbe, pač pa takrat. Zgrešena, zmotna oprostitva sodba je sposobna, da omaja zaupanje v izreke sodišča, ne pa v gosp. Iskra. Mladina ima interese, da izve točno vse položaje, kakor ga je ta proces dokazal. Najprej bo govorila pristojna instanca, in nato naj se izgradiva informira občinstvo samo, katerega mu se bo gradivo popolno predložilo. Ta postopek je sedaj prav tako v interesu sodišča, kakor gosp. Iskra. Interes političnih strank mora stopiti v ozadje. Gre za osebo čast in za objektivno istino. Dr. V. K.

Naši kraji in ljudje

Veličastna žalna svečanost v Dubrovniku

Sprejem žare s pepelom pokojnega Frana Supila.

Dubrovnik, 31. decembra.

Danes rano jutraj se je ves Dubrovnik odel v črne zastave. V vseh cerkvah so zvonili zvonovi, v Gružu pa se je zbrala pred samostanom Sv. Križa ogromna množica občinstva. Ob 2.15 popoldne so prenesli žaro s pepelom Frana Supila v cerkev. Nosili so jo: mestna župana Dubrovnika in Cavtata ter pokojnikova prijatelja dr. Čingrija in dr. Ničič, bivša člana Jugoslovenskega odbora v Londonu. V cerkvi je zapel cerkveni zbor svečano žalostinko »Oslobodi me!«

Ko so žaro prinesli iz cerkve, so posmrtni ostanek velikega pokojnika izkazali vsi domači in tuji parniki v gruški luči čast s sirenam, na trdnjavi pa je bilo izstreljenih 11 topovskih streljav.

Nato se je razvil ogromen spreved iz Gruža v Dubrovnik. Poleg mrtvaškega voza so korakali: dva jugoslovenska oficirja, dva jugoslovenska Sokola, dva hrvatska Sokola, dva novinarja in dva člana Hrvatske delavske zadruge, katere član je bil veliki pokojnik. V sprevedu so nosili 137 vencev, med njimi vence kralja, Narodne skupščine, vlade, osrednjega odbora JNU, mesta Zagreba, Sušaka, Dubrovnika in druge. Na čelu spreveda so korakale čete vojske in mornarice.

Pred poslopjem mestne občine, kjer je bil ves trg poln občinstva, je izrazil najprej svoje sožalje rodbini pokojnika zastopnik kralja polkovnik Nedeljković, nakar so govorili dubrovniški župan Skvrče, dr. Meljko Čingrija, zastopnik novinarjev, zastopnik občine Cavtata, veliki župan Knežević v imenu vlade, tajnik Narodne skupščine Popović in drugi.

Žaro so nato prenesli v slavnostno dvorano mestnega magistrata, ki je bila vsa črna drapirana. Tu je župan Skvrče otvoril svečano žalno sejo mestnega občinskega sveta, kateremu je predstavljal zastopnika kralja polkovnika Nedeljkovića. Mestni občinski svet je soglasno sklenil, da se bo žara s pepelom pokojnega Frana Supila čuvala v mestni posvetovalnici in da se ena izmed mestnih ulic imenuje po velikem pokojniku. Žaro so postavili v pripravljeno vdolbino v mestni posvetovalnici in v istem trenutku so čete vojske in mornarice oddale pred mestno zgradbo častne salve ter je godba zaigrala državno himno. Do poznega večera je prihajalo občinstvo v mestno posvetovalnico, da se pokloni pepelu svojega slavnega rojaka.

Verska sekta spiritistov v naših rudarskih revirjih

Zanimiva pojasnila o verovanju in obredih pripadnikov nove vere.

V zadnjem času se je razširila v Trbovljah, Zagorju in Savski dolini govorica o neki prečudni verski sekci. Dogodek, ko so prišli na sled grobarju, ki je kahal mrtvaško glavo, je še bolj podžgal govorice o spiritistih. Zanje se je začela zanimati tudi pristojna oblast, ki vrši sedaj obširne preiskave.

Beda, beda...

Gospa Terezija Hartmanova, ki je v Sv. Urhu pri Trbovljah voditeljica verske sekte spiritistov, staneje v dolgi nizki delavski baraki. Ko stopiš po teh lesenih stopnicah v majhno vežo, ne veš kam bi: troje vrat je pred teboj. Potrkam na desna. Tiho. Tudi izza vrat na levi se ne oglasi nihče. Odprem: kuhinja. Na ponovno trkanje na tretja vrata začujem korake. Zopet odprem vrata: Ob stenah so železne vojaške postelje, pred njimi kovčki raznih velikosti. V zidu sem in tja žebelji, na katerem visi obleka. Na posteljah slama, a brez rjuh. Miza sredi sobe, prekrita s starimi »Jutri«, napravlja še večji vtis siromaštva, v kakšnem živi tu svoje bomo življenje 20 rudarjev.

Došlo ženo vprašam po gospe Tereziji Hartmanovi. Vidim, da jo je moje vprašanje močno vznemirilo. Bila je ravno ona.

Ko ji na kratko pojasnim namen svojega prihoda, se ji zaiskrijo oči. Vidi, da pred seboj nima sovražnika. Hartmanova je suhega obraza, začrtanih gub, ostrega sokoletja nosu ter istotake brade, govori pa z izredno lahkoto. In ko govori, citira dolge molitve in sveto pismo z izrednim spominom. V naukih svojih obredov je zelo poučna. Videti je, da globoko veruje vanje in da se ravna po njih.

Verska družina spiritistov

Ki ji pripada Hartmanova, šteje 12 članov. Sličnih verskih družin se je v zadnjih osmih letih, odkar se je to gibanje pojavilo v naših krajih, zelo razmnožilo. Zname so skupine v Trbovljah, Vodah, Bevkem, Retju, Sv. Urhu, Zagorju, Kotrežu, v Savski dolini pri Laškem, v St. Jurju ob Južni železnici. Pripadajo pa jim večinoma delavski sloji. Oblast se je intenzivno začela zanimati zanje po dogodkih z odrezano glavo.

Bistvo vere spiritistov

»Jezus Kristus je rekel: Vsi, ki se zberete v mojem imenu, vedite, da sem med vami jaz. Zadoštuje vsak kotiček, nam ni treba razkošnih cerkva. Pravemu verniku tudi ni mogoče pogovarjati se z Bogom v cerkvi. Moti ga petje, govorjenje mlačežev, prerivanje mladine. Naša molitev je samo Očenaš. Češčen Marija, drugih molitev pa ne poznamo in jih tudi ne priznamo, ker so

jih postavili duhovniki. Ravnamo pa se po 10 božjih zapovedih, ker edino te so od samega Boga. K molitvi se zbira v stanovanjih; zadostujejo že trije člani. Običajno pa se nas zbere 12 ljudi, in sicer vsak torek, petek in nedeljo po eno uro.«

Tako mi je govorila gospa Hartmanova...

Anton Konobel, ustanovitelj verske sekte v Trbovljah

Pred 10 leti se je naselil v Trbovljah Anton Konobel, ki je služil dolgo vrsto let v Braziliji. Mož je naenkrat začel oznanjati nove nauke. V začetku je imel le malo privrženecv. Število njegovih vernikov pa je stalno naraščalo in šteje danes okoli 1000 spiritistov. Konobel, po rodu Notranec, je umrl pred dvema letoma v Zagrebu, pri skupni molitvi. Zbranim članom se večkrat javlja. Svojo dobo trpljenja je že prestal in je sedaj rešen vseh muk. Konobel je postal »protector« svojih živih bratov in sester in vzdržuje zveze med živimi in mrtvimi.

Spiritisti je več vrst

Spiritisti, ki molijo za svoje rajnike in se pogovarjajo v molitvi z njihovimi dušami, se dele v več vrst. Pri zadnjem misijonu v trboveljski farni cerkvi je neki pater misijonar obravnaval temo o spiritizmu. Našel je devet vrst spiritistov. Obdelal je tudi vsako skupino posebej. Ko je opisal skupino, ki jo je ustanovil Konobel in je v teh krajih najbolj razširjena, je malo manjkalo, da ni pridigar priznal, da je njih vera — prava...

Kako molijo spiritisti?

Gospa Hartmanova je nadaljevala: »Člani verske družine imamo trikrat na teden po eno uro skupne molitve. Pogoj molitve je trdna vera in popoln mir. Sedemo za mizo, s komolci oprti na rob mize, obraz tišče v dlani, oči zaprte. Ob popolni tišini se udajamo pobožnim mislim in molitvam, da se združi duh vseh bratov in sester v en cilj. To traja četrt ure. Nato pride duh umrlega človeka. Mi ga ne vidimo. Nekateri od nas pa so mediji in ti ga čutijo: začno se tresiti. Biti medij je posebna milost, ki jo z grehom izgubiš! Kdor je posebno pobožen in izpolnjuje vse božje zapovedi, postane medij-vi-dens... On vidi duha, ki se pojavijo! Ko medij začuti duha, prične glasno moliti. Nato vpraša duha, kdo je, kaj je bil, koliko je star itd. Nastopajoči duh govori po enem izmed zbranih medijev. Duhovi blodiijo še nekaj časa po smrti okrog, da se pokore za svoje grehe. Dogodi se večkrat, da pride mednje kak duh, ki je bil v življenju šaljivec ali pa lažnik. Zgodilo se je, da je prišel med nas, ki je bil škof. Pa je rekel, da je bil kmet. A medij-vi-dens je spoznal, da je govoril neresnico. Strogo ga je vprašal, čemu ima škofovsko palico, če je kmet. Večkrat je že priznal zasačeni duh resnico, ali pa je izgubil nadaljno pot pokore...«

Nasprotje proti duhovščini

Značilno je, da imajo spiritisti duhovnike za svoje največje sovražnike. Spiritistom ne gre v glavo, čemu naj bi služili nekateri od cerkvenih glavarjev postavljani obredi. N. pr. ako žališ Boga in grešiš, se vendar ne boš izpovedoval drugemu grešniku. Spiritisti se udajajo molitvi, se v pogovoru z Bogom pokesajo svojih grehov in jim je odpuščeno. Spiritisti zanikajo obstoj pekla; po smrti se pač pokore umrli za svoja nepokesana dejanja. Po odsluženju kazni pa se napotijo duše vseh k Bogu, kjer je zanje že od nekdaj prostor.

Umrli delajo pokoro na najrazličnejše načine. Hodijo po vodi in jih zebe. Druge muči kes, ki je hujši od pekočega ognja. Mnogi hodijo po trnju, po pesku. Seveda, bosi... Šele po prestani pokori postanejo gostje svojega nebeškega očeta.

Ko zapuščam Trbovlje in one mizerne barake ter premišljam o bednem življenju naših rudarjev, mi je bolj in bolj jasno, da je njihova prečudna verska sekta le nujna posledica njihovega neznanega materialnega položaja. Veseli so, da se za trenutek oddaljijo od težkega trpljenja polne realnosti in da lahko zaplava njihov duh tja, kjer najde uteh za sedaj in pozneje. Razgovori s temi ljudmi, te prepričajo, da imajo trdno vero v svoje nauke, saj so že osem let pripadniki svoje verske sekte. Izpovedka se mnogim pojavljajo dvomi in nezaupanje, pozneje pa postanejo, kakor mi je zatrjevala Hartmanova, navdušeni verniki. Nekateri postanejo mediji, drugi celo videntni.

Tragična smrt kovača Vele

Planina nad Sevnico, 28. decembra. Na svetli dan so naši domači orožniki na poti, ki pelje s Planine v Jurkloster, marovskega kovača Vele, mrtvega. Prenesli so ga na njegov dom, odkoder se je vršil pogreb ob veliki udeležbi domačega prebivalstva.

Kovač Vela, ki je že delj časa bolehal, je šel 24. t. m. dopoldne na Planino po opravkih, odkoder se je vračal proti mraku. Zamudil se je sicer v gostili, vendar ni bil močno vinjen. Pri križu tik pod trgovom, pa mu je postalo namah slabo in se je zgrudil na tla, kjer se je potem zvil v smrtnih kr-

„Jutro“ v novem letu

Kakor vsako leto, hoče »Jutro« svoje naročnike in čitatelje tudi letos prijetno iznenaditi.

Zavedajoč se obsežne naloge, ki jo ima naš list kot glavni slovenski reprezentant moderne žurnalistike, ter upoštevajoč želje in potrebe za naše skromne razmere uprav velikankega števila naročnikov, katerim je »Jutro« postalo nenadomestljivo vsakdanje čtivo, smo se odločili, da »Jutro« v novem letu po obsegu še razširimo, da na ta način omogočimo priobčevanje še pestrejših in še odličnejše vsebine.

Življenje hiti pred nami s kinematografsko naglico in čudno ni, da se tudi velik del Slovencev danes že več ne zadovolji z dnevnikom, ki bi izhajal samo enkrat na dan. Zato smo po vzorcu velikih inozemskih listov reorganizirali našo novinsko organizacijo tako, da dobe Slovenci v novem letu poleg jutranjega dnevnika tudi še dnevni večernik, ki se bosta vsebinsko dopolnjevala, pri tem pa obadva imela pred očmi, da je prva dolžnost novinstva nuditi javnosti brzo, točno in obsežno informacijsko službo o vseh dogodkih doma in na tujem.

Meseca maja preteklega leta smo začeli izdajati v Mariboru kot dopolnilo našega glavnega lista »Mariborski večernik Jutra«, ki služi splošnim potrebam informacijskega večernega lista in pri tem še specialnim lokalnim potrebam v Mariboru ter v mariborski oblasti. Da dosežemo isti cilj za Ljubljano in ljubljansko oblast, smo naredili z lastništvom že obstoječega dnevnika »Slovenski Narod« posebno ugoden aranžman, po katerem

bosta »Jutro« in »Slovenski Narod« odslej urejevana tako, da se bosta dopolnjevala

in bo »Slovenski Narod« obenem nadmeščal ljubljanski večernik »Jutra«, dasi bo ostal še naprej samostojen dnevnik. »Slovenski Narod« se bo na ta način dvignil do dnevnih naklade, ki jo do sedaj še ni dočakal noben slovenski list; kajti kot samostojen list bo imel še naprej tisoče svojih naročnikov, razen tega pa bodo posebno izdanje »Slovenskega Naroda« prejemali še vsi številni naročniki »Jutra«. Aranžma je zamišljen tako, da bodo dobivali naročniki »Jutra«, ki so obenem naročniki »Slovenskega Naroda«, kompletno in posebej pošiljano izdanje »Slovenskega Naroda« za izredno nizko ceno. Kdor pa ne bo naročnik obeh listov, bo drugi dan obenem z »Jutrom« prejemal posebno izdanje »Slovenskega Naroda« kot dopolnilo neobhodne kontinuitete »Jutra«. Nadejamo pa se, da nam bo uspelo organizirati posebno razpošiljanje »Slovenskega Naroda« v najkrajšem času tako, da bo vsaj v prometnejših krajih ljubljanske in v južnem dela mariborske oblasti večini, če že ne vsem naročnikom »Jutra« dana prilika, da bodo dobivali večernik še isti dan dostavljen. Vsekakor se bo tem potom »Jutro« brez povišanja dosedanje naročnine po obsegu razširilo vsakodnevno za 2 do 4 strani, kar bo omogočilo obogatitev ter pestrejšo razporeditev njegove vsebine.

Naš veliki načrt bomo izvedli stopnjeno. Neglede na nujnost opreme s pripomočki najmodernejše tehnike, smo bili že z ozirom na veliko naklado ter povečanje obsega »Jutra« prisiljeni oskrbeti, da dobi Narodna tiskarna, kjer se naš list tiska, nov in večji rotacijski stroj. Zal ta stroj še ni dospel, radi česar moramo do njegovega montiranja izvajati naš reorganizacijski načrt v etapah. In kot prva etapa je

znižanje naročnine za »Slovenski Narod« za »Jutrove« naročnike na 10.— Din mesečno.

Za več tisoč Jutrovih naročnikov, ki so že sedaj naročniki obeh listov in ki so dosedaj plačevali za »Slov. Narod« polno naročnino, (mesečnih 20 Din), je ta naš prvi ukrep zelo velike važnosti. Za ostale naročnike »Jutra«, zlasti v Ljubljani in bližnjih prometnih krajih, pa znači znižanje naročnine za »Slov. Narod« že sedaj izredno lepo ugodnost, ki se bo pa še izdatno povečala v trenutku, ko bo razširjena možnost dostavljanja »Slovenskega Naroda« še isti večer.

Upamo, da bodo nadaljne etape v izvajanju našega programa čim preje sledile, vsekakor pa najkasneje v nekaj tednih, čim dobimo nove stroje. Do tedaj pa bo »Jutro« neglede na »Slovenski Narod« izhajalo po večkrat, mesto na dosedanjih osmih, na dvanaestih straneh.

Za naše čitatelje, ki kupujejo »Jutro« v podrobni prodaji, pa smo že z današnje številko znižali ceno za nedeljsko izdanje, ker smo za letošnje leto uvedli za vse dneve v tednu

enotno ceno dveh dinarjev.

za prodajo posameznih števil »Jutra«.

Prepričani smo, da nam bo temeljita reforma, ki jo začnemo z novim letom pri našem listu uvajati, ne le ohranila vse naše dosedanje naročnike in odjemalce, marveč da bo z njo število naših prijateljev še znatno narastlo.

„JUTRO“

čih vso noč. Dasi so ga videli okoličani, ki so prihajali k polnočnicam, liki klopčič ležati v snegu in so nekateri tržani slišali pretresljivo ječanje umirajočega, se ni nikdo zmedil za nesrečnega.

Ne vem, kako bi označil tako ravnanje, ki priča, da manjka nekaterim ljudem najprijateljevskega čuta človeškega usmiljenja, in to celo v noči, ko objema svet največja ljubezen. Vem pa: Če bi se vnovič narodil Krist, bi jih bilo pač malo med nami, ki bi hoteli k jaslicam in mu stregli stražo!... X.

Sleparska zbiralka cerkvenih umetnin

Škofja Loka, 21. decembra.

V Škofjeloški okolici sta se te dni pojavila neznan moški in ženska, ki sta hodila po vsem okraju ter se oglašala pri cerkvenih vseh podružniških cerkva. Napram cerkvenikom sta imenovana oglašala izjavljala, da ju pošilja škofjeloški župnik, ki jima je dal dovoljenje, da smeta pobirati stare cerkvene predmete po vseh podružnicah.

Izjavila sta na ta način od raznih cerkvenikov različne vrednosti: 1 starinski kip sv. Florjana in Matere božje z okvirjem, 1 star duhovniški mašni plašč, 3 viseče stare svetilke, 4 stare lesene svečnike in 2 stara mašna plašča itd.

Obveščena žandarmerija je žensko končno izsledila v osebi 27-letne Pavle Drnovškove, soproge Francela Drnovška iz Dobrunj, po poklicu plesarskega pomočnika. A ta je še pravočasno neznankom pobegnil in ga pridno zasledujejo.

Po izjavi Pavle Drnovškove sta z njenim možem vse več 1000 Din vredne starinske predmete odpeljala z vlakom v Ljubljano, kjer jih je prevzel neki gospod, s katerim sta bila že poprej dogovorjena. Kdo pa je ta »gospod«, tega Drnovškova ne more povedati, ker da je njegovo ime znano samo njenemu možu. V Škofji Loki vzbuja ta zadeva seveda nove zanimive in dovptne opazke. Saj se je komaj podela govorica o Miklavžu in parklju, pa je že ugrabljeni sopotniki sv. Florjan in z njim vred kip

Matere božje povzročil novo žalost. Oba kipa sta izdelana v starem gotičnem slogu, sta velike umetnosti zgodovinske važnosti in se cenita na lepe tisočake.

Danes velika premijera:

ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri večer

Ida Kravanja

(Ita Rina)

in najbolj priljubljeni filmski igralec

Harry Liedtke

v vefilmu veselja in zabave

«Izgubil sem srce na Savi»

Pri predstavah ob pol 8. in 9. uri prisostuje osebo gospodična

Ida Kravanja

Predprodaja vstopnic danes od pol 10. do pol 1. in od 2. ure naprej.

Kino »Ljubljanski dvor«

Telefon 2730.

Naši smučarji na olimpijskem treningu

Naš zimskosportni savez je po velikih težavah organiziral olimpijski smučski trening, ki je potreben, da se izvezbajo in izpopolnijo oni smučarji, ki pridejo za tekočimovanje na IX. olimpijadi v St. Moritzu v poštev. Za smučskega trenerja je savez povabil popularnega Norvežana ing. Hanssena, ki sedaj na Gorenjskem pridno vežba z našimi smučarji. Blizu 3 tedne je trajal trening v Dovju-Mojstrani, od 22. t. m. dalje pa se smučski trening vrši v Kranjski gori. Za zadnji mesec pred odhodom na olimpijado je določen trening v Bohinju, kjer se bo vršila tudi izbirna tekma, če bodo snežne razmere ugodne. Odhod naših olimpijcev za St. Moritz je določen za 6. februarja 1928. Pričujoča slika je posneta s smučskega treninga na poti v Krmo in predstavlja ing. Hanssena (v sredini) z nekaterimi udeležniki olimpijskega vežbanja.

Danes ob: pol 3., četrt na 5., 6., tričetrt na 8. in četrt na 10.

Monumentalno delo vseh časov!

Casanova

oba dela naenkrat)

Velefilm ljubezni, razkošja, veselja, elegancije, duhovitosti, pikantnosti, umetniškega užitka in brezmejne lepote.

Opojnost beneških noči. — V objemu desialko — najlepše zvezde Benetk. — Švinčene ječe in beg. — Zaslutitnik v paža preoblečena deklica. — Na dvoru ruske arice. — Ljubimkanje. — Flirt. — Ljubomurje. — Sovraštvo. — Intrige in preganjanje v najvišjih krogih. — Čar beneškega arnevala. — Ječa. — Rešitev. — Slovo in početek novih ljubavnih avantur.

V naslovni vlogi slavni ruski umetnik

Ivan Možuhin

Sodelujejo: Prekrasna grofica Liguro v vlogi plesalke Corticelli in druge priznane lepote, plesalke in filmske zvezde sveta.

Pri vseh predstavah sodeluje pomnožen umetniški orkester. V sled ogromnih nabavnih stroškov in v sled predvajanja obeh delov v enem sporedu cene povišane.

Za Din 1.—

Jutri v nedeljo predstave ob 1/3., 1/5., 6., 1/8., 1/10.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Misterijozna cerkvena tatvina v Slavoniji

Nepoznan vlomilec iz Slovenije ukradel monštranco in kelihe Marije Terezije.

Ogromno senzacijo je vzbudil po vsej Slavoniji, a posebno v okoliških selih Slavonskega Brodu velik vlom v župno cerkev sv. Emerica v selu Orlovicu pri Brodu. O čemer smo kratko že poročali. Čeprav se je v lom izvršil dve noči pred Božičem, je zadeva še vedno nepojasnjena.

Vlomilci so prišli v cerkev na ta način, da so s silo odprli stranska vrata cerkve in nato vlomili v notranjost, iz katere so odnesli dragoceno zlato monštranco s hostijami vred in dva keliha, oba iz srebra, toda pozlačena. Monštranca je imela na steklu monogram M in avstrijski grb. Vse te dragocene predmete je darovala cerkvi cesarica Marija Terezija.

Vlom je prvi opazil cerkovnik Mato Maroš, ki je prišel k cerkvi okoli 4. zjutraj, da bi zvonil dan. Opazil je odprta vrata in ko se je približal glavnemu oltarju, je na svoje veliko presenečenje zapazil, da so vrata tabernakla s silo odprta in da so iz njega ukradene znamenite dragotine. Cerkovnik se je takoj napotil v župnišče in obvestil o drzni tatvini župnika in zatem orožnike.

Ker je medtem prihajalo ljudstvo k jutranji maši, so se pred cerkvijo in pri vratih, skozi katera so vlomilci vlomili, začeli vsi sledovi stopinj, po katerih bi se dala preiskava uspešno voditi. Toda, kakor hitro se je med ljudstvom raznesla novica o vladu v župno cerkev, se je takoj ugovorilo, da je dan prej prišel v selo

neki človek z večjim kovčegom in vzorec kakršne nosijo običajno s seboj sobni skarji. Ustavil se je v gostilni Ivana Zlatariča, kjer se je zadržal prav kratak čas. Pred odhodom je sporočil gostilničarju, da bo prišel spat ter je pri njem ostavil svoj kovčeg. Iz gostilne se je neznane napotil do selskega kovača, kjer je naročil, naj mu izdela večji železni drog, ki mu je kot sobnemu slikarju potreben pri njegovem poslu. Kovač je ustregel njegovemu naročilu in mu prav hitro skoval železni drog. Zvečer se je neznane še zadržal v gostilni, se razgovarjal z gosti in se zanimal za razmere v selu. Toda okoli 22 ure je nenadoma vstal in izginil. Železni drog, ki ga je naročil tuji mož pri kovaču, so našli pri vlomljenih cerkvenih vratih. S tem je bilo pojasnjeno, da ni mogel izvršiti vlomila nihče drugi, kakor čudni neznanec.

Postajenalec železniške postaje v Orlovicu je izpovedal, da je usodne noči okoli 23 ure prišel ta neznanec na kolodvor in vzel vozni listek za Zagreb, kamor je odpotoval s prvim vlakom. Po dobljenem opisu je neznane okoli 40 let star, suhega koževaga obraza, malih črnih brk, govori pa slovenski. O drznem vladu so obveščene vse orožniške postaje v državi. Na drugem mestu poročamo o cerkvenih tatvinah in sleparijah, ki jih je okoli Škofje Loke izvršil slikar D-movšek, ki se še skriva pred oblastjo. Ni izključeno, da je v »sorodu« z opisanim vlomilcem.

Podrobnosti o zagonetnem sadističnem umoru pri Osijeku

Aretacija mladega osumljenca.

Poročali smo o zagonetnem umoru 18-letne delavke Ane Böhme, ki so jo našli v razmesarjenem glavu in v ustih s krpami zemlje v bližini proge Gutmanove železnice pri Osijeku. Podrobnosti tega strašnega zločina so naslednje:

Dne 27. t. m. se je napotil delavec Franjo Feth po progi Gutmanove železnice in je v bližini Retjale opazil v nekem larku poleg tratične večji črn predmet. Ko se je sklonil, da bi predmet dvignil, je začutil v rokav mrtvo truplo, ki je bilo že napol pokrito s snegom. Nudil se mu je grozen prizor. Na hrbtu je ležala žena z golimi nogami, sploščena obraza in razmesarjeno lobanjo, iz katere se je izlivljal mozeg. Na glavi umorjene devovke je ležalo veliko polono, a malo stran od nje pletena košara, v kateri je dekle nosilo hrano v osišeško tovarno »Sivas«.

Delavec je o tej strašni najdbi takoj obvestil policijo. Komisija, ki se je napotila na lice mesta, je ugotovila identiteto nesrečne devovke. Meter naprej od trupla so našli ženske spodnje hlače, iz česar se sklepa, da je zločinec najprej napadel devovko v pohotnem namenu, a ko se je branila, jo je udaril po glavi in usmrtil ter nato izvršil svoj drugi zločin. Po kepal zemlje, ki so jih našli v ustih mrtve devovke, sklepajo, da jo je tudi zadušil. Policijski si je seveda takoj bila na jasnem, da gre za primer sadističnega umora.

Zločin je povzročil ogromno senzacijo in ogorčenje v vsej javnosti, a policija je ukrenila vse, da izsledi zločinca. Predvčerajšnjim so izvršili obdukcijo trupla umorjene devovke. Že pred štirimi leti je bila na sličan način umorjena tudi neka služkinja Kunigunda in niso morila še do danes izslediti Osiješke policija je takrat izvršila obsežno racijo na mesni periferiji in aretirala 18-letnega delavca Jurija Josipova, na katerega najbolj leti sum, da je izvršil strahotni zločin.

Napredovanje naših rezervnih oficirjev

Glasom »Vojnega lista« so napredovali naslednji naši ožji rojaki rezervni oficirji in sicer v pehoti: Dragotin Ukmar, Ivan Jerman, dr. Fran Ogrin, dr. Karl Capuder, Milan Sterlekar, dr. Maks Obersnel, Karl Tribnik, dr. Janko Pikuš, Egidij Čeh, dr. Fran Suhadolnik, Fran Pečnik, Gustav Puš, Fran Majasek, Adalbert Pučnik, dr. Milan Subic, dr. M. Petanjek, Pavel Lesjak, Vinko Plaskan, dr. Ivan Ples, Edmund Bevc, Ivan Zagar, Fran Klobučar, Anton Sodnik, Ludvik Primožič, dr. Roman Ravnihar, Ivo Subic, Alojzij Pikel, Joža Bohinjec, Fran Skaza, Josip Galovec, Rihard Faninger, Anton Perko, Aleksander Kolenc, dr. Matej Smale, Josip Sodnik, Anton Klembas, Karl Česenj, Miha Zobec, Ivan Goričnik, Hugon Schauta, Ivan Volčič, Fran Pečnik, Fran Vrečer, Fran Sirc, Ivan Tratinik, Fran Turnšek, Jože Malenšek, Fran Švaiger, Viktor Vertanik, Janko Jarc, Adolf Lapajne, Ivan Bohine, Joško Lavrič, Janez Zorec, Ludovik Juvančič, Drago Pečnik, Ivan Prediklav, dr. Ivan Zobec, Stanko Novak, Zmagoslav Bischof, Vladimir Kac, dr. Rudolf Savojie, Mirko Detiček, Fran Kogelnik, dr. Anton Nanut, dr. Joža Kavčič, Feliks Verbič, Anton Seljak, Fran Ferjančič, Anton Breznikar, Alojzij Rus, Edo Gnišek, Miha Bežalj, Avgust Pertol, Adolf Vizjak, Miroslav Ravlar, Joža Varl, Anton Rogelj, Anton Zobec, Stanko Perc, Ignacij Sirc, Rihard Pestevšek, Peter Česenvar, Anton Stefancioza, Stanko Lavrič, Fran Pihlar, Vojteh Krulj, Julij Uščič, Anton Zdobšek, Srečko Vizjak, Gustav Šilih, An drey Likar, Jurij Hočvar, Janko Ravbekar, Mirko Kmet, Fran Smrd, Hinko Bezgovšek, Maks Presker, Fran Srebot, Alojzij Kramberger, Dragotin Gril, Fran Vrhovnik, Albin Lajovic, Ivan Gorič, Fran Koblar, Fran Lokar, Niko Štemphar, Fran Sterle, Pavel Geržar, Miloš Vavhnik, dr. Lovro Hada, Ivan Lončar, Peter Ramljak, Ferdo Sentjunc, Pavel Pintar, Vinko Vrhunec, Stanko Brežar, Jožef Pakič, Peter Jerman, Josip Ste-

Sport

Sport in sport...

Ali naj bi človek pel slavo našemu sportu? To bi mogoče stori, če ne bi imel odprtih oči, ki dan za dnem opazujejo padanje kvalitete našega sporta in s tem omalovaževanje njegovih idejnih osnov. Ni zastonj zapisal neki ugledni zagrebški delavec, da je sport — predvsem nogomet — zgubil pri nas rodovita tla ter se razvila iz nepravga semena.

Leto za letom čutimo, da zgublja sport — izvzemši zimske sporte — one podpornike, ki so znali ceniti smisel te vrste telesne vzgoje, ker so uvideli, da je začelo delovanje na tem polju v napadno, skoroda v pogubno smer. Najgloblja osnova, na kateri sme in mora sloneti sport, je njegova moralna težja; brez nje ni sporta! In te resnice marsikdo noče spoznati.

V življenju velja in bo veljala teza skupnosti. Isto velja potemtakem tudi o sportnih panogah, ki so pri nas posamezno kolikor toliko primerno organizirane, manjka pa skupni misli in namenu prave vezi. Ni čudno torej, če srečavamo mnogokrat sportnike, ki se navdušujejo za eno, zaenkrat pa, da celo podcenjujejo druge sportne panoge. S tem sicer razgaljajo svoje mišljenje, ki kaže krivo tolmačenje. In potemtakem ni čudno, če se dobe pri nas ljudje, ki so strogo proti golitvi sporta.

Naša sportna bilanca ob koncu starega leta ni rožnata, še manj razveseljava, tembolj pa žalostna. Kakor smo poudarjali, je osnovna baza sporta — morala. Poglejmo kako idealna je samo smisel nogometne igre. Tu sportnik uvidi, da posameznik brez celote ne more doseči velike zmage, nasprotno pa lahko mnogo škoduje celoti. Eden je vezan na drugega. In če zmaga danes, jutri zopet lahko izgubi. Tako začne za občutke, ki se porajajo ob porazih ter ve, da bo prihodnjič zopet lahko drugače ter se baš v tem krepki, da zmaga enako lahko preneši kot poraz. Obenem, prav za prav vsled tega mora ceniti svojega nasprotnika kot sebi enako plemenitega soigralnika.

Kaj pa smo doživljali tekmo leta ob prilikah sportnih tekmovalcev? Ali naj orišem slike, ki kaže pravo nasprotivo temu, kar mora vsajeti sport? ... Mnogi so bili in so še, ki smatrajo izrišča in sportna tekmovalca za kraj in priliko, kjer dajo duška svoji notranji pokvarjenosti — podvljivosti. In mnogi sportni funkcionarji so pri tem — uživali. Ni se vodila prava briga o pravilni vzgoji, ni se gledalo na to, da se tehnično in kvalitativno približamo bratom Čehom — prizanim sportnikom — uživalo se je v tem, da se je z loparjem udarjalo na svojega lokalnega nasprotnika, ki bi moral biti še več kot samo sportnik — pravi brat. In tako je padlo slabo seme, ki se je selalo ob sportnih nastopih pri naši mladini na rodovitna tla, kjer bo bogato obrodilo.

In to seme rodi celo daleč od kraja, kjer je bilo vsajeno, rodi črno zavist, rodi sladko maščevanje.

Ali hočemo, da bodi novo leto slično preteklemu? Ne smel izumemo dokler je še čas, škodljive korenine, nesnažno hujšilo in selmo boljše seme; tla so rodovitna. Kt M.

Po svetu

Prišlo je leto IX. olimpijadel. Se dober mesec in št. Moritz bo pokazal, s kakšno naglico se dviga sportni pokret po vsem svetu. Tam je že vse pripravljeno; tudi prvi — petičnejši — tekmovalci že trenirajo. O Božiču so se spustili prvič po olimpijski skakalnici. Prvo mesto je zasedel Švicar Troiani s skoki po 61,57 in 62 metrov; drugi je bil Norvežan Gerst in 61 in 63 m, tretji pa švicarski prvak Eidenbenz z 48 in 50 m. Seveda še niso bili vsi skupaj! Pri skokih naši ne bodo sodelovali, ker so šele na polovici teh rezultatov. Norveški olimpijski skakači Andersen, Ruud Thamos Snersrud in Tömborg bodo najbrže postavljali okoli 70 m! — 19-letna Sonja Hennle, norveška olimpijska prvačinja v umetnem drsanju, se je dne 21. pokazala v Bergenu pred 10.000 gledalci; pravilo, da je v odlični formi, tako da bo z lahkoto branila svoj naslov.

Na Holandskem se premalo brigajo. Splošno se čuje, da bo organizacija šepala. Razni forumi se pripravljajo, kako naj bi si razdelili delo; na »drukarje« pa sploh nihče ne misli. Odklanjajo jih z znano hladnokrvnostjo. Češ da obisk cenjenih tujcev itak ne zanima nobenega Holandca. Taksi pa še pri nas ne bomo, kadar bomo imeli toliko delavcev in denarja, da bomo

1928 Januar 31 dni

REDUTA V CVETJU
UNIONSKA DVORANA
T. K. D. Atena - SK Ilirija

smeli organizirati olimpijado. Pristaviti pa je treba, da je za tekmovalce, delegate in za zastopnike tiska še nekam urejeno. Kdor pa ne bo uvrščen v te tri kategorije, naj vzame šotor s seboj! — Dame bodo letos prvič nastopile; v petih disciplinah se bodo udarile. (100 m, 800 m, skok v višino, met diska in štafeta 4X100 m). Najresnejše tekmovalke bodo Američanke, Angležinje in Nemke; v disku pa dominira Poljakinja Konopacka z 39,18 m. Vsaka država postavi štiri tekmovalke; klasificiranih bo šest mest.

Nogometna močnja imajo sedaj zimske počitnice. Le Angleži so doma in nadaljujejo prvenstvene boje: Everton in Chelsea sta klub par porazom še vedno na čelu obeh lig Nemci in Francozi so si vzeli za praznike goste iz Česke ozir. Avstrije. Berlinska Hertha je bila v Parizu tepeva, tam jo je bolj bolelo. Dunajčani in Pražani se kar pozajajo; sedaj debatirajo, kje naj se snidejo da si bodo rekli zadnje besede. V kombinaciji sta Brno in Budjevice. Medtem se Avstriji mrzlično pripravljajo za boj z Belgijo, ki se vrši 8. t. m. v Bruslju. Poljaki se reorganizirajo; za savezom so prenesli tudi sedež sodniškega kolegija v Varšavo. Za atletom Freyerjem (in ne Geyerjem, kakor je zadnjič izšlo!) so izpuli sedaj vratarja Cracovije Popiela, ki so ga neznanj poroparji umorili na njegovem posestvu v okolici Krakova. — Američani so sprva radi kupovali Evrope za svoja nogometna moštva; zdaj jih imajo dovolj. Tudi moštve s te strani Oceana ne bodo več vabili. Kakor čujemo, sta se ponudila tudi temevarski Kinizi in naš prvak Hladuk. Iz te moke pa najbrže ne bo kruha!

Lahkotletci so nas zadnjič kar dvakrat potegnili. Prvega smo prav veselili — če je res —, na drugega bomo pa sedaj bolj pazili. Loren Murchison ni umrl; pišejo, da bo kmalu okrevljal — Afrikanec Atkinson pa je skočil mesto 8,15 samo 6,95 m! Rekord brani torej stari Hubbard s 7,98 cm! — Za tek iz Los Angelesa v Newyork se je pripravilo 475 tekačev. Med Američani starta 50 Indijancev, ki hočejo dokazati, da so vredni sinovi svojih pradedov. Najstarejši tekač je 63 letni Anglež Hart. Tekanje bodo spremljali štirje čuvlarji, ki jim bodo sproti popravlili občute. Prireditelj bo stala 400 tisoč dolarjev; zmagovalac prejme nagrado 25.000 dolarjev. 3. marca bodo pričeli! — Dr. Peltzer se udeležuje po Ameriki — z reklamo! Sedaj je pisal svojemu savezu, da mora startati, ker sicer ne more garantirati za uspehe v Amsterdamu. Pa brez dolarjev bi se moral vračati domov!

Durban je oni kraj v Južni Afriki, kjer so slabo medli Atkinsonov skok v daljavo. Tjaki je sedaj prijaldr Francoz Alain Gerbault, ki ladra že skoraj štiri leta okoli sveta. V Durbanu bo igral 3 tedne tenis; koncem januarja odjadr preko Kapstadta in Sv. Helene v Francijo.

Tamkaj se bo do tedaj že poleglo navdušenje, ki ga je izzval nov svetovni rekord težkotletca Rignouta, ki je 33. t. m. oboleročno sunil 1765 kg in zbolšal lastni rekord za polntrajski kg Bolzar Bošev je na isti prireditvi oboleročno potegnil 109 kg in postavil v polteži težji nov svetovni rekord. Rignout je 25 let star in bo lahko Francoze še večkrat navdušil. Sedaj pravilo, da take senzacije ne bo več. Obenem pa pozivajo, naj zopet kdo podari 10.000 frankov! Morda bo pa šlo? — Georges Camentier je dobil povabilo francoskega prvaka v polteži težji Bouquillona za naslov svetovnega prvaka v težki teži. »Veliki Georges« ne namerava sprejeti poziva, češ da se vsled artističnega udeleževanja ne more posvečati boksaškemu treningu. To ga bo najbrže stalo naslov!

V Angliji, kjer je avtomobilski promet vse drugače kakor pri nas, so avtomobilski poskrbeli za svoje člane po cestah takele svarilne napise: Č dvomiš, ustavi, glej in poslušaj! Ali: Boljše je biti počasen kot žalosten! Ali: Življenje je kratko; ne kraljaj si ga! To ni sport, velja pa v polni meri tudi za sportnike!

ZSK Hermes sklicuje sestanke vseh aktivnih članov, v klubovnem lokalu v ponedeljek ob 19. Dolžnost vsakega člana je, da se sestanka sigurno udeleži. — Tajnik I. SK Ilirija (ženska sekcija). V sredo 4. t. m. se vrši ob 18. v posebni sobi kavarni Evropa plenarni sestanek ženske sekcije. Opozorjam vse članice, da se sestanka polnostojno udeleži. — Načelnik.

Sportno drsališče SK Ilirija. Danes po polne svira ob ugodnem vremenu na sport nem drsališču Ilirije ob 15. do 17. godba »Sloga«. Opozorjamo nato predvsem one drsalc, ki se zanimajo za ritmično drsanje.

Razpis mladinske smuške tekme. Jugoslovanski zimski sportni savez (tehnični odbor) priredi dne 6. januarja 1928. na Golovcu mladinsko smuško tekmo in sicer: za mladino od 12. do 15. leta na progi 3 km in za mladino od 15. do 18. leta na progi 6 km. — Start ob 10. uri pri vili na vrhu Golovca. Cilj v bližini Westrove vile. Zbirališče tekmovalcev ob 9. uri pred gostilno Česovar pri Dolenskem mostu. Tekmujejo lahko vsi, tudi neorganizirani smučarji. Prvi trije v vsaki kategoriji dobe darila. — Prijavnine ni. Prijave sprejema do 5. januarja 1928. ob 6. uri popoldne tajnik smuške tehniškega odbora Fr. Kopriva, Ljubljana, Gledališča 3 (palaca Trboveljke premogokopne družbe), odnosno stari na zbirališču do 9. ure. — V slučaju neugodnega vremena bo tekma pravčasno odpovedana v časopisih.

Po vsej Sloveniji gre glas, le »Domovina« je za nas!

Prosveta

Ljubljanska drama.

Nedelja, 1. ob 15.: »Snežulčica«. Mladinska predstava po znanih cenah. Izv. — Ob 20.: »Boljši gospod«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Fondeljek, 2.: »Sodnik zalamejski«. B. Torek, 3.: Zaprtro. Sreda, 4.: »Divja raca«. Premijera. Promisjerski abonma.

Ljubljanska opera

Nedelja, 1. ob 15.: »Zaljubljen v tri oranže«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ob pol 20.: »Poljska kri«. Opereta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 2.: Zaprtro. Torek, 3.: »Trubadur«. C. Gostuje gospa Wilfan-Kunc. Sreda, 4.: »Čarobna piščala«. D.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 1. ob 15.: »Snežulčica«. Znižane cene. Kuponi Ob 20.: »Takrat v starih časih«. Kuponi.

Celjsko gledališče.

Cetrtek, 5.: »Peterčkov poslednje sanje«. Šentjakovski gledališki oder Nedelja, 1.: »Igra v gradus«.

V nedeljo, 1. januarja ponovi Šentjakovski gledališki oder krasno Molnarjevo komedijo »Igra v gradus«. Fin humor, ki prepleta vso komedijo, zabava občinstvo od začetka do konca. Višek doseže komedija v tretjem dejanju, v katerem se vrti vse okoli ene same malenkostne breskve. Vse ljubitelje dobre komedije vabimo k posetu predstave.

Calderonov »Sodnik zalamejski« v ljubljanski drami. V večerjenju poročilo pod tem naslovom se je vrnila tiskovna napaka. V petem stolpcu se konec drugega odstavka glasi pravilno: »Učinkoviti so bili tudi nastopi g. Pečka in Lipaha v vlogi propalega plemiča in njegovega sluga, vdeh neizogibnih figur v stari španski drami«.

Štiri ljudske predstave v ljubljanskem gledališču. Na novega leta dan bodo v ljubljanskem gledališču štiri predstave pri znanih cenah brez oblastnega davka, in sicer: Drama »Prizori popoldne ob 15. uri« »Snežulčica« in »Kraljev«, zvečer pa komedijo »Boljši gospod«. V operi se poje ob 15. uri »Zaljubljen v tri oranže«, zvečer pa opereta »Poljska kri«. Opero »Zaljubljen v tri oranže« dirigira kapelnik g. Neffat, »Poljsko kri« pa ravnatelj g. Mirko Polič.

Gospa Zdenka Zikova v ljubljanski operi. V četrtak 5. januarja gostuje v ljubljanski operi primadama zagrebške opere ga. Zdenka Zikova. Nastopila bo v Verdijevi operi »Ples v maskah«. Predstava bo izven.

Ljubljansko gledališče pripravlja za januar predstava nove hrvatske operetelje a-f-f ar v operi: Krstna predstava nove hrvatske operete »Zmagovalca oceanca«, in baletni večer z izredno zanimivim sporedom. Koncem meseca se bo pela po pretoku tolikih let Flotova opera »Marta«. — V drami: »Divja raca«, »Candida« in »Bratranka iz Varšave«. Pripravlja se tudi nova mladinska igra angleškega izvora.

Dopisi

ZAGORJE OB SAVI. Kolo jugoslovenskih sester se zahvaljuje vsem blagim srcem, ki so pripomogli z delom ali darovi k »Božičnici«, pri kateri je bilo obdarovanih 78 revnih učencev in 20 onemoglih stark z gorke obkole in živilci.

PONIKVA OB JUZ. ZEL. Ze nam sneg grozi, da nas odreže od sveta. Stez nam manjka; da si jih ugradimo, vzprijorimo danes ob 15.30 uri vsevoljgo »Moč uniform«. Vse, ki so kdajkoli posetili Ponikvo, vlijudo vabimo, da svoj obisk obnovijo ob tej priliki. Spomin na prijetno urico v okrilju ponkroškega veselja vas bo grel v teh zimskih večerih.

SLOVENJGRADEC. »Kmetijski list«, z dne 21. 12. 1927. je prinesel iz Slovenjgradca dopis »Demokrati izdali napredno večino v občinskem odboru v Slovenjgradu«. Ugotovili bomo le suha dejstva: Tri leta so demokrati s pravo angelško potrpežljivostjo prenašali nazore par ljudi, ki tvorijo v Slovenjgradu nekako posebno tkz. narodno socialistično stranko. Pri predzadnjih občinskih volitvah so demokrati zaradi ljubega miru popustili ter glasovali pri volitvi župana za njih kandidata, akoravno je že takrat razmerje mandatov bilo 5:4 v prid demokratom. Pri zadnjih občinskih volitvah so dobili demokrati zopet 5 odbornikov in združena lista narodnih socialistov, obeh socialističnih frakcij in samostojnežev, ki pa šteje samo enega volika, 4 odbornike. Vsakemu pravično mislečemu človeku bi moralo biti jasno, da pripada sedaj župan demokratom in se je socialističnemu bloku tudi v tem smislu stavlil predlog: demokrati župana in enega svetovalca, oni dva svetovalca. To so kratkoma odklonili ter zahtevali, da morajo demokrati glasovati za njih kandidata! Ponovno se jim je dokazovalo, da to vendar ne gre, bilo je vse bob ob steno, oni so bili na stališču: Raje klerikalca kakor demokrata. Med tem so pa klerikalci in Nemci ponudili brezpozorno svoje glasove demokratski listi, ako postavijo demokrati kot kandidata obce spoštovanega starega Slovenjgradčana, šolskega ravnatelja v p. g. Vrečka. Demokrati so ponudbo akceptirali in tako so dobili demokrati v obč. odboru župana in dva svetovalca a klerikalci enega, seveda po zaslugi trne teh »naprednih« kmetosocialistov, ki so imeli še zadnji trenutek brezpozorno na razpolago dve svetovalski mesti. Pravo mišljenje teh ljudi pa se vidi v tem, da se dve uri pred volitvijo župana stavlili klerikalcem pismeni predlog, da oni brezpozorno glasujejo za vsakega kandidata njihove liste, samo da ne bo župan demokrat. Dalje se z dopisom nečemo pečati. Na napad na nosilca demokratske liste g. primarija dr. V. Zelencarja mi ne bomo reagirali, kajti nima pač cel socialistični blok enega človeka, ki bi se smel, kar se tiče naprednosti, z njim meriti. On se bo pač znal šteti sam, če se mu bo sploh zdelo vredno odgovarjati na take napade. Cela »izdaja« demokratov je torej ta, da je župan v Slovenjgradu demokrat g. Vrečko in ne g. Čajko a demokrat po pameti teh socialistov župan biti ne sme. Toliko v odgovor dopisniku »Kmetijskega lista« in s tem je zadeva za nas končana.

Srečen
začetek

1-9-2-8

VOJKA

Srečno Novo leto

želimo tem potom vsem našim cenjenim odjemalcem

F. Lukič, Ljubljana, Stritarjeva 9

Loden za smucarje

pri tvrdki SKABERNE

„KUVERTA“ d. z o. z.

konf. tvornica papirja

Vožarski pot 1

Karlovška cesta 2

Stalna zaloga kuvert vseh velikosti, plačilnih vrtic, aktovk

Cene nizke!

kuvert z okenci itd.

Brago solidno!

Radi opustive izrovine PROVAJAMO samo še nekaj dni vse

manufakturno blago in razno perilo

za vsako sprejemljivo ceno.

„MAKO“ družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 36 (zraven Jugauto).

Domače vesti

* Vsem našim inšercijam na deželi smo danes poslali novoletno številko, ne glede na to ali so naši člani. Vse one, ki prejmejo dve številki, naprošamo, naj odvisno številko poklonijo svojemu prijatelju ali sosedu in mu obenem priporočijo, da se naroči na »Jutro«, ki je najuspešnejši inšercijski in najboljši informativni slovenski dnevnik.

* Izpremembe v državni službi. Višji deželni sodni svetnik pri okrožnem sodišču v Mariboru Fran Posega je pomaknjen v 3. skupino I. kategorije. Trajno sta upokojena: Franc Nuk, višji pisarniški oficijal pri okrajnem sodišču v Ptuj, in Marija Berdajs, poštna uradnica v Ljubi.

* Za Narodno galerijo. »Jutro« priobčuje danes na 16. strani poročilo o delu za Narodno galerijo, ki naj nam da popolno zbirko slov. umetnosti. Nekateri naši somišljeniki in občinski odbori so z darili za Fond Akademije znanosti in Galerije že priznali važnost začete projekta. Na željo Narodne galerije mi je ponovno čast pozvati občinske odbore, društva in zasebnike, naj njevo akcijo čim najzdatneje podpro. — Dr. Gregor Žerjav.

* Učiteljske zahteve. Podpredsednik Udruženja jugoslovenskih učiteljev g. Tilomir Kostić je predvčerajšnjim posetil pomočnika ministra prosvete ter mu predložil zahteve učiteljskega združenja novega finančnega zakona. Pri tej priložnosti je zahteval, naj se ministrstvo zavzame za to, da se uredba, s katero se zahteva, da mora vsak otrok pri vstopu v osnovno šolo plačati deset dinarjev za vzdrževanje higijenskih prilik v šoli s ozirom na to, da imamo v šoli mnogo siromašnih otrok, odkloni, ter da se službena leta od 35 znižajo zopet na 32 let in se učiteljem že pri prvem imenovanju podeli potrebna pomoč za kritje potrebnih stroškov, oziroma selitvenih stroškov in da se končno tudi omejenim učiteljem prizna pravo na popoln dodatek in se učitelstvu zagotovi stalnost.

* Petdesetletnica čitalnice na Trsatu. Dne 8. januarja poteče petdeset let, odkar je bila na Trsatu pri Sušaku ustanovljena tiskaršna čitalnica, ki tudi še danes razvija živahno delovanje. Petdesetletnica se bo omenjenega dne slavnostno praznovala. Zanimivo je, da prvi predsednik čitalnice tudi danes se vrši to funkcijo.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl včeraj po kratki in mučni bolezni pečarski monter g. Karel Vizjak. Pokopnik je bil odličen pristav SDS. Pogreb bo jutri popoldne iz hiše žalosti v Razpotni ulici št. 6. — V Krakovski ulici št. 17. je umrla včeraj po dolgi in mučni bolezni soproga uradnika drž. železnice ga. Marija Gnezdova. Pogreb bo jutri ob 15.30 uri. Pokojnikom blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

— 5. januarja 1928 —
veselica Ciril-Metodove družbe
— v Narodnem domu. —

* Društvo »Zoo« v Ljubljani. Prijatelji naše domače favne so ustanovili v Ljubljani društvo, ki ima namen urediti in vzdrževati živalski vrt. Društvo so na deli »Zoo«, kakor navadno pravimo na kratko zoološkim vrtom. Pravila društva je potrdil veliki župan ljubljanske oblasti s odlokom z dne 29. oktobra 1927. Ustanovni občni zbor z dne 6. decembra je pravila odobril in določil članarino na 12 Din lemo, plačljivo tudi mesečno po 1 Din, da more pristopiti k društvu vsakdo, ki ima smisel za društveno delo. Zoološki vrti so dandanes kulturna potreba in znak kulture. Zato je dolžnost vsakega Slovenca, da pristopi k društvu kot član. Društveni odbor bo naprosil po vseh večjih krajih, kjer ve za kake ljubitelje prirode in našega živalskega sveta, da jih pripravi, da bi se pridružili društvu. Društvo bo tudi pomagalo društvu do skorajšnjega uresničenja njegovega smotila, naj se blagovolji javiti tajniku za poverjenika v svojem kraju. Predno se bo mogel otvoriti zoološki vrt s potrebnimi paviljoni in zagradami, bo društvo od časa do časa razstavljalo nabrane živali. Na jesenskem vseletju ljubljanskega 1928. bo taka razstava v večjem obsegu. Odbor vnapreduje vse one, ki imajo akvarije, teralije ali sicer žive živali, da blagovolijo naznaniti tajniku, kaj imajo in pa če bi hoteli obenem z društvenimi materiali, lom razstavljati. Odbor društva daje vsakomur, ki se za stvar zanima, radje volje ustno ali pisмено pojasniti. (Predsednik dr. Alfred Serko, univ. prof. v Ljubljani, vseslišče; blagajnik vet. Hugon Turk v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5; tajnik dr. Stanišlav Bevk v Ljubljani, Aleksandrova c. 10.) Ustanovitev zoološkega vrta v Ljubljani je vzbudila povsod veliko zanimanja. Dokaz temu, da se je javilo že preko 200 članov in da so mnogi prijatelji društvu naklonili izdatna predplačila. Tovarnar Fran Medić je plačal 2000 Din; dr. Josip Oblak odvetnik 1000 Din; po 100 Din so plačali: Ciril Dolenc, bančni ravatelj; Janez Jeras, trgovec Ivan Krivic, trgovec; Gabriel Richard, francoski konzul; Ivan Korenčan, trgovec; V.

Rohrman, trgovec; Anton Agnola, trgovec; in dr. Alojz Seliskar, univ. docent. Mnogo članov je plačalo nameste same članarine (12 Din) zneske po 50, 30 ali 20 Din. — Od bor društva »Zoo« v Ljubljani.

SREČNO IN VESELO NOVO
LETO vsem cenjenim obiskovalcem — želi

Elitni Kino Matica.

* Taksa za prireditve. Zveza kulturnih društev v Mariboru naznanja vsem včlanjenim društvom, da je ministrstvo prosvete v Beogradu izdalo 21. decembra 1927 U. br. 4742 generalno uverjenje, da so vse prireditve Zveze kulturnih društev umetniškega značaja in kot take plačajo le 10% takse za vstopnice. Vsako društvo, ki se izkaže pri predložitvi davčnega uradu ali fin. organu s člansko izkaznico, uživa ugodnosti tega popusta. Člansko izkaznico za l. 1928. dobi vsako društvo, ki plača 20 Din letne članarine in 40 Din za Prosvetni glasnik. Drugi letnik Prosvetnega glasnika bo v izpremenjeni in povečani obliki izhajal v Mariboru. Prenos uredništva in uprave lista iz Ljubljane v Maribor zahteva nekaj časa zato obveščamo vse člane ljubljanske in mariborske ZKD da bo izšla 1. številka II. letnika v januarju 1928. druge številke pa potem redno vsak mesec. Srečno in veselo novo leto vsem narodnim prosvetnim delavcem!

* Elektrifikacija pujske okolice. Po vestih iz Ptuja je tamkajšnja Zadruga za elektrifikacijo sklenila, da se v najkrajšem času razširi elektrifikacija tudi na mestno okolico in sicer na sela Budina, Spulje, Pobrežje, Sv. Vid, Vičava in Podvinci.

* Občni zbor Ciril-Metodove družbe v Konjicah se bo vršil v četrtek 5. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Člani se vabijo k polnoštevni udeležbi. 2060

Srečno novo leto želi in se priporoča
Slavko Rus, urar
LJUBLJANA, Dunajska cesta 9.

* Zveza državnih nameščencev za Slovenijo vabi najljubše na svoj redni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 8. januarja ob 9. uri popoldne v »beli dvorani« hotela »Union«. Poleg oficijelnih delegatov se občnega zbora lahko udeležijo vsaki organizirani drž. nameščenec. Število udeležencev bo izpričevalo naše stanovske zavesti. — Odbor.

* Gospodarski koledar. Jugoslovenske Maticе za leto 1928 je po svojem obsegu zelo bogat raznih navodil in »nasvetov« za domače gospodarstvo. Pogrešati bi ga e smela nobena slovenska hiša, zato priporočamo vsem gospodinjam, da si ga nabavijo še pravočasno. Cena Din 20, za člane Jugoslovenske Maticе Din 16. Naprodaj je pri vseh podružnicah Jugoslovenske Maticе v Sloveniji, po vseh knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/II.

* Iz Broda pri Novem mestu nam poročajo, da se fantovski pretep ni vršil pri Koširju, temveč sredi Broda. G. Košir se je prizadejal, da ni prišlo pri njem do pretepa in je zaradi tega vzel nož nekemu Slaku. Goslinja pri Koširju je na zelo dobrem glasu in se pri njem ni nikdar vršil noben pretep, odkar obstoji gostilna.

* Da se prepreči železniške nesreče. Na čelniku prometno-komercialnega oddelka prometnega ministristva Filipu Pašću je poverjena naloga, da izdela pravilnik, kako bi se moglo preprečiti številne železniške nesreče. S tem pravilnikom naj bi se predvidelo vse, kar je potrebno, da se prepreči te nesreče ter da se krivici nesreč primerno kaznujejo.

* Slovenski najhujši kadilci v Jugoslaviji. Upravnik državnih monopolov je podal te dni zastopniku beograjskega »Vremena« zanimive podatke o porabi tobaka v naši državi. Uprava monopola je leta 1923. prejela za cigare in cigarete 2188 milijonov dinarjev. Naslednje leto se je ta svota zvišala na 2687 milijonov dinarjev, leta 1925 pa na 2803 milijone. Za leto 1926 statistični podatki še niso na razpolago. Leta 1925 je prišlo na vsakega prebivalca v Srbiji 226 cigaret, v Črni gori 127, v Vojvodini 314, v Bosni in Hercegovini 145, v Dalmaciji 147, na Hrvaškem 238. Največ pokade v naši državi Slovenci; na vsakega Slovenca pride 422 cigaret. Od tobačnih produktov odpade leta 1925. povprečno na vsakega prebivalca 0.741 kg, v Sloveniji pa povprečno nad 1000 gramov. Najhujši kadilci so torej Slovenci. Najmanj pa pokade Dalmatinci: na vsakega Dalmatinca odpade povprečno le 200 gramov Uprava monopola prejme po pokrajinah za tobak od vsakega prebivalca na leto povprečno v Srbiji 135 Din, v Črni gori 72, v

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se takoj naroči pri tvrdki
LOVRO ŠEBENIK, žganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana VII.

Preiskrbiti si vstopnice za vefeľm

«CASANOVA»

v predprodaji. — Blagajna je odprta od 11. do pol 1. in od pol 2. naprej.

Elitni Kino Matica.

TELEFON 2124. — TELEFON 2124.

Srečno in veselo novo leto želi vsem prijateljem in znancem

Valentin Accetto

gradbeno podjetje

LJUBLJANA, Trnovski pristan št. 14.

Vojvodini 149 v Bosni in Hercegovini 134, na Hrvaškem 140; v Dalmaciji 58, v Sloveniji pa 184 Din.

* Tragičen zaključek plesa. V selu Tribinje pri Zadru je prošlo nedeljo selska mladina igrala kolo. Med gledalci je bil tudi neki finančni stražnik, ki se je igri približal toliko, da je domačin Ivo Sekula, ki je med rajanjem nehote stopil v mlako in tako poškodoval obleko. V jezici je stražnik potegnil revolver. Zadel je Sekula v glavo tako nesrečno, da se je ta mrtev zgrudil na tla. Stražnik je bil takoj aretiran.

ITO — zobna pasta najboljša

* Pri primerih zastrupljenja, ki nastanejo zaradi pokvarjenih živil, zaradi alkohola, nikotina, morfija, kokaina, je raba prirodnih grenčice »Franz Josef« važen pomoček. Zdravniške strokovne knjige navajajo, da pri zastrupljenju s »svincem« »Franz Josef« hitro odstrani najbolj trdovratno zagaženje, ki je glavni povod mučnih napadov kolike.

* Čajanka. Čajne mešanice so najzdatnejše. Zadržajte jih povsod. 259

* Opozorjamo na današnji oglas tvrdke A. Lampret. 227

Zobozdravnik

dr. JOSIP TAVČAR

ORDINIRA

od 8. do 2. in od 4. do 6. v sobotah in dnevi pred prazniki od 8. do 2.
— CANKARJEVO NABREŽJE I/L —
(Nekdanja ordinacija dr. Bretla)

Iz Ljubljane

u— Pozabljeni narodni običaji. Pogostokrat se toži, da ni več tako, kakor je bilo v starih časih. Da, res, mnogo se je spremenilo, pa ne na bolje, temveč na slabše. V materijalističnem življenju gine vse lepo, vse idealno; — kakor zločesta rja kovine, tako predi umikati materializem vse lepe stvari se in navade, ki jih je gojil naš narod sto in sto let. Malo starejši ljudje še pomnimo, kako se hodijo koledniki od hiše do hiše, od vasi do vasi. Bili so to dobrodošli gostje, kjer so se pokazali, pa naj si bo mladina ali odrasli. Prišli so godci, pristni narodni samouki, ki so s svojo godbo otvorili nori pustni čas. Nekateri so sloveli daleč po deželi. Tako so imeli na primer Lipljenčani prav dobro godbo na pihala. Ti so vzbujali pozornost po vsej Dolenjski. — Nazaj k lepim stari običajem! Mestna moška in ženska Ciril Metodova podružnica v Ljubljani se je zavzela za ohranitev vsaj enega teh običajev: — koledovanje. Dne 5. januarja 1928 se uprizedi v prostorih Narodnega doma koledovanje po pristnih običajih našega naroda. Kdor se hoče zabavati nekaj ur v ozračju domačnosti, naj pride; ne bo mu žal!

Pri predstavah ob pol 8. in 9.

prisostvuje osebno

gđc. Ida Kravanja

Danes kino »DVR«.

u— Davščina na nočni obisk gostiln in kavarn odpravljen. Prejeli smo: V zadevi odprave davčnih listkov na nočni obisk gostiln in kavarn, kakor tudi na vse igre se je dosegel sporazum z vladnim komisarjem g. Mencingerjem in zastopniki gostilničarske zadruge, da se z dnem 1. januarja 1928. lističi, kakor tudi vsaka nadležna kontrola ukine. Za v bodoče bo občina preskrbela drugi vir v nadomestilo te davščine. Toliko cenjenim tovaršim na znanje. — Zadruga hotelirjev, gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani.

Oblačila tvrdke J MAČEK,

Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

so najboljša in najcenejša.

NOGAVICE od Din 8. pletenine.

rokavice, kravate, bluže itd. tudi F in

M ROZMAN, Zidovska ul. 7., po reklamnih cenah

Gostilna Mrak na Rimski cesti

Vam nudi za božične praznike iz borna namizna in buteljna vina, isotatko tudi šampanjce.

u— Flanina Ušode — najlepši planski film sedanjosti! (Današnji spored ZKD.) Za Novo leto prinaša ZKD svojim prijateljem in kinoposetnikom prekrasen turistijski film, kakršnega pač še nismo imeli v Ljubljani. Posnet je v tiroolskih Alpah in predstavlja pravo čudo filmske tehnike. Divni naravni posnetki zlasti pa čudovito lepe slike opasnih plezalnih tur bodo navdušile vse občinstvo. Osebito pa turiste in ljubitelje planin in narave. Najboljši plezalci sveta pokažejo v filmu svojo spretnost, tako da občinstvo zastaja sapa ob pogledu na njih drzno, vratolomno početje. Veleznimiv so slike ogromnih lavin, ki se va-

„Življenje in svet“ v novem letu

Ni treba, da bi še posebej povdarjali, kaj je postala za Slovence »Jutrova« tedenska priloga »Življenje in svet« tekem svojega enoletnega izhajanja. Dve debeli knjigi, ki štejeta skupaj nad 1200 strani leksikalne velikosti z najpestrejšo poučno in zabavno vsebino, že sami pričata dovolj, da je »Življenje in svet« najvažnejše dopolnilo dnevnega časopisa, a tudi najpotrebnejše nadomestilo za stotere in tisočere ljudskoizobraževalne revije in knjige velikih narodov, ki si jih žal Slovenci v večjem številu ne moremo privoščiti.

Marsikdo nam je že potožil, da je škoda za »Življenje in svet«, da ne izhaja v popolnejši opremi, češ da bi vsakdo rad nekaj doplačal. Odgovoriti smo mu morali, da že sama tehniška odvisnost od »Jutra« in nesamostojnost tedenske priloge ovira hitrejši njen razmah. Ako bi hoteli »Življenje in svet« v današnji nakladi (nad 20.000 izvodov) grafično bolj dovršeno izdati, bi to stalo letno nad 1 milijon dinarjev. Pri teh velikih materijelnih žrtvah pa še ne bi vedeli, koliko naročnikov je, ki se zanimajo za prilogo »Življenje in svet« in koliko jih je, ki jo cenijo, kakor bi zaslužila. Ako bi imeli vsi »Jutrovi« naročniki interes na prilogi, bi se z malim povišanjem naročnine za »Jutro« sicer dalo še izboljšati grafično stran »Življenja in sveta«, če tudi ne veliko. Ako pa bi bilo zanjo le 15.000, 10.000 ali celo samo 5000 interesentov, potem je pa škoda, da se ta priloga tiska v tako veliki nakladi in je pametnejše, da se naklada zniža na ono višino, ki odgovarja potrebam, stroški z odvisno doklado pa naj se raje porabijo za grafično izboljšanje potrebne naklade. Razen tega smo dobili izven vrst »Jutrovih« naročnikov še večje število pozivov, naj omogočimo tudi njim naročanje »Življenja in sveta« samega zase po zmernih cenah. S tem, da postane

»Življenje in Svet« z novim letom samostojna revija,

upamo, da smo vsem tem željam ustregli ter da smo krenili na novo pot, ki odpira pred nami možnosti hitrejšega napredka »Življenja in sveta«. Treba bo seveda še veliko truda in potrpljenja, da dvignemo našo revijo do onega viška, ki je naš ideal in ideal vseh onih, ki hrepene po pouku in plemenitem razvedrilo.

Program »Življenja in Sveta«

za prihodnje leto je kaj obsežen in pester. Slej ko prej bomo skrbeli, da bo tudi vsebina poučnih člankov dostopna slehernemu čitatelju, ki bo našel v našem tedniku prijetnega voditelja po sodobnem svetu, časopis, ki ga bo na lahek in mikaven način seznanjal z najrazličnejšimi pojavi v prirodi in v človeštvu. Samo

izobražen narod zmaguje,

zato morajo sadovi človeškega mišljenja, iskanja in tehniške iznajdljivosti pronicati v najširše ljudske plasti. Z našim tednikom »Življenje in svet« se bo nudila slehernemu posamezniku ugodna prilika, da vsak teden nekoliko razširi svoje znanje in se tako — neglede na predizobrazbo in poklic — stalno izobražuje. Zato menimo, da poslej ne bi smelo biti napredne slovenske hiše, ki ne bi imela »Življenja in sveta« na mizi.

Pouk pa ne bodi suhoparen in vsiljiv,

zato bodo naši poučni sestavki spisanj kolikor le mogoče zabavno, razvedrilo in osvežitev pa bo nudila pripovedna in anekdotna vsebina, ki jo bomo v novem letniku znatno razširili. Tako bomo prinašali mimo krajših povesti, ki jih prebereš v nekaj minutah, tudi

izviran roman Vladimirja Levstika,

ki bo začel izhajati takoj v prvi številki novega letnika in bo zelo napet, mikaven in veder, za kar jamči že samo ime našega odličnega pripovednika.

Ali te zanimajo

daljne dežele s svojevrstnimi običaji, z ekzotičnimi živalmi in rastlinami? Ali ne bi hoteli pogledati na Špansko, na Nizozemsko, v baltičke dežele, v malo znane ruske pokrajine, v Ameriko, deželo tehniških čudežev in bogastva, v skrivnostne azijske in afriške dežele? Ne bi li hotel ob drugi priliki kreniti z zgodovinarjem stoletja, tisočletja nazaj — v davno preteklost? Koliko čudovitih krasot nudi preprostem in sploh strokovno neizobraženemu človeku narava! Ali te zanimajo čudne živali, ekzotične rastline, življenje na morskem dnu itd. — vse polno zanimivosti iz prirode? Ne občuduješ li uspehov sodobne tehnike, ki preustvarja svet; ali te ne mikajo novosti iz zdravstva in podobnih panog? O vsem tem in še o mnogem drugem pripravlja uredništvo »Življenja in sveta« zanimive ilustrirane razprave.

Iz domačega življenja.

bodo imele naše čitateljice razen splošnega gradiva še svoj poseben kotiček.

Besedo imajo zdaj naročniki »Jutra«, vsi naši prijatelji in somišljeniki, vsi, ki jim je do duševnega napredka našega ljudstva. Od njih zavisi, ali bo tednik »Življenje in svet« postal važen in najbolj razširjen in najbolj vpliven organ ljudske prosvete med Slovenci.

Ker nam je nadaljni procvit tega eminentno poučnega in zabavnega tednika kaj posebno pri srcu, hočemo še naprej skrbeti, da bodo Slovenci dobivali »Življenje in svet« pod kar najbolj ugodnimi pogoji. Zato smo zanj dočeli tako nizko naročnino, da jo premore vsakdo, četudi se bo ž njjo kril le del stroškov za list in papir, ostalo pa bo doplačalo »Jutro«.

Naročnina za »Življenje in svet«

bo kot samostojni tednik znašala celoletno 60 Din, polletno 30 Din, četrtletno 15 Din, mesečno pa 6 Din. Poedine številke v podrobni prodaji bodo stale samo 2 Din.

„ŽIVLJENJE IN SVET“

lijo z visokih vrhov. Skratka, film je tak, da ga moramo vsakomur najtopleje priporočati. Pri prireditvi predava g. prof. Rado Pavlič o lepotah in nevarnostih v planinah. Njegov govor izvenji kakor himna na krasoto visokih Alp, pa tudi kot svarilo onim, ki tvegajo več kakor zmore njih sila in moč. Današnja predstava, ki se vrši ob 11. uri v kinu Matici je eden najlepših sporedov kar nam jih je nudila ZKD. Zato naj ne bo nikogar, ki si ga ne bi ogledal, zlasti naši planinci naj ga posetijo polnoštevno. Prireditve se ponovi še jutri v ponedeljek ob 14.30.

u— Slovensko zdravniško društvo. Dr. Živko Lapajne predava v sredo 4. t. m. ob 18. uri v predavalnici ženske bolnice. Tema: »Opozorjanja pri zdravljenju tuberkuloze v planinskem klimatu Rakitice«. — Odbor.

u— Izredni občni zbor Zveze magistratnih organizacij se bo vršil jutri 2. t. m. ob 18. uri v mestni dvorani.

u— Marjonočno gledališče Sokola I. na Taboru. Danes ob 15.30 se vzprizori prireditev s plesom v 3. delanju »Čudežne gosli«. Igra, delo Ernesta Tirana, je predelana za marji, odler in je poučne vsebine. Scenarijo je nastikal scenograf g. Pirc. Na

Prvorazredne švicarske ure

za gotovino in na majhna odplačila prodaja jako ugodno Otplati k. d. Beograd, Knežje Ljubice 15. — Zahtevajte ilustrirane cenike. 13.792-a

kaznice se bodo kot običajno oddajale od 11 do 12. ure in eno uro pred predstavo. Sedeži so numerirani.

u— Narodno nošo preskrbi za majhno odškodnino Jadranske Straže za svojo prireditve dne 28. januarja v Unlonu, vsem, ki se do 6. januarja javijo glavnemu odboru Jadranske straže v Ljubljani.

u— Najmodernejše opremljeni damski salon za iriziranje, onduliranje in drugo priporoča Engelbert Franchetti, Dunajska cesta 20. 250

u— Reduta v cvetju. Vabila za reduto v cvetju so razposlana. Vsi oni, ki vabila pomotoma niso prejeli, se naprošajo, da se obrnejo na naslov: Odbor za prireditve »Redute v cvetju« kavarna Evropa v Ljubljani. Reklamacije, tako pismene kakor tudi osebne, se sprejemajo do sobote 7. t. m. Pri pismenih reklamacijah je navesti točen naslov, kam je vabilo poslato. Vstop na reduto je dovoljen samo proti vabilu. Istočasno se naprošajo vsi oni, ki žele nastopiti na reduti v posebnih skupinah ali v solo točkah, da se javijo v svrhu razvrstitve poednih točk najkasneje do 5. t. m. na gornji naslov 2034

u— »The Yale-Blues« najnovejši ples letošnje sezone se bo poučeval pri nedeljskih popoldanskih družabnih plesnih vajah, ki se bodo vršile danes ob 15. do 19. ure v veliki dvorani Kazine pod strokovnim vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Začetniki-ce za vse druge plesne vabljeni točno ob 15. uri.

Vred ogromne dolžine vefilma

CASANOVA

predstave danes ob pol 3., četrti na 3, 6., trideset na 8. in četrti na 10.

Elitni Kino Matica.

TELEFON 2124 — TELEFON 2124

Posebne pisane ure za posameznike in zaključne družbe v I. nadst. kavarni "Emona". Informacije od 14. do 22. ure.

u— Plesni krožek Tabor sporoča vsem članom, da se bo vršila danes ob 20. uri redna plesna vaja v veliki dvorani Sok. doma na Taboru, kjer se lahko vsakdo nauči vse letošnje moderne plesne. Sodeluje jazz-band. 2057

u— Reduta v četvrti, zasedanja in gotovo najpomembnejša plesna prireditev v predpustu se bo vršila v soboto, dne 7. januarja ob 20.30 uri zvečer v unikatni dvorani. Prireditelj TJK Atena in SK Ilirija, naša poštovna valna ljubljanska kluba, jamčita za uspeh. 2034

u— Drobna policijska kronika. Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1. tatvina perila, 1. poškodbe tuje lastnine, 1. postopek pijanosti, 1. tatvina kokoši, 1. izguba psa in 18 prestopkov osebnega policijskega reda. Arrestacija je bila izvršena 1. zaradi pijanosti.

u— Kaznovana neupornost. Med ljubljanskimi vestni smo že parkrat opominjali naše gospodinjke, naj ne puščajo perila preko noči zunaj na vrta ali na dvorišču. Tavoči se učitajo plačilo celo v hiše kaj šele do hiše na vrtove in odprta dvorišča, odkoder odnašajo vse kar jim pride pod roko. Posledica hanka Klampferjeva v Janševici ulici je pustila predvračalnim pomoči na vrta izobesenega za okrog 300 Din raznega perila, ki ga je pa odnesel oprežujoči uzumovci.

u— Najdeni predmeti. V času od 1. do 15. decembra lanskega leta so bili najdeni in policijski izročeni naslednji predmeti: 1. srebrna broša z več kamni, 1. ročna torbica z gotovino in ključem, 1. črna usnjata denarnica z malo svoto denarja, 1. zlata zapetna ura, 1. zlat prstan več kosov oblike, pač, dežnikov ter 1. zavoj lepenke.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želita vsem prijateljem in znancem Fran in Mira Kolšek, San Martin 666, Buenos Aires, Argentina.

u— V Florjanski ulici sem v petek zvečer izgubil 30 Din in slika. Postenega najditelja prosim, da najdeno odda v upravi "Jutra". Sever Danilo, dijak.

Testenine in dvonosladna kava znamke "APETITE" so najboljši. Zahtevajte jih v vsaki trgovini.

Godbeno društvo "VRHNIKA"

Ima vsem znancem, dobrotnikom in prijateljem — SREČNO IN VESELO NOVO LETO — v nadi, da svojo naklonjenost — ohranite še v bodoče.

Zobotehnik

J. ŽIBERT

namena, da se ne preseli v Domžale, temveč ordinira še nadalje v Kamniku. Obenem se priporoča svoji klijenti za nadaljni obisk. J. ŽIBERT.

Iz Maribora

u— Ob božični podpornosti društva za glavne učence, ki se je vršila za osnovne šole skupno, za tri meščanske in zavetišče posebej, se je revnim otrokom razdelilo: 330 gotovih oblik in sicer 153 deških in 177 dekliških, 293 parov čevljev in sicer 126 deških, 167 dekliških 217 komadov perila 89 za dečke, 128 deklicam. Nadalje 73 kom. volnenih pletenin in 680 zavrtkov peciva. Bogato obdaritev so omogočili velikodušni dobrotniki, ki se jim še tem potom izreka najiskrenejša zahvala. Ker so vsi stroški pokriti, trkamo na vsa srca mladim ljubim, naj nam pomagajo z darovi v denarju in za vse, ki smo jim morali odkloniti, hvaležno sprejemamo blago, da jih naknadno običemo in obujemo. Ev. darove sprejema ravnateljstvo dek. mešč. šole Cankarjeva ulica — Odbo.

u— 25 letnico obstoja svoje tvrde je obhajal v vsej skromnosti mariborski trgovec gospod Albin Novak, dne 28. decembra. Jubilej je bil do 1. 1900 v Ljubljani in se je vneto udeleževal v narodnih in etnografskih društvi, osobito v Slov. trgovskem društvu "Merkur". Tega leta pa se je odzval splošnemu klicu in odšel na Koroško in se tam v narodnostno obsejnejem kraju v Sinčevsi 1. 1902. etabliral in ostal tam do prevrata. Držal je tu za nas Slovence eno najvzdržnejših narodnogospodarskih postojank, kajti njegova trgovina je bila daleč na okoli edina slovenska. Sodeloval je pri Gospodarski zadrugi v Sinčevsi in pri posojilnicah v Sinčevsi in Dobrušici ter bil podnačelnik Koroške podružnice SPD, skoraj petnajst let. Po prevratu so ga nemške tolpe dobesedno izprovale in rešil je sibi in svojem komaj življenju. Pribežal je v Maribor in zopet poskušal svojo srečo. Nikdar ni pozabil svojega porekla in vedno narodu blago za svojo pri znanosti ljubljanskim narodnim tveganjem in narodu še sedaj. Ob skromnem jubileju je poklonil male zneske svojim etnografskim organizacijam, ki jih pravilno smatra še vedno kot naše narodne in gospodarske matice. Želimo jubilarju, da si čimbolj opomore v svojo in skupno narodno in gospodarsko korist.

u— Odvetnik dr. Avgust Reisman v Mariboru se je preselil v svojo pisarno iz Slovenske ulice na Aleksandrovo cesto št. 12. II. vloga št. 99. 2002

Iz Celja

u— Poverjenstvo Vodnikov družbe v Celju obvešča one člane, ki do sedaj še niso dvignili svojih knjiž, da jim bo te prihodnje dni dostavili proti majhni odškodnini na dom raznašalec — invalid. Hkrati proti vse stare člane, ki še tega niso storili, da nemudoma položijo članarino za prihodnje leto v Tulske prometni pisarni (poslojpe Prve hrvaške štedilnice).

u— Iz okrožnega tajništva SDS v Celju. Vse krajevne organizacije in zaupniki naj javijo do 8. t. m. podpisane tajništvo sestave občinskih odborov po strankah in imena županov in svetovalec. Pripravilo naj se redni letni občni zbori, ki jih bo posetili delegati okrožne organizacije. Občni zbori se morajo vršiti meseca januarja. Vsem pristaešem želi okrožno tajništvo vesele in srečno novo leto!

u— Celjsko občinsko gospodarstvo v ex lex stanju. Ker sedanja večina v celjskem občinskem svetu proračun za leto 1928. ni spravila pravočasno pod stroho — do sedaj ni bilo niti proračunske planarne seje — in ker nikjer ni bilo uradno objavljeno, da bi bil veliki župan v zadnji občinski seji sklenil proračunski provizorij za meseca januar in februar podaljšal, se nahaja z današnjim dnevom vse mestno občinsko gospodarstvo v Celju v izvenzakonitem stanju.

V Ptuj

bo v sredo, 4. januarja ob 20. v Narodnem domu velik javen političen shod SDS

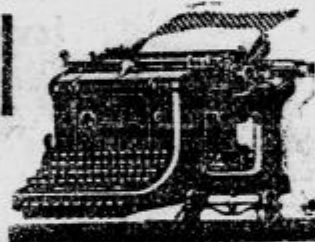
Poročala bosta nar. poslanec dr. Ljudevit Pivko o splošnem političnem položaju in oblatni poslanec Lovro Petrovar o delu oblatne skupščine in novih davščinah. Obenem se bo vršil razgovor o bodočih občinskih volitvah v Ptuj.

POMISLITE, da je kakovostni pisalni stroj kakor je to

Continental

vedno izboreu

Samoprodaja IVAN LEGAT

mehanik, Maribor

Vetrinjska ulica 30. — Tel. int. 434.

Velika inventurna prodaja

po čudovitih znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini R. STERMECKI, Celje.

Srečno novo leto!

želi svojim naročnikom in se priporoča gradbeno podjetje in tehnična pisarna

MIROSLAV ZUPAN mestni stavbenik

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 10. — Vošnjakova ulica 6.

u— Otvoritev sokolskega doma na Koroski Belt v Javorniku. Ob državni cesti, nekako v sredi med Korosko Belo in Javornikom, se dviga nova lepa stavba, dom Sokolskega društva na Javorniku. Stavba je 22 metrov dolga, 10 široka in krita s salom. Ima poleg večje dve sobi; dvorana je 12 metrov dolga in 9 široka. Oder za gledališke predstave meri 9 metrov v širino in 5 metrov v globino. V prizemlju se nahajajo prostorne kleti in shrambe. Poleg doma se nahaja ca. 1000 kvadratnih metrov vrta, ki se bo dal lepo preurediti za letno telovadnico. Delo je izvršil stavbeni podjetnik g. Herbert Kren iz Javornika po lastnih načrtih. Priznati mu moramo, da je imel zelo dober okus. Delna otvoritev se je vršila večkrat, slavnostna otvoritev pa se bo vršila tekom poletja. Sokolu na Javorniku bo s tem omogočen večji razmah. Dosedanji prostori za letovadbo so bili neprimerni ter jih je moralo društvo redi tega opustiti.

Iz Jesenic

Stavbno gibanje na Jesenicah v letu 1927.

V minulem letu je bila stavbna delavnost na Jesenicah izredno živahna. Gradilo se je to leto več kot vsa prejšnja leta po vojni. Predvsem je omeniti temeljito preureditvo savskega jezera za tovarno Kranjske ind. družbe. Delo je solidno izvršila tvrdka ing. Dedek. Dalje so bile letos popolnoma dovršene tovarniške rabe, zgrajene iz železobetona, ki vzbujajo zlasti pri pomikih, ki se vozijo po bohinjski železniški progi, impozantne vtise.

Izvršila se je tudi temeljita preuredba zavornice na stari Savi, tako da je omogočen silnejši in hitrejši tok vode po rakah ter so zavornice sedaj tako urejene, da zelo nazibremenjujejo veliki savski jez, ki so nahaja nekoliko višje. Ker pa močnejši vodni tok stalno donaja množne gramoz, je za ta gramoz prirejen velik baren, ki ga, kadar je poln, izpraznijo. Delo je izvršila tvrdka "Slograd" iz Ljubljane.

Na vrhu kaldrmine, se razširja prošli predor pod železniško postajo na Jesenicah. Dolg bo nad 70 metrov, 5 m širok ter 2 m 60 cm visok. Uporaben bo za pešce in vozove, dobro razsvetljen ter bo pod njim izpeljana kanalizacija. Načrto je izvršil g. ing. Pavlin iz Ljubljane, delo pa je poverjeno tvrdki "Slograd" pod vodstvom g. ing. Macorattija. Prav tako se na račun kaldrmine izvršuje poprava potov ter najpotrebnejše kanalizacije. Položenih bo vsega skupaj ca. 2000 metrov cementnih cevi. Od vile g. dr. Kogojca ob osnovne šole ob glav. cesti bodo napravili teatroar, tako da bo tam, kjer se sedaj vali umazana kloaka,

v kratkem najlepša jeseniška aleja. Temojito je bila popravljena občestna ograja od postajnega poslopja na Jesenicah pa do glavne pisarne na Savi.

Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim vojakom je napravil na jeseniškem pokopališču lepo kapelico, ob katero vhod sta vzdignila dve spominski plošči z 62 imeni v svetovni vojni padlih vojakov. Pokopališče samo se je tudi znatno razširilo, predvidevan pa je tudi lep monumentalni vhod.

Tudi poslopje se je v minulem letu mnogo zgradilo. Poleg osnovne šole si je zgradil novo tovarniški uradnik g. Franc Kliner. Tik za njegovo vilo je zgradila Kranjska industrijska družba štiristanovni hišo za svoje nameštence. Stavbna in gostilniška zadruga pa je zgradila obširno poslopje z veliko dvorano za kino "Radio". Za kinom sta si zgradila dve vili slični dvodružinski hiši g. Jože Gasparin ter gđ. Markizetijeva. Nekoliko nižje

sta si zgradila hiši krojač g. Stojan ter do-lavec g. Lojze Kavčič.

Tik ob ljubljanski železniški progi si je zgradil g. Jože Bernard prostorno delavnico za izdelovanje raznovrstnih mrež. Na bivšem sokolskem zemljišču si je uredil lep dom železničar g. Franc Hafner. V Kurji vasi sta si sezidala enodružinsko hišo g. Lovro Jančič in g. Bertonec, celjska, Na Plavju pa si je v idiličnem kraju postavil vilihično hišo g. Ignacij Medvešček.

Tudi na bližnjem Javorniku se je mnogo gradilo. Veliko enonadstropno hišo si je zgradil g. Stravs, manjše hiše pa gg. Franc Mencinger, Jakob Rajner, Franc Repič, Fr. Smolej, Jakob Mrak, Ivan Reven ter Franc Krivec. Zal, da se ni gradilo po enotnem načrtu; vsaka hiša je obnena po svoje ter je videti, kot bi se med seboj sprle.

Popravili, oz. preuredili so si hiše gg. Andrij Herman, Jože Javorski, zdravnik dr. Viktor Marčič, Ciril Bajželj ter gospod Martin Jančigaj.

Naši onstran granic

Šolsko gorje

V dobi zasedbe.

V kritični dobi zasedbe so se trudile italijanske oblasti, da bi se prikupile našemu ljudstvu. Odprli so ljudske šole in nastavili slovenske moči. Ustanovili so slov. učiteljske v Tolminu, gimnazijo v Idriji. Izdali so razglase, v katerih so v samovoljnih besedah obljubljali Slovincem prostost in vse pravice.

Po anekdoti.

V začetku okupacijske dobe je bil uveden pouk italijanščine samo v one šole, kjer se je poučevala prej nemščina, to je v trgih. Po anekdoti so jo pričele usiljevati šolske oblasti v vsakem šoli, kjer je bil učitelj usposobljen za pouk. Italijanske ure so izpodrinile in okrnile druge predmete, seveda tudi slovenski učni jezik. Prvo leto so zahtevale šolske oblasti po tri tedenske ure italijanščine v vsakem razredu ali skupini. Na nižje organiziranih šolah so bili s tem učni predmeti obično prikrašani. Italijanščina pa je poučevala takrat še rodno učiteljsko. S to uvedbo ne bi bila pretirana našemu ljudstvu nikakršna poguba ali izguba. V slučaju, da bi bila ostala šola v razmerah, kakor so bile takrat, bi bil sicer padel splošni uspeh ljudskošolske izobrazbe, druge škode pa ne bi trpel.

Šolska oblast je usiljevala simbolizirati italijanščino v slovenske šole in zahtevala za ta predmet po štiri, tudi pet tedenskih ur v razredu. Nikogar ni brigalo, kaj bo z ostalimi predmeti.

Poitalijančevanje.

Lahko je bilo tedaj spoznati, da oblastnikom ni mar drugega, kakor da poitalijančijo našo dečo. Namen je bil prozoren, taktila pa je bila še prikrita. Ker ni bilo usposobljenih in zmognjen dovolj slovenskih učiteljev za pouk italijanščine po naših šolah in ker so hoteli nastaviti italijanski politiki svoje eksponente med ljudstvom, so pričeli pošiljati v naše kraje učitelje iz starih dežel, da so poučevali italijanščino kot predmet. Ti ljudje so se seveda zavedali svojega poslanstva in svoje naloge na novem mestu. Ti učitelji, poslani v Primorje, so bili ponajveč ostanki, ki v notranjih deželah niso mogli do kruha; kot taki so predstavljali nizko moralno vrednost. Po nekaterih inkvizicijah so oblasti uvideli, da se taki ljudje s svojim obnašanjem le zapravljajo ugled države in italijanskega naroda; zato so pričele že razmišljati, da bi povišali plače učiteljske iz starih dežel, ki je voljno nastopiti službo v novih pokrajinah. S tem ukrepom so hoteli prilaginiti v naše kraje priznane učitelje, ki bi v svojem delom in s ponašanjem povečevali prestiž države in naroda. Namen so pozneje opustili in oblasti so ubrale novo pot.

Poitalijančevanje slovenske deče po rodnih učiteljih.

Nastopil je najtežji čas. Iz Rima je pripela vest o ukinitvi slovenske šole in slednjega med nami je potrla do dna. Takrat je zaklical "Učiteljski list": "Ave Cezar!" in je bil zato sodno preganjan. Šolsko leto 1923/24. je pričelo v znamenju sistematičnega potujevanja slovenske deče. V prvem razredu je bil učni jezik italijanski. V nižje organiziranih šolah, na eno in dvorazrednicah je bila uvedena italijanščina v svoji skupini. Potekalo je leto polno muke in gorja od strani učiteljev in otrok. Odpor proti nenaravni odredbi je kluval v nas vseh. Oblasti so bele nad šole in učiteljsvom, ali najhuje strogo ni bilo. Italijanski razredi so se smatrali še kot eksperimenti za najboljšo metodo. Takrat so bile tudi dovoljene dodatne ure, v katerih je nadomestil učitelj vse, kar je zakon vzel slovenski šoli. Nadzorniki so sledili pouku in uspehom v šoli, in sicer so opazovali, kateri učitelji so prikladnejši, to je, kateri pokažejo več uspehov, slovenski ali italijanski in drugi, katere metoda je boljša, ona, ki ima za podlago materinščino, ali ona, ki začne izključno s tujim jezikom.

Italijanski učitelji.

Uradno se šolska oblast ni izrekla ne za prvo ne za drugo, vendar je pokazala v naslednjem letu, da ji je ljubše, če se vrši pouk v italijanščini brez pomoči materinega jezika. Namestiti je po slovenskih šolah italijanske učitelje in jim poverila pouk v nižjih razredih. Tam, kjer so poučevali prve razrede italijanski učitelji, je bila prava mučnica. Disciplina je spričo dolgočasje in nerazumevanja jezika popolnoma odpovedala, ali pa je bilo treba ustvariti in vzdrževati s silo. Oboroje je bilo nepedagoško ter kvarno šoli in otrokom. Pouk se je vršil skoraj docela mehansko. Razumevanje je bilo omogočeno le v toliko, v kolikor so posredovali med učiteljem in učencem čuti in v kolikor je bila učna knjiga nazorne uporabne vrednosti. Italijanska šolska oblast je po enoletni izkušnji uvidela, da je najbolje, če namesti tudi za nižje razrede slovenske učne moči. Nadzorniki so se prepričali, da so učni uspehi vedno večji tam, kjer učni učitelji domačin. Naslednje leto je zmožalo mnogo učiteljev italijanov, šolska oblast je zapala otroke v veliki meri slovenskim učiteljem. Hotela je izrabiti domače rodne ljudi kot orodje v potujevalnem delu na Primorskem. Vendar se jim ta namera ni posrečila.

Sola brez cprave duše.

Koncem koncev je prišla oblast do zaključka, da slovenski učitelji sicer izkazujejo uspehe, ne dajo pa šoli prave duše. Na to plat so udarile posebno razne politične organizacije v deželi (fašistiške sekcije), češ, da je slovensko učiteljsvo v poitalijan-

čevalni akciji med mladino popolnoma brezbržno in da deluje najraje v negativni smeri. — Tako je preživela naša šola nestalni dve leti 1924/25. in 1925/26. Ves ta čas je služila kot eksperiment za najboljši potujevalni sistem med našim narodom. Med tem časom je izgubljalo redno učiteljsvo postojanko za postojanko. Ze z nastopom fašizma je bilo prepovedano nekaterim učiteljskim društvom delovanje. Učiteljsko organizacijo so ubili.

Ostrejši raznarodovalni sistem. Z uvedbo italijanskega učnega jezika v slovenske razrede je pričela šolska oblast preganjati "Novi rod, iz šole. Videla je v mladinskem listu nevarnega nasprotja raznarodovalnih stremeljenj. Značilno je, da je prepovedala šolski nadzornik Spazzapan v letu 1923—1924 vstop v šole, medtem ko je bil v letu 1922—1923 še za to, da prejema vsaka šola po en izvod Mladinskega lista, in to na stroške okr. šol. sveta. — Raznarodovalni sistem je postal vedno ostrejši in je jemal našemu rodu pravico za pravico.

Otroci kajko.

Minister Gentile je vzel s šolsko reformo našemu narodu slovensko šolo, a je pustil dodatne ure; nastopil je kot minister nestopen nacionalist Fedele in je vzel Slovincem še ostalo. Ob ukinitvi dodatnih ur so se dogajali po šolah tragični prizori. Učitelji so se poslavljali od rodnega jezika in deca je jokala. Občevanje in učenje v materinščini je bilo izrinjeno, ostala je samo še prilika, da se pogovarjajo otroci z učiteljem po domače izven šole; pa tudi to so po nekaterih krajih prepovedali — seveda zaman. Nadzorniki so zahtevali, da se opusti materinščina kot pripomoček pri pouku. Slovenska beseda naj umre v razredih. Slovenski učitelji tega niso mogli storiti, ker je nenaravno. Celotitalijani so si skušali pridobiti toliko slovenskega znanja, da so si ojačali pouk.

Ne čitati ne pisati v materinem jeziku. Dveletna izkušnja s samoitajlanskim učnim jezikom je pokazala, da ne bo znala slovenska mladina, ki izide iz take šole, ne čitati ne pisati v materinem jeziku. V kolikor se bo priučila italijanščine, jo bo pozneje, če bo živela doma, pozabila. Tako bo bodi rod oropan elementarnega znanja in bo ostal v nevednosti. Današnja šola v Primorju vzgaja otroke nevednosti, in vsi davki, ki jih ljudstvo plačuje za šole, so vrženi v nič. — Samo oni otroci, ki imajo zavedne starše, bodo pridobili doma toliko znanja v materinščini, da bodo pozneje lahko izhajali. Deca, ki pohaja italijanske razrede, ne zna več slovensko računati (komaj še šteti), ne zna več slovensko pisati, ne čitati, ako je doma posebej ne uče. Cloveku, ki opazuje mlade trpine, je, da bi se zjokal. . .

Mlado lice

"ELSA-FLUID"

lahko očuvate do kasne starosti, ako ste za to skrbili, predno je lice začelo seneti. Mladeniško svežino treba čuvati, dokler ne mine. Rabite za nego Vašega telesa, Vašega lica, Vaših rok in Vaših las:

I. Fellerjevo pravo karkasko pomado za zaščito lica in kože, ona Vam izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznenadilo Vas bo, s kakšno brzino izginejo solne pike, kožne brazde, ručičice, nosa, mozolji, zajedavci in drugi vsakršni nedostaki kože.

II. Fellerjevo močno pomado za rast las, katere preprečuje izpadanje las, prerano osivljenje, čisti lasne luske, dela lasne mehk, gibke, bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus 2 lončiča one ali po 1 lončič od vsake Elsa-pomade z omotom in poštino vred za 38 Din.

III. Elsa-milo sdravja in lepote, katero ni samo parfimirano toaletno milo, temveč vsebuje v sebi tudi medicinsko preizkušano, dobro delujoče sestavine, katere podirajo v Vašo kožo in vzdržujejo zdravo, lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško svežo.

Fellerjeva prava mila sdravja in lepote so:

ELSA-lilijno mlečno milo
ELSA-ručenjakovo milo
ELSA-glicerino milo
ELSA-boraks milo
ELSA-katranovo (šampon) milo
ELSA-milo za brljanje.

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili druga mila!

Za poizkus 5 komadov Elsa-mila s omotom in poštino vred 52 Din.

V Vašem lastnem interesu je, da pošljete denar vnaprej, ker plačati po povzetju radi poštnih stroškov 10 Din več.

Naročila nasloviti jasno: Lekarnarju EUGEN V. FELLER, Stribca Donja, Hrvaška.

Gospodarstvo

Pasivnost naše trgovinske bilance

Naši gospodarski krogi v zadnjem času s velikim pozornostjo zasledajo naglo naraščanje pasivnosti naše zunanje trgovine. Za prvih 9 mesecev t. l. znaša presežek našega uvoza nad izvozom 635 milijonov Din; samo v septembru je znašala pasivnost 112,3 milijona Din, v avgustu pa 100 milijonov Din. Navzlic naraščanju uvoza v letenski izvojni sezoni kaže torej pasivnost naše zunanje trgovine rastočo tendenco. Ponovno se je čulo, da je treba podvzeti vse potrebne korake, da naša zunanja trgovina postane zopet aktivna.

Pri presoji tega vprašanja je treba upoštevati dva važna faktorja. Prvič dejstvo, da se je letošnji dotok kapitala iz inozemstva v našo državo znatno povečal (tu moramo poleg posojil, ki so jih najele države, država hipotekarna banka in beograjska občina upoštevati tudi oni inozemski kapital, ki je prišel v našo državo na račun privatnega gospodarstva) in drugič slabo letino, ki je imela gotovo močan vpliv na razvoj naše zunanje trgovine, in sicer ne v toliki meri na pasivnost trgovinske bilance, kakor na znižanje obsega zunanje trgovine. Z nazadovanjem izvoza je relativno nazadovale tudi uvoz.

Poslabšanje trgovinske bilance mora v splošnem izvirati iz naslednjih vzrokov: 1.) neproduktivno pretvarjanje kapitala v kupno moč od osrednjega ustvarjanja dodatne kupne moči zaradi inflacije, deficitnega privatnega gospodarstva ali uporabljanja državnih in samoupravnih notranjih posojil v neproduktivne svrhe; 2.) dotok kapitala iz inozemstva, ki se uporabi v produktivne svrhe ter se deloma, kolikor ne služi za neposredno nabavo materiala, pretvori v kupno moč na domačem tržišču. Valutne in splošno gospodarske razmere so v naši državi vsaj prilično urejene, zato pride za nas glede poslabšanja trgovinske bilance v prvi vrsti v poštev dotok inozemskega kapitala ter je neproduktivno pretvarjanje kapitala v kupno moč danes že manj aktualno, izveniši ono pretvarjanje, ki izvira iz konsumiranja prihrankov ali najetih posojil s strani naših kmetovalcev zaradi slabe letine. Ker pa je produkcija končno edini izvor kupne moči mora vsaka dodatna kupna moč povzročiti nesorazmerje med produkcijo in konsumom, ki se da izravnavati le s večjim blagovnim uvozom. Pri tej priliki je treba omeniti, da uporabljamo notranjih posojil ne bi povzročalo ustvarjanje dodatne kupne moči, ker mora imeti vsako najeto notranjega posojila predpogoj tvorbo kapitala, tvorba kapitala pa odpravlja konsum.

Za boljše razumevanje našega navedenega primera. Država najame v svrhu investicij posojilo v inozemstvu ter zamenja dobljene devize za dinarje pri Narodni banki. S temi dinarji plača na pr. delavce pri gradbi železnice in tako ustvari dodatno kupno moč. Tudi oni del posojila, ki se uporabi za nabavo materiala, se po večini spremeni v kupno moč, kajti tovarnar ali podjetnik, ki dobavlja ta material, uporabi večino tega denarja za delavske meze. Oni del posojila, ki se v zvezi s investicijami porabi za neposredno nabavo materiala v inozemstvu ali za nabavo strovin, ki jih rabl tovarnar, pa neposredno povzroča povečanje uvoza. Jasnje je torej, da mora vsako najeto posojilo v inozemstvu, ki se ne uporablja za kritje že obstoječih obveznosti in v inozemstvu ali pa za povečanje likvidnih dobroimetij v inozemstvu, povzročiti poslabšanje trgovinske bilance. Istočasno pa morajo one devize, ki jih je Narodna banka prejela ob priliki zamenjave izkupička posojila v dinarje, zopet odteči iz portfelja Narodne banke.

Jutro je že v početku julija, ko smo prejeli velika inozemska posojila, opozorilo na neizogibne posledice dotoka inozemskega kapitala. Takrat smo pisali: »Poslabšanje trgovinske bilance zaradi pritoka tujega kapitala, se je pojavilo v vseh državah, ki so najele večja posojila v inozemstvu. Tako poslabšanje pa ne more biti znak slabega gospodarstva, temveč le dokaz, da je kapital dejansko prišel v državo. Uvoz kapitala je namreč mogoč le potem uvoz dobrin. Če bi devize, ki so prišle v našo državo, ostale samo v portfelju Narodne banke, bi to značilo le povečanje naših likvidnih dobroimetij v inozemstvu, na podlagi katerih je Narodni banki dana možnost, da tuda nove novčance. Kapital bi v tem primeru ostal dejansko v inozemstvu. Ker pa je v interesu pametnega gospodarstva, da ta kapital resnično pride v našo državo, zato je začasno poslabšanje trgovinske bilance, kolikor je v zvezi s uporabo posojil, prav tako neizogibno. Ne moremo torej istočasno zahtevati, da naša država, odnosno naše gospodarstvo, najame v inozemstvu velika posojila in da pri tem ostane naša trgovinska bilanca aktivna. To je treba že danes pribiti, da se razčistijo pojmi, preden se pojavijo posledice pritoka inozemskega kapitala.«

Marsikdo bo dvomil, da more imeti dotok tujega kapitala tako močan vpliv na trgovinsko bilanco. Če pa pomislimo, da je bilo do sedaj od velikih inozemskih posojil likvidiranih že okrog 1 in pol milijarde Din, tedaj vidimo, da pasivnost v višini 635 milijonov Din (za prvih 9 mesecev) ni tako znatna. Seveda moramo pri tem upoštevati, da ta ogromni kapital še ni v celoti prišel v gospodarstvo. Na drugi strani pa ne smemo omalovaževati dejstva, da je letošnja slaba letina povzročila zmanjšanje izvoza; toda ta moment pride pri presoji pasivnosti trgovinske bilance le v toliko v poštev, kolikor je vplival na konsumiranje naloženih prihrankov in naloženih posojil s strani kmetovalcev in v zvezi s tem na ustvarjanje dodatne kupne moči.

Za dvig našega gospodarstva in naše produkcije potrebujemo ogromnega kapitala, ki nam žal ni na razpolago v naši državi. Dokler pa bomo navezani na inozemski kapital in kredit bo naša trgovinska bilanca več ali manj pasivna, kajti inozemski kredit ne pomeni nič drugega, kakor da nam inozemstvo kreditira uvoz strovin, izdelkov, strojev itd. Dokler se ta pasivnost giblje v primernih mejah in dokler izvira zgolj iz dotoka tujega kapitala ne moremo imeti nikakih pomislekov. V naši javnosti se pomeni trgovinske in plačilne bilance večinoma napačno tolnači. Tu ne gre za nikakoli bilanco v knjigovodstvenem smislu, ki bi nam pokazala nekaj čisti dobiček ali izgubo. Trgovinska bilanca nam ima podati le sliko blagovnega prometa s inozemstvom, plačilna bilanca pa sliko gibanja terjatev in obveznosti za gotovo razdobje.

Tako znana aktivna bilanca more biti v gotovih primerih zelo neugodna, zlasti če je gospodarstvo, bodisi zaradi krize ali drugih težkih okoliščin, prisiljeno prodati svoje proizvode v inozemstvo za vsako ceno; obratno pa more biti pasivna trgovinska bilanca vseskozi ugodna, če se more tolnačiti kot posledica pomoči inozemstva za konsolidacijo gospodarstva. Rusija je na pr. l. 1926/27 imela močno aktivno trgovinsko bilanco (aktivnost je znašala 60 milijonov rubljev), toda nihče ne more zaradi tega trditi, da je bilo stanje gospodarstva Rusije ugodnejše, kakor na pr. stanje gospodarstva Nemčije, ki je imela ogromen deficit trgovinske bilance.

V presoji statističnih podatkov naše zunanje trgovine je narodnogospodarskega stališča se pri

nas umogo greši, zlasti s strani gospodarskih krogov, ki pogosto uporabljajo svoje privatnogospodarske nazore tudi za presojo narodnogospodarskih problemov. Toda narodno gospodarstvo je več kakor vsota vseh privatnogospodarskih dejstev ter je skrajno komplicirano. Švedski profesor Gustav Cassel, ki zavzema med evropskimi narodnimi ekonomski najodličnejše mesto, je ponovno izrazil svoje obžalovanje, da se javnost v današnjih časih še vedno ni mogla otresti najbolj grobih in nesmiselnih pojmov naviše teorije trgovinske bilance.

Danes ne bi smelo biti pri nas v ospredju vprašanje »Kaj je treba storiti, da bo naša trgovinska bilanca zopet aktivna?«, temveč vprašanje: »Kaj je treba storiti, da bo produktivnost našega dela čim bolj dvignena?«. Če se nam posreči na to vprašanje pravilno odgovoriti in po tem smotreno delati, tedaj bo naša trgovinska bilanca postala gotovo ugodna, naj si bo potem aktivna ali pasivna. Med vsemi številnimi nalogami, ki se nam tu odpirajo, moramo predvsem skrbeti, da se tvori kapital v naši državi omogoči in poveča, kajti le na ta način se bomo lahko osvobodili sužnosti in napravili tujemu kapitalu in le na ta način se bomo skasoma lahko osvobodili potrebe po inozemskem kapitalu in kreditu. Predpogoj za močno tvorbo kapitala pa mora biti pameten in primeren davčni sistem, racionalizacija vseh panog naše produkcije ter pospeševanje izvoza in industrializacije. Toda industrializacija naj se vrši le v onih panogah, za katere obstajajo ugodni naravni pogoji za razvoj.

V zvezi z naraščajočo pasivnostjo naše zunanje trgovine je zanimivo pregledati kako je ta pasivnost uplivala na stanje Narodne banke. Na razpolago nam je zadnji izkaz Narodne banke z dne 22. decembra, katerega bočemo primerjati z izkazom od 22. maja 1927, ki smo si ga izbrali iz razloga, ker je v tem izkazu za beleženo spremenjeno stanje po zamenjavi Bialovega posojila in posojila Državne hipotekarne banke v dinarje. Iz naslednje tabele so razvidne glavne spremembe v stanju kovinske podlage našega emisijskega zavoda.

(vse v milijonih Din)

22. V. 22. XII.

Kovinska podlaga 507,6 451,1

Sakdo razn. rač. 1635,0 953,0

Skupaj 2142,6 1404,1

Če primerjamo vsoto kovinske podlage in salda raznih računov (ta salda predstavljajo skore izključno tečajne difference deviz, ki so v kovinski podlagi računane po predvojni pariteti), tedaj vidimo, da je vrednost kovinske podlage znatno nazadovale. Skupna vsota obeh postavk sicer ne predstavlja popolne vrednosti kovinske podlage (ker je v saldu raznih računov upoštevane je tečajna razlika onih deviz, ki jih je Narodna banka nakupila v zadnjih letih, zlasti ne tečajna razlika zlata), pač pa moremo iz razlike vsot za oba termina s prilično točnostjo sklepati na vrednost iz deviznega zaklada oddanih deviz. Od 22. maja do 22. decembra je torej Narodna banka oddala za 738,6 milijona Din deviz. To bo prilično odgovorjalo tudi deficitu trgovinske bilance za to razdobje (za razdobje maj-september znaša deficit trgovinske bilance okrog 390 milijonov Din, za oktober, november in december pa še ni znan). Narodna banka je morala torej oddati že znaten del deviz, ki jih je prejela od omenjenih posojil. To pa je bilo vsekakor pričakovati čeprav ne v tako naglem tempu.

Vsota oddanih deviz pa tudi prilično odgovarja zmanjšanju živornih terjatev pri Narodni banki. Država in Državna hipotekarna banka sta izkupiček iz posojil naložili pri Narodni banki na živorne račune, kjer je ostal, dokler se ni porabil. Če torej primerjamo višino živornih terjatev (skupaj z državnimi terjatvami) na dan 22. decembra tedaj vidimo, da so živorne terjatev pri Narodni banki nazadovale od 1973,3 na 1074,0 milijona Din, torej za okrog 900 milijonov Din iz tega moremo sklepati, da je večina sredstev dobljenih iz omenjenih 2 posojil že porabljena in da je to dejstvo vsekakor moralo močno uplivati na razvoj naše zunanje trgovine.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1928

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

a) Za dohodnino. Rok za vložitev napovedi za l. 1928 potoče 31. januarja t. l. Do tega roka mora vsakdo, čigar dohodki so zavezanec dohodnini, vložiti napoved iz lastnega naziva brez posebnega poziva, da se ogne zamudnim posledicam § 205. zakona o osebnih davkih. Zasluzke telesnih delavcev ni zavezanec dohodnini. b) Za rentnino. Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napove za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva. Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekom l. 1927 niso izpremenili in se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili. — Tiskovine za te napovedi se dobijo brezplačno pri davčnih oblastvih ali davčnih uradih.

II. Prijava za odmero davka od zaslužka telesnih delavcev za l. 1928.

1.) Telesni delavci (delavke), ki opravljajo delo samostojno ali od delodajalca nezavisno (postrežki, dnmirari, žagarji, ulični prodajalci raznih potrebščin in živil in tem podobni) morajo brez posebnega poziva vložiti prijavo do 31. januarja t. l. in napovedati zaslužek, ki ga bodo po vsej priliki dosegli v letu 1928. — 2.) V istem roku morajo vložiti prijavo delodajalci za svoje telesne delavce (delavke) če ne odvajajo davka s mesečnim ali četrtletnim seznamom in vsi zasebniki za svojo služilnino. V prijavah je treba navesti za vsakega posameznega delavca ali službenca zaslužek, ki ga bo po vsej priliki dosegel v l. 1928. — 3.) Delodajalci, ki odvajajo davek s mesečnimi seznammi (industrijska, rudarska, gradbena, železniška, hotelska, restavracijska in trgovska podjetja, slednja, ako kupujejo »na debelo« ali »na debelo in na drobno«) morajo odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname najkasneje do 31. vsakega meseca, delodajalci pa, ki odvajajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi (vsi ostali delodajalci), pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja. — Delavci (delavke), ki niso dovoljeni l. 18. leta, ali ki so prekoračili l. 65. leto starosti, niso zavezani daveku od zaslužka telesnih delavcev.

III. Prijava za odmero davka privatnih in samopravnih nameštencev za l. 1928.

Tudi privatni nameštenci (med katere spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtni pomočniki) se dolžni do 31. januarja t. l. s posebno tiskovino, katero daje pri davčnih oblastvih l. stopnje, prijaviti vse svoje službene prejemke, katere bodo prejele po vsej priliki v l. 1928, bodaj v denarju, bodisi v naturah. Pravilnost prijave mora službodajalec potrditi s svojim podpisom.

IV. Davek na poslovni promet.

1.) Davkoplačevalci, katerih promet v letu 1927 ni presegel zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din, potem vse svobodne profesije ne glede na velikost opravljenega prometa so dolžni vložiti do 31. januarja t. l. predpisano prijavo, ne da bi čakali na posebno poziv davčnega oblastva. Napovedati je promet minulega leta 1927. — 2.) Vsa podjetja, zavezana javni računodaji, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrati in podjetja, katerih promet je presegel v minulem letu 360.000 Din, morajo vložiti knjigo opravljenega prometa in predložiti najpozneje v 20 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkrati plačati odpadajoči 1% davek na poslovni promet. Najkasneje do 31. januarja t. l. pa morajo predložiti splošno prijavo o celokupnem opravljenem prometu v letu 1927.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1928 dospo v plačilo neposredni davki za l. četrtletje 1928. Davčni uradi so upravičeni jih prislilno izterjati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in zaračunati zamudne obresti in narasle eksekucijske stroške.

Dospelost nekaterih perijodičnih taks

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

1.) Takse na reklamo. 15. januarja 1928 potoče rok za plačilo takse na reklamo v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se občasno na raznih krajih, ali so izdelane na stidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se takse pravčasno ne plača, znaša kazen trikratno redno takso.

2.) Taksa na kupone ali dividende in na tantiljeme. Od kuponov ali dividend in od tantiljem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Takso je plačati v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

3.) Dopolnilno prenosno takso po tarifni postavki 12. pripomba 12. takse tarife je za leto 1928, kolikor ne presega zneska 500 Din, plačati v celotnem iznosu do 31. januarja t. l. ako pa taksa presega znesek 500 Din, je plačati v istem roku prvi četrtletni obrok za leto 1928, od tega dne jo izterja finančno oblastvo eksekutivno.

4.) Taksa za potroške v hotelih, restavracijah, gostinjah, kavarinah, penzionih in krajih s preko 2000 prebivalcev in v vseh kopalnicah in letoviliščih se pobira povprečno na prebivalca, in sicer po želji taksnega zavezanca; polmesечно, mesečno ali trimesечно; pri tem šteje mesec vedno 30 dni. Večino povprečne takse določa pristojno finančno oblastvo na podlagi zbranih podatkov o povprečnem prometu gostov za vsak tak lokal. Če se določena povprečna taksa ne plača pravčasno, jo izterja pristojno finančno oblastvo eksekutivno.

5.) Taksa za otvorene ali tekoče račune pri delniških družbah. Do 15. januarja t. l. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minulem polletju in prilepiti na seznamek takso po 20 Din za vsak račun. Prepozna plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

6.) Takso za pravico, da se tekoči plače (točilno takso po tarifni postavki 62) je plačati za prvo polletje 1928 do 31. januarja t. l. Od oseb, ki ne plačajo te takse pravčasno, ki pa imajo dovolilo za točenje plače, izterja takso pristojno finančno oblastvo eksekutivno.

7.) Letno takso za biljarde za l. 1928 v znesku 200 Din je plačati do 15. januarja t. l. sicer se izterja eksekutivno.

8.) Takso za uporaba vozila (avtomobile, filarske in polifajerske vozove) je plačati za l. 1928 v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja t. l. v ostalih krajih pa do konca meseca januarja 1928. Od zamudnih plačnikov izterja takso finančno oblastvo eksekutivno pot.

9.) Letna taksa po tarifni postavki 214. za odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih v znesku 500 Din zapade za l. 1928 v plačilo do 15. januarja t. l. Na zamudna plačila je zapretna kazen v izmeri trikratne redne takse.

— Koliko znašajo naši državni dolгови. Ljub. St. Kosier je napisal zanimivo študijo o državnih dolgovih naše države, ki je izšla v založbi biblioteki »Bankarstva« v Zagrebu. Kolikor nam je znano, ne obstajajo glede naših državnih dolgov nikakoli avtentični podatki, prav tako nimamo še nikakih zaključnih računov državnih financ za čas od balkanske vojne do l. 1924/25. Po podatkih, ki jih je zbral gosp. Kosier, znašajo naši državni dolгови 56 milijard in 236 milijonov Din. Od te vsote odpade 16,4 milijarde na pokrajinske dolgovne, 20,1 milijarde na dolgovne iz svetovne vojne, 7,2 milijarde na dolgovne, prevzete na podlagi mirovnih pogodb in 12,7 milijarde na nove državne dolgovne, zaključene po ujedinenju. Ta razprava je posebno zanimiva glede na predstojajočo razpravo o tem predmetu v Narodni skupščini. Knjiga se naroča pri biblioteki »Bankarstva« v Zagrebu (Marovska 80) po ceni 30 Din.

— Nekaj opomb k vinski razstavi v Ptuj. Kakor znano, se trudijo merodajni krogi, da bi priredili za mariborsko oblast 15., 16. in 17. januarja v Ptuj vinskoro razstavo, spojeno z vinskim sejmom. Čuti je pa glasove, da letos ni sile za udeležbo na tej razstavi, češ, da letošnja kakovost pri malih razpoložljivih množinah jamči za lahko oddajo. Mislim, da je baš v letih z dobro kakovostjo primerno, prirediti vinske razstave, kajti se ne prirejejo samo v svrhu doseganja momentanega učinka, ampak one naj učinkujejo tudi za bodoča leta. To pa se doseže tem temeljiteje, čim boljše je kvaliteta razstavnega leta in čim velikopoteznejša je prireditve. Presežek propagandnega uspeha v takih letih pride v dobro manj ugodnim časom, v katerih se bo spel govorilo o vinski krizi. Zavežanje in jadtikovanje v časih slabe prodaje, češ, da se nič ne stori za reklamo našega vina, je brez vrednosti za uspeh, ako se ne poslužite prilike za sodelovanje, kadar se mudi. Ker služ vinske razstave, kakor rečeno, tudi reklami za bodočnost, bi moral vsak, tudi oni, ki nima letos vna na prodaj, po možnosti sodelovati. Par steklenic vina, ki jih je treba v ta namen izterjati, je prireditelj že vredna. Razen

tega je dana možnost, pridobiti si tudi vidna odklapanja. Delile se bodo zlate, srebrne, bakrene kolajne in diplome ter razno vinarstvo orodje. Vinogradniki Vinske razstave se prireja za vas. Prireditelji, ki polagajo ves svoj čas in trud v to delo, da bi rodilo zaželjeni uspeh, nimajo od razstave navadno ničesar, niti zahvale. Te vrstice naj bodo opozorilo vsem, ki se še niso priglasili.

— Bolgarija bo uvedla zlato valuto, čim dobi objubiljeno veliko posojilo. Pogajanja za posojilo, ki bi ga Bolgarija prejela s pomočjo Društva narodov (na septemberskem zasedanju se je o tem že sklepalo), še niso zaključena. Nesoglasja obstajajo glede Bolgarske Narodne banke, ki bi morala po zahtevi finančnega komiteja Društva narodov postati privatni zavod. Temu pa se brani vlada, ker bi na ta način prišel zavod v roke inozemstvu. Delnice tega zavoda bi mogle prevezi le bolgarske velebanke, kjer pa večina vlada tuj kapital (od 9 večjih bank prevladuje v petih zavodih inozemski kapital). Bolgarska vlada hoče iz sredstev posojila likvidirati dolg pri Narodni banki ter takoj uvesti zlato valuto. Od posojila v višini 10 milijonov funtov bi se 6 milijonov porabilo za konverzijo že danih kreditov, 4 milijone pa bi prejela vlada.

Položaj na naših borzah

Prvo polletje obstoja ljubljanske devizne borze. — Skupni devizni promet v 6 mesecih 380 milijonov Din. — Volna škoda čvrstejša.

Ljubljana, 31. decembra

Z današnjim dnem je ljubljanska devizna borza zaključila prvo polletje svojega obstoja. Kakor znano je prišla vedno poslovali 1. julija. Če ob tej priliki pregledata razvoj te panoge borzne kupčije na ljubljanski borzi tedaj moramo biti s prvimi uspehi vsekakor zadovoljni. Skupni devizni promet je v tem razdobju, navzlic občutnemu nazadovanju zunanje trgovine in s tem tudi deviznih porlov, dosegel višino preko 380 milijonov dinarjev. Da se je ta znaten promet vršil popolnoma brezhibno, je gotovo zasluha borznega tajništva in senzalov, ki so bili pri izvrševanju svetega posla strogo korektni. Prepričani smo, da bo to lahko potrdili tudi borzni komisar. Promet je bil v zadnjih 2 mesecih zelo živahen. V decembru je znašal okrog 79 milijonov Din v novembru pa okrog 71 milijonov. Dočim je v predhodnih mesecih znašal povprečno 60 milijonov Din.

Tudi v preteklem tednu je bil devizni promet prilično živahen. Čeprav je borza poslovala le 4 dni, je znašal celokupni tedenski promet 13,2 milijona Din napram 18,4, 21,9, 19,0 in 12,3 milijona Din v zadnjih 4 tednih. Ker se je pojavilo večje povpraševanje po dinarju na inozemskih deviznih tržiščih, so vse devize dalje nekoliko popustile.

Na zagrebškem efektnem tržišču ni bilo

znajnejših sprememb. Volna škoda se je navzlic slabemu prometu tekom tedna okrepila od 408—409 na 413. Tržišče zasebnih vrednot je ostalo dalje zanemarljivo. Med bančnimi papirji se je trgovala Eskomptna po 87—89, Jugobanka po 95—96, Ljubljanska kredita pa po 135. Med industrijskimi vrednotami je nazadovale Slavonija na 11—12, Trbovlje pa na 450—460, vendar se je večera zopet okrepila na 472—473. Dalje se je trgovač Gutman po 200 in Vevče po 135.

Z lesnega trga. Situacija na jugoslovenskem lesnem trgu je ob zaključku kolektorskega leta prilično zadovoljiva. Zaloga izdelanega blaga so več ali manj razprodane, edino v drvah so še znatne količine na razpolago. Izvoz lesa se je v zadnjih mesecih zelo ugodno razvijal. Po količini izvoženega lesa smo prekoračili tozadevne količine iz l. 1926 in 1925, kajti v prvih 10 mesecih l. 1927 smo izvozili 895.548 ton, napram 857.617 tonam v istem razdobju 1926 in 794.103 tone l. 1925. Glede vrednosti izvoza pa smo za l. 1925 znatno zaostali, ker je v prvih 10 mesecih 1927 znašal izvoz po vrednosti 679,9 milijona Din, napram 894,3 milijona Din za manjšo količino v istem razdobju 1925. Zboljšanje cen v zadnjih mesecih na tem rezultatu še ni moglo mnogo spremeniti. Situacija na italijanskem lesnem tržišču je koncem leta nekoliko ugodnejša, ker bo definitivna stabilizacija lire omogočila večjo gradbeno delavnost in ker so trenutno zaloge precej izčrpane.

Dunaj. Beograd 12.47375 — 12.51375, Berlin 168.63 — 169.13, London 84.5050 — 84.6050, Milan 37.32 — 37.42, Newyork 706.35 do 708.85, Pariz 27.81 — 27.91, Curih 136.47 do 136.97; dinarji 12.88 — 12.44.

Curih. Beograd 9.1375, Berlin 123.575, Newyork 517.70, London 25.27875, Pariz 20.3825, Milan 27.355, Praga 15.345, Budimpešta 90.60, Bukarešta 3.185, Dunaj 73.20.

Trst. Beograd 83.30—83.60, Dunaj 264.50 do 270.50, Praga 55.9250 — 56.2250, Pariz 74.87 — 74.67, London 92.30 — 92.50, Newyork 18.87 — 18.93, Curih 364.75 — 366.75; dinarji 33.15 — 33.65.

Izjava

Podpisani opozarjam vsakogar, da naj ne kupuje od moje žene Karoline Urbančičeve ter od mojih dveh hčera: Ivane in Marije Urbančičeve, kakor tudi ne od mojega sina Franca Urbančiča nikakih poljedelskih pridelkov ali drugih predmetov brez mojega dovoljenja, ker bom proti kupcu, ki bi od zgoraj imenovanih kaj od mojega imetja brez moje vednosti kupil, sodnijsko postopal.

Obenem izjavljam, da nisem plačnik za morebitne njihove dolgovne.

FRANC URBANČIČ
posestnik, Blanca ob Savi.

2061

Kava in zabava!

Nihče se ne bo protivil — ako rečemo, da brez kave ni zabave — s tem ni mišljeno samo javno zabavišče, na katerem se sigurno največ kave porabi, ali kavarnah, katerih obstoj je le od kave mogoč — mišljena je tudi zabava doma brez vsake posebne godbe in plesa, kjer tudi kava ne manjka.

Ali ste se že prepričali, da Vam kava mnogokrat povzroči nekako nerazumevanje — glagolobito, ter tako pokvari največji užitek vesele zabave? — Sigurno že večkrat! — Vendar nečete kave pustiti, ker se Vam zdvi da je dar božji; saj Vam tega tudi ni potrebno, ker se danes dobi kava brez slabih posledic in to je Medo-kava, katere Vam daje poln užitek nedosegljivega in priljubljene kavnega aroma. — Medo-kava je prava znata kava, katere je pred prajenjem higijenično očiščena in je radi tega prosta pri kavi nahajalnih škodljivih delov ter vsebuje vse dragocene snovi kakor najfiniši in najprijetnejši kavin okus.

Užitek MEDO-kave ne priporočamo samo zdravim, temveč tudi večinoma žolodčno, srčno in živčno bolnim. — Dobi se samo v rjavih, prozornih zavitkih po 200 in 500 gr.

Ako je ne dobite pri vašem trgovcu, se blagovolite obrniti na Prvo jugosl. tvornico za higijenično čiščenje kave R. MEZNARIC, MARIBOR.

Preresljivo naznanilo
Lito: ofični zavod
ČEMAŽAR IN DRUG
se je preselil v Igriško ulico št. 6, v poslopje nekdanje tovarne igralnih kart, poleg dramskega gledališča

Kostanjev taninski les
kupi se stalno
ERNEST MARINC, CELJE
Zrinjskega ulica št. 4.

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

»Ne vem — kako?« je osuplo vzkliknil Neale.
»Veliko ribo je treba počasi spraviti iz vode — vi pa ste jo kar precej vrgli na breg! Da ni bilo mene, bi vam bila ušla.«
Toliko da ni sigala od nenadnega napora in od naglice svojih besed. Na njenih blelih licih sta se pokazali dve rdeči lisi. Pogum in odločnost sta se ji bliskala v očeh. Neale jo je začudeno gledal. Nato je otepačjo postrv spet odvrnila njegovo pozornost. Vzel jo je deklici iz roke.
»Kakšna velikanka! Ali ni krasna, Allie? Hvala vam lepa, nagli ste bili da nikoli tega... Vražje spolzka stvarca.«
Allie je pokleknila in si je v travi obrisala roke, med tem ko je Neale ubil ribo in jo obenem s prejšnjimi tremi nataknil na tanko vrbovo vejico. Nato se je obrnil k Allie, da bi ji povedal, kako zelo mu je drago, da jo vidi, in bi jo vprašal, ali je tudi ona kaj vesela tega. Toda premislil se je in sklenil nadaljevati svoj poizkus, da jo odvrne od ukvarjanja s lastnimi čustvi. Zdal se mu je zdela vsa druga in ta izprememba mu je ugajala. Bal se je le, da ne bi pregnal ugodnega vpliva.
»Ali mi hočete pomagati, da nabere novih vad?« jo je vprašal. Allie je pokimala in vstala. Šele zdaj je Neale opazil, da je bosa. Ubogo dete. Niti črvičev ni imela — on pa ni vedel, kako naj ji v tej pustinji dobi primerno obuvalo.
»Ali ste kdaj lovili postrvi?« je vprašal, razkopavaje zemljo

17

pod trhlím hodom.

»Da, v Kaliforniji,« je odgovorila; in že ji je senca ogrnila oči.
»Pojdva ob potoku,« je naglo rekel Neale, ves preplašen, kakor da je bilo v njegovem vprašanju nekaj nerahločutnega. »Tudi doli je še nekaj lepih postrvjih tolmunov.«
Stopala je pokraj njega, skrbno se ogibaje ostrih kamnov, ki so ponekod štrleli iz tal. Neale si je dejal, da mora biti neskončno oprezen; ena sama kriva beseda je utegnila prestrašiti devojko in jo pahnuti v prejšnjo žalostno brezčutnost — v mrtvo nemoto, katere se je bal.
Onkraj ožine, kjer je izvirala rečica in kjer je ždela Slingerlandova koča, je bil svet ravan in odprt kakor travnik; zelenje in cvetje je raslo tik do vode. Globoki, vrtnčasti tolmuni so se sinjili pod bregom in v teh tolmunih je Neale lovil ribe, ki jim s svojo siromašno pripravo ni bil kos, tako da so mu uhajale s trnka. Toda malo mu je bilo mar. Solnčna jasnina, lepota in mnogoterna mešanica vonjav so spremljale potok; čim delj sta hodila, tem bolj ljubka je bila pokrajina. Nato sta prišla do kraja, kjer se je voda penila preko skalnih tal; Neale si je vtepel v glavo, da pojde baš tu na ono stran. Zabredel je v strujo, poln skeleče radovednosti, kaj stori Allie.
»Tu ne prebodem,« je vzkliknila.
Neale se je vrnil k njej. »Ponesem vas. Držite mi ribnico. Ribo pustiva tu.« Nato jo je vzdignil v naročje. Kako lahka je bila — veliko lažja nego tisti dan, ko jo je prvič držal na rokah! Sredi potoka mu je spodrsnilo in toliko da ni telebnil v vodo. Allie je zavpila. Zvok njenega glasu je navdal Neala z drhtečo radostjo. Karkoli jo je bilo zadelo, bila je ženska — bila je dekle — umela se je bati. Nadaljeval je to igro, delal nalašč napačne korake in se

z junaškim naporom lovil, da bi ostal na nogah. Allie se je s svobodno roko krčevito oklepala njegovega vratu; ko je spet našel ravnotežje, sta trčila z glavama in njeni lasje so mu zašli v oči. Smejal se je. Kako zabavno! Toda — ali je bil res napor edini vzrok, da mu je srce tako nemirno utripalo? Naposled je dosegel nasprotni breg.
»Toliko da niste pali z menoj,« je dejala Allie.
»Nu, preklicano bi se bil napil vode,« je odgovoril. A zaman; dekle se ni nasmehnilo.
Kmalu nato sta srečala Larryja, ki je sključen prilomastil z ubitim srnjakom na hrbtu. Vrgel je svoj tovor na tla in ju je pozdravil z glasnim vzklikom.
»Kako se imata?« Njegov pozdrav je bil pred vsem namenjen devojki.
»Kdo je to?« je vprašala Allie.
»Moj tovariš,« je odvrnil Neale. »Larry King. Toda jaz mu pravim Red — Rdečeglavec — iz očitnih razlogov.«
»Ho, Miss Allie, menda se ne bova stepla, če me boste tudi vi tako imenovali,« je zateglo rekel Larry. »Red — še bolje, Reddy. Nobena dama še ni bila doslej deležna te visoke časti.«
Allie ga je trdno pogledala, kakor da ga vidi prvikrat, toda odgovorila ni. In Larry, ki ga je bilo lahko pripraviti v zadrego, je vrgel srnjaka na ramena in se je obrnil proti koči.
»Obilo sreče!« je vzkliknil pomembno.
Neale se je naglo vrnil na Allie, da bi videl, ali je razumela dobrodušno porednost cowbojevega vzklika. Toda videti je bilo, da ni slišala ničesar. Postajala je trudna. Njene ustnice so bile napol odprte in dihala je težko.
»Utrujeni ste? Pojdva domov!«

Zahtevajte povsod lepe volnene odeje

domače tvornice komanditne družbe
ANTON ŠINKOVEC, GROSUPLJE.

Zastopniki za vino

z dokazano večletno prakso se iščejo za veletrgovino z vinom v mariborski oblasti.

Ponudbe z navedbo plače in reference je nasloviti na anončno ekspedicijo Hinko Sax v Mariboru pod »Zastopnik za vino«.

Bučno olje

pristno in prvovrstno priporoča
Ivan Hochmüller,

tovarna bučnega olja v Mariboru.

Pod mostom št. 7.

Telefon 339.

Zamenjava jedere za bučno olje.

Vaša obleka bode izgledala zopet kakor

nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekem 24 ur.

Barvanje obiek v različnih barvah.

Za krojače! Nova, velika Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige!

KUPIM

stalno vsako množino kostanjevega taninskega lesa, smrekovskorje cele in zdrobljene, smrekovega hmelove droge, rabljene sode od stroj in jedilnega olja v dobrem stanju po najvišjih cenah. — Akreditivno plačilo.

FRANC OSET,

Sv. Peter v Sav. dolini.

knjigovodjo

neoznjenega, absolventa trgovske akademije, ki popolnoma obvlada ustmeno in pismeno srbsko-hrvatski in nemški jezik. Prednost imajo tisti, ki so bili že zaposleni v industrijskih podjetjih, v omenjeni službi.

Ponudbe s prepisi spričeval in pogoji na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 666. 13943a

Posebnosti za dame

Barvanje las s preparati: L'Oreal, ali L'Oriental v vseh barvah. Cena od Din 50.— dalje — Op. Na zahtevo se barva s vsakim zaželenim preparatom, kakor tudi z barvo, katero prinese stranke s seboj. — Masaža las z električnimi aparati. Iroir: kistkove obloge (Sauerstoff-Pakungen) Orado krema itd.

Cena od Din 10.— dalje.

Striženje dečje frizure Din 8.—
frizura z ondulacijo » 10.—
vodna ondulacija » 25.—
manikura » 12.—

Strokovna prvovrstna postrežba — Komfortno popolnoma ločene kabine — Za obilen obisk se priporoča salon

E. NAVINŠEK, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Izposojujem damske lasulje.

MIZARSKIM MOJSTROM, PODJETJEM,
STAVBENIKOM IN HIŠN.M POSESTNIKOM

naznanjam, da izdel jem

13624 a

lesene rolete za okna in žaluzije

po najnovejši vezavi in po najnižji ceni.

Prezvamem vsa popravila lesenih olet, zamenjam stare oprt (gurtine) in nad mestim nove oprt ali žično vezo. Na zahtevo napravim delalni načrt za omarico pri oknih.

IVAN BERNIK, Linhartova ulica 8

Naznanilo.

P. n. občinstvu in vsem svojim cenj. odjemal-
cem vljudno naznanjam, da sva se z mojim biv-
šim družabnikom g. Ivanom Bernikom pod ime-
nom tvrdika Trink & Bernik z današnjim dnem
ločila.

Mizarsko podjetje bom od sedaj dalje vodil
zopet sam. Cenj. naročnikom in p. n. občinstvu
se vljudno priporočam za nadaljno blagohotno
naklonjenost.

Tvrdka jamči za solidno delo in nizke cene.

Z odličnim spoštovanjem

AL. TRINK

splošno mizarstvo,

LUBLJANA, Linhartova ul. 8, 12.

Najpopolnejši Stoeper

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to zrednost pri
tvrdki.

Lud. Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 61.

trazilačen: 100% 12-letna garancija

Telefon št. 960.

Tvornice strojev, kovnaste robe in sifon-
skih glav

F. R. Rotter,

Osilek 1. Pejačevićeva ulica 7.

Priporoča svoje lastne proizvode, kakor
stroje za sodo vodo, sifonske glavice, piv-
ske črpalke itd. Na skladišču držim vedno
samo prave češke in pokalične steklenice.

Popravila strojev po zakoniti osnovi in
po najnižjih cenah.

Ni zastopstvo, nego je v tej stroki naj-
večja in najstarejša tvornica v Jugoslaviji.

Kulturne cene! Izredno točna izdelava.

ZAHTEVAJTE CENIKE!

Zavarujte in okrepljujte
si

dihala
s pastiljami

„VALDA“

Na prodaj v vseh
lekarnah in drogerijah
Zahtevajte jih v
ikarilicah z natiskom
imena „VALDA“

Svetovno znane original EMAILIRANE

prave

Lutzove peči

prvovrsten fabrikat tvornice Wwe. LUTZ &
SOHNE BLUDENZ

IN EMAIL TABLICE Z NAPISOM
ima v Jugoslaviji v zalogi samo inž. MATE
GUZELJ, Ljubljana, Šiška Jernejeva cesta
števil 5 (blizu cerkve Sv. Jerneja), na dvori-
šču pod hišo Celovška cesta 58.

AVTO

RENAULT

najnovejši 6cilindrski model »Monasix«
18/27 HP. 4sedežen. torpedo. hitrost preko
90 km. poraba benzina 9 litrov na 100 km.

Najpripravljenši voz za naše ceste!

V luksuzni izdelavi Din 66.000.

Limosina Luxe Din 69.000.

Priporočljive in najbolj vveljavne ostale tipe:
12/18 2sedežni osebni.
12/18 4sedežni osebni.
12/18 2sedežni pol tovorni za 400—500 kg.
22/36 4—5sedežni torpeda in
22/36 2sedežni poltovorni za 600—800 kg.
TOVORNI za 1200—1400 kg in za 2000 kg.
AVTOBUSI vseh vrst.

MOTORNE BRIZGALNE ZA GASHLSKA
DRUŠTVA

STUDEBAKER

„ERSKINE“

6cilindrski. 4—5sedežni. najlepši in naj-
bolj pripravljeni vozi.

Pneumatika

„Firestone“

„Michelin“

Zahtevajte ponudbe pri tvrdki

A. Lampret, Ljubljana,

Gosposka cesta 22 Telefon 2247.

Iz našega jekla

se dobi

škarje, britve, mesarske, kuhinjske,
šepne nože in druge nože, jedilne
orodje itd.

le pri „JEKLO“, Stari trg.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk
oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi
RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana,
Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice).
Revizija pravičnega zaračunavanja carine po
meni deklariranega blaga in vse informacije
brezplačno.

STROJNO MIZARSTVO IN POGREBNO
PODJETJE

M. Gogala na Bledu

izvršuje solidno in iz zanesljivo prvovrstnega
suhega lesa z večletno garancijo pohištvo
portale, izložbena okna, vrata itd. Specijalno
tvornica za izdelavo vrtaških kral.

Zahtevajte oferte!

Strojnega inženjerja potnika

strokovno naobraženega, sprejememo
za organiziranje prodaje lokomobil
in po potrebi tudi drugih strojev. —
Ponudbe na Publicitas a. d., Beograd,
Kralja Milana br. 8, pod br. Be. 4024.

OKULTIZEM zanimava današnji svet!

Naročite si veleznanično knjigo, ka-
tera Vas vpelje v najgloblje tajinstve-
nosti iz krajevstva čudežnih sil naše
duše: HIPNOTIZEM, SUGESTIJE, TE-
LEPATIJA, skrivnost osebnosti privla-
čnosti, poskusi v moderni sugestiji itd.
Mnogo praktičnih navodil! — Cena 28
Din po: »VEDA IN ZNANOST«, Celje,
Razlagova 8.

Najboljši dokaz, da so

Lubas - harmonike najboljše

je ta, da vsak izdelovatelj
harmonik poskuša ponarejati
prvovrstne naše harmonike
kar pa nikomur ne uspe.

Kupujte le originalne Lubas-harmonike.
F. LUBAS & SOHN. Klagenfurt (Austria)

Motvoz, špažo

kupite najceneje direktno v tovarni
Mehanična vrvarna d. d.
Šinkovec, Grosuplje

Gradjanska Dionička štediona Daruvar

Ustanovljeno 1903.

Novo kolo za štedenje in kredit prične 1. januarja 1928.

Vsa pojasnila daje: Informacijski urad za Slovenijo, Ljubljana, Karlovska cesta števil 2.

Pristopite takoj!

Hranilne vloge
110,000 000 Din.

Jože Pahor:

Maskerada

Odlomek iz zgodovinskega romana »Serenissima«, II. del, IV. poglavje.

Nenadoma se je prišetal črn domino po hodniku ter se pridružil Nevi.
»Dobro se zabavaš!« je dejal patricijki z visokim glasom.
»Ti tudi!« je odvrnila Mocenigova kratko in dvignila glavo.
»Gledam samo, kako se zabavajo drugi!« odgovori domino. Ves jekel je njegov glas.
»Čuden svat!« zavrne Neva, da se čuje vsa njena nevolja.
»Dobro me poznaš!« odbija domino.
»Ne poznam te!« pravi patricijka ostro.
»Jaz pa dobro vem, da so grenki poljubi tvojih strupenih usten!« poudari domino in glas mu je nenavadno težak.
»To je podlost!« vzkripi patricijka.
»Podlost, če se kdo skriva za krinko, da laže nesramno govori!«
»Pod krinko smo vsi enaki v Benetkah!« odgovarja težki glas neizprosno.
»Vse se sme, če le ostane skrito in tajno!« Tudi tvoje pravilo je to!
»Tajda ne more Golja več strpeti. Velik, kakor je, plane proti dominu ter dvigne pesti proti njemu.
»Doli krinko!« krične razburjen, da se vse ozre vanj.

»Ne govorim s tabo!« zavrača maska odločno.
»V moji družbi se nihče ne sme žaliti!« grozi Golja. »Doli krinko!«
Česar častnik ni pričakoval, to se je zgodilo. Trije, štirje glasovi zagrmijo v bližini; vidi se, da so možje dogovorjeni.
»Nihče nima pravice zahtevati kaj takega!« se uprejo. »Maska je nedotakljiva!«

»Dokler je dostojna!« odbija Golja. »Nesramneža pa bom sam kaznoval!«
Naprej se vrže, da bi strgal dominu krinko. A neznanec se mu naglo umakne.
»Plačal boš!« pravi s srditim glasom in zagrozi s pestjo. Takoj potem pa se izgubi v gnečo, kakor bi se udril v tla.
Patricijka je razburjena, ogenj ji srši iz oči. Bleda kot zid poišče znanca, o katerem ve, da je v odboru te prireditve, ter zahteva od njega, naj poišče črnega domina.
»Da bi ga razkrinkali?« vpraša odbornika. A že sam odgovarja. »Ne moremo! Kvečjemu, da ga odstranimo! Poskrbel bom, da se bo zgodilo!«

Prepričan je, da je domino že davno izgubil. Zato toliko lažje obljubi. Pod krinko so se bile zgodile v Benetkah že vse drugačne stvari in čisto težki zločini. Samo zakrinkanega paznika je poslal odbor za patricijko, za čerjo mogočnega Moceniga, a Golja ga je prepoznal kakor hitro ga je bil zapazil. Bedel je zdaj kakor jastreb in nič ni ušlo njegovemu bistremu očesu.
»Kdo je bil, ki se je predznil razžaliti te?« je vprašal patricijko, ko se je bila pomirila. »Sumiš morda koga?«
»Nekdo se je vtihotal v to zbrano družbo, ki se ne bi smel!« pojasnjuje Neva.

»Da je to mogoče? Saj vendar vsakega preiščejo!« se čudi častnik.
»Benetke so polne zvijač, ne poznaš jih še!«
»Res je? A kaj bi bilo vzrok, da napadajo tebe?« poizveduje Golja, ki mu sumnja gloda v srcu.
»Vzrok? Kako naj to vem?«
»Domnevaš lahko!« sili Just.
Patricijka pomolči. Ko pa spet spregovori, je njen glas ves spremenjen.
»Morda je kdo izmed onih tam spodaj!« pravi počasi, premišljeno.
»Od katerih tam spodaj?« osupne Golja.

»Od tistih, ki nas smrtno sovražijo!« pojasni patricijka s suhim glasom. Častnik strmi in ne more razumeti. Sluti, da Nevine besede niso odkrite, iskrene.
»Kdo vas smrtno sovražijo?« vpraša naravnost in čuje, kako je njegov glas vsiljiv.
»Čakaj!« ga naenkrat patricijka ustavi. »Si pogosto z Vendraminom?«
»Poredko!«
»Ali nista velika prijatelja?« poizveduje Neva.
»Velika prijatelja?« se čudi častnik.
»Videla sem, da se dobro razumeta!«
»Da se razumeva? Prilazen je z mano. Toda kaj ima vse to opraviti s tem dogodkom?«
»Ali ti nikdar ni zaupal kakšnih skrivnosti?« poprašuje počasi Mocenigova in ne izpusti Goljevih oči.

»Čemu izprašuješ to?« se vznejevolji Just. Čuti, da je Mocenigova zahrbtna in da se skriva za drzno laž.
»Torej ti ni zaupal ničesar?« ponavlja patricijka trdovratno.
»Ničesar!« odseče Golja. »Kaj neki bi mi imel zaupati?«

»Bodi previden!« svari Mocenigova in njeno svarilo je materinsko. »Zadnje čase hočejo nekateri sejati v Serenissimi nevarno seme. Nevarno, pravim! Ne daj se ščuvati!«

»Ni mi znano!« zavrača Golja kratko, osupel, da ga patricijka svari.

»To seme že kali,« nadaljuje dekle. »Zadnjič, pri tekmah so vsi opazili to, vsi, gori do dožal!«

Prišla sta do vrat, kjer so plesalci vrel v dvorano. Plesalkam se je silno mudilo. Razposajeno so tirale s seboj svoje spremljevalce, da pač ne bi zamudile plesa. Golja in Neva obstojita in opazujeta vrvenje. Strastno življenje okrog in okrog sicer razprši nekoliko Goljeve misli o razgovoru s patricijko, vendar mu ne more prav preganiti trpkosti iz srca. Molči, ponosna Mocenigova hči pa se ozira okrog, kakor bi iskala koga.

»Bi šla plesat?« vpraša patricijka, ko se ji zdi, da že predolgo stojita tu sredi drena.

»Gneča je!« pravi častnik, ki mu ni do plesa.

Prav tedaj pride mimo mladi častnik Cerini, pokloni se Nevi in jo povabi na plesišče. Ni se obotavljala, in dvojica je naglo izginila v vrveči množici.

Dolgo je trajal ples, in Golja ni vedel, kaj naj počne. Iskal je Nevo in častnika med plesalci, našel ju je in potem

prijateljico. Patricijka pa se zgane in pravi:

»Pojdimo! Noč je kratka nocoj!«

Plašče poiščejo in stopijo iz gledališča na ulico. Če slabo razsvetljeni mostič gredo, nato preko majhnega, skritega trga, ki se zdi Golji znan. Se en ovinek, potem pa vstopijo v palačo, ki sicer ni obširna, a je toliko dragocnejša. Vsa je iz rezanega kamena, obložena z belorumenkastim marmorjem iz Verone, ki je slovel kot redek in nenavaden.

»So naši še pokonci?« vpraša Anita vratarja, ki je prišel odpret.

Zvedeli so, da vsi že spijo. Bilo jim je še ljubše. Šli so v prvo nadstropje, kjer je Anita pripravila slaščic in ciprskoga vina.

»Najbrže še ne veste, da je naperjena zarota zoper vas!« je plemkinja dražila Goljo ter se neprestano smejala. Tudi Neva se je nalezla njenega smeha.

»Kdor je obveščen, je že napol rešen!« odgovarja Golja.

»Takoj boste videli!« pojasnjuje Anita ter prinese dolgo haljo, kakršno so nosili pesniki in učenjaki. Obenem primese krinko, liro in knjigo.

»Kar napravite se!« mu ukazuje. »Takoj se vrnemo v gledališče. Zdaj bo še le prava zabava! Nihče nas ne bo spoznal, niti najboljši znanci ne!«

Golja je bil zadovoljen. Ogrnil je haljo ter si ovil glavo z lovoričevim vencem. Neva pa mu je recitirala ljudsko pesem o breznamni ljubezni, kar je on ponavljal za njo z velikim ognjem.

»Kakšen pesnik pa si?« se mu je smejala patricijka. »Misliš, da boš ti meni pel, pa moram jaz tebi!«

Kako je nastala »Serenissima«

Po daljšem presledku spet zgodovinski roman v našem slovstvu, za »Plebanusom« — »Serenissima!« Oba izpod solnčnega neba, oba iz dni, ko smo bili hlapci, oba nastala v času, ko je del našega rodu v težkem suženstvu. Vendar sta obe deli v vsem različni: »Plebanus« je asket, ki se bori za svoje ljudstvo, v »Serenissimi« je slovenski voljak, ki se bojuje za tuje interese. Tudi način, kako sta deli zgrajeni in pisani, je povsem različen.

»Plebanus« je sekan v trd kamen, »Serenissima« je slikana z bohotnimi barvami, v katerih odseva sinje nebo nad Benetkami, njih čisto morje, ves sijajni blešč, ki je razlil čez čudovito mesto, podobno šatnji draguljev. Kdor gre v lagunsko mesto iskat snovi za knjižno delo, ne more mimo barv, ki poljo tu svojo pesem kard morda nikjer drugje pod solnčnim nebom Italije. Kakor je bilo v času renesance mogočnemu Benetčanu luč, zrak in lepota vse, tako je v »Serenissimi« življenje nasičeno blestečih barv in južnega solnca. Široki in potepni je naslikano, kakor je skozi stoletja silno in neukrotljivo valovalo v tem najnaprednejšem, najpoglednejšem in najrazkošnejšem mestu Evrope, kakršna je zrasla iz srednjega veka.

»Serenissima« (signoria = najslasnejša gospoda) se je nazivala aristokracija Benetk. Bilo je iz kakih dvesto rodbin, ki so si s podjetnostjo in trgovino pridobile silno bogastvo in s tem — ko so prejel zatirale demokracijo — tudi nadvlado v benetški državi. Ob koncu srednjega veka (v XIV. in XV. stoletju) je bila benetška aristokracija nemajhen gospodar države, ki je nosila naslov ljudovlade samo še po imenu. Ščasoma je prešlo tudi nazivanje »Serenissima« na mesto Benetke oz. na benetško ljudovlado.

Všek moči so dosegle Benetke v XVI. stoletju.

spet izgubil iz oči. Šel je na hodnike, taval okrog, vrnil se spet na plesišče, a godba še ni prenehala. Toda tudi potem, ko se je ples ustavil, ni mogel najti dekleta in je bil sredi vseh teh neštetih ljudi sam, silno sam.

Morda sta se zatekla v jedilnico, je pomislil. Toda v zgornje prostore ni šel gledat. Ponos mu je branil. Rajši je čakal, da se vrneta in ga poiščeta sama.

Hrup je nastal nekje, prepričal se je razpalil, pa se je kmalu polegol. Golja je videl, da je benetška kri vroča, in dogodek, ki se je bil primeril Nevi, se mu že ni več zdel tako pomenljiv kot v začetku. Težilo ga je le, da je ostal sam. Zdaj šele je videl, kako je z vsem srcem prirasel k temu lepemu, ponosnemu dekletu.

Ko mu je bilo najtežje, je patricijka prihitela k njemu. Prijateljico je imela s seboj in vsa razigrana je bila. Golja se je čudil, dekletu pa sta čebljali, kako si hočeta privoščiti nocoj še posebno zabavo.

»Ali pojdeš z nama?« sta ga vprašali.

»Torej izlet?« se šali Golja, zadovoljen in vedrejši, ker sta ga dekletu poliskali.

»To je podobno vprašanju!« pravi Nevina prijateljica, o kateri mladec sumi, da je Anita.

»Saj nisi radoveden, kaj ne, da nisi?« se zabava patricijka.

»Kdo pravi, da nisem?« se brani častnik. »Pravico imam, da zvem, kam in kako!«

»Dober kavalir po tem nikdar ne vpraša,« odgovarja Neva. »Dober kavalir gre čez drn in strn, tudi če nič ne ve, kam!«

»Slab pa izprašuje!« pristavi prijateljica in se hihita, kakor da velja njen smeh Golji samemu.

»Dober pa ne molči!« zavrača Just, ki že ve, da je to Anita.

»Ali mu povemo, kam gre?« vprašuje spet Neva.

»Otrokom se pravi, vitezom pa nikdar!« zavrača Anita. »Naj se pokori za svojo dolgočasnost in neodločnost!«

Pomenljivo pogleduje Goljo in motri

V tem času pa je že opaziti začetne snake propadanja silne trgovske države, ki se skuša rešiti z obupno borbo, da si obrani Levant, vir gospodarske in politične moči. V tej dobi, v dobi vojnih priprav za spopad pri Lepantu (l. 1572.) se godi dejanje romana »Serenissima«.

Osnovna misel dela je sledeča: Golja, zdrav, ljudovlad viden slovenski mladenič se bori za benetško »signorijo«, ki ga potegne v vrtnice svojega razkošnega življenja. Toda čim globlje mladenič drči, tem bolj se mu odpirajo oči. Vzdovni iz dvomov in iz nove, čiste ljubezni do Amelije pa se dviga drugi človek, očičen in »Serenissimi« nasproten. Okrog te osnovne misli je nanizana vrsta problemov, danes ni manj aktualnih kot v času, ko se dogaja dejanje.

Pisatelj je zasnoval delo v začetku l. 1923 in sicer v tej, kamor ga je vrgla fašistična reakcija. Izvršitve pa se je lotil leto pozneje. Tok življenja v Trstu in v Italiji sploh mu je dalj snovi, ki jo je projeliral nekaj stoletij nazaj, v dobo, ki je s svojimi velikimi gibanji, z reformacijjo, s protireformacijo in s kmečkimi upori nekoliko silnija današnji. Podlaga »Serenissimi« tvorijo zgodovinska dejstva, na njih je zgrajen roman. Približno polovica dela je bila izgotovljena do jeseni 1925. Druge polovice, razmeroma lahke v primeri s prvo, ni mogel avtor nadaljevati do začetka 1927. V tem letu je temeljito predelal prvi in drugi del ter je dovršil še tretji in četrti del. Potrebno zgodovinsko gradivo je zbral večinoma že l. 1924.

Roman »Serenissima« ima to posebnost, da skuša zaletiti in orisati tok vsega življenja neke dobe v Benetkah. Zato nastopa v delu vrsta oseb, ki predstavljajo najrazličnejše družbene plasti. Tako so tudi značajni raznovrstni in zanimivi. Poleg tega se pa povsod kaže vzročnost dogajanja in razvoja. Že v I. delu je na pr. po-

A časa ni bilo mnogo. Dekletu sta se šli preoblečt in Golja je ostal sam. Vzel je liro in rahlo poskušal strune. Tiho si je zapel dalmatinsko pesem, ono, ki jo je pela Neva, ko sta se videla prvič.

»Poj, poj o ljubezni!« se je oglasila patricijka. Pesem jo je bila privabila iz sobe, kjer se je preoblačila. Kot kmetica se je napravila. Kratko rdeče krilo je imela na sebi in tesen črn oprsnik.

Vežala si je belo ruto, pod katero je skušala skriti svoje lepe plave lase.

»Se ni Anite?« je vprašala Golja.

»Ni je še!« je odgovoril in šel k Nevi.

»Kako mi pristojta ta obleka?«

Slutila je, da ga privlači, zato ga je vprašala. Oči so ga izdajale.

»Krasna si!« je dejal častnik. »Krasna si, v tej in v vsaki obleki! V ogenj bi šel zate!«

»Ne govori tako, ko je laž!« ga je zavrnila ter mu pokrila usta s svojo roko. Ubrani se je je, jo prijel za desnico, ujel se levico, se zavzel nad njiju toplo volnostjo ter ponavljal razvnet:

»Resnica je, v ogenj bi šel!«

»Lažeš!« je zavračala patricijka, približala se mu, ponujala ustni, a se spet umikala. Golja jo je lovil, ji tiščal roke, da se mu ne bi iztrgala, ter jo je skušal poljubiti. Neva pa je zaplesala okrog ter ga vrtila s seboj, da ni vedel, kaj naj počne.

»Pozabljaj, da sva v tuji hiši!« ga je opominjala naposled ter se mu izvila. »Pa napravljena tudi še nisem!«

Odhitela je v sobo, Just pa je šel za njo. Polno sladkega vonja je bilo tu, da je omamljal kakor vino. Patricijka je stopila k zrcalu ter si začela spet urejati obleko.

»Ti si kriv, če sem že spet vsa narobe!« je nagajivo očitala Golji. Pojavljala si je lase in dvigala pri tem svoje bele lehti, da je še iz zrcala sijala njih zapekljivost ter razvnela mladečega človeka.

»Pomagam ti!« je dejal vznemirjen ter stopil k patricijki. Od zadaj jo je skušal prijeti za roke, ona pa mu je vrgla čez ramo nekoliko dišave, da ga je poškopila po obrazu in po prsih.

Ni se umaknil, preveč je valovila kri v njem. Spet je skušal ujeti dekle za

roke, a spet se mu je izvila. Dobro je vedela, da ga s tem razvnela. Poigravala se je z njim, a pri tem se je užigala tudi sama. Naposled je zagorela s plamenom ter se mu onemogla spustila na prsi.

Zavedla sta se šele tedaj, ko se je začelo trkanje. Prišla je Anita, popolnoma opravičena, bil je čas, da se vrnejo v gledališče.

Tu je ples dosegel svoj višek. Povsod je bila gneča, na plesišču in na hodnikih. Sum in hrup sta preglašala godbo, v zraku so vrvele serpentine, tla so pokrili korjandoli. Strast plesalcev je podžgalo tudi vino, zato si videl skupine, ki so se z vikom in krikom preganjale iz enega v drugi del gledališča. Na plesu je bil sicer cvet Benetk, a to ni nikogar oviralo, da se ne bi izvihral, ko so se strasti razžigale. Le tu in tam je samevala maska, ki se je bila po naročilu prikradla med rajajoče.

Golja, Neva in Anita so se pomešali med veseljake, razposajenost se je lotila tudi njih. Anita je bila napravljena

dana silna lahkoživja, ki ga je bila prinesla renesansa (humanizem), kakor skuša avtor naslikati bistvo vojne nujnosti, ki je dozorala naposled do velikega spopada pri Lepantu. Posebe je še očitano življenje benetških mornarjev, ki so bili večinoma našega rodu in z naše obali od Trsta do Dubrovnika. Vse je podano po študiju razmer v času, ko se dogaja dejanje romana.

Odlomek, ki ga objavljamo, je vzlet iz II. dela »Serenissime«. Vidimo Goljo, junaka, ki se je s svojo zvestobo do ljudovlade in svojo zmožnostjo povzpел do častniškega mesta. Poleg njega je Neva, lepa patricijska hči, ki ga ovija v svoje mreže. Bogata patricijska ima — preteklost. Moč, ki njene nezvestobe še ni prebolela, je Loredan, vodja voljaške stranke. Zasluduje Nevo, zasleduje jo tudi Goljo, ki komaj sluti, da mu je tekmeč. Z Nevo je prijateljica Anita, lahkoživka, ki tudi sama gleda za lepim junakom. Patricijka, hči enega izmed bogov »Serenissime«, bogatega Moceniga, se istočasno popriva v mlačnozobim Cerinijem, drzinim predstavnikom razbzdane aristokratske mladine v Benetkah. V odlomku je omenjen tudi Vendramin, mornariški častnik, eden izmed vodij malega plemstva, demokratični upornik, ki dela hitro, a zato tem vztrajneje. Te osebe so izmed glavnih v romanu. Odlomek popisuje vrvenje na reduti ob času »Karnevala«, ki so ga Benetke tradicionalno razposajeno praznovali.

Za odlomek je narisal arhitekt Omahen tri prizore. Kostumj oseb so taki, kakršne so nosili v Benetkah v naznačeni dobi.

Obširni zgodovinski roman »Serenissima« bo objavljaj »Ljubljanski Zvon« v novem letniku. Opozarjamo nanj našo čitateljsko javnost, ker je delo tako, da ga bo čital z zanimanjem razumnik in preprost človek.

kot potujoči sholast in ni dala miru mladim plesalkam. Golja pa je moral z liro spremljati njene slavonspeve dekletom. Smeh in šale so šle za veselo družbo in marsikdo si je na vse načine prizadeval, da bi iztaknil, kdo se skriva v razposajeni skupini. Že spet je bil artiljerijski častnik Cerini poleg Neve — Golja je opazil — že spet sta se izgubljala v množici med plesalci. Gledališče pa je šumelo in bučalo, kakor da je vihar zablodil vanj in ne more več najti izhoda.

Šele, ko so zapele rialtne in naznanevale tretjo uro, je ples pričel ponehavati. Množica se je pričela redčiti, manjši in večje družbe so zapuščale gledališče ter izginjale v temnih ulicah in prelivih.

Goljeva družba je narasla. Njegovi liro se je pridružil še nekaj glasbil, vesela družčina je privabila še novih spremljevalcev. Nikomur niso bili nadležni. In Golja sam, ki se mu je bil večer pričel neprijetno, se je zdaj popolnoma prepustil veseljaštvu. Brenkal je in popeval, kakor da je to njegov dnevni posel. Ukal je, da se je odbijalo od nočnega zidovanja, družba pa je vikala in poplesavala po ulici pred gledališčem.

Kdo ve, kako so naposled na tesnem trgu napravili krog in pričeli udarjati s tamburicami in bobenčki hrupen ples. Neva je stopila v sredo, oddala Golji svoj plašč in pričela plesati po udarcih. Mraz je bil, sever je rezal, a patricijska hči se ni menila zanj. Goljih rok in ramen se je vrtela v krogu, gledalci pa so strmeli nad lepoto njenega telesa in njenih kretenj. Godci so tolkli vedno strastneje po svojih glasbilih, veseljaki pa so ploskajoč poudarjali ritem. Povrskavali so pri tem, plesalka pa se je vrtela hitreje in hitreje, vedno strastnejša, vedno ognjevitejša. Naposled se je opotekla — zdelo se je, da pada. A ni padla. Zleknila se je nazaj in obstala, oprta z eno roko na tlak. Drugo pa je dvignila, kakor da vabi nekoga.

Navdušeni so ploskali gledalci ter so vzklikali pohvalo. Patricijka je vstala, Golja pa ji je podal plašč ter ga ji pomagal obleči.

»Ali poiščemo gondolo?« je vprašal.

»Ni treba. Prenočim pri prijateljih. Ali naju spremiš?« je odgovorila Neva.

»Če vaju spremim?« se je začudil Golja. »Kako moreš to vprašati?«

»Pozno je že, a ti moraš biti menda že jutraj na svojem mestu, ne li?«

»Nič zato!« je odgovoril in prijel Nevo in Anito pod pazduho. »Stisnimo se, gotovo vaju zebe!«

»Kako bi naju zeble ob ognju!« se smeje Anita. »Ob ognju, ki še ni gorel!«

»Užiga se!« zavrača Golja.

»Bojim se, da ne bo palil!« nagaja Anita. »Pihati je treba vanj, pa še ne razvname! Ogenj, ki se samo — kadil!«

»Anita, Anita!« zagrozi častnik, objame jo naglo čez pas in stisne k sebi z vso močjo, da dekle vzklikne. »Ogenj, ki se samo kadil!« ponavlja in jo oponaša. »Ogenj, ki še davno ne gori!«

»Mraz je!« pravi Neva in iz njenega glasu je čuti, da ji Goljeva domačnost z Anito ni všeč. »Mraz je, občutno reže v obraz. Čuj, Anita! Zdi se mi le bolj, da grem domov. Nikakor te ne bom nadlegovala nocoj!«

»Daleč imaš! In o nadlegi ni niti govora!«

Neva molči. Še le ko stopijo v palačo, se premisli. Golja odloži svojo plesno opravo, obleče plašč in pripravi meč. Noče zamujati deklet, poslavlja se. A prijateljicama ni mari pozne ure. Spremljata ga in obstojita z njim pri vratih.

»Anita!« pravi patricijka, ko že daje Golji roko. »Ne bi mogel Just prenočiti pri vas, da ne bo blodil po temnem mestu ob tej uri?«

»Lahko!« pravi plemkinja.

Prvi trenutek je Golji po godu.

»Dobro!« pravi zadovoljen. »Prav hvaležen vam bom!« A se že kesa. Pogleda Anito, njen obraz je porogljiv. Tak si torej? čita v njem. Kako si tajil oni večer, ko si me bil spremljal domov! Zdaj vidim, da si lagal! Vroča, pohotna kri ti kipi v žilah, prav kakor vsem!

Golja stoji med vrati in ne ve, kako bi odšel.

»Tu ostani, zunaj je mraz!« vabi patricijka. »Mraz je in nevarno po mestu!«

»Da, pri nas je toplo in prijetno!« pomaga Anita. Nedorljivo božajo njene besede, a v njenih očeh poblesteva strupeno zmagoslavlje.

»Tu ostani!« ponavlja Neva mehko, da se iz glasu pne skrito pozeblenje.

»Saj se že dani!«

Golja gleda patricijko, ki prosi, gleda Anito, ki preži.

»Da bi ostal v tuji hiši čez noč?« vprašuje neodločno. Omahuje, čuti, kako so trenutki vedno bolj napeti.

»To je vendar nekaj navadnega, to je vendar običaj med plemstvom!« prigovarja Neva. Zdi se, kakor bi se bala, da zmaga njegov dvom.

»Da, nekaj čisto vsakdanjega!« pristavlja Anita malomarno, dasi raste škodoželjni triumf na njenem licu. Golja ga vidi in ponos se upre v njem.

»Domov grem!« pravi odločno. »Tu ne morem ostati!«

Mocenigova pobledi. Kakor da jo je udaril po obrazu, je ta trenutek častniku. Anita pa zgane z rameni.

»Kakor vam drago!« pravi mirnodušno. »Vsakdo je sam svoj gospodar!«

Golja odide, dasi je ves razglašen. Neumljiva bolečina ga skeli v srcu. Ničesar ne razloči v temi, sam ne ve, kam gre.

Tedaj zabrlizga od nekod kratko, rezko. Kakor da se je zdrnil iz težkega sna, ožive Golji vsi čuti. Buden je in bister kakor žival, ki si strežejo po življenju. Toda preden izdere meč, začuti močan udarec v hrbtu.

Ali sem zaboden? ga spreleti misel. A ne išče odgovora. Nagonsko se skloni do zemlje, bliskoma, da je praznosta pred napadalcem.

Na kosti je obstalo bodalo! mu nekaj pojasi. Srečno si ušel!

Bežeče korake začuje in ne pomišlja. Kvišku plane in se vrže za napadalcem. Oči se mu že razgledujejo v temi, temno senco razloči ne daleč pred seboj.

»Stoj!« vpije razjarjen. »Stoj, sicer te posekam!«

počne. Zmeden je ves. Vse, kar se je zgodilo, dramo v njem misli. Je res vse to? Loredanu? Ali je le prevara, da se je napadalec rešil? So sploh mislili napasti njega?

Tako naglo je prišlo vse, da se Golja nikamor ne more odločiti. Naj je bil kakorkoli pripravljen napad, se mu prvi trenutek ne zdi varno iti po temnih ulicah domov brez spremljevalca. Toda, ali naj gre klicati prijatelji? Odklonil je že Nevino vabilo in zdaj naj se vrne? Kaj si bosta mislili? Ali bi verjeli sploh, kar se je bilo zgodilo v tako kratkih trenutkih?

Golja vidi, da je le eno! Domov mora, pa naj ga tudi čakajo v zasedi. To kolikoli poguma ima še vedno, da ne bo bežal pred najetimi zločinci. Naj ga le napadejo! Spoprijel se bo z njimi, saj se je vajen zanašati le na svojo moč in na svoj meč!

Golja odhaja po ozki ulici, previden in pozoren, kakor da je na straži. Njegove oči so se privadile temi, njegovi živci so popolnoma mirni. Nič ga ne bi moglo več iznenaditi.

Takrat je Mocenigova hči odprla vrata palače. Slišala je bila krik na trgu in zaslišala je, da se je moralo nekaj zgoditi. Prihitela je k vratom, prisluhnila in jih potem odprla.

»Golja!« je zaklicala v temo. »Golja, ali si ti?«

Čakala je, da se bo kdo odzval. Toda častnik je bil že daleč in je ni več čul. »Golja!« je poklicala patricijka glasneje. »Golja!«

»Jaz sem!« se je oglasil mladosten glas. »Benečan namesto barbarja!«

Patricijko je iznenadilo. To ni Golja! jo je spreletelo in mislila je že zapreti vrata. A spoznala je glas in se je zavzela.

»Vi, Cerini?« je vprašala v temo. »Da!« pravi mladi častnik in pohiti po stopnicah k njej. »Prihajam, ker je barbar zavrnil vaše vabilo!«

»Vi ste torej prisluškovali?« osupne Neva.

»Vse sem čul! Ves čas sem šel za vami!«

»Sramota!« vzkipi Mocenigova. »Storil sem to iz ljubezni!« se opravičuje Cerini. »Iz ljubezni do vas, najslajša!«

Neva molči, njena jeza naglo uplahne. »In kaj je bilo tu na trgu?« vpraša radovedna.

»Ne vem. Vse se je zgodilo tako naglo, da sam nisem na jasnem. Nekaj sode drge se je bilo vzelo od nekje. Ne vem pa, ali se je sama razbežala, ali jo je Golja pogljal v beg. Stvari, ki se v Benetkah dogajajo vsak večer!«

»Torej ne veste kaj več?« vpraša patricijka.

»Samo to vem, da te ljubim, kraljica moja!« pravi častnik razvnet. »Ni to morda dovolj?«

»Kaj meni to mar?« se smeje Mocenigova. »Benetke imajo laskačev več kot preveč!«

»Vso noč bom nesrečen blodil po mestu, če me tako zavrneš! Ali ne veš, kaj si mi šepetala na plesu? Se ne spominjaš več?«

»Ne spominjam se!«

»Da me čakajo tvoji poljubi, naj pridem ponje kadarkoli! Glej, zdaj sem tu!«

Se preden se more patricijka umakniti, jo mladi človek objame in vklepe v svoje krepke roke.

»Moji so, če me čakajo!« se užiga Cerini. »Nič mi jih ne bo vzel.«

Patricijka se mu brani, a naglo jo vso razpili njegov ogenj. Vsa razžarjena objame mladega častnika ter se prižema k njemu.

»Drzen si!« šepeta in ga poljublja. »Redki so tako drzni v tvojih letih! Ali se nič ne bojiš Mocenigove?«

»Koga bi se bal, kdor te ljubi!« plamti častnik, ki le napol razume, kaj govori Neva. Patricijka pa skuša z levico, ki jo je osvobodila, zapreti vrata palače.

»Kako vroče so tvoje ustne!« govori drhteča ter mu vsa omamljena poveševa na prsih, da jo mladenič komaj vzdrži z rokami.

»Moji so poljubi,« ponavlja v ognju, »ponje sem prišel!«

Katere najznamenitejše dogodke nam obeta leto 1928?

Ko smo zadali široki javnosti to vprašanje, nam ni bila na umu novoletna šala. Zdelo se nam je, da bi bilo zanimivo videti, česa se nadeja in boji, o čem sanjari in premišljuje naš človek. »Veliko ljudi veliko slutijo,« so bili zapisali. Katere so temeljne smeri teh slutinj, teh skupnih upov in strahov? V željah in skrbih naše javnosti smo hoteli, kakor v zrcalu, zagledati odsev njenih prvenstvenih zanimanj in najglobljih teženj. Da, v tem pogledu smo se res hoteli informirati...

Uspeh ankete

Je bil le deloma zadovoljiv. Ta ugotovitev ne velja številu odgovorov. Iz vseh krajev naše ožje domovine in tudi iz mnogih krajev izven nje, od vsepovsod, koder čitajo »Jutro« — in kje ga ne čitajo, prosimo vas? — nam je nanosila pošta

824 pisem

Izpod najrazličnejših peres. Preprosti ljudje s kmetov in pripadniki najrazličnejših mestnih stanov, mladi in stari, komaj pisemeni in visoko naobraženi čitatelji »Jutra«, pristaši vseh mogočih strank in struj so nam zaupali, ta bolj, oni manj spretno, ta opretno, oni s pravo preroško samozavestjo, svoje napovedi in pričakovanja. V tem pogledu se tedaj ne moremo pritožiti. Pač pa nas je nekam razočarala vsebina odgovorov. Ne baš s tem, da izkazuje rezultat približno

8,5-kratno prevladovanje zanimanja za vnanjo politiko

nasproti ostalim panogam življenja. To je povsem naravno. Čas, v katerem živimo, je kritičen, v teku l. 1927. se je pojavil na svetovnem obzorju marsikak oblak, ki nam bo zastiral zarjo novega leta, in usoda nas vseh in vsakogar posebej je tako mnogoterno navezana na to, kar se bo dogajalo v bližnjem in daljnem sosedstvu. Zanimanje za vnanjo politiko je s kake strani celo razveseljiv pojav. Potrjuje nam prirojen bistrot našega človeka — in pričča nam, da se obzorje preprostih slojev naglo širi, kar ni najzadnje za sluga časopisja, pred vsem pa »Jutra« kot najbolj razširjenega slovenskega dnevnika. Ta uspeh nam dokazuje, da smo ubirali dobro pot, in nam daje pogum za nadaljnje delo. — Tudi dejstvo, da

samo približno 11% vseh odgovorov uvažuje velike probleme naše notranje politike,

nas ne preseneča zelo. Dobre nade naših ljudi so bile v minulosti že tolikokrat razočarane, da so se jele umikati topeemu fatalizmu: kdo bi se čudil? A rajši recimo: sodobni Slovenec — po Prešernovo — »slovo je upu, strahu da« in hoče možko počakati, kaj bo, vedoč, da bodočino ne sloni na upih, ampak na dejanjih.

Priznamo pa, da nas je zelo iznena-

dilo dvoje. V številu došlih odgovorov je cvet našega izobraženstva, so naši intelektualci zastopani z nekako 4% — kakor da nima intelektualec o bodočnosti kaj premišljevat...

In drugo nerazveseljivo dejstvo:

le pilihi 10% vseh odgovorov omenja tudi kulturne dogodke!

Ker odsejajo iz pisem na naši uredniški mizi nazori, težnje in zanimanja najrazličnejših slojev in strank, moramo smatrati ta odstotek za dokaj točen izraz resničnega stanja — iz česar bi sledilo, da stoji akcije naše kulture za 90% pod nominalno vrednostjo. Upajmo, da jim prinese l. 1928 tolikanj zaželeni porast!

Trije odgovori.

Čprav so mnogi odgovori v svojih podrobnostih zanimivi, bi vendar njih priobčitev v večjem številu enolično učinkovala in zabrisala smoter, ki nam je bil pred očmi: zajeti v sito val ljudskega mišljenja in čutenja ter videti, kaj ostane na dnu. Zato priobčimo iz vseh pisem ne glede na njih preroško globokost samo tri, ki se nam vidijo najbolj značilna. Čitatelj naj ne tehta politične modrosti in nemodrosti, bistrovitosti in prostodušja — če bi se mu zdelo, da je naletel nanj. Vse to ni glavno. Glavno in važno je nekaj čisto, čisto drugega...

Poglejmo tedaj, kaj napoveduje

I. Intelektualec, internacionallec, človek nove dobe:

V številkah: 1 + 9 + 2 + 8 = 20; 1 + 9 = 10; 10 + 10 = 20. — Vrsto mednarodnih konfliktov; delno mobilizacijo vseh evropskih držav. — Atentat na Mussolinija. — Velike elementarne neizgode v vseh deželah. — Močan vpliv komunizma na miselni razvoj evropskega človeštva. — Smrt enega kralja v Evropi. — Veliko kulturno in literarno debato v Slovincih.

— Zmago ruskih sovjetov proti Društvu narodov o priliki zveze držav pred novo svetovno vojno. — Mnogo novih izumov in odkritij. — Borbo novega človeka s starim »kugelslogom« vsepovsod.

II. Slovenski orožnik v Makedoniji:

Kraljevina SHS dobi kronanega kralja in kraljico. — Na Balkanu mobilizacija, ki se konča z delno vojno. — Naša država preboli veliko politično nevarnost. — Brezuspšen poskus dela države, da bi se izneveril celoti. — Makedonski komitet izkove oster konflikt, v katerem podleže. — Evropska politična struja, ki je na vrhuncu, izgubi voditelja. — Fašizem v Italiji se notranje razblini, javna uprava dobi nasprotno smer. — Rusija doživi veliko notranjopolitično katastrofo. — Slovenija dobi trezne politične voditelje, ki bodo vodili narod v duhu demokracije. — Na Olimpijadi 1928. dosežejo slovenski narodi vodstvo v sportnih panogah.

III. preprosta slovenska žena z vasi (brez popravkov):

Politična konsolidacija. — Gospodarska konsolidacija. — Gospodarski napredek. — Upravno izenačenje. — Zboljšanje državne uprave in gospodarstva. — Ujedinjenje z Bolgarijo. — Proklamacija »Jugoslavije«. — Teritorialno razširjenje naše države na severozapadu. — Zvezda nad večnim mestom otemni, slava Rima pada. — Naravno je, da se vzdržimo vsake kritike o širjem in globljem pomenu teh napovedi. Predamo jih čitatelju, ki naj sam misli in sodi — z željo, da bi se uresničilo vse, kar mu obetajo dobrega, in da bi ostalo vse zlo na papirju.

K letu osorej bomo spet govorili o njih, da vldimo, kateremu preroku je bila sreča najbolj mila...

Zgodbe iz višnjanskega mesta

O nobenem drugem slovenskem mestu se ne pripoveduje toliko veselih dogodivščin kakor baš o slavni Višnji gori, ki je pravkar praznovala čestit jubilej: 450letnico meščanstva. Komu ni znana imenitna »Kozlovska sodba v Višnji gori«, ki nam jo je Jurčič tako sijajno opisal. In koliko zgodb kroži o višnjanskem »polžu«, ki je postal že prava bajsejovna prikazen. Časi pa se izpreminjajo in tudi višnjanskemu mestu ne prizanašajo. Stari originali izumirajo, novi rod raste v puščobo modernega časa, ki so mu ga prinesli šola, uradi in železnica. Časopisi in politika, lenih patriarhalnih prilik, ki so vladale tod še skoro do svetovne vojne, danes ni več. Komaj da so ostale še v spominu nekaterim starejšim meščanom, mlajši jih ne poznajo, ker jih niso živeli.

Naj rešimo danes pozabnosti vsaj troje višnjanskih obrazov. Ki jih že dolgo ni več med živimi, a so zaslužili, da se jih kronika hvaležno spomni.

Nazadnje so odnesli starega Romarja. Dobro polovico svojega blagoslovljenega življenja je služil Višnjanom za nočnega čuvaja. Višnjansko mesto ni dolgo, zato pa so bile dolge ure, ki jih je možak prepel skozi svoje čestito grlo. Še negodna ščeneta, ki s svojim zoprnim laježem ne prizanašajo niti tili luni, so vsakokrat spoštljivo umolknila kadar se je Romar onrl ob svojo dolgo hebeardo, povsoli okajeno laterno h kolenom in zastavil z velikim dostojanstvom:

»Ora bila je dvanaest, varta agja* inu luč sveta Ana, svet Florian, dajta nam svojo pamd! Ora bila je dvanaest. Bg nam dei 'no lahko nudi!«

Dokler je še brlelo v kaki krčmi, se je čuvaj še dosti dobro prebil do prihodnje ure. Fricalca je med ponočnjake, ki so ga povsod veselo sprejeli in mu ponujali kozarec. Toda Romariju je bilo bolj do družine nego do vina. Rad je poslušal kak zapovedeno, pa je tudi sam marsikako razdril, da je še prehitro

* ognja.

potekel čas. Najrajši pa so ga gostje poslušali, ako jim je zapel v tisti svečani pozi svojo imenitno čuvajko. Po polnoči pa se je dostikrat s težavo prekladal od ure do ure, ki je ni hotelo biti nikoli konec. Kajti je višnjansko mesto trdno spalo in je le redkokdaj zabavskal kak kuža iz tega ali onega kota. Ni torej čudno, če se je Romar tu pa tam od dolgega časa zleknil na kako klopi in še sam trdno zasmrčal. Seveda so imele potem tudi njegove ure kaj različno dolžino. No, pa kdo bi mu bil to zameril, saj je bilo klub temu vse lepo v redu. Vse do velike vojne, ki je razbegala tudi to drobno dolensko mesto. Stari čuvaj je gledal dostikrat prečudna znamenja na nebu. Včas se je vzdignil visok, krvavordeč plamen s te ali one strani, šinil do vrha neba in izbruhnil črno, rogljato kepo, ki je padala proti mestu, vedno ogromnejša in strašnejša. Ko je bila že tik nad zvonikom, se je na dvoje pretrgala in se odbila v silnem loku tja za Stari grad in za Sela. V takih nočeh se je Romarij zdelo, da poje iz njegovega grla čisto tuj glas in da se mu reži ostuden odmev od vseh sten. In je obmolnil sredi poevke... Nekega jutra so ga našli na tleh prer cerkvi. Ob niem je pojeval zadnji plamen laterne, ki mu je svetila dolgi petnajst let in posvetila še njegovi pošteni duši na pot v paradiz.

Nekaj let pred Romarijem so pokopali velikega čudaka Krohnieta. Dolg človek z redko kozjo brado, skoro pretesno kamizolo in na moč važno hojo. Ta možakar, ki ni imel prav za prav nobenega pravega poklica, je predstavljal tako rekoč »javno mnenje« v Višnji gori. Po cele tedne in mesece ga ni bilo na izpregled, kadar pa ga je prišlo, se je pojavil že ob belem dnevu sredi mesta. Postavil se je v važno pozo, z eno roko polžeč po bradi, drugo pa sunkoma iztegač izpred sebe.

»Mi meščani višnjanski imamo pravico, da govorimo vsem in vsakomur.« S takimi besedami v pretirano čisti slovensčini je nameril svoje dolge in počasne korake po cesti in deklamiral čudovite reči, da so se z obeh strani odpirala okna in so ga ljudje strmé poslušali.

Kakor nekoč v Rimu slovečega improvizatorja Bernarda Accoltia, ki je imel tako moč besede, da so se lakomni kramarji zapirli svoje botege in ga tekli poslušat, kadarkoli se je pojavil na forumu.

Najrajši se je oglašal Krohnie ob priliki kakih volilnih bojev. Privoščil pa si je vse stranke brez izjeme. Na vsaki je imel kaj pogorjati. Tako mu pa nihče ni mogel očitati plačanege agitatorstva. Govoril je pa, kakor se mu je odprlo, brez prizanašanja, pa tudi brez zlobe. Ni bil pijandura, da bi kvasil kake prazne čenče. Še otroci so ga pozorno poslušali, kakor da pripoveduje mogočne pravilice iz devete dežele. Med odraslimi pa je marsikdo rejal: »Res je tako. Prav je povedal.« Toda Krohnie se ni brigal zato, ali mu kdo pričuje ali ne. Nikomur ni odgovarjal, nikogar pogledal, ampak prestopal se je kakor zamaknjen, od šole do cerkve in zopet nazaj, dokler je imel še kaj na jeziku. Potem je izginil med hišami, tiho in mirno, kakor duhovnik izpred oltarja.

Zdaj počiva že skoro pozabljen v mirni sosesčini starega Romaria. R. i. p.

Tega pa je že dokaj let, kar je odromal čez veliko lužo v bogato »Dolarijo« prvi višnjanski fotograf in njegova boljša polovica, o kateri sem čul tole imenitno zgodbo.

Neko nedeljo popoldne jo priseka v Višnjo goro Bezajeva Reza z Blečjega vrha, da bi se dala fotografirati. Potrebovala je sliko za neko ženitno ponudbo, pa se je zato tudi nafrlila in nališpala, da je vse štrlelo od nje. Fotograf pa ni bilo doma, ker je že kje po kosilu odšel po nekih opravkih. »I. boste na vi udarili!« je zavrnila Reza opravečanje fotografave žene. »No, če drugače ni,« je dejala naposled žena, ki se ji je Reza smilila, da bi zaman napravila dolgo pot »pa se postavi k le onemu stolu«. Nikoli poprej se ta boljša polovica ni vtkala v možovo delo (zares vzgledna izjema!) zato ni čudno, če je pod tisto črno ruto, ki jo je bila zdaj vrgla čez glavo, venomer sukala aparat, zdaj na levo zdaj na desno, zdaj gori, zdaj doli. Pa ni mogla sama sebi verjeti in je pogledala izpod rute, da bi na kole očel videla, ali se meša njej, ali Rezi. Toda Reza je čvrsto stala še vedno ob stolu in ni trenila z očesom. Trde so ji bile že noge, vendar se jih ni upala premakniti, da ne bi pokvarila slike. Kaj šele, da bi odprla usta in bleknila, kar ji je bilo že na koncu jezika, češ: kaj vraga pa mečkate tako dolgo!

Iznova se je skrla fotografavka pod ruto in zopet je mizgotal aparat na vse kraje. Vse zaman. »Ne gre, pa ne gre, Reza«, je obupala navsezadnje. »Kakoroli zasučem, zmerom stojš na glavi. Boš morala že drugič priti da te bo moj mož postavil, kakor je treba.«

»O, tisto pa ne!« se je branila Reza. »Če je že tako, da se je treba postaviti na glavo, se pa že raiša pred vami kakor pred dedcem«. In res sta zvekli k steni dva stola. Reza si je povežala kri-la pod kolena, na haid na glavo med stoloma, noge odrte na steno.

»Zdaj pa, zdaj!« je zmagovalno vzkliknila fotografavka. »Zdaj te pa že prav vidim.«

Trenutek nato je bila Reza že na plošči. Ko se je potem vračala proti domu je bila vedno bolj zadovoljna, da se ji ni bilo treba pred fotografom postavljati na glavo, vendar je sklenila, da se svoj živ dan več ne da tako fotografirati ne bati ne dedcu.

Kako sta se potem pomenila fotograf in njegova boljša polovica in kakšna je bila tista Reza in fotografija, tega žal ni izvedel nikoli nihče. Se tisti teden sta natihem pobasala svojo ropotijo in izginila iz višnjanskega mesta kakor kafa. Pravijo, da sta se hotela potem vgnezditi v Ljubljani, pa se je kmalu za njima prej miru, dokler je nista mahnina ma raznesla njuna »slava« in nista na-čez veliko lužo. To se pravi, mir je našel samo fotograf, zakaj uboža njegova ženica se je še do svoje preprodnje smrti grevala, da se je tako usodopolno mešala v možev posej in ga polomila za večne čase. Naj jo v miru pokriva daljnaja tula zemlja!

Iza Mok Liv.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Frāna Šrámek: Kadar se pota razhajajo

— Ti odhajaš...?

— Da...

Opazila je, da so njegove roke pri vezanju ovratnice radostno vznemirjene; prsti so raztresano tipali po že zavazanem mestu in vsi gibi rok so bili kakor igra pomladnega vetra.

Vedela je, da je namenjen k nji.

Obličje se ji je zmračilo; z mrzno je zrla njegove roke, Občutila je bila, da so v nemiru teh rok blodne misli o zaželenem dekletu. Tako rada bi jih bila udarila, da bi ramila tudi njegove od ljubezni vriskajoče misli.

— Ali se vrneš drevi?«

Čul je njeno vprašanje, vendar se je bil šele naslednji trenutek zavedel, kaj ga je bila vprašala.

— Drevi... drevi... hm, tega pa res ne vem...

Vzrl je v zrcalu svoj obraz in se mu je videlo, kakor da ga gleda iz daljave.

— Ti ne poideš nikamor...?

— Kam pa neki...!

Skušala je dati glas vso zlobno to-goto žene, ki čuti, da ni več ljubljena. On je samo skomignil z rameni, stopil nekakrat sem in tja po sobi in se slednjič vsedel v gugalnik.

Ona je stala pri pisalni mizi in je nemarno prelistavala neko revijo, a ni videla nič drugega ko njegov obraz. On si je zakril obličje z rokami. To jo je nepopisno razdrazilo. Zdelo se ji je, kakor da se ondi za šakami pogovarja z nekom in mu hlastno razlaga zaupljive reči. Slutila je za rokami prikrito sladkost imena, ki ga on izgovarja s strastno naslodo. Od togot je postal obraz ves siv in temen. Ni se mogla več obvladati.

— Fej... kako si smešen!...

On jo je osuplo pogledal: prvi trenutek je samo motril nien izpremenjeni obraz, nato pa je zganil glavo in se medlo nasmehnil. Ta komaj zaznatni smehljaj je bil za njo tako močan, da ji je prebodel srce.

— Tista... tista ti je vzela pamet! Njemu je izginil smehljaj; zdelo se je, da bo vstal, a je vendar obsedel s komolci na kolenih. Obraz mu je poprijel mirne, otožne poteze.

— Ali misliš, da sem neumna in da res ničesar ne vem? Mar ti niso na obrazu zapisane črke njenega imena? Meniš, da nisem doumela v tvojem govoru besed ki jih nisi šepetel? Misliš, da ne vem, zakaj zapiraš oči, kadar vidim moj smehljaj? Domišljaš si, da se ona smehlja lepše in slaiše. Ali ti ni ležak kakor odrevenel kadar priideš od

nje in mi nimaš ničesar povedati... Mar nisi davi, ko si se bil predramil, ležal še nekaj trenutkov z zaprtimi očmi, ker si se bil spomnil, da je bila ona v sanjah pri tebi in nisi hotel, da bi ti njena slika izginila izpred oči... Potlej si vstal in si brž napisal neko pismo; niso ti bili v nem vsi tvoji nočni vzdihljaji?... Stopila sem v tvojo sobo. Pismo je ležalo odprto na mizi; še naslova nisi bil napisal. Ležalo je ondi, kakor moja sramota, kakor mole opljuvano srce... Oh, kako prostaško je to, kako prostaško!...

Oči in ustne ji je stisnilo pritajeno lhtenje. On še vedno ni črnil besede. Mirni zrcali njegovih oči sta medlo in voljno prestrezali odseve bližajoče se nevihte.

Ona je stopila čisto k njemu; vsi žalci njene notranjosti so se obrnili nazven in vsak je hotel bosti.

— No, laži vendar... vsaj laži...!

On je samo mahtal z glavo. Njeni od tgotte skrivljeni prsti so mu bili tik pred obrazom.

Vstal je in jo je nežno odrinil, nato pa je nameril korak po sobi. Obstal je pri oknu in je dejal trudoma in nokočno, kakor da bi ji njegove tretetaioče roke božale lase:

— Umiri se Pavla, prosim te... bodi mirna... Saj boš razumela, da ti ne

morem ničesar pojasniti, dokler govorim o sramoti...

— Da, sramota... sramota... Umal zal si me z njo, s tako... s tako...

— Ne govori nič slabega o nji!

Usta so mu prebledela; postavil je bil svojo voljo kakor neprenehno skalo med sebe in njo.

Ona je prvi hip otrpnila pred belim železnim bleskom njegovega glasu; nekaj ji je šinilo po hrbtu, glava je klonila na prsi in kakor pene so ji privrele na usta besede:

— Ničvrednež... Ničvrednež... Ničvrednež...!

On se je opotekel proti nji, kakor da jo kani zgrabiti in ji siloma vkrotiti mrzno. Ali roke so klonile sredi nameravane kretnje, nagnil je bil glavo in dejal notihoma:

— Ne, Pavla, ne... preveč si ogorčena...

Ona se je ilhte vrgla na divan in se zgrhnila od bolesti. Boki so ji trepetali kakor velika posoda, v kateri so vrele in prekipale solze. On je zaprl oči. Zdelo se mu je, da čule šumenje daljnega gozda. Tudi tam je nekoč neko srce zgrešilo pot in je blodilo po ognjenih stezah. Nekoč...

Zdaj je napočila jesen. Listje je ru-meno in vlažno. Ptici so odleteli na jug.

On se je ročno obklesel in je odšel.

Na vratih je še enkrat pogledal nazaj. Zdelo se je, kakor da bi hotel odpreti usta in reči...

Ni rekel niti besede.

Njegovi koraki so se počasi izgubljali na stopnicah. Vsak ji je izgubil nov žebel v srce.

Nato je vse utihnilo. Zdale gre po ulici, nemara vrtil palico v roki, počasi bo jel celo žvižgati, ji je blodilo po glavi.

Jadrno je stopila k oknu in je vprašujoče pogledala na ulico. Ondi je ropotal težak voz, da so se šipe tresle. Srce se ji je skrčilo od tesnobe. Ugle-dala je njega. Čudno: ni vrtel palice, stopal je molče in zamišljeno.

V glavo ji je šinila misel:

— In če nekega dne v tvojem ali v mojem srcu umrje ljubez, ali bova metala kamenje na njen grob?

Ponovila je nekakrat te besede, nato pa je voljno povescila glavo.

Bile so njegove besede izza dni in ognja.

Ali je že napočil slutni trenutek?

Se so polzele solze na licih, ali obraz se je začudo umiril: zdaj je nekomu zatislila oči in pogledala v njegovo krsto...

No, bodi! Hvala za vse, tisočkrat hvala... Da, da...

Toda — — —</

Nekatere živali z dragocenimi kožuhi

Sedaj po Miklavžu in božiču, ko so že vse dame obdarovane in nikogar več ne tišči trinajsta plača v žepu, je že varno pisati o kožuhovalni. Sicer bi pa jeseni članek sploh ne bil aktualen za ogromno večino naših čitateljev, ker so bili moški v minulem letu vsi skupni ali pa suhi, kakor še nikdar poprej, da so se dali premočiti komaj za revnega zajčka ali muca, v prav redkih in posebnih slučajih pa za spet moderno domačo lisico ali pa za sneženobelega, kodrastega kostruna. Kdo bi bil mislil, da se bodo kdaj najelegantnejše dame kosale v kožuhih z vaskimi parkelnji. Zakaj pa ne, saj so se z rogmi že davno, seveda so jih deloma nosile same, bolj pogosto so jih pa

Sobol

nasajale drugim. Že od nekdaj — in če bi ti običajni ponehali, hvala lepa za »veselo« novo leto. Ali je sploh še kaj bolj zabavnega na svetu, kakor predragi nam znanec s kapitalnim rogovjem? Posebno zadnja leta, ko je prišel v modo osmi zakrament ločitve in že niso več redki eksemplarji z dvojno ali celo trojno garnituro. Taki gospodje so dresirani na največ kapric in okusov, so torej tudi najboljši poznavalci kožuhovalnih in njih provenijenc. Če so trdno podkovani z mamonom, poznajo vsako kocino na svetu, če je pa tesna, morajo pač zajčki igrati vloge vseh slavni kožuharjev.

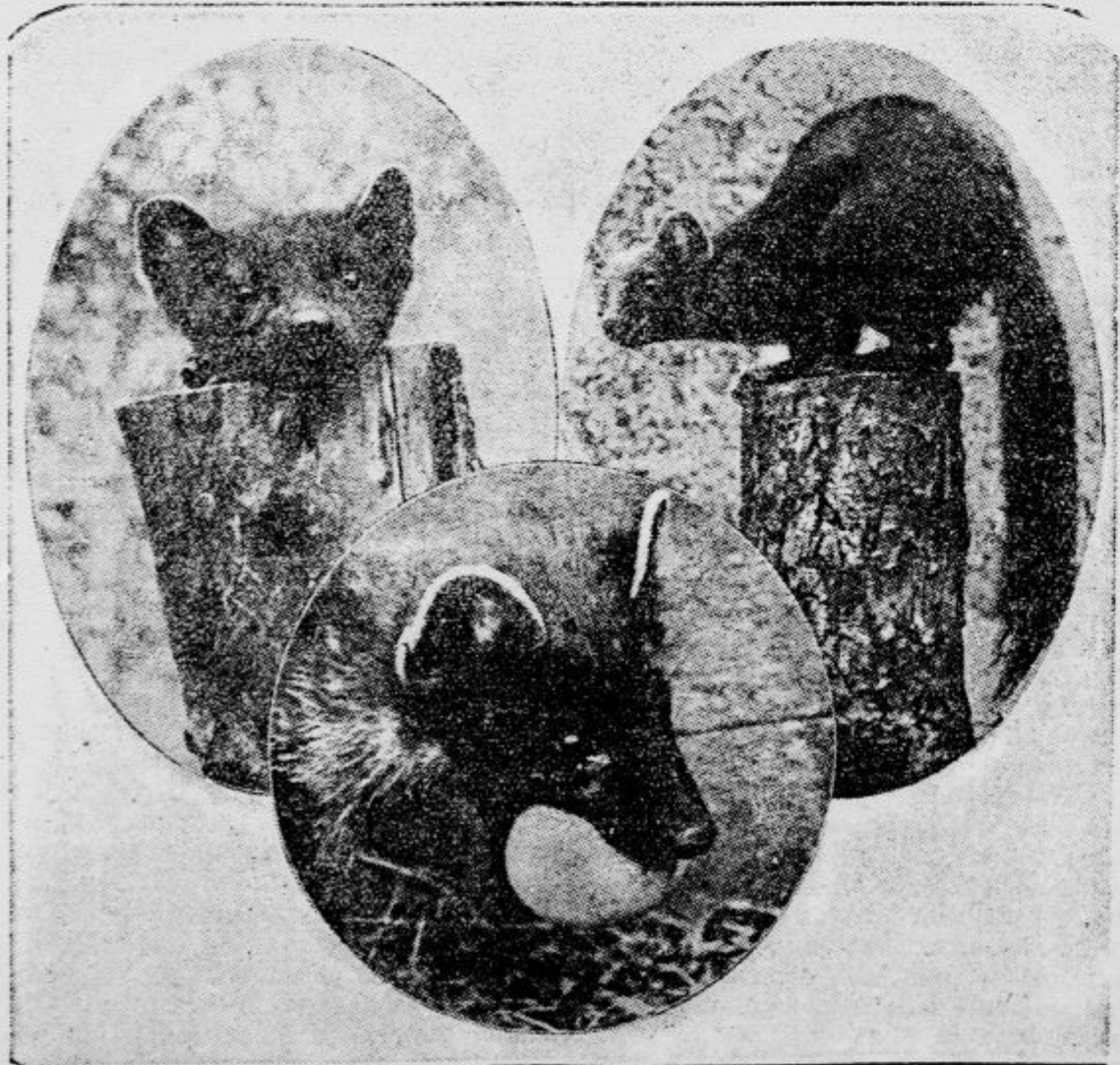
To velja za preteklost, v novem letu si bo pa lahko vsaka dama kupila najdragocenejši kožuh — enkrat se vendar mora obrniti! S tem pa ne mislimo prerokovati, da bi cene kožuhovalne tako padle in bi se vsak berač lahko po-

Skunk

stavljati s polarno lisico, o ne, kožice bodo še mnogo dražje, samo denarja bo toliko v novem letu, ker bodo pred pustom davki na plese in takse na roženkrance v postu toliko vrgli, da bo oblastna skupščina gotovo že za piruhe ukinila vse druge davščine.

Ob tako sigurni garanciji torej lahko začnemo izbirati za danes samo med kunami in njih sorodniki, ker imamo od njih najplemenitejše domače krzno.

Kune

Malo je dam, ki bi se še spominjale iz šole, da kune spadajo med zveri, najbrže pa ni nobene, ki bi zlatice ločila od cenejše belice. Beli podbradek in belo grlo belice se z barvami in kemičnimi pripomočki prav lahko spremenijo v rumenkasti slinček dražje zlatice, saj poredko nosi takega celo be-

Vidra

lica. Ali njen ščitek je vedno precepjen, da se konci teh vilic raztezajo skoraj do srede sprednjih nog na notranji strani, pri zlatici je pa ta svetla pega vedno zaokrožena in ni nikdar precepjena. Čeprav se zlatica odlikuje tudi po velikosti, finejšem in lepšem kožuhu ter po drugih razlikah od belice, vendar si nestrokovnjak najlažje zapomni vilicašto pego pod vratom za znak belice. Pred vojno je letno prišlo na trg do 160.000 zlatic, najlepše in najdražje iz Norveške, in 370.000 belic, ki so najlepše, največje in najtemnejše doma na našem, Balkanskem polotoku. Najbližji sorodnik kunam je slavni sobol. Živi v severni Rusiji in Sibiriji do Kamčatke, kjer jih je bilo takrat, ko so je zavzeli Rusi, toliko, da so Kam-

imenujemo veliko podlaseco, ki po zimski tudi pri nas razen črnega konca repka obleče popolnoma bel kožušek, malo manjša mala podlaseca je pa šele v severnejših deželah po zimski bela, na severu celo vse leto, le vedno brez črnega konca repka. Zaradi svoje lepote je hermelinje krzno zelo priljubljeno in

cenjeno, a ni drago, vendar se pa njegova cena silno menja.

Z dehorjem in jazbecem v bližnji žlahti je severameriški skunk, ki pa spada med smrdljivce. Popolnoma upravičeno, ker zares smrdi kakor kuga in dehor je še št. 4711 proti njemu. Če namreč ta lepa, krotka in izredno snažna živalica, ki je s košatim repom vred dolga do 60 cm, privzdigne v jezi to svojo zastavo in vas pokadi, bodo bežali ljudje od vas kakor pred okuženim. Edina rešitev tako parfimirane obleke je — ogenj, zakopana pa smrdi še iz zemlje. Ima pač vsak stvor svoje orožje! Ta drugače črna živalica z belo progno od nosa do hrbta, kjer se ta proga razdeli v dva traka na levo in desno do konca repa, je kakor rečeno

Morska vidra

čadali dajali najlepšo kožo kozakom za navaden nož. Ker so vedno izbrani soboli bili namenjeni kot davek samemu carju in njegovemu dvoru, se najfinejši kožice imenujejo »kronski soboli«. Teh najdragocenejših kun so na ogromnem teritoriju pred vojno vendar še nalovili do 70.000 komadov. Vrednost jim je tedaj bila tako različna, da so plačevali najlepše dosti čez 1000 kron, slabejši mandžurski soboli so bili pa tudi že po 60 kron. A danes? Za ceno bi morali vprašati v Ameriki.

Tudi tam imajo svoje ameriške sobole ali smrečjo kuno in pa ribjo kuno iz Virginije, ki so našim kunam enake po vrednosti.

Ker je lepo kunje krzno splošno težko dosegljivo, je prišel v veljavo tudi dehor. Čudno se sliši, da pridejo najmanj vredni iz Rusije, domovine najfinejših kožuhovalnih, najboljši pa iz Holandske, kjer se kune nimajo kaj prida krzna ali zato imajo pa tam na bogatem Nizozemskem izdatnejšo in boljso hrano, ker dehorji živijo od samih jajc.

Tudi hermelin je pri nas doma in ga

brez svojega peklenkega orožja, ki ga k sreči rabi le v skrajnem slučaju, najprijetnejša in najljubkejša, najnežnejša in najlepša in tudi najkrotkejša živalica, torej kakor vstvarjena za domačo žival. Ali! Njeno stanovanje pod zemljo je vzor reda in snage in brez najmanjšega duha. Pomilovanja je vreden skunk, ker — in bil bi usmiljenja, če ne bi smrdel. Rede jih že v velikih množinah po farmah v Ameriki, zato jih lahko letno — po farmah kar z elektriko — pobijejo čez 1 in pol milijona, kar je vzrok, da njih lepe kože niso predrage.

Kakor skunk spada v prirodo pisju med kune tudi še naša domača vidra. Postala je že redka tudi na samostanskih mizah. Je namreč postna, ker je ribe. Zato in pa zavoljo kožuha so jo že skoraj pregnali. Z vidrami izumirajo tudi pravi lovci na vidre, prijazni, častitljivi patri. Mnogo redkejša, kakor naša domača vidra, je morska vidra ali kalan. Njo poznajo krznarji po imenu »kamčatski bober« in jo poleg črne lisice cenijo najvišje. Njen kožuh ima dolgo, trdo, črnorjavo dlako z belimi vrščiki, podobno kakor »gamsova brada«, in skrajno fino volneno podlako. Morska vidra meri s 30 cm dolgim repom do 1 in pol metra dolžine in živi v severnem delu Tihega oceana do Aleutov in Beringove ceste na severu. Proti jugu pa ob ameriški obali do 28. stopinje, na azijski strani pa niti tako daleč. Povsod je seveda že silno redka, ker so jo skoro popolnoma iztrebili zaradi njene dragocenosti in lepote, saj se njen kožuh sveti bolj kakor najfinejši črni žamet. Ta prekrasna žival le redko prihaja iz vode, kjer se živi od rib, rakov in školjk. Cena ene kože je že pred vojno dosegla 10.000 kron, ker jih že tedaj ni bilo vjetih čez 400. Takrat so tudi sklenile Severna Amerika, Velika Britanija, Japonska in Rusija posebno konvencijo, ki prepoveduje lov na odprtem morju severno od 30. stopinje sev. šir. popolnoma, samo da ta lepa in zanimiva žival ostane ohranjena vsaj še nekaj časa. V vojni so jih pa zopet pobili Japonci toliko, da se celo dame ameriških mogotcev lahko ponašajo skoraj samo še s starimi kožuhi, ki so pa tudi že davno presegli vrednost črnih lisic. Sliko in njen opis objavljamo le zato, da vidijo čitatelji vsaj naslikano najdražjo žival na svetu.

Gostilna Mrak na Rimski cesti

Vam nudi za božične praznike iz borna namizna in buteljčna vina, istotako tudi šampanjec.

Smuk 1928!

Kako že pravijo še one pesmice, ki smo se jih učili pred 30 in več leti v prvih šolah? Vse belo, dol je bel in breg, — kar se rima na prvi sneg. Potem so prišli verzi o neki hudi, ostru zimi, o njenih strahotah, in vrhu vsega so nas učili, naj se veselimo, da ne bo več zime, mraza, češ, sneg za to leto slovo je že vzel, starček je spravil kučmo vesel, in tako slično. Dečki smo sicer peli te lepe, pa nekam lesene pesmice, tudi smo radi gledali slavne slike — letake, na katerih je bilo zapisano »Zu haben bei Gustav Kühn, Neurruppin«, in tudi nekatera druga zimska opravila smo upoštevali: lešnike trli, rožine izbirali in pomagali pri poticah, šli za ato pri blagoslovljenju hiše, delali jaslice, krasili božično drevo, — najlepše so pa bile jaslice, bolj ko drevo! — Pa vsi ti hišni običaji so nam bili le dodatek, kajti glavno in najlepše zimsko veselje je le bil — sport. Sneg smo namreč kidali z velikimi lopari, od hiše do hleva, okrog hiše in do drvarnice, do kozolca, okrog vodnjaka in korita, do sosedu, do sušilnice. Iz snega smo gradili trdnjave, kepali smo se in dirkali drug za drugim, metali se in se »naribali«, tudi sosedova

sploh gredo ven. V teh zadnjih težkih dneh sem videl le bolj nemodne dame z dolgimi krili in le malo, malo pogumnih metuljčkov. Kar jih je pa bilo, so mogočno posekale mežasti »krepki spol« in njegov strah pred zimo.

Ob takšnih okolnostih uprav odleže, ko gledaš našo zimsko sportno občino. Vsako leto je večja in številnejša. Vsako leto več je sank, vedno več je drsalcev, krona pa so naši vrli smučarji. V par letih so postali naši glavni sportniki, — obenem so mnogi fotografi in mnogi alpinisti. Nam je zima najlepši čas, mnogo pred in nad poletjem. Takšnih časov ne zmoro najlepša Riviera! Zimski sport nam je luč in zrak, zdravje in jasnost in kretanje telesa, preonegavljenje vseh zlez, čiščenje pljuč in utrjenje srca, okračenje živcev in mišic. Pa to še ni vse. Kdor sedi le po mračnih mestnih lokalih, pa če so še tako elegantni, si ne more misliti, kako je zunaj v prirodi. Ko se tu tepemo z meglo in po šest tednov skupaj ne vidimo sonca, ima smučar vse drugačne pojme o svetu. Mi gledamo s planin na megleno morje, se kopljemo v solncu, se solnčimo goli, zlasti v spomladanskih mesecih. — a kar gleda

Foto Stano Predalič

V zimski prirodi

dekleta so nam morala cvileče držati in doma je pela včasih šiba. Vrhunec vsega pa led, drsanje in sanke. Pred šolo pa je vstal arhitektonsko impozanten sneženi mož s cilindrom, metlo in drugimi atributi.

To je bil naš otroški zimski sport na deželi, in trdim, da je tam, kjer pušče deco, da vse to uganja, zima zanj mnogo bolj zdrava, ko poletje, ko nimajo niti kopelji niti dovolj čistoče, pač pa prerano in preveč dela.

Mestna deca do zadnjih let zimskega sporta ni poznala, odraslo meščanstvo pa je živelo in še živi uprav proti božjemu razumu. Zjutraj vstaneš, nato naglo v urad, od tam jest, kavarna, urad, večerja, gostilna, spat ali kroat. Ali pa v druge lokale. Koliko mestnih ljudi ve pozimi, kakšen je sveži zrak? Koliko dece, mladine in odraslih ljudi vidiš v Ljubljani po zimi na prostem? Opazuj Ljubljano v vseh urah dneva, pred osmo zjutraj, ob desetih, opoldne,

naše oko, je nebeško lepo. Tam v dalji planine! Tu blizu pa filigran iz tvornice prirode, pejsaži, kakor jih doslej ni slikal noben umetnik. Te smreke, te zasnežene hišice, holmi in bregovi, sneženi in ledeni ornamenti, — in vse to v svetlobi, ki je bajna. Solnčni zatonji so bengalični in poldan je srebrn in nebo sinje, ti se pa počutiš ko da bi vzletel in vsplaval. Kdor je enkrat ob blizu spoznal, kaj je smučanje i samo zase i kot sredstvo, da se približaš prirodi, ta mu nikdar več ne postane nezvest, tudi če bi ga mračne čumnate ne morale tako, kakor more nas pisarniške škrice.

Zato sem vedno tako vesel, ko gledam armado mladih, ki vedno bolj raste, in čete rogovilarjev, ki vsako soboto prhnejo ven. In zato sem bil zadnjo nedeljo tako vesel, ko sem na Vrhu pri Treh kraljih naenkrat zagledal domače smučarje. ne mestnih, marveč kmečke može, ki so se pri vojaki na-

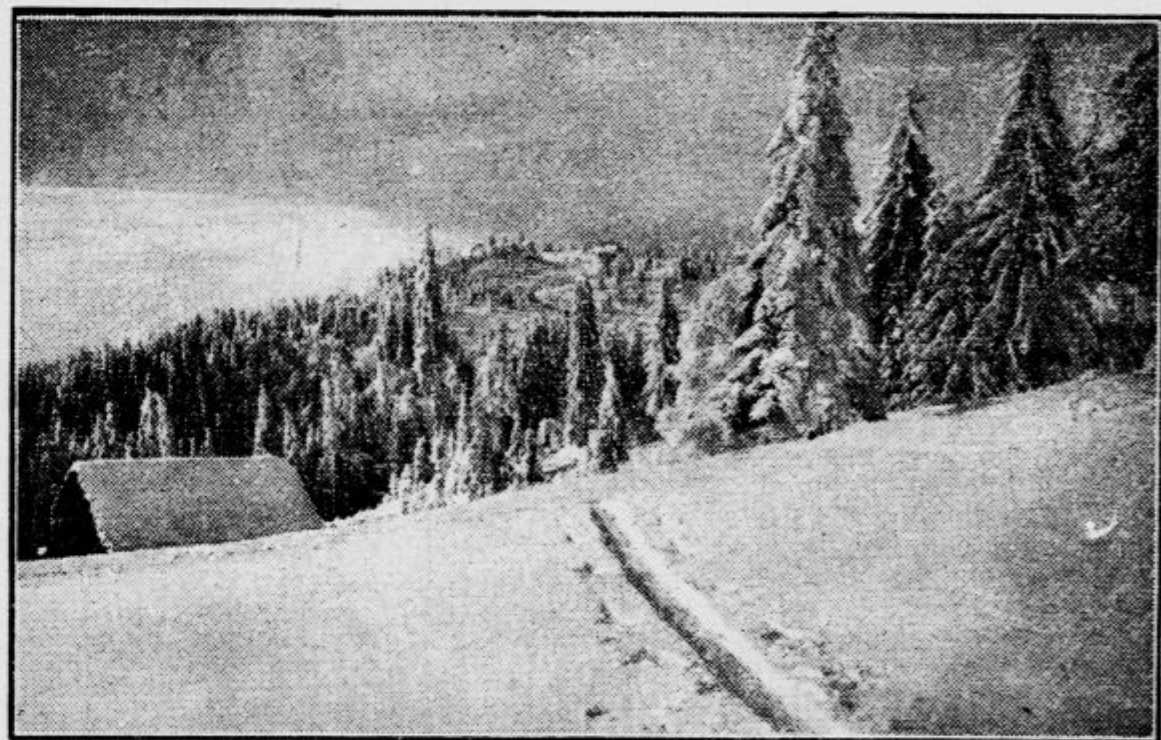

Foto Dana Kuraltova

Smrečje nad Podlipo

kadar hočeš, — zdelo se ti bo, da imamo jedva 10.000 prebivalcev, med njimi pet šestin moških. . . .

Sedaj, ko so nastopili hladni dnevi, bereš v našem »Jutru« in povsod drugod razburjene telegrame o kolosalnem mrazu okrog 20° C po raznih mestih, — ko smo dečki v Celju dirkali po parku pri 28° C, se nam ni zdelo bogve kaj, čeprav nismo vsi imeli rokavic.

Ko hodim te dni po Ljubljani, kar zmajujem z glavo. Kakšne mevrže mevrže! Može v najboljši dobi, zajetni in rdečelični, stopajo naglo, ovratnike imajo zavihnjene čez ušesa, v prste hukajo, robce tišče na nos, in smuk v prvi kofe! Drugi zopet, ugledni honorarjore, gredo kakor starčki, v dve gube, naprej sključeni, in oči so jim solzne. Tudi marsikateri mlad stavec je med njimi. To so pa naše dame že drugačni kampilci, te vsaj modri žrtvujejo obolus, in če ne radi zdravja, vsaj radi mode hodijo po svetu z nožicami v samih nogavičkah, huhuhu, — če

učili smučanja in se sedaj ob nedeljah doma spuščajo po bregovih navzdol in gredo na smučkah k maši in nazaj. . . .

Ej, moja deca, tudi vi boste smučarji in smučarke in ne zapečkarji in zapečkarice, kakor je še danes večina modernega človeštva!

ker so najboljši in najcenejši.

Astrologi in drugi preroki o usodah človeštva v prestopnem letu 1928

Čim bolj je čas nasičen z upom in strahom, tem bolj mrzlična postaja človekova želja, da bi privzignil zastor bodočnosti. Ni ga razdobja v zgodovini, ki ne bi imelo svojih prerokov in napovednikov usod. Dавne bajke pomnijo Kasandro in Jeremijo; asirski, babilonski in egiptovski zvezdogledeci so določali pota kraljev in držav; Rim je imel čaruspice in augures, srednji vek čarodějke in vražarice; prosvetljeni novi vek pa je prinesel svetu obenem s prepovedjo znanosti tudi vstajenje vsega skrivnostnega in nov razmah kraljice prerokih ved — astrologije.

Kaj je astrologija?

Astrologija je nauk o zakonih, po katerih naj bi vseirna telesa vplivala na to, kar se godi na zemlji. Med tem ko so nekdanji branili astrologijo z nadnaravnimi razlogi, navajajo njeni današnji privrženci prirodoslovne dokaze za to, da določajo zvezde s svojimi izžarevanji usodo zemlje in življenja na njej. Prirodne katastrofe, vreme, letine, srečni in nesrečni dogodki v življenju narodov in poedincev so po teh naukih v zvezi z medsebojnim položajem zvezd in z njih skupnim položajem nasproti zemlji. »Konstelacija« v trenutku rojstva opredeli tvojo usodo v glavnih črtah in luči neba jo izpopolnjujejo, ko spremljajo tvojo pot...

Ali naj verujemo prerokbam astrologov?

Večina znanstvenikov odgovarja: nikar. Toda astrologi se nečje vdati. »Ako so naši nauki krivi, zakaj je potem dokazano, da so nastopili ob takih in takih konstelacijah vselej taki in taki dogodki? In Nostradamus, ki je v svojih »Quatrains« po zvezdah napovedal usodo človeštva za mnogo sto let naprej? In Kepler, ki je prerokoval Waldsteinovo smrt? Tudi novejši časi so čuli napovedbe, ki so se izpolnile. Zvezde so bile razodele Bismarcku, da bo Viljem II. pripravil Nemčijo v nesrečo. Hindenburg, feldmaršal nemške vojske, je l. 1917. pozval astrologinjo gospo Ebertinovo v glavni stan, da bi mu svetovala; toda bilo je prepozno... Trdijo tudi, da vodstvo angleške vnane politike še dandanes ne ukrene ničesar važnega, ako astrologi ne menijo, da je za to ugoden čas. Z eno besedo, človek bi živel veliko srečnejše, če bi se ravnal po nasvetih zvezd, ki so mu za majhen denar na razpolago...

Vse to bi bilo prekasno, ako se ne bi astrologi tolkarli zmotili v svojih napovedih. Recimo, da imajo z vremenom še nekaj srece in da tudi v osebnih, tako zvanih »rojstvenih« horoskopih kaj pogodijo; toda če jih spustiš v visoko politiko, na usode narodov, držav in vsega človeštva, jim lahko verjameš toliko kakor vsakomur, kdor prerokuje — brez zvezd...

Kljub temu se razburkano človeštvo zanima za take napovedi in astrologov je vsako leto več. Ker se je oglašala tudi za leto 1928, cela vrsta videžev in vedežev, podamo čitateljem nekaj teh prerokovanj — seveda brez najmanjšega jamstva za njih izpolnitev. Naša napoved je sestavljena po astrologih L. Hoffmannu, E. Ebertinovi in A. Eulerjevi ter izpopolnjena po napovedih angleškega mistika prof. Kettija in Francozinje Mme. Frayat.

Leto 1928,

pravi Ketty, se ne začne pod srečno zvezdo. Zgodilo se bo veliko prirodnih katastrof; politični in gospodarski zapletljaji bodo povzročali veliko bedo. Poplave, prelomi oblakov, viharji, nevihte, potresi in podobne nesreče bodo neprestano razburjale svet. Nekje v Evropi bo težka in usodna eksplozija, v Ameriki pa še večja. Borze bodo doživle nekateri črni petek, ker bodo v industrijskih deželah revolucionarna stremjenja motila mirni razvoji. Izbruhnili bosta dve vojni. Finančne krize bodo privedle evropske banke na rob propada. To razdobje slabih let se je začelo z letom 1926, konča pa se šele z letom 1931... Zvezde niso naklonjene naši zemlji. Zemlja je v tako silnih krčih, da bi človek mislil, da je porušen prirodni red. A v stvari ta red ni porušen, ampak mu vladajo večni zakoni... Temperatura se bo v bodočem letu silno izpreminjala. Neznosen mraz se bo naglo menjaval z veliko vročino. Te nepovoljne izpremembe podnebja bodo povzročile v mnogih deželah glad...

Val bojevitosti, piše E. Ebertinova, bo preplaval ves svet. Demokratska načela bodo propadala, sebičnost in pohlep po oblasti bosta gnala ljudi v pustolovščine, spopade in vojne...

Obrnimo se od te ljubke obče perspektive k poedinim državam in narodom!

Anglija

se letos ne bo izkazala zaščitnica miru. Njena politika gre v težke zapletljaje. Za pomlad na obzorju vojna ali podoben konflikt. Ni izključeno, da ne bi stopil sovražnik na angleška tla. Konstelacija v začetku aprila in delni solnčni mrk dne 17. junija obetata imperiju temno bodočnost. Sovražna sila je dozdnevno Rusija — in kažna je, da bo ob koncu leta še v premoči. Roko v roki s Turčijo, Arabijo in Perzijo bi utegnili prodreti preko Azije in Afganistana v britansko kolonialno območje. A tudi brez tega je pričakovati v Indiji vstaje! — Notranji položaj bo po teh neprijetnih dogodkih močno omajan. Odločnost

delavstva bo delala vladi hude preglavice. Bati se je celo inflacije; vsekakor bo vladala v bančnih in trgovskih krogih velika zmeda.

Bodočnost Francije

je zelo nemirna. Že koncem leta 1927. se pojavljajo v horoskopu g. Poincaréja aspekti, ki pomenijo ostre napade in velike skrbi. Prav tako nastopajo v horoskopu predsednika Doumerguea znamenja, kažoča na kritične dogodke. Pomlad obeta Franciji velike nepravilike. Položaj Marta napoveduje vojno nevarnost in škodo povzročeno po vohunstvu. Spopad bi utegnil biti z Italijo zaradi balkanskih in sredozemskih prilik, ali pa v Maroku in Alžiru, kjer bo letos takisto tekla kri. Zdi se, da Francija v tem boju ne bo imela zaveznikov. Vladi bo nedostajalo zaslombe v narodu. Napovedujejo se notranje hujšmatije, spletke in nedisciplin med ljudstvom, ki pa ne bo dovedla do prevrata. Gospodarski položaj ne bo sijalen. Francoskemu narodu se obeta mnogo pomanjkanja, naporov in teže. V jeseni so na obzorju bolezni, posledice slabega vremena ali strupenih plinov. Zveza Francije z Anglijo se v letu 1928. skrhla. Videz prijateljstva še ostane, obenem pa se začne med državama diplomatska borba. Z druge strani bo napredovalo, kakor napoveduje prof. Ketty, zblizanje Francije z Nemčijo, vzlic smrti nekaterih francoskih politikov, ki so pristajali tega zblizanja.

Nemčija

V začetku pomladi zaigra Bavarska. važno vlogo, ki bo imela zaslombo v poljedelskih slojih, v Avstriji in Poljski. Poizkus restavracije monarhije se izjalovi, ker nimata ne bivši cesar ne njegov sin dovolj opore v širokih slojih naroda. V kritična vnana podjetja se Nemčija ne bo zapletala. Čeprav bo njen položaj več ko težaven: spopad med Anglijo in Rusijo io bo spravljal v nevarnost, da postane druga Belgija! Njeni odnosi do drugih narodov se jako povoljno razvijajo. Italija se bo prizadevala, da bi zvalila Nemčijo v osvajaalne pustolovščine; toda misel na brate v Južnih Tirolah in na grenke izkušnje v svetovni vojni bo obvarovala Nemce nepremišljenega koraka. Nemčija in Francija, pravi prof. Ketty, se bosta letos tesno zblizali in stopili v prijateljske odnose. — Ljudske bede še ne bo konec; vendar bodo dobre pogodbe z drugimi državami in velike dobave v inozemstvu, bržkone voinega materiala, dvigale gmotni položaj nemškega prebivalstva. Jeseni izbruhne nezadovoljstvo delavcev, morda tudi kmetov, ki spravi vlado v jako mučno situacijo; na zimo pa napočijo delavstvu boljši časi in vlada dobi močno zaslombo v najširših slojih naroda. Vnanjim, zlasti diplomatskim poslom Nemčije bo zima izredno naklonjena. — Poleti 1928 umre mnogo ljudi, zaradi katastrofalnih eksplozij, nemara pa tudi zaradi konfliktov s sosednimi državami ali vojevanja teh držav med seboj. — V teku leta se obeta Nemcem izum ogromne važnosti, ki obrodi velike finančne uspehe; le žal, da povzroči na zimo katastrofo, pri kateri pogine mnogo ljudi.

Pa Italija?

Mussolini, ki je s fašistovskim terorjem prehitel rdeči teror in vstopil v deželi nasilen red, stopi z novim letom v kritične čase. Nebrzdana želja po oblasti in teritorialnih pridobitvah ga

zapeljuje, da bi postavil vse, kar je ustvaril, na eno karto. Po mnenju L. Hoffmanna kaže astrološki položaj, da utegne duce brez napovedi vojne napasti neko sosednjo državo; ta pustolovščina bi pomenila zaton njegove zvezde in konec fašizma v Italiji. V nasprotju s Hoffmannom menita E. Ebertinova in A. Eulerjeva, da kritični aspekti, ki zadevajo Italijo, ne značijo toliko političnih dogodkov, kolikor prirodne katastrofe. Po napovedbah prof. Kettija čakajo italijansko politiko veliki neuspehi; vsa javnost Italije bo pod strašnim dojemom groze, ki jo povzroči neobičajno silen izbruh Vezuva. Mimo tega se obetajo Italiji potresi, poplave in vsakojaki skandali. Namenjen ji je velik poset inozemcev, ki bodo pa protestirali zaradi nekaterih mučnih okolnosti. Med začetkom in sredo junija bo govorjenje o drznem železniškem ropu, tem bolj, ker utegne biti nekaj človeških žrtve. Malarija bo hudo razsajala v deželi.

Španija

Usoda te dežele je temna. Kralju preti težko obolenje, okoli 12. maja celo atentat. Nevarnost, da ga odstavijo, še ni minila. Veliko bo potoval in bo priljubljen v inozemstvu, a s tem bo izpodkopaval svoj položaj doma. Potresi širijo paniko med prebivalstvom, bolezni razsajajo, gmotne stiske tirajo bedo na višek ter povzročajo čedalje večje nezadovoljstvo, pobune in razmah boljševiških stremeljenj. Najbolj kritičen bo čas med koncem junija in začetkom julija; to velja zlasti za vladarja in visoke oficirje. Dnevi Prima de Rivera so seštetli. Avgusta meseca preti nekemu gledališču ali kinu požar.

Portugalski

se obetajo revolucionarni nemiri, zločinsko snovanje mlajših ljudi, v začetku junija nevihta, ki li sledi hud mraz, in velik hru zaradi ogromne sleparske afere, ki ostane nepojasnjena.

Rusija

začenja burno leto, polno kriz in katastrof. »Zdi se«, pravi A. Eulerjeva, »da so vsi narodi sveta zbrani na Ruskem in na Poljskem ter se boré za zemljo, za obliko države, za železnice in vodne ceste, da celo za severni tečaj.« Vsekako pride na Ruskem do silneje vrenja; toda močnejša zavezništva Rusije bo zmogala, kar pomeni, da se tudi ona otrese nasprotikov. Na 21. do 22. stopnji iztočno od Greenwicha se ustanovi nova država. Napovedane so povodni, kakršnih ne pomnijo že mnogo let. Mimo tega bodo razsajale bolezni in epidemije; vlada in zdravniki bodo napačali vse moči, da jih ukroto. — Boljševizem se bo ojačil po vsem Balkanu, na Španskem, Francoskem, Angleškem in zlasti tudi na Kitajskem. S tem pa ni rečeno, da bi se moral v Rusiji ohraniti. Položaj Urana in Marta v horoskopu sovjetske republike kaže, da se bo komunistična ideja svetovnega bratstva leta 1928. umaknila vojnim in imperijalističnim težnjam. Prof. Ketty govori še smejele: »Rdeča sovjetska zvezda ni v prijateljstvu s pravo zvezdo ruske zemlje, ki napoveduje propad boljševizma.«

Češkoslovaška

vznemirjena zaradi nevarnosti, ki pretijo Slovanstvu od njegovih zavistnikov, se kmalu odloči za dejanje. Njena usoda v tej akciji bo dokaj nepričakovana. Prejkone se teritorialno preobra-

zi; površinsko nekaj zmanjšana, dobi za v zameno druge važne ugodnosti (Hoffmann).

Balkanske države

Rumunija in Bolgarija bosta veliko trpeli od deževja in poplav; mimo tega bosta zapleteni v vojna podjetja. Ves Balkan je željan miru, toda vrtnec mu ne bo prizanesel. Konjunkcija Jupitra z Uranom dne 25. januarja napoveduje vojne nemire na Balkanu, v Rusiji in Poljski, ojačen vpliv vojaških krogov in vrnitev militaristično razpoloženih voditeljev. Ker pa je glavno pozorišče drame više na severu, bodo najhujše trpele samo Rusija, Finska, Letonska, Estonka in Litva. — Po teh običih napovedih o Balkanu je videti, da bo bolj ali manj občutno prizadeta tudi

Jugoslavavja

Ključni do vnane političnih usod, ki jih bo prebrodila v letu 1928., niso samo v njenih rokah. Koprneča po miru, ki ga potrebuje za notranjo ureditev, bo vzlic dobremu razpoloženju prebivalstva in bodočih voditeljev države tudi letos še mnogo trpela od zadržanja sovražnih sosed. Njih glad po naši zemlji se še ni unesel, okupacija Albanije še ni izbrisana iz knjige možnosti, o prenehanju razbojstev, ki jih neti znana roka na jugu države, ni videti sledu. Naj hočemo ali nočemo, vsak trenutek lahko izbruhne požar, ki bo pomenil za nas sicer težko, a zmagovito preizkušnjo (Prim. napovedbe o Italiji!) — Notranji razvoj Jugoslavije se bo nadaljeval v znamenju počasnega, s težavami se borečega, a vendar stalnega zboljšanja. Volja ljudstva bo prihajala do jačjega in pravilnejšega izraza, namestu borbenosti skrajnih elementov se bo uveljavljal trezni, delavni misel za skupno dobro. Vendar bi bilo napak pričakovati, da poide vse to brez pretresljajev. Boda neimovitih slojev ie v teku minulih let kritično narasla: pogoltnost činiteljev, ki so zakrivilili sedanjí položaj, ne bo predala svojih postojank brez trdega odpora. Pod sugestijo burnih dogodkov v bližnji in daljni sosesčini se utegne nestrpnost še stopnjevati. Vsekako je treba računati s tem, da krene orientacija močnih političnih skupin dokaj na levo, in tudi s tem, da pride v poedinih kraljih — horoskop kaže zlasti na Slavonijo — do resnih izbruhov ljudskega nezadovoljstva. — Vreme nam l. 1928. ne bo naklonjeno. Že januarja nastopijo poplave, ki napravijo poljedelstvu silno škodo. Na obzorju ie tudi potres, po katerem bosta najbolj prizadeti Dalmacija in Bosna.

Videti ie tedaj, da nam novo leto še ne prinaša zaželenega oddiha. Nadejajmo se najboljšega, toda pripravimo se na vse!

Severne obrobne države,

t. j. Norveška, Švedska, Danska in Nizozemska, se bodo, ako ne naravnost, pa vsaj posredno udeleževale svetovnih homatij.

Afriko

bo prešinjal nemiren duh. Črni narodi se bodo dvigali proti belim izkoriščevalcem. V severni in zapadni Afriki ie treba računati z nenavadnimi vstaji. V severozgodnji Afriki bo imela neka evropska sila zaradi novih »zavojevanj« preko glave posla in skrbi. Tudi v Transvalu utegne biti kaj pobun in zapletljajev. Na Madagaskariu bo tekom leta zavladala vojni podobno stanje, ki bo ogrožalo francosko vrhovno oblast.

Avstraliji

se napoveduje okret na nova pota. Moč, ki zdaj vlada deželi, ie tik pred padcem, ie vojna sredstva, s katerimi razpolaga, ji še podaljšujejo obstanek.

Kitajska

dobi drugo državno obliko. Konjunkcija Jupitra z Uranom kaže na revolucijo in na to, da se ustanovi v Kitaju velika boljevit stranka, nekakšna vojna diktatura, ki porine sedanje republikance in sestavi vlado po fašističnem, lahko da tudi po sovjetskem vzorcu. Notranjepolitični spori obetajo tej državi tudi letos še vse strahove državljanske neslege. Po bedah vojne navznoter in navzven pa napočí tudi njej doba gmotnega okrevanja.

Japonska

bo zapletena v vojno z deželo, ki leži na zapadu in ie v prijateljskih odnosih do Rusije. Tehtna znamenja kažejo, da Japonska iz te vojne ne izide zmagovalka — kakor tudi ne evropske sile, ki jo bodo podpirale.

Zedinjenim državam

preti potres, ki bo porušil mnogo hiš, marca meseca pa železniške nesreče in večje povodni. Za nevihto v začetku julija nastopi mahoma globok padec temperature; ta mesec se ie bati tudi nesreče v petrolejskih rudnikih... — Že v prvi četrtini novega leta ie pričakovati padca vlade; horoskop predsednika Coolidgeja kaže na to. Razen notranjih strankarskih bojev čakajo deželo tudi vnane nepravilike. Odnosi ro Francije in drugih držav, med njimi tudi Anglije, se bodo poslabšali; do Anglije zato, ker bo ameriška industrija z dobavami orožja, vojnih in prometnih sredstev, ieklenih izdelkov, strojev in motorjev zavzela nova tržišča. — Vzlic tem poslovnim uspehom pa se ie tudi Ameriki bati konkurence. Vse kaže, da bodo v Evropi izumili nov plin, ki bo znatno prekašal petrolej in zmanjšal

povpraševanje po tem velevažnem predmetu ameriškega izvoza. Mimo tega bo ameriško gospodarstvo ogroženo po neurjih, poplavih — v septembru in oktobru — slabi letini in vojnih zapletljajih ter bo zaključilo leto 1928 v znamenju resne krize.

Mehika

se lahko nadeja dokaj mirnega leta. Večjih notranjih bojev ne bo. Vojni zapletljaji med drugimi državami utegnejo napotovati trgovini z inozemstvom, ne bodo pa ogražali temeljnih življenjskih interesov dežele.

Argentini

se bližajo finančne krize, ki jih pa ravnaajo dobre zveze z inozemstvom in dobra letina.

Brazilijs

bo imela obilo dobička od trgovine z drugimi državami. Težkoče, ki ji nastanejo iz vojnega razpoloženja v inozemstvu in iz poplav, bodo minile brez prehude škode.

Ni treba sokoljih oči, da vidiš pretiranost strahov, ki jih slika večina teh prerokb na vrata novega leta. Individualna in narodnostna pristranost, svetovna in podzavestna težnja po senzaciji krivji v njih konture trezne verjetnosti. Zato bo čitatelj rajši pritrdil Mme Frayat, ki veli m. dr.:

»Revolucij ne bo, tem več na individualnih protestov, stavk in manjših pobun, vse to zaradi gmotnih interesov... V politiki se bodo množice neopazno, a stalno nagibale na levo... V bodočem letu pride do prijateljskega sporazuma med Francijo in Italijo, kar bo senzacionalen dogodek. Na Balkanu in v Rumuniji bo nekaj homatij, kakršne tam niso redke. Vojna ne bo, ampak diplomatska nesoglasja na koncu leta... Ljudje se bodo gnali za denarjem... grdobij bo mnogo...«

Tedaj: nič bogve kaj novega — vse no stari navadi!

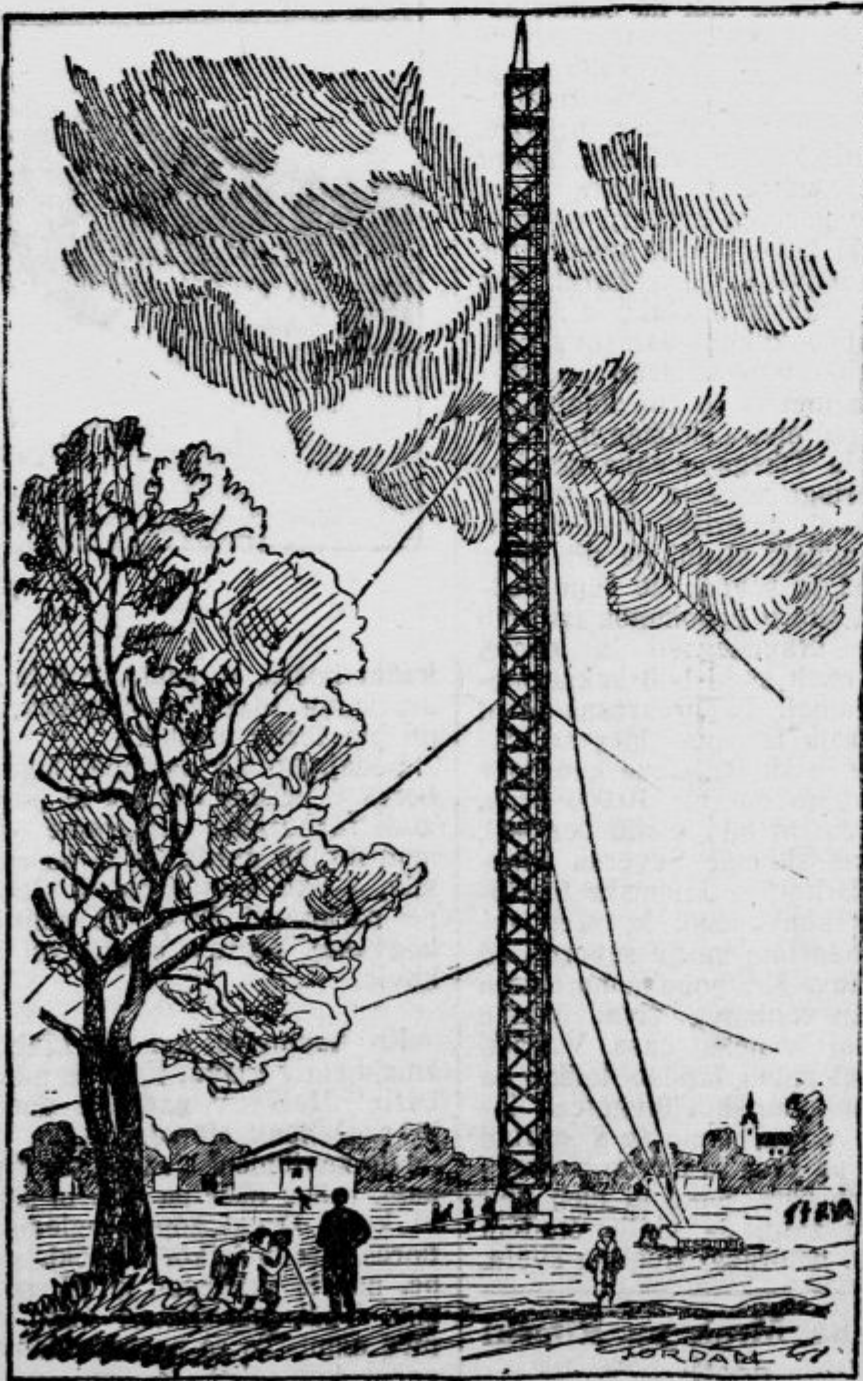
Harmonija in dedna konstitucija

Vsaka država ima dolžnost in pravico, da svoje stališče med sosedami čim bolj utrdi. Zato mora skrbeti, da se dušne in telesne sile njenih podaniikov kar se da razvijajo. Paziti mora na prirodne pogoje za množitev prebivalstva. Evgenika, ki skuša uveljaviti plodove raziskav o postanku organizmov in o podedovanju njihovih svojstev, ima torej zares državotvoren pomen. Njen smoter ie potemtakem: biološke lastnosti naroda ščititi in pospeševati ter braniti njih prodajanje v katerikoli smeri.

Samosvojski značaj ljudstva in njegova socialno - biološka sposobnost ie osnovana na skladnosti njegove dedne konstitucije z vplivi njegovega okoliša. Ako namreč poznaš vzroke, zlahka pospešuješ ali pa oviraš tvorbo nekaj pojavov. Antropologi so zbrali dokaj gradiva v tej stroki. Za evgeniko pa ga ie treba predelavati na poseben način. Ni dovolj, če veš, katera dušna ali telesna svojstva odlikujejo posamezne rodove stanovništva, znati ie treba še to, ali in kako se podedujejo: na kak način jih spreminjajo raznolike vnane okoliščine, kako se ravnajo pri mešanju poedinih plemen, da-li jih prenaša moški ali ženski spol.

V misel se jemljejo ne samo pravotne (normalne) lastnosti, marveč še dosti bolj bolesterne nepravilike, ki jih ie z vso močjo pobijati. V ta namen se osnamlajo evgenski zavodi. Evo vam nekaterih: London ima svoj Galton - Institut, nazvan po ustanovniku, vodi pa ga danes Pearson. Neodvisna od njega ie londonska Eugenics Society pod načelstvom majoria Darwina. Iz Carnegiejeve ustanove ie nastala v Cold Spring Harbor (Long Islan. N. Y.) slavno znana postaja za eksperimentalno evolucijo, kakor tudi Eugenics Record Office z Davenportovim laboratorijem. Na celini so slični zavodi še: belgijski, ki ga ie ustanovil Solvay in ga vodi Gavaerts; Oslo premore svoj urad Winderenlaboratorium pod vodstvom uglednega evgenika Miöna, v Leningradu načeluje Filipčenko evgenskem uradu znanstvene akademije, tej ie podrejen moskovski biološki zavod s Koljcovim. Vsem pa prednaci švedski Statens Institut for Rassebiologie v Uppsali z Lundborgom na čelu. Vse te družbe objavljajo globokoumne znanstvene spise in redne publikacije iz antropološko - socialnega področja.

Stroški so veliki: za učeniake, pomočnike, prostore, opremo, knjižnice, poskusne živali, izlete, tisk. Vendar so si tudi Čehi omislili tak zavod. Ob rojstni stoletnici Moravana Mendla ie takratni zdravstveni minister dr. Srámek izjavil, da bo napel vse sile in žile za napravo evgenskega instituta, ki ima danes že 4 oddelke: 1. poskusni z načelnikom drjem V. Ružičko, ki ie obereim vrhovni vodja celokupne naprave; 2. vitalstatistični (dr. Netušil), 3. mendelistični (dr. Brožek), 4. odsek za praktično evgeniko (dr. Mařušenko). Vsaka sekcija ima asistenta. Vsi voditelji poslujejo povsem nesebično. Obstanek zavoda ie omogočen na ta način da ie ta pridelen složnobiološkemu inštitutu medicinske fakultete. Podpora od ministrstva za narodno zdravje gre vsa za plače asistentom. V. R.

Kakor smo že poročali, grade v Domžalah radiodajno postajo. Poslopje je že dovršeno (na sliki levo od stolpa), sedaj pa grade ogromna železna stebra za anteno, ki bosta visoka po 120 m. Z grajenjem enega stebra so že pričeli ter dospeli do višine nad 100 m.

Rihard Jakopič:

Na Silvestrovo 1927

Duh napredka me je zbudil in mi velel: »Glej! — V sijaju električnih luči se zbirajo poznane prikazni iz današnjih bednih dni, v gruclah se zbirajo povešenih glav, skrivnostno šepetaje in proklinjaje dela svoje zamračene pameti. Zda stopi pred predsedniški stol eleganten gospod suhe postave, sveže obriti obraz mu je lahko spačen na jok, pod desno obrvijo stiska monokel, a v levem očesu se mu lesketa solza ginjenja, in začne: »E, e, e, vele-ugledni, plemeniti moji prijatelji! Spoznali smo, da smo veliki grešniki e, sleparili smo svet, s hinavsko zvitostjo smo mešali človeštvu pamet, vžigali smo plamen sovraštva med narodi, posluževali smo se vsakovrstnih zločinov, da zadoščamo svoji požrešnosti, lakomnosti in napuhu; obrnimo svojo pot in delajmo pokoro za svoje grehe, zapojmo pesem ljubezni, da se razlega od severa do juga, od vzhoda do zapada.« — Že prihajajo ladje vsega sveta, ki odpeljejo spomine naše sramote daleč tja v sredino tihega morja, da se pogreznijo plameneti v mrzlo pozabnost. Čujtel glejtel kako švigajo ognjene rakete in škripljejo grehi človeške neumnosti, goreča letala padajo raz oblaki, žareča kolesa, drogovci, topovi, motorji, tanki in vse sanje satanove se gromče porazejo v razbeljeno valovje; morje gri, vse je v plamenih, da žri vesoljni svet v krvavi gloriji — oh — oh, oh! starost mi je zmešala možgane — le moten blesk žarnic obseva pisane marionete, ki poskakujejo trudno kot v poslednjih trepetih, in dim se vleče počez; jazzband-instrumenti tulijo in jokajo in se mešajo s pijano pesmijo vinskih kozarcev; mene pa objema hlad.

Da. I. L.

Viktor Dyk

(Ob 80-letnici češkega pesnika-borca.)

Morebiti se vam bo zdelo to ime nekoliko tuje, nečeško; tako se je zdelo tudi nam, ko smo v začetku stoletja prišli v Prago in smo čuli to ime nenavadno pogosto iz ust čeških tovaršev akademikov. Bilo nam je bilo težko razumljivo, ker smo premalo poznali one globlje revolucionarne smeri, ki so se zadnja desetletja razvijala pod navklizno lojalno češko narodno politiko. Bila je to predvsem »Omladina«, ki je od l. 1890.

združila v sebi mlade bojovnike iz dijaških in delavskih krogov, ki so v knjigah in člankih, predavanjih in skrivnih sestankih obrnili svojo ost naravnost v središče vsega zla: v avstrijskanstvo in habsburgovstvo. Pristaji tega mladinskega gibanja, ki je kmalu našel svoj odmev tudi na našem jugu (»Nova nada«) so skušali zrevolucionirati češko narodno dušo, rešiti jo udomačiti do avstrijskih zakonov in dvigniti samostojnost v borbi proti stoletnim krivicam, ki jih niso mogli odpraviti češki poslanci po zakonitem potu. Obodčili so Mladobohe, ki so skušali s kompromisi rešavati češko narodno vprašanje. Omladinski pokret je družil v sebi radikalni nacionalizem z revolucionarnim socializmom in je segel globoko v probujočo se vrsto dijaških in delavskih mladine, ki ni mogla biti zadovoljna niti s popustljivostjo narodnih strank, niti z uspehi mednarodnega socializma.

Leta 1893. je vprizorila vlada proti tej mladini velik proces, na katerem je bilo obsojenih 68 mladih ljudi na 96 let ječe. S tem pa niso bile obite ideje, ki so jih mladi revolucionarji propagirali z listi in knjigami, nasprotno: med mladino je vrel naprej in ko je l. 1898. vsled nemškega pritiska padla Badenjeva vlada in je nemški učenjak Mommsen razžalil češki narod, so nastali v Pragi decemberski nemiri, ki jih je vlada s silo zatrla; toda pri teh ogromnih političnih demonstracijah je govorila ogorčena češka narodna duša že odločno v smislu omladinskega programa in češka Praga je skoraj izgubila svoje dvojezično lice. Razburjena mladina je razbila nemške javne napise in ta mesec december (prosinček) je postal mejnik v nadaljnjem boju za češko samostojnost. Iz teh bojev je vzrastle Viktor Dyk kot pesnik češkega revolucionarnega duha. Toda njegova pesem ni samo bojna pesem, ni marsikaj — ampak obenem misel, dvom, meditacija: Kaj potem? Zdi se mi kot da etoli na ulici sredi demonstrirajoče množice množice, hodi z njo, demonstrira — a obenem čuti, da to še ni vse, da je še daleč tisto »vse«, ker še ni jasno, kod gre po tdo popolne svobode. Ali bodo tja vedla revolucionarna gesla raz-

burjenih ulic, ali trdo delo in boj. Korak za korakom? Ali bo našel ves narod pravi odgovor na vprašanje: Kako, kod, kam? V tem je bistvo Dykovega dela in življenja. Zdi se mi kakor Rostandov chantecleur, pevec jasnega glasu, tisti čuječi petelin, ki neprestano gleda in pazi, kaj se dogaja na dvorišču in okoli hiše, da ne bi domačija doživela škode in sramote. Kakor je čuječ in oprezen, tako je tudi odločen in bojevit. Ne vem, kakaj se mi zdi včasih kakor drugi Rostandov junak Cyrano, ki z rapirjem in besedami enako odbija napade in žalitve nasprotnikov. Tako stoji že trideset let sredi bujnega češkega kulturnega in političnega življenja in se bilje za svoj ideal. Je literat in politik. Po naših nazorih dva težko združljiva pojma. Naravno je, da je tudi njegovo literarno delo pretežno političnega značaja. Nekateri bi mislili, da je to minus njegove umetnosti. Pa ni. V tem je bistvo njegove poezije.

Ko je nastopil je bila na pohodu moderna. Veliki češki mojstri: Jaroslav Vrchlický, Svato-pluk Čech, Julius Zeyer so dovrševali svoje življenjsko delo. Alois Jirásek je v svojih zgodovinskih romanah podajal češko epopejo. Takrat se je z Dunaja oglašal Machar s svojo brezobzirno bojevitostjo, zarvenela je nova pesem Sovova, zapele so nebeške sfere v pesmi Březinovi, in od vseh strani so se oglašali pevci novih svetov, dekadenti, satiriki, simbolisti, satanisti, anarhisti itd., vsi revolucionarji po duhu in obliki, vsi borci proti starim tradicijam in glasniki novih življenjskih in umetniških vrednot. Vzporedno z literarno revolucijo je šla politična, ki je krepko odmevala v literaturi te dobe: saj se je v obliki reševalo življenjsko vprašanje naroda. Dyk je sredi tega mladega kipenja našel svojo posebno noto: čutil je v sebi dolžnost govoriti pred vsem o tistem glavnem, edinem in najbolj perečem vprašanju: Kako, kod, kam? Razumljivo je torej, da je mladina, ki je v tedanji dobi intenzivno reševala to vprašanje, pogosto izgovarjala Dykovo ime in da sta bili njegovi knjigi »Konec Hackenschmida« in »Prosinček« predmet živahnih debat.

Dykovo bojevit temperament je reagiral na vse javne in politične dogodke v obliki pesmi, proze ali člankov. Tako je nastala dolga vrsta njegovih del. Pesniške zbirke: A porta inferi (1897), Sila življenja (1898), Nečimernosti (1900), Hulaška (1903), Satire in sarkazmi (1905), Ljubica sedmerih roparjev (1906), Bajke iz naše vasi (1910), Giuseppe Moro (1911), Zgubljene bitke (1914), Lahki in težki koraki (1915), Noči šimere (1917), Ali pa ... (1918), Okno (1921), Ob poti (1922). Zgodnje leto (1922): v prozi: Jez šumi in druga proza (1903), Akta o delovanju vražlega kopita, Konec Hackenschmida (1904), December (Prosinček) (1906), Pesem o Vrbi (1908), Dogodivščine, Ironije in žalostnice (1911), Tihi dom (1921), Gospod poslanec (1921), Moj prijatelj Čehona (1925); iz dramatičnih del naj omenimo igre Posel (1908), Izpametovanje Dona Quijota (1913), Veliki mag (1915), Revolucionjska trilogija (1921). Rodil se je v Šopki pri Melniku, študiral v Pragi na pravniški fakulteti; že v dijaških letih se je udeleževal javnega političnega in literarnega dela, sodeloval pri »Moderni reviji«, od l. 1907. je bil urednik »Lumirja«, od l. 1911. je sodeloval pri »Samostojnosti« in nastopal v politiki kot skrajno levo krilo z državopravnim naprednim programom. Iz tega časa bi nas zanimala njegova razprava »O Balkanu« in o nase (1913), ki je bila konfiscirana in je l. 1919 izšla v drugi izdaji. Že avstrijska konfiskacija nam priča, da je Dyk propagiral ideje, ki so bile prave. Naravno je, da je prišel med vojno v roke avstrijske policije, ki je že dolgo zasledovala revolucionarno delo bojevitvega poeta. Odpeljali so ga v dunajsko ječo, kjer je nastalo mnogo pesmi, ki jasno kažejo letnika pričakujega velikega dne.

Ko se je po amnestiji vrnil v Prago, je pri-

Aladar Schöpplin:

Stari osel

V spalnici je zaškripala postelja. Mlada gospa je v obednici za trenutek prislunjila, potem pa se je začela razpravljati. Umirila se je povsem.

»Svak je že legel — zdaj spi kakor klad«, si je rekla.

Ob misli na tesnobo, ki jo je občutila še pred kratkim, so se ji ustnice nabrale v rahel nasmešek. Zelo čudno se ji je zdelo, da spi v stanovanju sama z možikom, ki je sicer res njen svak, a drugače vendar čisto tuj človek. Pričela se je bila s kmetov v mesto in ni vedela, da sestre ni doma. Svak ji je pregovoril, da je vendarle ostala in si postlala na divanu v obednici. Peljal jo je v restavracijo na večerjo, drugoval ji, ko sta poslušala cigansko godbo, naročil steklenico žlahtnega vina, in ko sta ga posrkala do zadnje kapljice, sta šla še v kino. Okrog polnoči sta se vrnila domov. Bila sta dobre volje. Svak ji je ponudil roko, ona jo je sprejela in v najboljšem razpoloženju sta se odpravila k počitku. Selega ko sta bila doma, ji je prišlo na um, da bi utegnil kdo govoriti o tem. Napol boječe je vprašala svaka:

»Kaj pa poreče hišni gospodar, če zve, da si pripeljal na dom neznanu žensko?»

Svak je mirno odvrnil:

»Nič ne poreče. Kaj njemu mar s kom hodim, če je moja žena odsotna.« Po teh besedah je vrzel ključ iz žepa in je odklenil vežna vrata.

Svakinja se je pomirila. Svak ji je pomagal, da si je postlala na divanu in ko je bilo ležišče pripravljeno, se ni umaknil, ampak je še malo posedel in pokramljal. Bil je zelo nežen. Ponudil ji je cigareto in si prižgal tudi sam eno, pogledujoč jo izpod čela s prijazenim nasmeškom. Pravijo sicer, da je korekten mož, toda mnogo moških je na videz korektnih, v resnici pa so nesramni, če ujamejo priliko s tujo žensko... Mlada dama si je že na tistem očitala, da sama zapeljuje svaka. Zakaj, če sedi lepa, mlada dama poleg takega sorodnika sama in če je to še zvečer v njegovem stanovanju ko ni žene doma, se lahko zgodi vse mogoče... Taka skušnjava zavede tudi moža najtreznejšega razuma.

Tako je premišljevala mlada dama, ko se je slačila. Tedaj je ugledala svojo podobo v zrcalu sredi obednice. »Dobro, da me svak ne vidi v tem položaju!« je pomislila.

Utrnila je luč, legla na divan in se pokrila z odejo. V tem so se ji zdeli misli prestejše in lepše. Jela je misliti na svaka in si dopovedovati, da je do brichina brez primere. V zadnjem času se je bil res nekoliko postaral. Njegova ognjevitost, ki jo je kazal še pred

občeval v »Lumirju« pesni polne žive vere in težkega pričakovanja. Britka satira se tu vrsti z zamišljeno vizijo in globokim protestom. Vstopil je v redakcijo »Nar. Listov«, kjer je pevec narodne revolucije, čakal dan svobode in kot poslanec sodeloval pri zgradbi nove države. A revolucionarni predvojni in medvojni prodi so šli tudi preko 28. oktobra, razvalovana Evropa se ni mogla v trenutku pomiriti, valovi ruske revolucije so segali v notranjo Evropo, kjer so novoosvojeni narodi potrebovali miru, da si uredijo svoje države. In zopet je stopil Viktor Dyk na branik nove svobode in se boril s prevratniki in razdirači, z nezadovoljnimi in hujšaki — kajti videl je, da je narod dosegel svoj cilj in da je zdaj glavno, kako si svobodo ohranimo. On, večno nemirni duh, rebelant in revolucionar je z lahkim odbil posvoko »reakcionar«, ki so mu jo vrgli ljudje s skrajne leve, ko je branil pred novim prevratom komaj osvojen domovino.

V dveh knjigah »Spominov in komentarjev«, je podal svoje kritične opazke in nazore o volni dobi; smotri vedno z višjega obsevanega stališča razvoj dogodkov in se oglašal s članki in glasili k dnevnim vprašanjem. Tako se svetli njegovo delo sredi borb zadnjih tridesetih let in njegov glas domi iz dnevnega hrupa s svojim večnim »memento«, da ne bi utrpela škoda »res publica«. Pred prazniki je bil odlikovan z revolucionarno medaljo. Kdo bolj opravičen nego on. Kdor bo pisal češko zgodovino zadnjih let pred osvoboditvijo, bo moral priznati njegovemu delu in njegovi pesmi ogromen pomen v borbi z uničujočimi elementi. To ni bila prazna bojna pozila, to je bila izpoved češke duše v najvažnejših trenutkih boja za obstanek. Njegova pesem je po slogu in jeziku nekaj svojega, posebnega, neodoljivega, preseneča čitatelja zdaj z globokostjo misli, zdaj z nenadnim razkritjem, dvomom, pomislekom, vzklikom, zdaj z na-

nekaj leti, je bila izginila. Postal je bil dostojen človek. Kako so ga ji opisovali poprej! Razpili so ga bili za pravega izkušnjavca. Danes pa je bil čisto drugačen: miren, dostojen, takten. Govoril je samo o navadnih stvareh in še to zelo solidno, tako da ji je postal malone zopr. O, to ni bil več tisti svak, ki je nekdanj dvoril vsem damam in vse zabaval s svojo razigranostjo! Res, njena sestra nima niti najmanjšega vzroka, da bi postala ljubosmuna nanj!

»To ti je moj mož že čisto drugačen pojav!« si je dejala v mislih. Za nobeno ceno ga ne bi odstopila sestr! Le naj ima svojega! Na tistem je obžalovala sestro, ona ima tako hladnega, lenega in kar smešno tragičnega moža. Čutila se je nekam razžaljeno. Kaj bi njegova dobrota, ko nima več zmisla za delikatnost položaja, ko je tudi v najzapeljivejšem trenutku trezen in hladen?

Dremalo se ji je in niene misli so polagoma izgubljale obliko. Še enkrat jo je ogrelo: »Kaj, ko bi se zdajle mahoma pojavil svak?...« Za trenutek je strujilo po njej nekaj sličnega kakor mraz nezadovoljstva. Obrnila se je na drugo stran.

»Stari osel!« je zamrmrala.

Nato je potegnila odejo više in je zaspala.

Perite rokavice!

da ostanejo kot nove

Kot umivate roke, perite tudi rokavice, niti trenutka se ne boste več zamudili. — Rokavice postanejo prijetno mehke in voljne, ali tudi roke se čutijo mehke in nežne.

Navodilo za uporabo:

Nataknite rokavice. — Perite v mlačni peni mila, kot da umivate roke. — Ko rokavice poslednjikrat izplahujete, raztopite nekaj luska, pa rokavice postanejo mehke kot nove. — Previdno alecite, da se ne izgubi oblika, napihnite in obesite, da se suše.

za vse, kar ne zaupate nikomur, ampak perete sami.

Labod milo v luskah

sproti, ki se izražajo v lapidarnih koncih. Njegove pesmi so bile med vojno tihe molitve čeških duš, njegovi članki in satire pa so razgrinjali z bodečo jasnostjo resnico, ki so jo hoteli drugi kazati v drugačni luči. Posebno znana je bila

njegova pesem »Zemlja govori«, o čemer sem pisal l. 1918. v »Ljubli. Zvonu«. Po dolgi borbi slavi čil in zdrav svoj jubilej in ker je naš iskren prijatelj, mu kličemo tudi mi: Na mnogaja leta!

70 letnica voditelja lužiških Srbov

Dne 21. decembra 1927 je slavil v Budišinu (Lužice) sedemdeseti rojstni dan voditelja lužiških Srbov, daleč po slovanskem svetu znan g. Marko Smoler. Jubilar je sin slavnega lužiško-srbskega preporoditelja in voditelja Arnošta Smolera, ki ga šteje slovanska politična in kulturna zgodovina med

narod. V uredništvu »Srbskih Novin« se je osredotočilo vse kulturno in politično življenje Lužičanov. Marko Smoler je vsekdar dobro vršil svojo težko nalogo. »Srbske novine« so se širile čedalje bolj, tako da imajo sedaj več kot osem tisoč naročnikov. Ni je skoraj lužiško-srbske vasi, kamor ne bi prihajalo mnogo izvodov tega lista. Pripomniti je treba, da se je ta dnevnik razvil iz neznatnega tednika.

Po svetovni vojni se je pokazala potreba, da se podjetje razširi in postavi na širšo podlago. Osnovala se je družba »Smolerjeva tiskarna in knjigarna«, ki je prevzela njegovo podjetje, vendar si je starina Marko pridržal glavno uredništvo »Srbskih novin«. Kot politik je bil vedno iskren, narodno slovanski, kot osebo pa ga dičijo prikupljive lastnosti. V Smolerjevi tiskarni se je natisnilo mnogo drugih lužiško-srbskih listov in revij verske, gospodarske in lenoslovne vsebine, mladinskih listov i. t. d. Število se je pogosto izpreminjalo, vendar je časih naraslo na 12 različnih listov. Marko Smoler ni nikdar skrbel le za interese svojega podjetja, marveč mu je bila vsekdar pred očmi korist, ki jo ima od njih in listov v domačem jeziku njegov zatirani in prezirani narod. Brez požrtvovalnosti Marka Smolera ne bi bilo lužiškimi Srbov mogoče izdati spisov Zelera, Češkega in drugih narodnih pisateljev.

Prav tako se je Marko Smoler odlikoval kot organizator. Že v dijaških letih je osnoval »Shodiovanko« (lužiško-srbsko dijaško zvezo), v družbi z drugimi narodno-političnimi delavci pa je pridno organiziral kmečko ljudstvo in je imel v vsaki organizaciji veliko, večnoma vodilno vlogo. Danes je častni član Srbske Maticе in mnogih drugih društev. Njegova zasluga je, da je organiziral in finansiral volitve lužiških Srbov v saško narodno skupščino, tako da je imel ta narodič pred vojno v Dresdenu dva narodna poslance. Tudi po svetovni vojni se starina Marko pridno udeležuje v narodno - političnem odporu. Tako je prvi osnoval Sokola in postal prvi lužiško-srbski sokolski starosta. Vsekdar se je zvesto oklepal sokolskih načel, nikdar ni iskal dobička ali slave, marveč je vedno nesebično delal za svoje zatirano ljudstvo.

Njegova hiša je radi svoje gostoljubnosti znana daleč po slovanskem svetu, ker je bila odprta vsakemu gostu, ki je prišel iz slovanskih krajev. Med njegovimi gosti so bili številni slovanski učenjaki in pisatelji ter drugi prijatelji

Marko Smoler,

sedanji voditelj lužiških Srbov.

lužiskih Srbov. Lužiško srbski narod se je tedaj po pravici spominjal z največjimi simpatijami jubileja svojega voditelja in mu želel, da bi še dolga leta vztrajal na braniku narodne enakopravnosti. Marko Smoler je tudi prijatelj Slovencev. Lansko leto se je mudil s svojo hčerko delj časa na naših tleh. Bival je na oddihu v okolici Rogaske Slatine ter

je pozneje posetil tudi Dalmacijo. Ko se je v Mariboru ustavil pri svojem prijatelju g. Džamonji, se je živahno zanimal za naše kulturne in politične razmere. »Jutro« je ob tej priliki prineslo interview z njim. Tudi mi se pridružujemo čestitkam in želimo jubilaru še mnogo zdravih let plodnega dela.

Narodni dom v Budimpešti, trdnjava malega, zatiranega naroda.

Koledniki

Dva dneva so kovali kovači med Božičem in Novim letom. Kladi in nakovala so razbijala kar po 16 ur na dan. Z obilnim delom so skušali kovači nadomestiti, kar so zamudili med prazniki. Na Silvestrovo, ko se je staro leto poslovljalo, pa ni več škripalo kolo pred vigilem. Kamnogičani so se pripravljali na svečano slovo od starega leta.

Zopet je zavladal po vasi tisti sveti mir, kakor pred Božičem. Dopoldne je še tuintam kdo delal. V popoldanskih urah pa ni bilo nikjer več videti zavanih rokavov. Ko je legel v tiho dolinico mrak, so postali vsi obrazi svečani. Po Zdravi Marili je zadišalo v vasi po kadilu, pred hišnimi vrati pa so zapeli prvi koledniki. Skupine so obsegale po tri ali štiri otročiče, bodisi deklice ali dečke, zavite v debele volnene rute. Z globoko na čelo povezenimi kučmami so ubrali svojo pesem, njih beseda pa se je glasila takole:

Oj srečne, srečne jasuče,
oj srečna revna postel'ca,
oj blagor vam pastirčkam
k' se zmene z Jezuškam.

Če so bili v skupini sami dečki, so zapeli rajše staro Dolinarjevo pesem »Oj pastirč, zdaj vstanite«. Kolednike, ki so dobro peli, so ljudje povabili v hišo, da so ponovili kolednico v sobi. V nagrado so prejeli krajačice, suhe hruške ali krehle.

Odrasli fantiči pa so rajši zapeli kolednico o rimskem cesarju. Če so koledniki slabo peli, so ljudje odločno in vrgli krehle in hruške kar v sneg, da jim ni bilo treba poslušati slabega petja. Seveda so se mladi pevci v takem primeru večkrat zlasali.

Časih so zašli med kolednike vaški šaljivci in nagajalci. S spakovanjem so nagajali resnim kolednikom. Tudi te je zadela zaslužena kazen. Nanie je v vsaki hiši čakala metla, nagrado pa sta delila gospodar in gospodinja. Vlada sta kamor je prišlo.

Ko se je storila noč in so morali otroci v posteljo, so nastopili neke vrste profesionalci, koledniki iz Krope. Začeli so koledovati in obležli so celo vas in celo vso okraj. Godrnjačji bas, kot piščalka tanek sopran in nekoliko temno barvan alt, ki je v izvestnih primerih nadomestoval moški glas, so rezali koledno pesem. Ko so odpele prvo kitico, so se jim odprla hišna vrata, da so lahko nadaljevali v veži. Vsako leto pa so morali zapeti znano kroparsko kolednico za staro leto, ki je poslušalcem segala globoko v srce in je marsikateremu očesu izvalila solzico.

»Proč je zdaj to staro leto
smemo bli' veseli vsi.
da smo zdravi na temu svetu
nov'z leta čakali.
Kol'k jih je, ki so si voščili,
da b' še zdrav na svetu bili,
pa so se od nas ločili
zdej že v grobu leže mrtvi.

Ko so se pevci umaknili, so zadoneli iz zimske noči novi ubrani glasovi. Po-

javili so se cerkveni pevci, ki so najprej zapeli pred vrati, nato pa v hiši. Kamor sta jih povabila hišni gospodar ali gospodinja. Tam sta jim postregla z jedačo in pijačo. Pri časi rujnega vina so zapeli še nekaj koled. med drugimi ono staro »Kdo trka« in včasih so dodali še kakšno okroglo.

Večer starega leta je minil v petju. Gotovo najlepši zaključek in najlepše slovo za tako priliko. Ponekod so ljudje bdeli do polnoči, da je odbila dvanaesta ura in da je potrkalo na okno novo leto. Drugi so se zopet podali k pokoji takoj po zaključeni kolednici, ker čakanje novega leta ni spadalo med vaške običaje vseh Kamnogičanov. Tako je vsaj bilo pred vojno.

Po vojni je koledovanje bilo ponehavan in je končno popolnoma zaspalo. Danes se dinole le še cerkveni pevci spominjajo starih običajev in zbuja spominje na nekdanje dni vaške poezije.

Zal se je po vojni mladi svet izpremenil. Zavrgel je stare navade, in se je »moderniziral«. Prejšnje čase so bili otroci veseli, da so smeli in mogli zapeti. Nagrada jim je bila v bistvu postranska stvar. Danes pa gleda tudi mladi svet koliko bo zaslužil. Le za denar prodaja pesem, ker vidi samo v denarju sredstvo za užitek in lastno uteho. Kolednikov ni več, in kmalu ne bo več tudi tistih, ki pomnijo te žive priče lepših starih običajev našega gojenega ljudstva.

Jaro Hilbert:

Razočaranje

...Dogodilo se je.

Ne, Arabci imajo druge običaje in mi druge, in zato se čudimo, če se dogodi, kar se pri nas ne more dogoditi, — a tudi Arabci so presenečeni in to presenečenje ni vedno prijetno.

Mohamed jim je dal zakon, ki se ga do danes niso otresli, zato je vsemu kriv Mohamed, veliki prerok. Oče in mati imata edina pravico. Izbrati svojih deci nevesto in ženina, pa se zaročena ne smeta videti, nego šele po poroki, — in zato se dogode presečenja.

Pa mi pravi Ibrahim, ki ima zelo lepo ženo: njene oči so polne briljantov, nos ima iz slonovine, usta kakor Cupidov lok, pomos kraljice iz Sabe — mien zelo ugaja — pravi mi torej, da je vprašal svojo mater, ki mu je izbirala nevesto, da-li je bela, — seveda — da-li je debela — seveda — (debelost je tu velika čednost) Ibrahim je bil zelo zadovoljen, baš takšne žene si je želel, — pa vidi po poroki, da je rujava kakor on in tanka, kakor jela, o nič več je ne ljubi, njegov sen se je razblinil, — pa ima krasto ženo.

Torej dogodilo se je to... V Egiptu je huda vročina in pri piramidah je zelo prijetno zvečer, ko zahaja sonce. Pa se izprehajala tam lepa Arabka, uživa. Hladen večer je, sonce je zašlo, nebo je modro in polno zvezd, in močno piramide so temne, le tu

pa tam jih osvetli reflektor avtomobila — giganti preteklosti se za trenutek pokažejo in zopet izginejo v temi. Nevidna roka objema Arabko, poigrava se z njenimi lasmi, nevidljivi jo poljublja na njene mlade ustne. In vsa srečna je, ko ji sivi beduh prerokuje iz roke bližajočo se svatbo, plodnost bodočnosti... Arabka sanja, sanja — In jo prebudi iz sanj mladi efendi. Nagovori jo, šali se z njo, vabi jo v svoj avtomobil na izprehod, — nudi ji svoje srce. Lep je in vroče so njegove besede.

Seveda bi šla, danes ne more. Drugo nedeljo, po poroki. Da, v petek ima poroko, in v nedeljo lahko pride sem k piramidam, danes bi bilo lahkomišljenje, mož bi vedel, da je ljubila... Da, da, poznal bi. Ne, danes ne more. V nedeljo, na svidenje...

— O srečen efendi, vozi, ves blazen je, vozi vso noč, da bi hitreje mi-

nila, še brže dan, drugi, tretji. V nedeljo!

V petek ima mladi efendi poroko, iz zelo ugledne arabske rodbine je, čislana je hiša njegove neveste. Veliko je slavje, od jutra do večera in do noči slavlajo, igrajo, plešejo in pojejo. In pride trenutek, tih je, pokojno, in mlada žena odgrne možu svoje lce — Ne, saj ni mogoče, efendi prebudi, stremeče, »šarmuta«, zavpije. — Razburjenje — zakaj ta žaljivka?

Seveda je ona, ona, ki je njemu, neznanu, obljudila sestanek pri piramidah drugi dan po svoji poroki — ona, kokota, ki ji je šepetal ognjene besede ljubezni. — Ne, ne mara take žene. In vsemu je kriv Mohamed, vsemu so krive piramide, ki so tako čarobne ob kraju pustinje v tih egiptski noči.

• Šarmuta pomeni v arabskem jeziku cunj, vlačuga.

Zdravstvo

Lečenje revmatizma s cepljenjem

Bistvo revmatizma z njegovimi mnogobrojnimi pojavi nam še ni povsem znano, vendar ni dvoma, da gre po večini za infekcijske vzroke, pri čemer so prehlajenja in neko podedovano razpoloženje posebnega pomena.

Akutni revmatizem tako sklepov kakor mišic je po navadi lahko izlečljiv. Seveda pa povzroča akutni sklepni revmatizem sem ter tja težke komplikacije, n. pr. vnetja na srčnih zaklopih, kot kolih posledica so nam znane srčne napake. Na razvoj in potek teh komplikacij ima zdravstvo s svojimi današnjimi sredstvi le malo vpliva.

Cisto posebno stališče pa zavzema od nekdaj sem kronični revmatizem. Nanj je težko vplivati. Dokaz temu nebrojni leki, ki se proti njemu priporočajo, razne fizikalne zdravilne naprave, ki se uporabljajo in številna in blata kopališča, od katerih je skoraj vsako na slovesu, da ima na revmatizem poseben učinek. Vkljub temu pa ni nikdar moč reči, ali bo bolnik z enim teh sredstev in naprav ozdravel ali ne. Nasprotno poznamo mnogo revmatikov, ki se leto za leto podalajo v kopališča, kjer pač nadejajo olajšavo, ne da bi se svojega revmatizma trajno iznebili.

V zadnjih letih pa smo dobili proti kroničnemu revmatizmu lek, ki kaže dokaj zanesljive in konstantne uspehe. Odkritje tega leka imamo zahvaliti prav za prav naključju. Leta 1914. je nemški raziskovalec Ponnorff, ki opravičeno smatra kožo za posebno važen organ v obrambi proti infekcijam, sestavljal dve vrsti tuberkulina, ki ga je na kožo vcepil, mesto da bi ga vbrizgal, kakor je bilo dotlej običajno. Njegovo cepivo A je vsebovalo zgolj zaurle bacile tuberkuloze in je bilo namenjeno za vsa enostavna tuberkulozna obolenja. Cepivo B pa so bili pripravljeni za antigeni drugih bakterij, tako stafilov, streptov, pnevmokokov in bacilov influence. To cepivo je bilo namenjeno za tako zvane mešovite infekcije s tuberkulozo. Radi svetovne vojne se je to cepilo izpočetka le počasi širilo, hitro pa je postalo znano in splošno last zdravnikov, ko je Ponnorff leta 1921. izdal svojo publikacijo v drugi izdaji. Že Ponnorff in njegovi prvi sodelavci so opazovali, da učinkuje cepivo B kaj ugodno na nekatera druga obolenja, ki jih nikdar nismo spravljali s tuberkulozo v zvezo, tako n. pr. na astmo, šen. luskinasti lišaji podkolenske ugride, zlasti pa na revmatizem. Ponnorff, ki je bil uverjen, da gre pred vsem za učinek tuberkulina, je »ex luvantibus«, to je, ker je cepivo pomagalo, smatral tudi te bolezni za odvisne od tuberkulozne infekcije. Poznejši raziskovalci pa so ugotovili, kar je danes splošno priznano, da pri Ponnorffovem cepivu sploh ne gre za vpliv tuberkulina, ampak za učinek bakterijske beljakovine in da imamo torej to cepivo uvrstiti v skupino tako zvanih proteinskih ali parenteralnih zdravil. ki jih danes z uspehom uporabljamo pri različnih boleznih in infekcijah (proteini-beljakovinske snovi, nara. enteropne. prebavlj. beljakovinska sredstva so ne uživalo, ker bi jih želodčni sok razkrošil, ampak se vbrizgalo ali vcepilo).

Pri vsakem cepljenju proti revmatizmu se polatijo gotove reakcije. Lokalna reakcija se kaže v tem, da okoliha cepišča zaradi zatečja in da se včasih na cepišču napravi celo mehurček. Reakcija na ožilšču obolenja se polatijo skozi nekaj dni v povečanih bolečinah na obolelem sklepu ali udu kar je najboljši dokaz specifičnega učinka. Zlasti po prvem cepljenju pa nastopi tudi splošna reakcija v obliki vročice in oslabelosti.

S cepljenjem proti revmatizmu se je pod vodstvom Ponnorffa zlasti veliko počel dvorni svetnik dr. Paul. bivši direktor sem grešil nehoti. Kaj naj napravi? Očitno je tudi on v zadregi.

— Čujte, državljani, ne morem vam pomagati, podobno sem že napisal. Morate plačati. Zelo mi je žal.

Plačam rubelj in pol, vzamem pobotnico in odidem.

— In vedite, da je isotakto prepovedano vstopati za časa obračanja, da je treba vstopati vedno s sprednje strani, da je prepovedano tudi...

— Hvala lepa, hvala lepa, — ga prekinem.

Čprav me je kaznoval, se ne ljutim nanj — saj je tako ljubezniv, državljani strahnik.

V ostalem pa so ulični stražniki današnje Rusije najbolj simpatični policaji, kar sem jih v vsej Evropi videl. Z rdečo kapo, z belimi rokavicami, večno nasmejeni in ljubeznivi napram vsem — tako vršijo svoj posel brez vsovrstnosti in brez nadlegovanja. In če pravi g. Čičerin, da si mora vzeti ves svet Rusijo za vzgled, mislim, da je edini vzgled, ki ga je treba vzeti takoj in ne da bi se branili, vzgled današnjih uličnih stražnikov.

Naglašam »ulični«, ker stvar bi bila popolnoma drugačna, če bi bila v vprašanju finisa agentov »Gepu-jac«.

Tukaj se je vsa množica zavzela za mojo stran: sam policaj je uvidel, da

drž. cepil. inštituta na Duma. Dosegel je presenetljive uspehe in ugotovil, da cepljenje ne učinkuje samo na enostavni kronični revmatizem sklepov in mišic, ampak tudi na težke forme tako zvanega razobličljivega revmatizma (Arthritis deformans) in na razne nevralgije in kronična živčna vnetja, ki so čisto revmatičnega značaja, n. pr. na ishias, nevralgijo trodelnega živca (Neuralgia trigemini) itd. Paul je v svoji prvi seriji lečil 342 primerov in dosegel pri 64. 6% ozdravljenj, pri 30. 60% znatno izboljšanje, na 4% cepljenje ni učinkovalo, pri 0. 8% se je pokazalo poslabšanje. Slične uspehe so dosegli drugi zdravniki, ki so se pečali s tem cepljenjem. Posebna prednost te metode je, da se ozdravljenje doseže hitro in brez motenj poklica. Cepljenja po Ponnorffu so se zaradi tega najbolj poprijeli uradi za socialno zavarovanje. S točnimi statistikami je dokazano, da so v delavskem zavarovanju izgube na delovnem času in zaslužku ter stroški za hranarino in lečenje, ki jih povzroča revmatizem, dva- do trikrat tako visoki, kakor oni, ki jih n. pr. povzroča tuberkuloza.

Paul je na podlagi svojih bogatih izkušenj cepivo v zadnjem času nekoliko modificiral in pod imenom Cutivaccin priredil v dveh koncentracijah, kot Cutivaccin miltor v mitejši obliki in kot Cutivaccin fortior v šibši koncentraciji. S tem je dosegel, da sta se lokalna reakcija in reakcija na ožilšču obolenja relativno olajšili, dočim je splošna reakcija zelo mila. Pri prvem, drugem in petem cepljenju se uporablja mitejši Cutivaccin, pri tretjem in četrtem pa šibša koncentracija. Tudi s tem cepivom je Paul dosegel izvrstne uspehe. V eni svojih publikacij navaja samo tri bolezenske skupine, na katere je bilo doslej zelo težko radikalno vplivati ali sploh ne: Izobličljivi revmatizem 119 primerov, 64% dalekosežnega izboljšanja, 21% ozdravljenja, 13% brez učinka, 2% poslabšanja, nevralgija trodelnega živca, 22 primerov, 41% dalekosežnega izboljšanja, 50% ozdravljenja, 9% brez učinka, ishias 145 primerov, 45. 5% dalekosežnega izboljšanja, 47% ozdravljenja, 7. 5% brez učinka. Ti uspehi so med drugim napotili glavne zdravniške generalne direktorje avstrijskih železnic dr. Boggana, da je pri zveznih železnicah sam organiziral zdravilno cepljenje proti revmatizmu kot stanovski bolezniz železničarjev.

Cepiljenje s Cutivaccinom (obsega praviloma pet cepljenj, ki se razdelijo na dobo šestih mesecev.

Med. univ. dr. Leo Trauner:

Novi vidiki zdravljenja sifilide

Vsi učenjaki so si danes edini, da je salvarsan, kljub vsem napadom od strani mize, suvereno sredstvo za pobijanje sifilide in da vsled njegovega vpliva vedno bolj zgineva ta šiba božja, pred katero so še nedavno trepetali čeli narod.

Odkar je Paul Ehrlich l. 1909. iznašel salvarsan, se je stalno in sistematično delalo na izpopolnitvi tega zdravila; tako so nastale dragocene modifikacije kot Neosalvarsan, Silbersalvarsan, Sulfoxylsalvarsan in pred vsem Myo-Salvarsan, ki dovoljuje podkožno v'rizgavanje tega sredstva.

V novejšem isu so pa ta raziskavanja zavzela novo smer, in sicer v pravcu, da bi se načn aplikacij spremenili. Kakor znano se salvarsan vbrizgava, kar pa ni vedno indifferenčno.

Ze Ehrlich je ustvaril spoj salvarsana, katerega se lahko uživa v obliki tablet, vendar ga ni izročil javnosti. V zadnjem času pa je trdila, ki izdeluje salvarsan, I. G. Farbenindustrie v Hoechstu, zopet posvetila pažnjo temu »Salvarsan tabletam« in jih je po dovršenih kliničnih preizkušnjah sta-

vila pod imenom Spirocid v promet. Da bi bila iznajdba absolutno sigurna, neškodljivega internega sredstva za sifilis idealna stvar, je brez dvoma. Dosedanje izkušnje pa so pokazale, da spirocid ne dosega učinka salvarsana. S tem je podano svarilo, ne zamerjati salvarsanovih injekcij, na račun internega zdravljenja. Tu preči nevarnost, da preide medicina v roke mazačev! Niti spirocid niti kako drugo internostredstvo ni sposobno, da bi se ga dalo lajku v roke, mesto salvarsanovih injekcij. Kajti sifilis je večglava kača, mnogovrstna kot nobena druga bolezen, in je treba, da jo zdravi samo zdravnik od slušaja do slušaja drugače.

V roki zdravnika pa postane lahko spirocid dragoceno sredstvo, ki v mnogih slučajih lahko nadomesti salvarsan. Tako pri žensih in otrocih, kjer so injekcije pogosto združene z težavami. Ali pri bolnikih, ki so občutljivi za injekcije. Velike važnosti je spirocid tudi za naše južne kraje, kjer je sifilis endemična in bi bilo težavno, izvesti injekcije v oddaljenih vaseh — ali pa pri mornarjih, ki morajo sredi kure na ladji in tam ne morejo nadaljevati zdravljenja z injekcijami.

Za veliko množino sifilitičnih obolenj pa ostane princip, da so salvarsanove injekcije suvereno sredstvo.

Zdravniška posvetovalnica

G. C. H. v M. Točnih med zdravljenjem in boleznijo ni; razpredelujemo samo mi, narava pozna samo prehode. — G. M. T. v V. Ozdraviti more samo narava, ne zdravnik. Ta v bolezenski proces na podlagi svojega znanja, sosedka izkušnji celih generacij zdravnikov, lahko spretno in primerno poseže vmes, spravi bolnika v bolj prilagojeno mo odnosa, odvrača predebe nevarnosti do neke gotove meje itd. Podoben je, da nastavimo triviljno prispodobno, vznika, ki je vreden, pozna konja, voz in cesto in nima na pravem času kolesa, pazi na podkev, nakrmi in napoji živino, kadar treba, zavre po klancu navzdol, skrbi za pripravo pri poti navzgor in podobno. Voz sam pa odpeljat ne more, ne more tudi ne obvladati konja, če se splošne, ne srečno izpeljati iz povodni, iz sneženih zametov itd. — Kirurško lečenje, teoretično vzeto, ni idealno lečenje, ampak zdravljenje z okrnbo. Internist naj s praški in tinkturo izpremeni jetra, ki jih razjeda rak; od kirurga nihče ne zahteva, naj napravi, da roka, katero treba rabi prisada odstraniti, na novo zraste. — G. F. K. v K. Panfilovine pastile so za taka anginozna obolenja povsem umestna. Rabite jih še naprej v isti dozaciji. — G. R. S. v S. »Tabes« je vedno posledica predhodnega infekcijskega obolenja in ne kakega »prehlada«, kakor domnevati vi. Bolezen je sicer nezdravljiva, vendar lahko traja tudi 30 let. — G. E. M. v B. Fakultetna menja naj bi reprezentirala v kaki dobi doseženo višino znanosti in zadenejo navadno pravo, časih pa seveda tudi ne. Svojtas je neka slovita akademija znanosti točno »dokazala«, da je letanje z mehničnimi letali za vse večne čase izključeno, in je imela, kot vidite, prav. — Prav tako se je »dokazalo«, da lokomotiva ne bo mogla voziti in vlačiti bremen po gladkih tirih, in — dokaz se je posrečil. — Ko je železnica imela steči na Bavarskem, je tedanja medicinska fakulteta v Monakovem zahtevala, da treba iz higienskih vzrokov na obeh straneh vzdolž nasipov ob celi prgi postaviti več metrov visoke pianke itd. Takih primerov, zlasti iz prejšnjih časov, da se je največji znanstveni forum blamiral do kosti, je nešteto. Pogrešna in zmotna menja sicer tudi danes v nobeni stroki znanosti niso izključena, toda pri izboru resnih in solidnih znanstvenikov, ki presojajo previdno in s potrebno rezervno, gotovo izredno redka. Mnogo znanstvenih vprašanj je seveda silno zamotanih, nerešenih in nerisljivih, zbog česar so lahko menja differentna. Sicer pa »znanost« ni nič stabilnega, enkrat za vselej fiksiranega. Njeni izsledki veljajo vedno samo za neki čas, za določeno dobo. — G. T. M. v L. S. prejšnjim odgovorom smo odgovorili obenem na vaša vprašanja. — V znano afero Mihli se ne moremo spuščati na tem mestu. — G. A. G. v F. G. Aspirin v teh množinah mora veljati brez dvoma kot nestrupen. — G. K. R. v Sk. Ne delajte kure sami, najboljšje je, če greste v bolnico, ali se vsaj postavite pod nadzorstvo kakega zdravnika za tisti čas. — G. M. P. v M. Moderna centralna blaznica za Slovenijo bi stala ne dosti manj kot 150 milijonov dinarjev. Blazniško vprašanje rešiti s par milijoni, so prazne nade. — G. L. S. v P. Najboljša klimatično temperatura v Jugoslaviji ima lužna stran otoka Hvar, kjer znaša srednja zimska toplota 11.5, torej plus 1°C več, kot Mali Lošinj. Klina je že subtrpna. — G. N. V. v R. Poskusite si glavo umivati z žveplenim milom, ali si jo mažite z onim žveplenim mazilom, o katerem pišete. — G. B. C. v D. Tudi v usti čisto zdrav otrok, ki tudi pozneje niso oboleli, je bilo že večkrat najti bacile difterije. Pod katerimi pogoji (če se ne oziramo na virulentno, živostnost) lahko potem otrok oboli, zaenkrat se ne vemo. — G. Z. S. v M. S. Bolnico oddajte čim prej, mogoče na psihiatrični oddelček. V to svrhu napravite prošnjo na ravnateljsko bolnico in prilijte zdravniško izpričevalo, v katerem je jasno dakazana (potrebna so dejstva) nevarnost bolnice. — G. P. K. v R. V vaših letih je treba vsak tak trd »možol«, ki »raste«, nezaupljivo opazovati, ker zlobne novotvorbe niso izključene. Poldite takoj h kakemu kirurgu, da vas pregleda in ukrene, kar treba.

prodajo vodke so popolnoma »monopolizirali«, omejili so procent alkohola na 35 odstotkov — a v istem času so zaradi forme in demagogije organizirali antialkoholno propagando. Danes prodajajo vodo po državnih kooperativah, kupite jo lahko, kolikor hočete, in politrska steklenica stane en rubelj — 28 Din. Proti drugemu blagu je žganje zelo poceni. Drugače dobite po restavracijah (v Rusiji ni ne kavarn ne kave) žganje v čašicah, toda to delajo samo inostranci ker Rusi pijejo žganje na svoj način: polittersko steklenico na enkrat. Pijane ljudi vidite vsak dan, o vsakem času in povsod. Razen v tramvajih kamor jim je vstop zabranjen. Nih priljubljeno mesto so javni vrtovi. Tam čez dan mirno spi. Ker moskovski pilanci so mirni, dobrodušni in vsi so proti njim milosrdni do skrajnosti. Jaz sam sem jih imel tako rad, da nisem nikoli odbil prošnje prosjaku, ki se je obrnil do mene: — Dajte, državljani, za vodo.

Žetovna znamka: Cendre de rose

Route mandarine Bourjois Paris

Ali tudi v tem pogledu so hoteli komunisti ohraniti formo. Proizvodnja in

Mladen Kostov (Pariz):

Boljševiški policaji in moskovski pijanci

— Prosim vas, državljani, kje je Ulica Vorovskega? — se obrnem do uličnega stražnika, ki uravnava promet na trgu »Strastnaja ploščad«.

Državljan stražnik me nasmejana pozdravi izveče iz žepa svoj »Načrt Moskve« in poišče na seznamu tisto ulico, ki nosi ime na Švicarskem ubitega sovjetskega diplomata. Potem pogleda v načrt in mi pove številko tramvaja, ki ga moram vzeti.

— Boljšoe spasibo, državljani!

— Prosim, — mi odgovarja policaj in

in me ves nasmejan zopet pozdravi.

Tudi jaz ceremonijalno smamem kapo in se napotim k postajališču, ki mi ga je pokazal. V hipu, ko sem došel do postajališča, je tramvaj že odhajal. Tako sem stekel, ga dotekel in se popel nanj. V tem pogledu imam precejšnjo izkušenost še iz Pariza. Komaj sem bil v vozu in se ogledal za prost sedež, se voz hipoma ustavi. To me ni zanimalo; našel sem mesto in se vsedel. Toda komaj sem se vsedel, vstopi v tramvaj stražnik, se napoti na-

ravnost do mene, me pozdravi in pravi, naj izstopim.

— Motite se, državljani, — se obrnem do njega in pomolim, svoje dokumente, o katerih sem vedel, da so v redu.

— To ste vi, ki ste se pravkar popeli v tramvaj, kaj ne? — me vpraša.

— Da, —

— Tedaj izstopite, prosim vas; ne ovirajte prometa. Ne motim se, ker prav zaradi vas sem ustavil tramvaj.

Bil sem uverjen, da ima nalog, naj me aretirajo — in izstopil sem.

Sedaj mi stražnik na lico mesta napiše pobotnico in zahteva od mene pol-drug rubelj. To je, pravi, kazen, ker je prepovedano popeti se v tramvaj med vožnjo.

Kakor po vsem svetu v takšnih slučajih, se je pričela okoli naki nabirati množica. Ko so zvedeli, v čem je stvar, so mi začeli vsi pojašnjevati, da je krivda na moji strani.

— Pa tega jaz nisem vedel, povem vam odkrito: tuje sem. Razen tega to v Parizu ni prepovedano in se ne kaznuje. A navzlic vsemu, če zahtevate, sem pripravljen na plačilo.

Tukaj se je vsa množica zavzela za mojo stran: sam policaj je uvidel, da

Velemesto v številkah

Največja evropska mesta so London, Pariz in Berlin, ki pa se med seboj zelo razlikujejo po značaju, po načinu in vrsti življenja, ki dajo vsakemu mestu neko posebno lice. Najmlajši med njimi je Berlin, ki se je najhitreje razvil in se še danes najhitreje razvija. V dobrih sto letih je iz brezpomembnega mesteca, ki je bilo tedaj toliko kot Ljubljana, zrastle v moderen štirimilijonski Babilon, ki je po velikosti dosegel že Pariz. Po intenzivnosti dela pa je Berlin nedvomno prvo mesto v Evropi. Nad polovico njegovih prebivalcev je posredno ali neposredno zaposlenih v pridobitnih podjetjih. Esteti pravijo, da Berlin ni lep, da je suhoparen. A v gospodarskem pogledu je Berlin silno, morda najmočnejše mesto v Evropi.

V ilustracijo življenjskih in geometričnih dimenzij tega velemesta hočemo podati nekoliko karakterističnih števil.

Promet

Čitatelja bo predvsem zanimala intenzivnost in hitrost velemestnega prometa. Nekdanji konjski omnibusi so vozili s povprečno hitrostjo 8 do

omnibusov. Statistika je ugotovila, da privede tramvaj vsako znižanje temperature za 1 stopinjo 10.000 novih pasažirjev na dan. V službi berlinskih občil je 42.000 nastavlencev; na 100 pasažirjev pride torej povprečno 1 uslužbenec.

Ogromen je tovarni promet, ki služi preskrbi štirimilijonskega mesta z živežem, kurivom in drugimi potrebščinami vsakdanjega življenja. V mestu je treba vsak dan pripeljati milijon litrov mleka, 140.000 jajc, 170.000 kg rib in nad 2 milijona kg krompirja. Za industrijo in domača ognjišča je treba vsak dan pripraviti 25 milijonov kg premoga. Tovarni promet gre deloma po železnici, deloma po cenejši vodni poti. Dnevno pridrva v Berlin 7.500 tovornih vlakov, ki jih nakladajo in razkladajo na 84 tovornih kolodvorih. Mesto ima več rečnih pristanišč, kjer nalože in raztovorijo vsak dan nad 150 ladij. Železnico in parnike izpopolnjuje zračni promet, ki silno hitro narašča. V Tempelhofo pri Berlinu je največje zračno pristanišče v Evropi, kjer se steka 23 velikih notranjih in mednarodnih zračnih prog. Zračni promet je zadnje leto tako zelo narasel, da bo treba oddeliti osebni zračni promet od to-

na omrežje, bi porabili čez 1 milijon konjskih sil električne energije, če bi se rabili vsi hkrati. Ker se pa to nikoli ne primeri, je poraba elektrike mnogo manjša in je dosegla višek 20. decembra 1926, ko so vse elektrarne skupaj oddajale svojim odjemalcem za okroglo 400.000 k. s. električne energije. Ta dan so pokurile 2250 ton premoga, t. j. 223 vagonov, kar bi zadostovalo za enodnevno kurjenje 200.000 stanovanj s štirimi sobami. In pred dobrimi 40 leti? Tedaj je oče umorjenega nemškega finančnega ministra Emil Rathenau prvič skušal vpeljati električno razsvetlavo v vsakdanje življenje. Na banketu je mal električen stroček napajal vrsto žarnic. Med zdraviciami na iznajditelja ni nihče med gosti opazil, kako je Rathenau vsak hip vstal iz mize, pobral iz vedrice, kjer so se hladile šampanjske steklenice, par koščkov ledu, s katerimi je vso noč hladil električni stroček, ki se je vsled prenapornega dela tako segrel, da je začel žareti.

Mestni vodovod oskrbuje z vodo le 3 četrtine berlinskih prebivalcev. Vse vodovodne naprave načrpajo dnevno 800 milijonov litrov vode. Skupno merilo vse vodovodne cevi v Berlinu 3 tisoč kilometrov. Nanj je priključenih 750.000 pip. Lansko leto so porabili v Berlinu 135 milijard litrov vode. Največ so dnevno konzumirali 592 milijonov litrov. Povprečno porabi na dan vsak Berlinčan 119 litrov vode, največ pa 192 litrov.

Gradbeno gibanje

Mesto, ki se ne obnavlja, propada. Stavbarstvo zaposluje v Berlinu 200.000 ljudi. Temu številu odgovarja tudi vrednost novih zgradb, ki zrastejo vsako leto v mestnem pomerju. Vstevši cestna dela, vodovodne, plinske in električne instalacije cenijo strokovnjaki vrednost vsakotletnih naprav na 7 in pol milijarde dinarjev. Vsako leto naraste Berlin za novo mesto s 100.000 prebivalci. V Berlinu zgrade, izboljšajo in preurede na leto 1 milijon in 200.000 stanovanj. Vsako leto prinese obilico novih šol, bolnic, parkov, igrišč itd. Celotna vrednost vseh berlinskih zgradb se cenil na okroglo 200 milijard dinarjev. Povprečno pride na vsakega prebivalca letno za 1900 Din novih zgradb; v tem pogledu je Berlin mnogo pred ostalimi evropskimi mestimi, zaostaja pa seveda za ameriškim metropolami, kjer pride na glavo 2 in pol do 3-krat tolikšna vsota.

Industrija

Berlin je mesto dela. Največ prebivalcev proizvaja kovinska industrija in sicer na prvem mestu elektrotehniška industrija, ki zaposluje 181.000 delavcev, med njimi 60.000 žensk, in preživlja v celoti 350.000 ljudi. Tri glavne svetovnoznane elektrotehniške tvrdke, A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft), Siemens-Halske in Siemens-Schuckert ter Bergmann zaposlujejo same okrog 120.000 delcev. Obratni kapital vseh berlinskih elektrotehniških tvornic znaša 7 in eno četrtino milijarde dinarjev. Vse tvornice skupaj zgrade in prodajo letno za 14 milijard dinarjev električnih strojev in aparatov. Tvornice imajo za 170.000 k. s. pogonskih strojev.

Drugo mesto v kovinski industriji zavzema strojna industrija in izdelovanje aparatov, ki zaposluje 110.000 ljudi, in slednjič še ostala kovinska industrija, ki plačuje skupno z obrtnimi podjetji blizu 90.000 delavcev.

Prehrana

Prehranjevanje velemesta preživlja okroglo četrto milijona ljudi, in sicer živilska industrija v ožjem pomenu besede 84.000 delavcev, gostilniška, kavarinska in hotelska podjetja pa 64.000 uslužbencev. Ostali ljudje so zaposleni pri prodaji živil na drobno in na debelo.

Leta 1926 so v Berlinu navarili pol milijarde litrov piva, ki so ga povečini popili doma; vsak prebivalec je na leto povprečno popil 101 liter piva. V mestu je 37 pivovaren.

Tobačna industrija je v Nemčiji v privatnih rokah. V Berlinu predelajo letno skoro 4 milijone kg tobaka in sicer 292.000 kg v cigare, 3 milijone 650.000 kg pa v cigarete. Cigaretnih tvornic je bilo 1. 1924 131 in so napravile in prodale za 2 milijardi dinarjev cigaret, dočim so izkupili za cigare le 130 milijonov dinarjev.

V Berlinu je 3877 pekovski podjetij z 21 tisoč uslužbencev. V pekovski podjetja so začeli zadnje čase uvažati velikanske krušne peči, ki napočejo v 24 urah za 140.000 ljudi kruha. Mesnih podjetij je 4275 s 16.000 uslužbenci. Mesna industrija prodaja letno za 1 milijardo in 300 milijonov dinarjev mesnih izdelkov. Mlekarških podjetij je 1096 z okroglo 5000 uslužbencev.

V Berlinu je ca. 16.000 trgovin z živili in kolonialnim blagom, ki zaposlujejo 30.000 uslužbencev. Mlekarn je 4710, trafik 7200 in slaščičarn 2921. Izredno mnogo je branerij, ki so jih leta 1925 naštel 16.911 in ki preživljajo 21.000 ljudi. V Berlinu je 551 hotelov s 7718 uslužbencev in 6535 pensionov z 8585 uslužbencev. V hotelih in pensionih se ustavi letno nad poldrugi milijon tujcev. V mestu je 14.494 restavracij, gostiln in točilnic, ki zaposlujejo okroglo 40.000 ljudi. Kavarne pa je le 512.

Oblačilna industrija

Tekstilna industrija in obrt zaposluje v Berlinu v 8000 podjetij približno 273.000 ljudi. Samo v trgovini s tekstilnimi izdelki je zaposlenih ca. 70.000 ljudi. Prevladujejo veltrogovine (2900), ki štejejo 30.000 nameščencev.

Trgovina

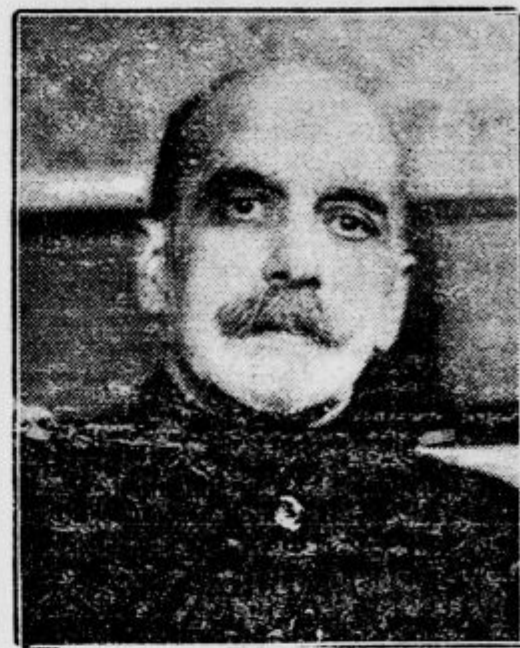
Berlin ima okroglo 81.000 trgovin z najrazličnejšimi potrebščinami, kjer je zaposlenih 294.000 ljudi. Cenilo, da preživlja trgovina v celoti 600 do 700 tisoč ljudi.

Intenzivno gospodarsko življenje Berlina regulira ogromni denarni promet, ki ga posreduje nebroj bank in drugih denarnih zavodov, v katerih je zaposlenih 50.000 uslužbencev.

Berlin je razmeroma zdravo mesto, vse bolnice skupaj imajo le 8000 postelj. Prebivalstvo porabi na leto za pol milijarde dinarjev zdravil.

Rusi na Slovenskem

Ruska emigracija na Slovenskem se žedaše bolj krči. Begunci odhajajo s trebmom za kruhom, posajevče na Francosko, deloma tudi v Srbijo. Vabljuje oglaš raznih ameriških družb, ki kolonizirajo Florido in druge kraje, ne najdejo veliko odziva: potovanje je pač predrago. Nekdanje kolonije v Kamniku, Mariboru in Celju so se razšle. Zdalj imamo samo ljubljansko (ust. leta 1920) a tudi ta šteje kvečjemu 200 članov, ki bivajo celo izven Ljubljane: v Kočevju in drugih krajih. Med temi je nekaj tucatov proletarcev, ki resnično danes ne vedo, kaj bodo jedli jutri.

Aleksander Vasiljevič Pogov

Ostali so zaposleni. Podjetnejši si sami služijo kruh s trgovino ali obrtjo. Drugi so v državni in zasebni službi: v bankah, zavarovalnicah, trgovinah, na pošti, pri carini, na sodniji, železnici, magistratu, pri dravski divizijski oblasti, v državni žrebnarji na Selu itd. Pri državnih uslužbencih je najbolj pereče vprašanje službene stalnosti. Skoro vsi Rusi so nastavljeni kot dnevničarji, tudi če so jugosl. državljani. Na boljšem so univerzitetni nastavlenci, stalni in kontraktualni, kjer uživajo vsaj popolne pravice. Ljubljansko gledališče šteje 4 člane pri baletu, drami in operi. Ostali so bili reducirani. Kolonija (katere letošnji predsednik je g. A. Popov) nudi svojim članom različno pravno in gmočno pomoč. Večkrat se tu oglašajo tudi nekdanji vojni vjetniki, ki so tekom 10-letnega bivanja na deželi popolnoma pozabili rusčino: pridejo po dokumente in podobne reči. Rodbinsko stanje emigracije se je zelo spremenilo. Nekdanja mladina sklepa zakone in številno oženjenih je skoro enako onemu trdovratnih samcev. Narašča tudi število otrok in množijo se šolske skrbi. Tri leta

ne zadostuje za življenje. Nedavno so pridobile poštvalne ruske dame v Tivoliju in korist ambulatorija večer z dobrim uspehom. O Božiču prireja kolonija božičnico za rusko deco: največji dobe skromna darila. Pevski zbor spremlja službo božjo v pravoslavni kapelici Sv. Nikolaja, nastopa pri pogrebih in slavnostih. Žal nimajo pevci nobenih sredstev, dasi so zelo potrebni podpore. Na ruski narodni praznik (Puškinov rojstni dan) prireja kolonija svečano akademijo skupno z Zvezo ruskih invalidov in z Rusko Matico. Zadnja je sedaj razbremenila kolonijo v toliko, da je prevzela prosvetno delovanje.

Ruska Matica (ustanovljena 1. 1924, predsednik univ. prof. A. Bilimović) ima v Ljubljani 250 članov in 7 podružnic (6 v Jugoslaviji, ena je v Bruslju). Matica ima v prostorih Ruskega odbora (Jurčičev trg 3) knjižnico s 1700 zvezki. Abonenti (kakih 150 po številu) stanujejo večinoma zunaj. Tako romajo ruske knjige po pošti zdaj na Hvar in v Dubrovnik, zdaj v Sarajevo, Užice in Prištino. Knjižnica se stalno izpopolnjuje z novo literaturo in s časopisi. S sodelovanjem Ruske ljudske univerze v Beogradu prireja Matica v Ljubljani predavanja prosvetne vsebine. Društveno premoženje je skromno. Vendar razpisuje letos Matica dve knjižni nagradi za najboljšo mladinsko povest iz ruske zgodovine. Prva »Puškinova« nagrada znaša 2000 Din, druga, ki nosi ime Alekseja Tolstega, pa 500 Din. Večkrat priredi Matica družabne sestanke oz. večere. S tem nudi edino priliko za sestanek sicer ločenih rojakov. Poleti skrbi Matica za šolsko deco. Otroci obiskujejo ljubljanski muzej in mestne starine, prireajo planinske in kopalne izlete ter dobe tudi primerno mladinsko literaturo, igrice in sliko. Končno prireja Ruska Matica v svojih prostorih za malenkostno odškodnino tečaj ruskega jezika (dve tedenski uri). Ta tečaj je namenjen Slovincem.

Omenjamo na kratko v Ljubljani obstoječa strokovna ruska združenja: Zveza ruskih častnikov (ki tudi prireja predavanja, predsednik g. general Zeltenko), Invalidsko zvezo (predsednik g. polkovnik Seljanin) ter podružnico Zveze ruskih učenjakov (poslevoedeči predsednik univ. prof. M. Jasinski). Ekistira tudi Zveza ruskih visokošolcev (predsednik g. Zvorikin). Število dijakov pa se je skrcilo in znaša danes ca. 40. To so večinoma same »stare hiše«, ki delajo zadnje izpite. V doglednem času ne bo več v Ljubljani ruskih akademikov in njih »Tatjanin večer« 25. januarja bo zapadel pozabljenju.

Dijaki so zapustili ljubljanski Grad, kjer so nekoč bivali v tako zvani viteški dvorani. Stanujejo v šentpeterski vojašnici oz. v hotelu Tivolih. Posamezniki, če le morejo, si poiščejo zasebna stanovanja. Gmočno stanje je slabo. Samo polovica dijakov vživa državno podporo po 400—600 Din mesečno, ki je vezana na redno polaganje obveznih izpitov. Zveza ima knjižnico in je tudi založila več litografiranih skript. V šentpeterski vojašnici obstoji dijaška menza, ki

Poslovalnica ruske knjižnice v Ljubljani

deluje v Ljubljani z dobrim uspehom ruska združna poslovalnica, ki nudi članstvu kredit v znesku 1000 do 2000 Din. Članarina znaša 10 Din mesečno. Posojila se vračajo redno in pravočasno.

Splošen položaj? Življenje je težko. Povprečna plača od 1000 do 1200 Din ne zadostuje za družinsko življenje. Od tod izvira stalno iskanje postranskega zaslužka: dame šivajo, moški se poskušajo v domači obrti. Marsikateri starejši gospod se je z občasovanjem vredno prožnostjo vživel v nov in prej neznan poklic, v nove skromne razmere. Saj pravi Don-Aminodo, znan emigrantski humorist v Parizu: »Zdi se mi, da sem bil rojen pisatelj. Kar čudno se mi zdi, če bi bil brez boljše stvari še vedno odvetnik v Moskvi!« Na Francoskem, da ne omenjamo Zedinjenih držav, se zaslužijo več denarja, a izključno s težkim fizičnim delom. Tam je skoraj nemogoče postati poštar, knjigovodja v banki in slično. Dodati je še, da občitajo večkrat begunci neko domotožje po slovanskih krajih. V Jugoslaviji, na Češkoslovaškem in v Bolgariji se vendar počutijo bolj domače.

Število barak ob ljubljanskem južnem kolodvoru se je sicer skrcilo na polovico, vendar biva tam še vedno okrog 40 Rusov, ki težko prenašajo nadlogo vlage in mraza. Ostalim je olašal stanovanjsko krizo ljubljanski veliki župan, ki jim je naklonil kakih 20 sob v šentpeterski vojašnici pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Ta kasarna je zdaj sploh središče ljubljanske Rusije. Ambulatorij Ruskega Rdečega križa (istotam) nudi medicinsko pomoč, injekcije, obveze in slično — dijakom brezplačno, ostalim za minimalno odškodnino. Ljubljanske lekarne so prepuštile zdravila po lastni ceni, kar seveda zelo lajša položaj ruske kolonije. Mesečna podpora 600 Din, s katero mora izhajati emigrant, nikakor

je dostopna tudi nečlanom. Obed stane 6½ do 7½ Din. Na željo se dobi tudi večerja. Menzini prostor sluzijo obenem kot čitalnica. Tam so na razpolago ruski dnevniki, karer prepustja Ruski odbor oz. poštvalni posamezniki. V isti »dvorani« se vrše predavanja, občni zbori i. t. d.

Izven Ljubljane imamo na Slovenskem ruski otroški vrtec oz. tri razrede realne gimnazije v gradu Hrastovcu, p. Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Sola, katero vzdržuje beograjski Sojuz gorodov (Zveza ruskih mest) šteje 162 dijakov. Popolna oskrba stane ca 400—500 Din mesečno. Begunci vživajo več štipendij. Poleg ruskih otrok se tu učijo tudi »napol-Rusi«, otroci ruskih mater, poročenih z Jugoslaveni. Slično priznanje domačnov vživa tudi ruski sanatorij v gradu Vurberg pri Ptuju za začetni lažji štadij tuberkuloze. Sanatorij vzdržuje državna komisija za pomoč beguncem. Revnejši bolniki se zdravijo zastoni, ostali plačajo po 40—60 Din dnevno za popolno oskrbo.

Ruska emigracija na Slovenskem je premoja številna, da bi prirejala redne letne razstave, kakor je to običaj v Pragi in v drugih večjih mestih. V Ljubljani smo videli pred leti samo rusko razstavo knjig v Jakopičevem paviljonu. Šolska deca iz Hrastovca je pridelala par uspešnih predstav v Mariboru. Toda bodoči zgodovinar bo priznal, da je posega po svojih močeh tudi ruska emigracija v slovensko kulturno življenje: v umetnost, znanost in javno prosveto. »Niet hudo bez dobr!« Vsaka slaba stran ima svojo dobro stran, pravi ruski pregovor. Upajmo, da bo tudi bivanje ruske emigracije na Slovenskem obrodilo svoj sad za medsebojno spoznavanje in bodoče skupno bratsko delo. Želimo ruski emigraciji obilo sreče v novem letu. S novym godom, s novym sčastiem!

Šentpeterska kasarna v Ljubljani

Moderna stanovanjska kolonija v berlinskih predmestjih

Ne lepa zunanost, marveč udobna notranjščina in enotnost so smernice moderne stanovanjske arhitekture.

9 km na uro, moderni tramvaj napravi že 14 km, motorni omnibus 16, nadecestna in podzemna železnica pa po 25 km na uro. Zato sta slednji občili najprimernejši v velemestih, ker tudi razbremenjujeta ulični promet. V Berlinu prevozi podzemne železnice okroglo 25 tisoč potnikov na uro. V teku pa so obsežne predelave in grade se nove proge, tako da bo podzemna železnica kmalu lahko prevozila 50 tisoč potnikov na uro. Vsak kilometer berlinske podzemne železnice stane povprek okrog 20 milijonov dinarjev. Meščani se največ poslužujejo tramvaja in avtobusov. V predmestjih vozita predmestna in krožna železnica (Ringbahn).

Vsa omenjena občila prepeljejo dnevno 4 milijone in 300.000 ljudi in sicer: tramvaj 2 milijona in 200.000, nadecestna in podzemna železnica 555.000, omnibusi 425.000 ter predmestna in krožna železnica 1.120.000 pasažirjev. Največji promet je ob sobotah, najmanjši ob nedeljah. Spreminja pa se tudi tekom dneva in je v vzhodnih tvorniških delih največji med 7. in 8. uro zjutraj, v vzhodnih mestnih delih, kjer stanujejo petičnejši ljudje, pa med 8. in 9. uro zjutraj.

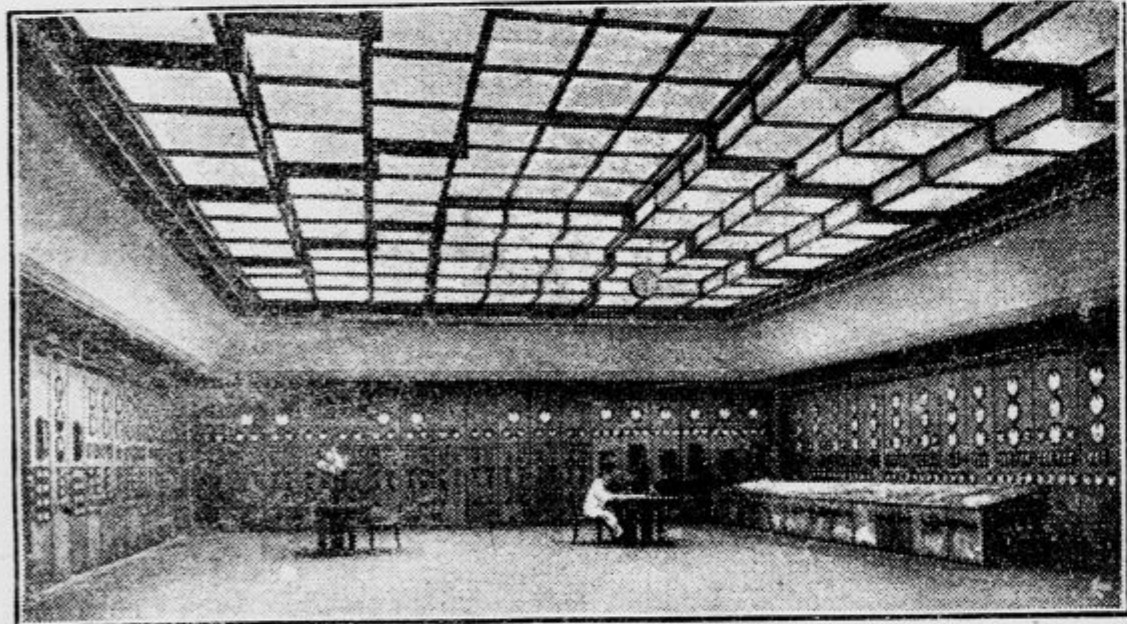
Zanimivo je, kako vplivajo na promet vreme in letni časi. Nadecestna in podzemna železnica izgubita poleti 20% ljudi na račun tramvaja in

vornega in za le-tega zgraditi posebno zračno pristanišče. Edino v avtomobilskem prometu je Berlin daleč za Parizom, Londonom in Newyorkom.

Elektrika in vodovod

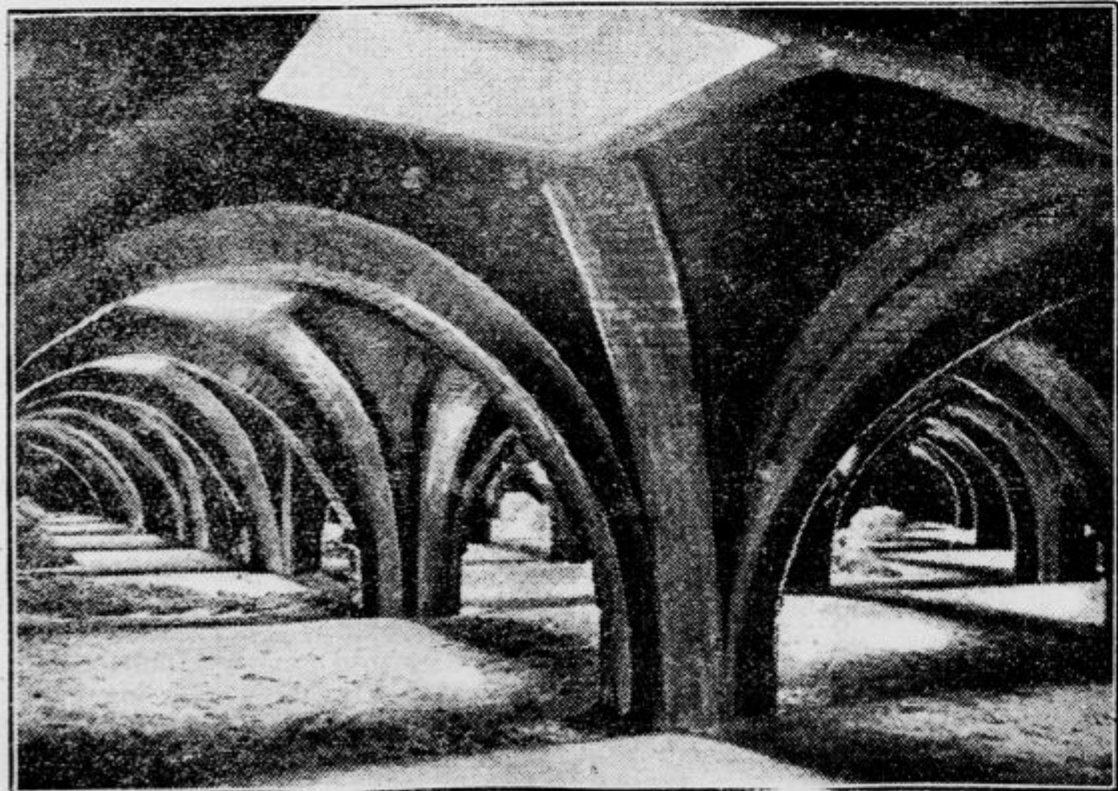
Berlin ima 6 električnih central; 5 starejših, ki proizvajajo skupaj za približno 330.000 konjskih sil električne energije. Šesta centrala se imenuje »Klingenberg-Werk«; bila je šele pred kratkim dograjena ter je največja v Evropi: proizvaja namreč za 350.000 k. s. električnega toka. Poleg teh central sta na berlinsko električno omrežje priključeni še centrali Zschornewitz in Trattendorf, ki ju je med vojno zgradila država za električno pridobivanje dušika. Okroglo 100.000 k. s. električne energije gre iz teh dveh central z napetostjo 100.000 voltov po 100 km dolgih daljnovodih v berlinsko omrežje. Potom 2500 transformatorskih in 150 konverterskih postaj razdeljujejo električne centrale tok svojim odjemalcem. Skozi mesto gre 8000 km navadnega in 3500 km električnega kabla za visoko napetost. Telefonski kablji pri tem niso vsteti.

Na električno omrežje je priključenih nad pol milijona števecv. Vsi elektromotorji, žarnice, peči in drugi električni aparati, ki so priključeni

Stikaini prostor elektrarne Klingenberg,

odkoder gredo sto tisoči konjskih sil električne energije po vsem velemestu.

Fantastične katakombe berlinskega vodovoda.

Po drobnem pesku, s katerim so posuta tla, teče voda, ki se pri tem čisti.

Velemesto v številkah

Največja evropska mesta so London, Pariz in Berlin, ki pa se med seboj zelo razlikujejo po značaju, po načinu in vrsti življenja. Najmlajši med njimi je Berlin, ki se je najhitreje razvil in se še danes najhitreje razvija. V dobrih sto letih je iz brezpomembnega mesteca, ki je bilo tedaj toliko kot Ljubljana, zrastle v moderen štirimilijonski Babilon, ki je po velikosti dosegel že Pariz. Po intenzivnosti dela pa je Berlin nedvomno prvo mesto v Evropi. Nad polovico njegovih prebivalcev je posredno ali neposredno zaposlenih v pridobitnih podjetjih. Esteti pravijo, da Berlin ni lep, da je suhoparen. A v gospodarskem pogledu je Berlin silno, morda najmočnejše mesto v Evropi.

V ilustracijo življenjskih in geometričnih dimenzij tega velemesta hočemo podati nekoliko karakterističnih števk.

Promet

Čitatelja bo predvsem zanimala intenzivnost in hitrost velemestnega prometa. Nekdanji konjski omnibusi so vozili s povprečno hitrostjo 8 do

omnibusov. Statistika je ugotovila, da privede tramvaju vsako znižanje temperature za 1 stopinjo 10.000 novih pasažirjev na dan. V službi berlinskih občil je 42.000 nastavljenec; na 100 pasažirjev pride torej povprečno 1 uslužbenec.

Ogromen je tovarni promet, ki služi preskrbi štirimilijonskega mesta z živežem, kurivom in drugimi potrebščinami vsakdanjega življenja. V mesto je treba vsak dan pripeljati milijon litrov mleka, 140.000 jajc, 170.000 kg rib in nad 2 milijona kg krompirja. Za industrijo in domača ognjišča je treba vsak dan pripraviti 25 milijonov kg premoga. Tovarni promet gre deloma po železnici, deloma po cenejši vodni poti. Dnevno pridrva v Berlin 7.500 tovornih vlakov, ki jih nakladajo in razkladajo na 54 tovarnih kolodvorih. Mesto ima več rečnih pristanišč, kjer nalože in raztovorijo vsak dan nad 150 ladij. Železnico in parnike izpopolnjuje zračni promet, ki silno hitro narašča. V Tempelhofu pri Berlinu je največje zračno pristanišče v Evropi, kjer se steka 23 velikih notranjih in mednarodnih zračnih prog. Zračni promet je zadnje leto tako zelo narasel, da bo treba oddeliti osebni zračni promet od to-

na omrežje, bi porabili čez 1 milijon konjskih sil električne energije, če bi se rabili vsi hkrati. Ker se pa to nikoli ne primeri, je poraba elektrike mnogo manjša in je dosegla višek 20. decembra 1926, ko so vse elektrarne skupaj oddajale svojim odjemalcem za okroglo 400.000 k. s. električne energije. Ta dan so pokurile centrale 2250 ton premoga, t. j. 223 vagonov, kar bi zadostovalo za enodnevno kurjenje 200.000 stanovanj s štirimi sobami. In pred dobrimi 40 leti? Tedaj je oče umorjenega nemškega finančnega ministra Emil Rathenau prvič skušal vpeljati električno razsvetljavo v vsakdanje življenje. Na banketu je mal električen strojek napajal vrsto žarnic. Med zdraviciami na iznajditelja ni nihče med gosti opazil, kako je Rathenau vsak hip vstal iz za mize, pobral iz vedrice, kjer so se hladile šampanjske steklenice, par koščkov ledu, s katerimi je vso noč hladil električni strojek, ki se je vsled prenapornega dela tako segrel, da je začel žareti.

Mestni vodovod oskrbuje z vodo le 3 četrtine berlinskih prebivalcev. Vse vodovodne naprave načrtajo dnevno 800 milijonov litrov vode. Skupno merilo vse vodovodne cevi v Berlinu 3 tisoč kilometrov. Nanj je priključenih 750.000 pip. Lansko leto so porabili v Berlinu 135 milijard litrov vode. Največ so dnevno konzumirali 592 milijonov litrov. Povprečno porabi na dan vsak Berlinčan 119 litrov vode, največ pa 192 litrov.

Gradbeno gibanje

Mesto, ki se ne obnavlja, propada. Staybarstvo zaposluje v Berlinu 200.000 ljudi. Temu številu odgovarja tudi vrednost novih zgradb, ki zrastejo vsako leto v mestnem pomerilu. Vstevši cestna dela, vodovodne, plinske in električne instalacije cenijo strokovnjaki vrednost vsakoletnih naprav na 7 in pol milijarde dinarjev. Vsako leto naraste Berlin za novo mesto s 100.000 prebivalci. V Berlinu zgrade, izboljšajo in preurede na leto 1 milijon in 200.000 stanovanj. Vsako leto prinese obilico novih šol, bolnic, parkov, igrišč itd. Celotna vrednost vseh berlinskih zgradb se cenil na okroglo 200 milijard dinarjev. Povprečno pride na vsakega prebivalca letno za 1900 Din novih zgradb; v tem pogledu je Berlin mnogo pred ostalimi evropskimi velemesti, zaostaja pa seveda za ameriškimi metropolami, kjer pride na glavo 2 in pol do 3-krat tolikšna vsota.

Industrija

Berlin je mesto dela. Največ prebivalcev preživlja kovinska industrija in sicer na prvem mestu elektrotehniška industrija, ki zaposluje 181.000 delavcev, med njimi 60.000 žensk, in preživlja v celoti 350.000 ljudi. Tri glavne svetovnoznane elektrotehniške tvrdke, A. E. G. (Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft), Siemens-Halske in Siemens-Schuckert ter Bergmann zaposlujejo same okrog 120.000 delavcev. Obratni kapital vseh berlinskih elektrotehniških tvornic znaša 7 in eno četrtino milijarde dinarjev. Vse tvornice skupaj zgrade in prodajo letno za 14 milijard dinarjev električnih strojev in aparatov. Tvornice imajo za 170.000 k. s. pogonskih strojev.

Druge mesto v kovinski industriji zavzema strojna industrija in izdelovanje aparatov, ki zaposluje 110.000 ljudi, in slednjč še ostala kovinska industrija, ki plačuje skupno z obrtnimi podjetji blizu 90.000 delavcev.

Prehrana

Prehranjevanje velemesta preživlja okroglo četrta milijona ljudi, in sicer civilna industrija v ožjem pomenu besede 84.000 delavk in delavcev, gostilniška, kavarnaška in hotelska podjetja pa 64.000 uslužbenec. Ostali ljudje so zaposleni pri prodaji živil na drobno in na debelo.

Leta 1926 so v Berlinu navarili pol milijarde litrov piva, ki so ga povečini popili doma; vsak prebivalec je na leto povprečno popil 101 liter piva. V mestu je 37 pivovarov.

Tobačna industrija je v Nemčiji v privatnih rokah. V Berlinu predelajo letno skoro 4 milijone kg tobaka in sicer 292.000 kg v cigare, 3 milijone 650.000 kg pa v cigarete. Cigaretnih tvornic je bilo l. 1924 131 in so napravile in prodale za 2 milijardi dinarjev cigaret, dočim so izkupili za cigare le 130 milijonov dinarjev.

V Berlinu je 3877 pekovski podjetij z 21 tisoč uslužbenec. V pekovski podjetja so začeli zadnje čase uvajati velikanske krušne peči, ki napečejo v 24 urah za 140.000 ljudi kruha. Mesnih podjetij je 4275 s 16.000 uslužbeni. Mesna industrija prodaja letno za 1 milijardo in 300 milijonov dinarjev mesnih izdelkov. Mlekarskih podjetij je 1096 z okroglo 5000 uslužbenec.

V Berlinu je ca. 16.000 trgovin z živili in kolonialnim blagom, ki zaposlujejo 30.000 uslužbenec. Mlekarn je 4710, trafik 7200 in slaščičaren 2921. Izredno mnogo je branjarji, ki so jih leta 1925 naštel 16.911 in ki preživljajo 21.000 ljudi.

V Berlinu je 551 hotelov s 7718 uslužbenec in 6535 pensionov z 8585 uslužbenec. V hotelih in pensionih se ustavi letno nad polmili milijon tujcev. V mestu je 14.494 restavracij, gostin in točnic, ki zaposlujejo okroglo 40.000 ljudi. Kavarn pa je le 512.

Oblačilna industrija

Tekstilna industrija in obrt zaposlujeta v Berlinu v 8000 podjetij prilično 273.000 ljudi. Samo v trgovini s tekstilnimi izdelki je zaposlenih ca. 70.000 ljudi. Prevladujejo veletrgovine (2900), ki štejejo 30.000 nameščenec.

Trgovina

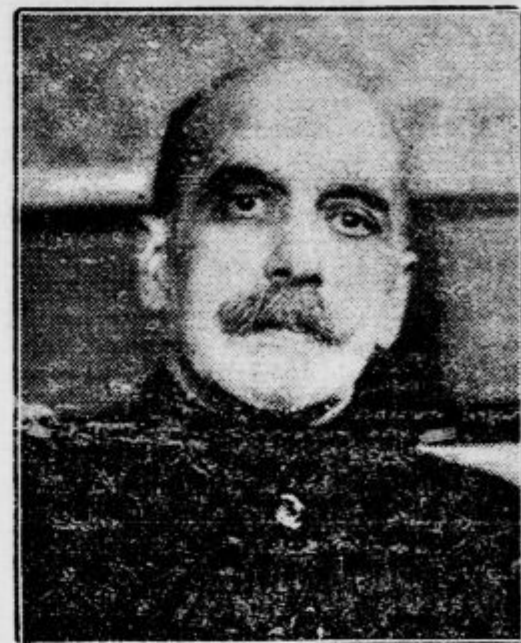
Berlin ima okroglo 81.000 trgovin z najrazličnejšimi potrebščinami, kjer je zaposlenih 294.000 ljudi. Cenijo, da preživlja trgovina v celoti 600 do 700 tisoč ljudi.

Intenzivno gospodarsko življenje Berlina regulira ogromni denarni promet, ki ga posreduje nebroj bank in drugih denarnih zavodov, v katerih je zaposlenih 50.000 uslužbenec.

Berlin je razmeroma zdravo mesto, vse bolnice skupaj imajo le 8000 postelj. Prebivalstvo porabi na leto za pol milijarde dinarjev zdravil.

Rusi na Slovenskem

Ruska emigracija na Slovenskem se čedalje bolj krči. Begunci odhajajo s trebmhom za kruhom, ponajveč na Francosko, deloma tudi v Srbijo. Vabljeni oglašajo raznih ameriških družb, ki kolonizirajo Florido in druge kraje, ne najdejo veliko odziva: potovanje je pač predrago. Nekdanje kolonije v Kamniku, Mariboru in Celju so se razšle. Zdalj imamo samo ljubljansko (ust. leta 1920) a tudi ta šteje večjemu 200 članov, ki bivajo celo izven Ljubljane: v Kočevju in drugih krajih. Med temi je nekaj tucatov proletarcev, ki resnično danes ne vedo, kaj bodo jedli jutri.

Aleksander Vasiljevič Pogov

Ostali so zaposleni. Podjetje si sami služijo kruh s trgovino ali obrti. Drugi so v državni in zasebni službi: v bankah, zavarovalnicah, trgovinah, na pošti, pri carini, na sodniji, železnici, magistratu, pri dravski divizijski oblasti, v državni zveščarni na Selu itd. Pri državnih uslužbenih je najbolj pereče vprašanje službene stalnosti. Skoro vsi Rusi so nastavljeni kot dnevničarji, tudi če so jugosl. državljani. Na boljsem so univerzitetni nastavljeni, stalni in kontraktualni, kjer uživajo vsaj popolne pravice. Ljubljansko gledališče šteje 4 člane pri baletu, dramu in operi. Ostali so bili reducirani. Kolonija (katere letošnji predsednik je g. A. Popov) nudi svojim članom različno pravno in gmetno pomoč. Večkrat se tu oglašijo tudi nekdanji vojni veterani, ki so tekom 10-letnega bivanja na deželi popolnoma pozabili rusčino: pridejo po dokumente in podobne reči. Rodbinsko stanje emigracije se je zelo spremenilo. Nekdanja mladina sklepa zakone in številno oženjenih je skoro enako onemu trdovratnih samec. Narašča tudi številu otrok in množijo se šolske skrb. Tri leta

ne zadostuje za življenje. Nedavno so pridobile požrtvovalne ruske dame v Tivoliju v korist ambulatorija večer z dobrim uspehom. O Božiču prireja kolonija božičnico za rusko deco: najrevnejši dobe skromna darila. Pevski zbor spremlja službo božjo v pravoslavni kapelici Sv. Nikolaja, nastopa pri pogrebih in slavnostih. Žal nimajo pevcu nobenih sredstev, dasi so zelo potrebni podpore. Na ruski narodni praznik (Puškinov rojstni dan) prireja kolonija svečano akademijo skupno z Zvezo ruskih invalidov in z Rusko Matico. Zadnja je sedaj razbremenila kolonijo v toliko, da je prevzela prosvetno delovanje.

Ruska Matica (ustanovljena l. 1924, predsednik univ. prof. A. Bilimović) ima v Ljubljani 250 članov in 7 podružnic (6 v Jugoslaviji, ena je v Bruslju). Matica ima v prostorih Ruskega odbora (Jurčičev trg 3) knjižnico s 1700 zvezki. Abonent (kakih 150 po številu) stanujejo večinoma zunaj. Tako romajo ruske knjige po pošti zdalj na Hvar in v Dubrovnik, zdalj v Sarajevo, Užice in Prištino. Knjižnica se stalno izpopolnjuje z novo literaturo in s časopisi. S sodelovanjem Ruske ljudske univerze v Beogradu prireja Matica v Ljubljani predavanja prosvetne vsebine. Društveno premoženje je skromno. Vendar razpisuje letos Matica dve knjižni nagradi za najboljšo mladinsko povest iz ruske zgodovine. Prva »Puškinova« nagrada znaša 2000 Din, druga, ki nosi ime Aleksaja Tolstega, pa 500 Din. Večkrat priredi Matica družabne sestanke oz. večere. S tem nudi edino priliko za sestanek sicer ločenih rojakov. Poleti skrbi Matica za šolsko deco. Otroci obiskujejo ljubljanske muzej in mestne starine, prireajo planske in kopalne izlete ter dobe tudi primerno mladinsko literaturo, igrate in slično. Končno prireja Ruska Matica v svojih prostorih za malenkostno odškodnino tečaj ruskega jezika (dve tedenski uri). Ta tečaj je namenjen Slovincem.

Omenjamo na kratko v Ljubljani obstoječa strokovna ruska združenja: Zveza ruskih častnikov (ki tudi prireja predavanja, predsednik g. general Žetkenko), Invalidsko zvezo (predsednik g. polkovnik Seljanin) ter podružnico Zveze ruskih učencev (poslevočedi predsednik univ. prof. M. Jasinski). Eksistira tudi Zveza ruskih visokošolcev (predsednik g. Zvorik). Število dijakov pa se je skrčilo in znaša danes ca. 40. To so večinoma same »stare hiše«, ki delajo zadnje izpite. V doglednem času ne bo več v Ljubljani ruskih akademikov in njih »Tatjanin večer« 25. januarja bo zapadel pozabljenju. Dijaki so zapustili ljubljanski Grad, kjer so nekoč bivali v tako zvani viteški dvorani. Stanujejo v šentpeterski vojašnici oz. v hotelu Tivoli. Posamezniki, če le morejo, si poiščejo zasebna stanovanja. Gmetno stanje je slabo. Samo polovica dijakov živi državno podporo po 400—600 Din mesečno, ki je vezana na redno polaganje obveznih izpitov. Zveza ima knjižnico in je tudi založila več litografiranih skript. V šentpeterski vojašnici obstoji dljaška menza, ki

Poslovalnica ruske knjižnice v Ljubljani

deluje v Ljubljani z dobrim uspehom ruska združna posojilnica, ki nudil članstvu kredit v znesku 1000 do 2000 Din. Članarina znaša 10 Din mesečno. Posojila se vračajo redno in pravčasno.

Splošen položaj? Življenje je težko. Povprečna plača od 1000 do 1200 Din ne zadostuje za družinsko življenje. Od tod izvira stalno iskanje postranskega zaslužka: dame šivajo, moški se poskušajo v domači obrti. Marsikateri starejši gospod se je z občasovanjem vredno prožnostjo živl v nov in prejel neznan poklic, v nove skromne razmere. Saj pravi Don-Amindod, znan emigrantski humorist v Parizu: »Zdi se mi, da sem bil rojen pisatelj. Kar čudno se mi zdi, če bi bil brez boljševikov še vedno odvetnik v Moskvi.« Na Francoskem, da ne omenjamo Zedinjenih držav, se zaslužijo več denarja, a izključno s težkim fizičnim delom. Tam je skoraj nemogoče postati poštar, knjigovodja v banki in slično. Dodati je še, da občitujejo večkrat begunci neko domotožje po slovanskih krajih. V Jugoslaviji, na Češkoslovaškem in v Bolgariji se vendar počutijo bolj domače.

Število barak ob ljubljanskem južnem kolodvoru se je sicer skrčilo na polovico, vendar biva tam še vedno okrog 40 Rusov, ki težko prenašajo nadlogo vlage in mraza. Ostalim je olajšal stanovanjsko krizo ljubljanski veliki župan, ki jim je naklonil kakih 20 sob v šentpeterski vojašnici pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Ta kasarna je zdalj sploh središče ljubljanske Rusije. Ambulatorij Ruskega Rdečega križa (istotam) nudi medicinsko pomoč, injekcije, obveze in slično — dijakom brezplačno, ostalim za minimalno odškodnino. Ljubljanske lekarne so prepuštile zdravila po lastni ceni, kar seveda zelo lajša položaj ruske kolonije. Mesečna podpora 600 Din, s katero mora izhajati emigrant, nikakor

je dostopna tudi nečlanom. Obed stane 6½ do 7½ Din. Na željo se dobi tudi večerja. Menzini prostori služijo obenem kot čitalnica. Tam so na razpolago ruski dnevniki, katere prepušča Ruski odbor oz. požrtvovalni posamezniki. V isti »dvorani« se vrše predavanja, občni zbori i. t. d.

Izven Ljubljane imamo na Slovenskem ruski otroški vrtec oz. tri razrede realne gimnazije v gradu Hrastovcu, p. Sv. Lenart v Slovenskih gorah. Sola, katero vzdržuje beograjski Sojuz gorodov (Zveza ruskih mest) šteje 162 dijakov. Popolna oskrba stane ca 400—500 Din mesečno. Begunci živjajo več štipendij. Poleg ruskih otrok se tu učijo tudi »napol-Rusi«, otroci ruskih mater, poročenih z Jugoslaveni. Slično priznanje domaćnov živa tudi ruski sanatorij v gradu Vurberg pri Ptuj za začetni lažji štadij tuberkuloze. Sanatorij vzdržuje državna komisija za pomoč beguncem. Revnejši bolniki se zdravijo zastoj, ostali plačajo po 40—60 Din dnevno za popolno oskrbo.

Ruska emigracija na Slovenskem je premalo številna, da bi prirejala redne letne razstave, kakor je to običaj v Pragi in v drugih večjih mestih. V Ljubljani smo videli pred leti samo rusko razstavo knjig v Jakopičevem paviljonu. Šolska deca iz Hrastovca je pridelala par uspešnih predstav v Mariboru. Toda bodoči zgodovinar bo priznal, da je posegla po svojih močeh tudi ruska emigracija v slovensko kulturno življenje: v umetnost, znanost in javno prosveto. »Njet hudo bez dobrat!« Vsaka slaba stran ima svojo dobro stran, pravi ruski pregovor. Upajmo, da bo tudi bivanje ruske emigracije na Slovenskem obrodilo svoj sad za medsebojno spoznavanje in bodoče skupno bratsko delo. Želimo ruski emigraciji obilo sreče v novem letu. S novym godom, s novym štastjem!

Šentpeterska kasarna v Ljubljani

Moderna stanovanjska kolonija v berlinskih predmestjih

Ne lepa zunanost, marveč udobna notranjščina in enotnost so smernice moderne stanovanjske arhitekture.

9 km na uro, moderni tramvaj napravi že 14 km, motorni omnibus 16, nadcestna in podzemna železnica pa po 25 km na uro. Zato sta slednji občili najprimernejši v velemestih, ker tudi razbremenjujeta ulični promet. V Berlinu prevozi podzemsko železnico okroglo 25 tisoč potnikov na uro. V teku pa so obsežne predelave in grade se nove proge, tako da bo podzemna železnica kmalu lahko prevozila 50 tisoč potnikov na uro. Vsak kilometer berlinske podzemne železnice stane povprek okrog 20 milijonov dinarjev. Meščani se največ poslužujejo tramvaja in avtomobasov. V predmestjih vozita predmestna in krožna železnica (Ringbahn).

Vsa omenjena občila prepeljejo dnevno 4 milijone in 300.000 ljudi in sicer: tramvaj 2 milijona in 200.000, nadcestna in podzemna železnica 555.000, omnibusi 425.000 predmestna in krožna železnica 1.120.000 pasažirjev. Največji promet je ob sobotah, najmanjši ob nedeljah. Spreminja pa se tudi tekom dneva in je v vzhodnih tvorniških delih največji med 7. in 8. uro zjutraj, v vzhodnih mestnih delih, kjer stanujejo petičnejši ljudje, pa med 8. in 9. uro zjutraj.

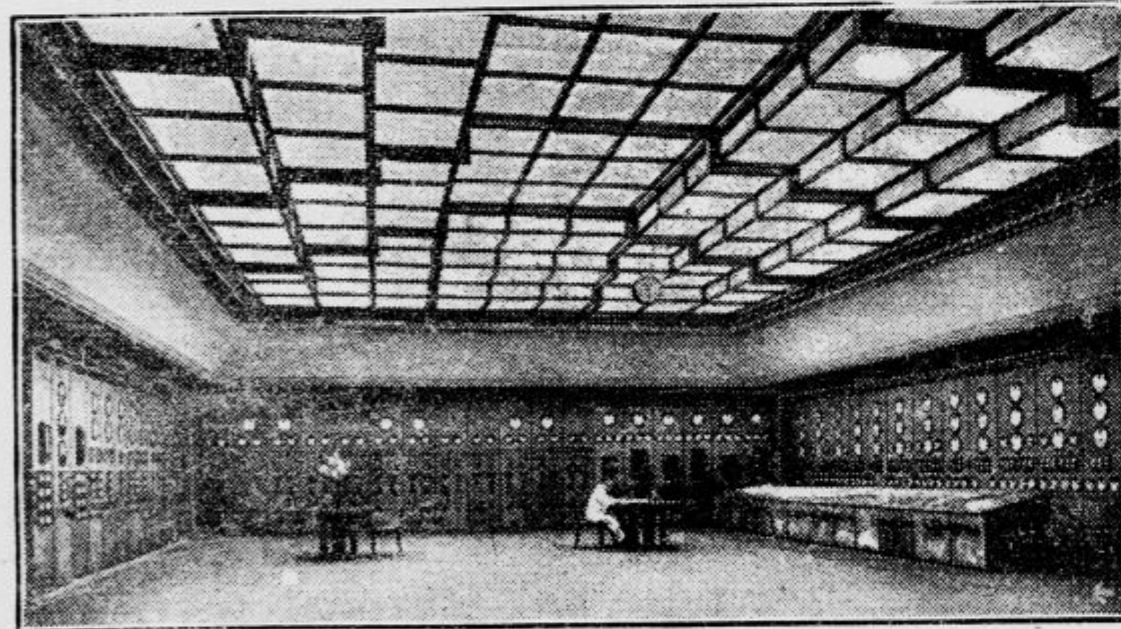
Zanimivo je, kako vplivajo na promet vreme in letni časi. Nadcestna in podzemna železnica izgubita poleti 20% ljudi na račun tramvaja in

vornega in za le-tega zgraditi posebno zračno pristanišče. Edino v avtomobilskem prometu je Berlin daleč za Parizom, Londonom in Newyorkom.

Elektrika in vodovod

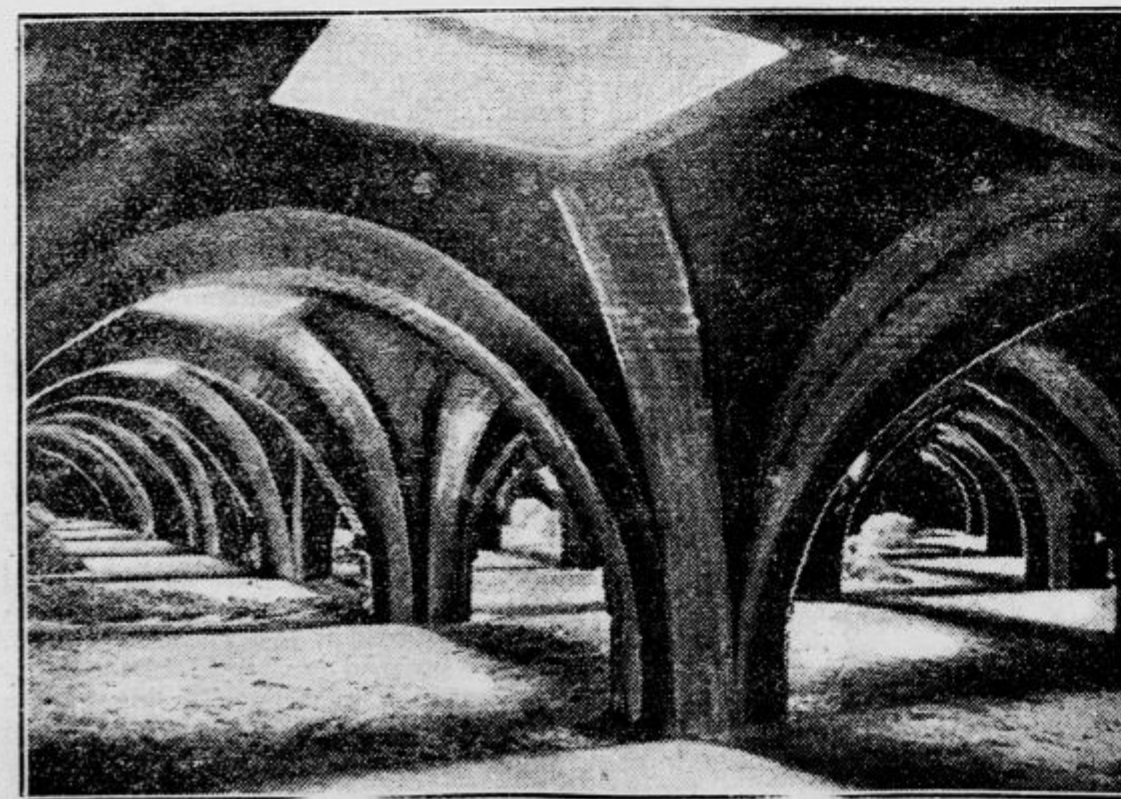
Berlin ima 6 električnih central; 5 starejših, ki proizvajajo skupaj za prilično 330.000 konjskih sil električne energije. Šesta centrala se imenuje »Klingenberg-Werk«; bila je šele pred kratkim dograjena ter je največja v Evropi: proizvala namreč za 350.000 k. s. električnega toka. Poleg teh central sta na berlinsko električno omrežje priključeni še centrali Zschornowitz in Trattendorf, ki ju je med vojno zgradila država za električno pridobivanje dušika. Okroglo 100.000 k. s. električne energije gre iz teh dveh central z napetostjo 100.000 voltov po 100 km dolgih daljnovodih v berlinsko omrežje. Potom 2500 transformatorskih in 150 konverterskih postaj razdeljujejo električne centrale tok svojim odjemalcem. Skozi mesto gre 8000 km navadnega in 3500 km električnega kabla za visoko napetost. Telefonski kablji pri tem niso vsteti.

Na električno omrežje je priključenih nad pol milijona števec. Vsi elektromotorji, žarnice, peči in drugi električni aparati, ki so priključeni

Stikalni prostor elektrarne Klingenberg,

odkoder grede sto tisoči konjskih sil električne energije po vsem velemestu.

Fantastične katakombe berlinskega vodovoda.

Po drobnem pesku, s katerim so posuta tla, teče voda, ki se pri tem čisti.

Vizija novoletne noči

Iz relikvijarija — iz skrinj naših babic in prababic, kjer so shranjene naše svetinje, se je pričela dvigati meglena silhueta. Risala se je bolj in bolj. Od hipa do hipa je postajala asnejša.

Dekle, opravljeno kakor nekoč v starih časih, v gorenski noši — a vendar nekako drugače. Lahkotnejše, privlačnejše.

Položila je eno roko na srce, drugo je raztegnila, in kakor bi jo nosil zrak, je šla čez travnike proti vasi, kjer so na vseh oknih in lesenih hodnikih v lončkih cveteli rožnobarvni nageljni, negovani od nežnih rok zalih deklet.

Dekle jih je natrgala poln predpasnik, polno naročje. Cvetje je prinesla meni. Položila mi ga je v naročje — potem pa je zamahnula z roko in prikazni je bilo konec.

Konec pa ne bo njene misije, kajti kmalu bo gorenskih nageljnov ne samo za eno naročje, ampak toliko, da jih bomo imeli vsi dovolj.

Marija Šarčeva.

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

RAZUMNA MICA

Večerne obleke za letošnjo plesno sezono

Prva risba na naši sliki prikazuje čipkasto obleko s širokim pasom iz svile; druga nudi model, ki spominja v svojem bistvu na starinske noše; krilo se razpušča v volane. Tretja risba kaže enostranski podaj-

šek krila, ki poudarja zlasti vitkostno linijo. Četrta slika prikazuje zvončasto krilo, peta pa obleko nekoliko enostavnejše oblike, kateri dajejo poudarek našitki iz tula, čipk in zlahtnega kamenja.

Dva zimska ogrtača

Pletenine v telovadnici

niso nobena redka prikazen več, odkar se je ženska pošportila. Za telovadbo so najprva- ležnejše črno - bele kombinacije. Telovadnice

hlačke so iz črnega trikoja, bluza pa je bela, toda črno obrobljena. Tudi gumbi na bluzi so črni. Pas, ki veže obleko, naj ne bo preširok, ker ovira živost pri gibanju in telovadbi.

Fantastično pokrivalo

nekakšne vrste avbica, ki učinkuje kot baročno stilizirani listi. V uhljih dolgi uhani. Drugi model prikazuje mladostno učinku-

Jočo avbico, podloženo s tulom. Takšno pokrivalo obložimo tudi lahko s pestrim kamenjem, ki se sklada z damsko večerno obleko.

Nepotrebne dlake!

po licu, rokah, nogah, žensko brado in brke odstranjuje za vedno «RAPIDENTH Nr. 1» od dr. Dorraine & Cie. Pariz. To, skozi 30 let preizkušeno sredstvo ne samo da odstranjuje momentano dlacice, nego jih počasi za vedno uniči s korenino. — Garnitura 60.— dinarjev. — «RAPIDENTH No. II» služi samo za odstranjevanje velikih površin obraslih dlacic. — Garnitura Din 80.— «TARNA» lotion ima to dejstvo, da dlacice pobeljuje, ter one počasi same odpadejo stane Din 40.— — «CENTIFOLIA», kosmet. zavod, Zagreb, Ilica 37. — Zahtevajte za- stonj ilustrovane prospekte!

SVETLA GLAVA

PEČE LE Z

Dr. OETKER- JEVIM BACKINOM

Nazbolj preizkušene recepte razpošilja na željo brezplačno in prosto od poštnih pristojbin.

Dr. Oetker, d. z o. z., Maribor.

Rojaki! Primorci! Jugosloveni!

Stopamo v deseto leto po našini okupaciji naše domovine, našega Primorja, s strani italijanske države. Sma na pragu desete obletnice, odkar krvavijo naši očetje, naše matere, bratje in sestre na križnem potu iunaškega odpora proti barbarizmu italijanskega fašizma. Vse moralne vrednote našega rodu so razdejane, njegove materijalne dobrine uničene. In v znamenju 2000letne kulture proglašajo nad njim brutalno silo kot edino silo civilizacije in razvoja.

Uničenje solstva, uničenje društvene življenja, iztrebljenje našega jezika, uničenje osebne svobode, svobode tiska in govora: vse to je komaj majhen del te strahotne tragedije, ki jo doživlja naš živelj pot tujim larmom.

Stotine in stotine naših izseljencev pričajo o grozodejstvih, ki jih vrši italijanska država nad svojo slovensko manjšino. Po geslu »Udaril bom pastirja, ki razkropile so bode ovce!« ubija laški sadizem našega človeka, našega intelektualca in duhovnika. Na tisoče jih odhaja v širni svet, vsi so morali oditi, ki so si ohranili nekaj volje do svobodnega življenja in ki jim zaslužena domovina, po zaslugi njenih krivnikov, ne more nuditi niti najmanjše možnosti za gol materijalni obstanek.

Trpka in bolesta je pot naših pregnancev z rodne grude in od naroda, ki so mu žrtvovali svoje najbolje moči in ki jim je dajal s svojim trpljenjem čudežno silo za vztrajanje v najhujših okoliščinah, ki jih more človek se prenesti.

Bratje, grepak je kelih trpljenja, ki ga mora izpiti vsak naš človek, predno odloži za to pot.

In ta kelih se dopolni v pregnanstvu s strašnim spoznanjem, da se ne stori, kar bi se moralo storiti, da vladata med osvoboditvijo življenja našega naroda silno neznanje in brezbrzičnost do trpljenja neosvobodene domovine, da so oni sami izročeni na milost in nemilost bor-

bi za golo eksistenco, brez enakovrednega pravnega položaja med sinovi iste krvi in istega jezika.

Rojaki, primorski bratje! Iz naše strašne razkropitve, iz naše dizorijentacije moramo priti do enotnega nastopa, do enotne organizacije za dosego naših idealov in naših pravic, kajti to nam narekujejo naše težnje in naš položaj izven meja osvobodene domovine.

Danes bolj nego kedaj prej čutimo potrebo po takšni organizaciji. Vidimo in vemo, da nam nihče ne pomore, če si ne pomagamo sami in to tako, da se bodo čutili odmevi našega delovanja tam preko, da bo naš narod zrl na nas z jasnim pogledom in upanjem, s pričanjem, da ga lastni sinovi niso zapustili. Izdajalci svojega naroda bi bili, če bi se lovili na stranih tleh le za svojo materijalno dobroto in zavrgli vse, kar smo dolžni svojem domu.

Posameznik v današnji družbi ne znači nič, samo organizacija znači vse. Naša organizacija strogo mora nadaljevati z delom, ki smo ga začeli onstran. Mora biti zrcalo delovanja najboljših dela primorskega rodu, mora biti središče borbe za sveto stvar. Nočemo vmesnih elementov, z nami ali proti nam — to je naše geslo.

S tem geslom se obračamo do naše prave emigracije, do onih, ki so delovali do zadnjih časov v Primorju, da se nam pridružijo, da bomo sodelovali za uresničanje naših velikih idealov.

Rojaki! Primorci:

Za ureditev našega položaja v osvobodeni domovini!

Za osvoboditev neodrešene jugoslovenske zemlje!

Za veliko, svobodno in enotno Jugoslavijo!

V Ljubljani, ob Novem letu 1928.

Pripravljalni odbor

Primorske Emigrantske Organizacije.

ževnosti, ampak tudi o pomembnejših inozemskih knjižnih novitetah. Tako skuša biti »Srpski Književni Glasnik« zamezom aktualen in interesanten. Zbog širokega in odbranega sodelniškega kroga, dobre uredniške organizacije in zadostnega obsega (vsaka številka ima okrog 80 strani zgoščenega tiska) se mu ta namen skoraj vedno posreži, zato je »S. K. G.« brez dvoma najinteresnejša srbska revija.

Zaleti bi bilo, da bi posvečal več pozornosti hrvatski in slovenski književnosti. Lani je izhajala Bartulovičeva študija o O. Zupančiču, letos pa zastopajo Slovence samo Krleževi prevodi pesmi Fr. Albrechta.

Cepvaj se S. K. G. zvest svojemu imenu in zrcali predvsem srbsko kulturo, se vendar opaja, da vabi v svoj krog tudi hrvatske književnike, o čemer pričujeta že imeni V. Nazor in D. Simunović.

»S. K. G.« je finančno dobro podkovan. Omeniti je, da ima v vseh večjih srbskih knjižnicah svoje poverjenike.

Daleko manj ugodno usodo ima mesečnik, ki ga izdaja že dvajseto leto »Društvo hrvatskih književnikov« v Zagrebu.

«Savremenik»

Časopis ima najlepšo tradicijo, saj je bil vseskrat in je do neke mere še danes najresnejši in najboljši hrvatski literarni mesečnik. Po vojni je začel v krizo; dal je sicer letnik, ki je po grafični opremljenosti prekosil vse dosedanje revijalne polkuse na jugoslovenskih tleh, a je ostal osamljen. Najboljši je bil »Savremenik« do l. 1918, danes se mu preveč poznajo finančne težkote. Na platnicah 12. številke beremo brdsko obtožbo hrvatske inteligence: časopis nima niti 200 naročnikov, dasti bi jih lahko toliko dal sam Zagreb.

Tudi v vsebinskem pogledu odraža »Savremenik« povojno literarno krizo, vzlic temu pa je to še vedno dostojna in serijozna književna revija, ki visoko drži zibelj prave kulture. V letošnjem letniku so izšli pri-povedni prispevki Krleže, Cesarca, Kolara, Kostelca in drugih. Posebno prijetno je presenetila novela doslej malo znane pisateljice Verde Skurla — »Hijaz«.

Izmed pesnikov so sodelovali med drugimi Miroslav Feldman, Zvonko Milković, Nikola Polić, R. Katalinić, Jeretov. Posebno pa neguje »Savremenik« esej. V tem delu so prispevali: dr. Badalić s pregledom književnosti v današnji Rusiji, M. Marjanović s člankom o Brandesu, M. Nehajev s študijo o Gjalaskem, dr. Truhelka z razpravo »Le Père Boscovich«, dr. Politeo, Plamenac, Matašić, Petrović, Lj. Wiesner in drugi. Iz slovenske književnosti sta izšla dva prispevka B. Borka in članek J. M. Petroviča o Čopovi ljubezni. Nadejati se je, da si bo »Savremenik« po-časni vendar le finančno opomogel in da bo zvest svojim stari tradicijam — priretil k sodelovanju tudi srbske in slovenske književnike. Začetki so že storjeni.

Časopis urejuje znani hrvatski pesnik Ljubo Wiesner.

«Misao»

je nadaljna beograjska revija, ki po svoji odlični vsebini, o odbranem krogu sodelnikov in redakcijsko-tehničnem sistemu resno tekmuje s »Srpskim Književnim Glasnikom«. Direktor tega dvakrat mesečno (za doka) neredno izhajajočega časopisa je zna-

ni esteti Sima Pandurović. Izmed pesnikov in pripovednikov sodelujejo mnogi, ki jih ne srečujemo v »S. K. G.« Omenjamo samo Danico Marković, B. Kovačevića, Gr. Božovića, Iva Vojnovića, V. Massuka, A. Cetina, F. Alfirevića in dr. Tudi »Misao« zelo kultivira esej. Predvsem bodi omenjen dr. A. Smaus, ki je objavil več zelo zanimljivih esetskih razprav; pozornost zasluži tudi filozofske razprave dr. Ksenije Atanasijević. V eni poslednjih številki je izšla krepka drama V. Massuke »Stanica«.

Tudi »Misao« si prizadeva, da svoje bralce kolikor mogoče poglobi v aktualne probleme in jih seznanja s književnimi in splošne - kulturnimi pojavi v inozemstvu. Kakor »S. K. G.«, prinaša tudi »Misao« prevode iz tujih književnosti. Obema revijama se pozna — enako kot drugim — močna izvirnost srbske proze, o kateri ne moremo trditi, da bi bila v krizi. Prav tako kaže srbska revijalna književnost dostojno višino esaja, ki se je doma vedno mnogo gojila, dosti so pripomogli vplivi francoske in angleške književnosti, pa tudi domača šola B. Popovića, J. Škerlića, Slob. Jovanovića in drugih. Prav esej, ki daje izsledkom mišljenja in metodičnega razmotrivanja literarni slog in gorkoto umetniško doživljanje dela, pripomore moderni reviji do pestrosti in splošne interesantnosti. Reči je treba, da srbski esejisti v splošnem znatno prekašajo hrvatske in slovenske.

Vijenac»

je zagrebški list za književnost i umjetnost. Izhaja v 4. formatu in ilustriran, skuša pa si tako utrditi finančno podlago, da izda zlati številko za »široko publiko« zdaj bolj literarno-umetniški zvezek. Krog njegovih sodelnikov je daleko širši nego pri »Savremeniku«. Izmed pesnikov sodelujejo Drag. Domjančić, Vlad. Nazor, Božo Lovrić, M. Feldman, G. Krležec in mnogi mlajši, manj znani, med pripovedniki najdemo ime J. Cesarca, V. Car — Emin, B. Kovačević, St. Tomašić, Stj. Mihalčić in dr. Med esejisti so zastopani: Badalić s študijami iz ruske književnosti, Ivan Nevistić, Milan Marjanović in drugi.

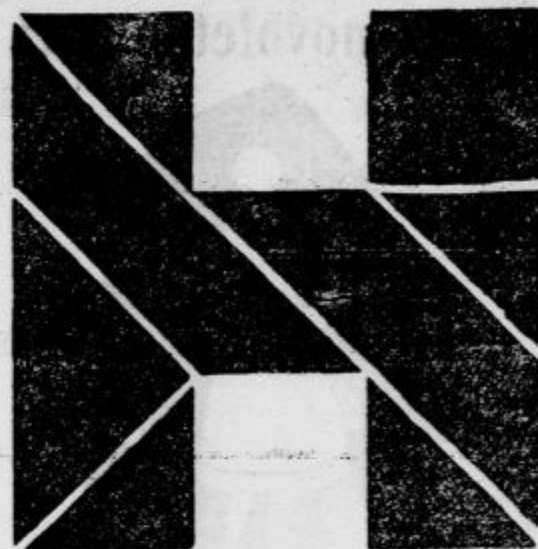
Obilen in zanimiv je nadalje feuileton. Tu vzbujajo posebno pozornost pregledi tujih literatur, čeprav poročila o domačih po-javih nimalo ne zastajajo. Najbolj se udeležuje kot kritik in recenzent dr. Ivan Nevistić, ki je poleg dr. Ferda Nikolaića urednik tega lista.

»Vijenac« očituje resno stremljenje, da predrami hrvatsko javnost iz sedanjega čedalje pogubnejše kulturne dremavice.

«Volja»

je socijalno - politični in književni časopis, ki izhaja drugo leto v Beogradu. Urejuje ga v poslednjem času poseben redakcijski odbor. Ta časopis se izdaja v duhu čim ožjega kulturnega sodelovanja vseh Jugoslovencov in ima med sodelniki mnogo »prečano«. Urejevan je pestro in zanimivo. Ima takisto dober esej in zasleduje mimo književnih vprašanj (n. pr. Celarjeva študija o poeziji Vlad. Nazora itd.) tudi politične, socialne in filozofske probleme. Izmed Slovencev sodeluje pri tem časopisu dr. Fran Ilesić, ki je objavil v letniku 1927 študijo o Slowackem in daljšo razpravo o sodobni Poljski, zlasti glede na vladu Pilsudskega.

Serijozen je tudi literarno - kritičen del »Volje«. V teku letošnjega leta se je revija

Rešitev sestavljanke

objavljene v božični številki.

nekoliko preosnovala. Upajmo, da bo zvesta svojem jugoslovenskemu programu posebej več pozornosti tudi slovenskim kulturnim vprašanjem. Prispevki se tiskajo v cirilici in latinici.

«Nova Evropa»

V tej vrsti bodi omenjena tudi zagrebška politično - kulturna revija »Nova Evropa«, ki jo urejuje odlični publicist in književnik dr. Milan Curčin. »Nova Evropa« je tudi slovenski javnost dokaj znana, saj je posvetila že več številki oziroma razprav slovenskim vprašanjem. Urednik se v splošnem drži načela, da posamezna številka objavi o kakem važnem vprašanju ali kompleksu vprašanj več člankov iz peres raznih strokovnjakov in poznavalcev predmeta. Tako je bila letos ena številka posvečena Italiji glede na spor med fašistovsko demokratsko in liberalno ideologijo, posebna številka se je bavila s Splitom in njegovimi vprašanji, dalje je izšla številka o Vojvodini, o sovjetski Rusiji itd. Ena poslednjih številki je bila posvečena 15-letnici balkanske vojne. V »Novi Evropi« je izšlo vse polno dragocenega materiala za našo politično in diplomatsko zgodovino, razmotrivanj o jugoslovenskih gospodarskih in kulturnih vprašanjih, o notranji in zunanji politiki, polemike itd. Ne glede na stališče, ki ga list zavzema v tem ali onem vprašanju je sigurno to, da je »Nova Evropa« najboljša jugoslovenska publicistična revija, ki kritično premetava naše aktualno življenje.

Izhaja dvakrat na mesec izredno točno in zanesljivo (v tem pogledu je odnesla jugoslovenski rekord). Latinica in cirilica se zmenjavata pravično in širokoročno.

V letošnji 2. (18.) knjigi je bila priobčena informativna študija B. Borka o najnovejši slovenski književnosti. (»Drugo književno pismo iz Slovenije«.)

V splošnem bi lahko rekli, da je srbska in hrvatska revijalna književnost dokaj razvita in pestra. Kulturno spoznavanje med Srbi, Hrvati in Slovenci je še vedno nepopolno; zavisijo bolj od sluha nego od sistema. Zlasti srbske revije pa očitujejo široko obzorje in velik razgled po sodobnem svetu.

A. Verbiš. (Berlin):

Berlinska kinogledališča in prvi film Ita Rine

Berlin stremi po amerikanizaciji. Tako tudi v področju kina, kjer je v mnogem že posekal Novi svet, ki brani svoje pozicije samo še z zlatimi dolarji, s katerimi izmamljuje najboljše nemške filmske igralce preko luže.

V Berlinu je sedaj preko Miristo kinov, od najprimitivnejših, ki odgovarjajo našim po sejmih potujočim, pa do največjih in najlepših filmskih palač, ki jim ni para v Evropi. Te ogromne, razkošne opremljene palače so se koncentrirale okoli krasne Spominske cerkve, na koncu Kurfurstendamma, kjer je ni skoro hiše, raz kot ne bi v tisočih žarnikah šareli naslovi točasnih najnovejših nemških in ameriških filmov. Berlinci imenujejo ta filmski del mesta berlinski Broadway.

Največja med temi zgradbami je palača Ufa ob Zoologischem vrtu s tritisoč sedeži in najprostranejšo kino-dvorano Berlina. Zgradil ga je Amerikane Sam Rachman in razpolaga z vsemi mogočimi rekviziti ameriških velekinogledališč. Poleg drugega z nad sedemdeset močnim orkestrom in največjimi berlinskimi orglami.

Par korakov od Ufa palače se nahajata Capitol in Gloria palača, ki jo pritevajo med enega najlepših kinov sveta. Notranost dvorane spominja vse preje na kako intimno baročno gledališče, kakor na kino. Dosti manj razkošne pa niso tudi dvorane — Mar-mornasti, Emella, Piccadilly, Tanzenlu papulohi, katerih vsaka ima gotovo kako posebnost na katero opozarja večje vodena reklama.

V kino so predelali tudi nekoč najznamenitejšo berlinsko koncertno Mozartovo dvorano, kar je gotovo znamenje časa. Med najnovejšimi kino palačami se osebno odlikuje »Beha« na Kaiserliche, kjer se zbira najodličnejša berlinska družba.

Primerne temu razkošju in težkim davkom so vstopnine, ki znašajo za količnejši boljši prostor od 42 do 56 Din. Program ob- »soga tedenski pregled, da filma in baletni ali pevski nastop, ki je navadno bolj primeren za v kak malomeščanski bar, kakor za v kino s 3000 sedeži. Vsi pa je samo ta del programa najinteresnejši, kadar so delujejo pri njem igralci, ki igrajo v filmu. Tako pri prodajnem filmu v Berlinu nad vse omiljene Lilyan Harvey »Tolle Lola«, kjer je scena na odru samo odigrala in žela sleherni večer aplavze s kakršnimi se more ponasati še jedva kak Šaljapin, ali Dempsey.

Poleg tega je še karakteristična lastnost berlinskih velekinov, da opremito za vsak film drugatje dvorano in bilijeterje. Temu pravijo »Stimmungsmache« in je bilo prav prijetno gledati pri predvajanju »Napoleon« brunne bilijeterje preoblečene v cesarske gardiste in prodajalke programov ter slaščice, kot dame iz pričetka XIX. stoletja. Da je bilo razpoloženje podkrepljeno se je vilo na stotine francoskih trikolov po obširni dvorani, kjer so stali med fotelji veliki papirnati topovi in puške v piramidah. Pri vrtenju velikega filma »Požar na Vzhodu« so rekviziti premenjeni. Bilijeterji nastopajo v odelih mandarinov s pravicami kitami. Proti temu je prav odločno protestiral moj znanec Wen-Ting — Po, ki študira v Berlinu kot stipendist Kuomintang, češ da ne nosi danes na Kitajskem nihče več kite. Njegov protest ni dosti zalagal, ker so mu dejali pri ravateljstvu kina, da si Berlinci sploh ne morejo predstavljati Kitajcev brez kit.

Premiere filmov se vrše nadvse slovesno. Jaz sem se bil udeležil premiere Wolfvega filma: »Dva pod nebesnim šotorom« v katero je debutirala na belem platnu naša Ita Rina — rospodična Ida Kravanjeva. Bil

sem praznično in svečano oblečen, pa mi je bilo sredi sijaja slavnostnih toalet, kar tesno. V ložah je sedel skoro ves cvet berlinskih filmskih umetnikov, od blondinke Mie May, preko črne Olge Čehove, ponosne Agneze Esterhazyeve, mlade Brigitte Helm, ki si je napravila tako sijajno kariero z Marijo v »Metropolisu«, do srčkane Ossi Oswaldove. Manjkalo ni seveda tudi moških zvezd, ki pa si jih nisem utegnil ogledati, ker je medtem tema zagnila dvorano in se jel film vrteti.

Manskript filma se naslanja na krasni roman Ludovika Wolfa: »Dva pod nebesnim šotorom«, ki je izšel v Ulsteinovi založbi. Vsebinsko filma ne bom navajal, ki je umetniško dovršen tako v igalskem, kakor sceničnem ozru. Glavne vloge igrajo renomirani francoski igralci Jean Angelo, poznana berlinska dramska umetnica Margaretha Schlegel, njej enakovreden Ernest Deutsch in naša Ita Rina, — ki je kot partnerica naketih igralcev prav dobro zastavila pot do filmske kariere. Njeno igranje in prirojena lepota sta vzbudila veliko pozornost, tako pri publiki, kakor pri kritikih, ki so v Berlinu zelo strogi, osobito pa še napram tujerodnim začetaikom. Filmski kritik največje- ga berlinskega boulevardnega lista »B. Z. am Mittag« je ocenil »Ita Rina, kot brhko in mnogo obetajočo debutantko.« Nič manj laskeve niso kritike ostalih listov. In to je za prvi pričetek v Berlinu, kjer je filmskih igralcev na stotine dovolj jaka garancija, za omogočitev nadaljnje kariere, ki jo mora žele- ti naši prvi filmski divi vsak Jugosloven iz srca.

Iz jugoslovenske revijalne književnosti

Literarno-znanstvene revije so verna po- doba narodnega duševnega življenja, odse- vajo ga v pestri zmesi poezije, pripoved- ništva, esejistike, znanstvenih razmotrivanj in kritike in nade tako najboljše zrcalo te- ga, kar je dalo leto na literarnem polju.

V naslednjem podajamo kratek pregled o nekaterih vodilnih srbohrvatskih revijah: pre- gled ni kompleten, marveč sloni na tem, kar nam je bilo trenutno pri roki.

«Srpski Književni Glasnik»

je zopet to, kar je bil pred svetovno vojno: reprezentativni organ srbske besedne kul- ture. Urejuje ga poseben odbor, ki zbira okoli revije prvostanske pesnike, pripoved- nike in esajiste. Časopis izhaja dvakrat na me- sec in sicer zelo točno, kar je epričo nered- nega izhajanja ostalih literarnih revij tudi vredno omenbe.

Pripovedniški del je vedno na dostojni višini: posebno bodi omenjeno, da je v tem letu izšla daljša novela enega najboljših modernih srbskih pripovednikov Rastka Petro- vića »Sa silama nepomirljivosti«. Dalje so zastopani Stanislav Krakov, Stojan V. Zi- vadinović, Milica Janković, Branko Mašić, Dinko Simunović in dr. Tudi pesništvo pred- stavlja prva imena srbske in hrv. literatu- re. Posebno važen in razvit pa je esejistični in literarno-kritični del »S. K. G.« Predvsem najdejo tu interesantne poglede tujih knji- ževnosti. O moderni madžarski literaturi je napisal daljšo razpravo nalasč za »S. K. G.« madžarski književnik Mikloš Kalai. Zelo in- formativno so nadalje študije Aleksandra Vi- dakovića o novem angleškem romanu in o irskem dramatik O'Nellu; pesnik Jovan Dučić se je oglašil s krasnim »Pismom iz Atenec, drugi diplomat - književnik Branko Lazarević pa s študijami o Meštrovicu in o Beethovenu. Omeniti je nadalje Milačičev esej o čistih poeziji. Vrhu tega so izšle razne zanimive razprave iz mednarodne politike, spominjajo domačih diplomatov, razprave iz področja filozofije in znanosti in drug aktu- elen material.

»S. K. G.« ima še književni, znanstveni, gledališki, umetniški, muzikalni, ekonomski, vojaški in politični pregled, med ocenami pa ne poroča samo o knjigah iz domače knji-

Pomen besed

Vodoravno. 1. pomožni glagol. 3. luka v Italiji. 5. mesto v Mali Aziji. 7. predlog. 8. gritrditev. 10. reka v Italiji. 11. reka v Rusiji. 12. zver. 15. znani slapovi v Ame- riki. 17. reka v Rusiji. 20. vodna žival. 25. nota. 26. rimski cesar. 28. polotok v Ev- ropi. 30. pogorje v Evropi. 32. ženski po- kre. 33. kratka. 34. veznik. 36. mesto v Italiji. 37. grški mitološki junak. 39. hotel v Zagrebu. 45. gorovje v Jugoslaviji. 46. ploskovna mera. 48. obmejni kraj v Ju- goslaviji. 49. del hipotetične stavka. 50. del radioaparata. 52. neznanec. 54. egiptov- sko božanstvo. 55. Cankarjevo delo. 56. veznik. 58. neobut. 59. mesto v Prednji Indiji. 62. obče koristna naprava. 64. grška tragedija. 68. spojine očetne kisline. 69. molitev. 70. mesto v Rumuniji. 71. mesto v Jugoslaviji. 72. neznan. 73. jed Izraelcev. 74. reka v Prednji Indiji. 75. medmet. 76. reka v Rusiji. 77. osebni zaimsek. 78. hotel na Bledu. 79. predlog. 80. pesniški veznik. 81. Jutrov zbadljivec. 82. nota.

Navpično. 1. reka v Rusiji. 2. gradbeni material. 3. kratka pred naslovi. 4. plo- skovna mera. 5. reka na Danskem. 6. med- met. 7. del glave. 9. mesto na afriškem otoku. 10. ples. 12. egiptovski božanstvo. 13. znamenita skala v Savinjski dolini. 14. reka v Nemčiji. 15. vrsta biserov. 16. ro- manski spomenik. 17. švicarski kanton. 18. pomožni glagol. 19. stari Slovan. 20. re- zilo. 21. reka v Franciji (fonetično). 22. medikament. 23. vas pri Ljubljani. 24. vr- hovno načelo modernega človeka. 27. la- tinski veznik. 28. cvetni prah. 29. žensko

krstno ime. 30. vprašalnica. 31. član ar- made. 32. grško ime. 35. predlog. 36. voj- na ladja. 38. mesto v Italiji. 40. nadstropje srb-hr.). 41. gora v Dalmaciji. 42. nedoloče- ni prislov. 43. vrsta dijakov. 44. mesto v Ar- meniji. 45. planina v Srbiji. 47. del obale. 51. portug. kolonija. 53. reka v Jugoslaviji. 55. deli poleta. 57. narodno oblačilo. 60. reka v Franciji. 61. mesto v Grčiji. 63. osebni zaimsek. 65. pokrajina v Italiji. 66. plemen- ska žival. 67. predlog. 77. francoska ko- lonija. 78. veznik. 83. reka v Albaniji.

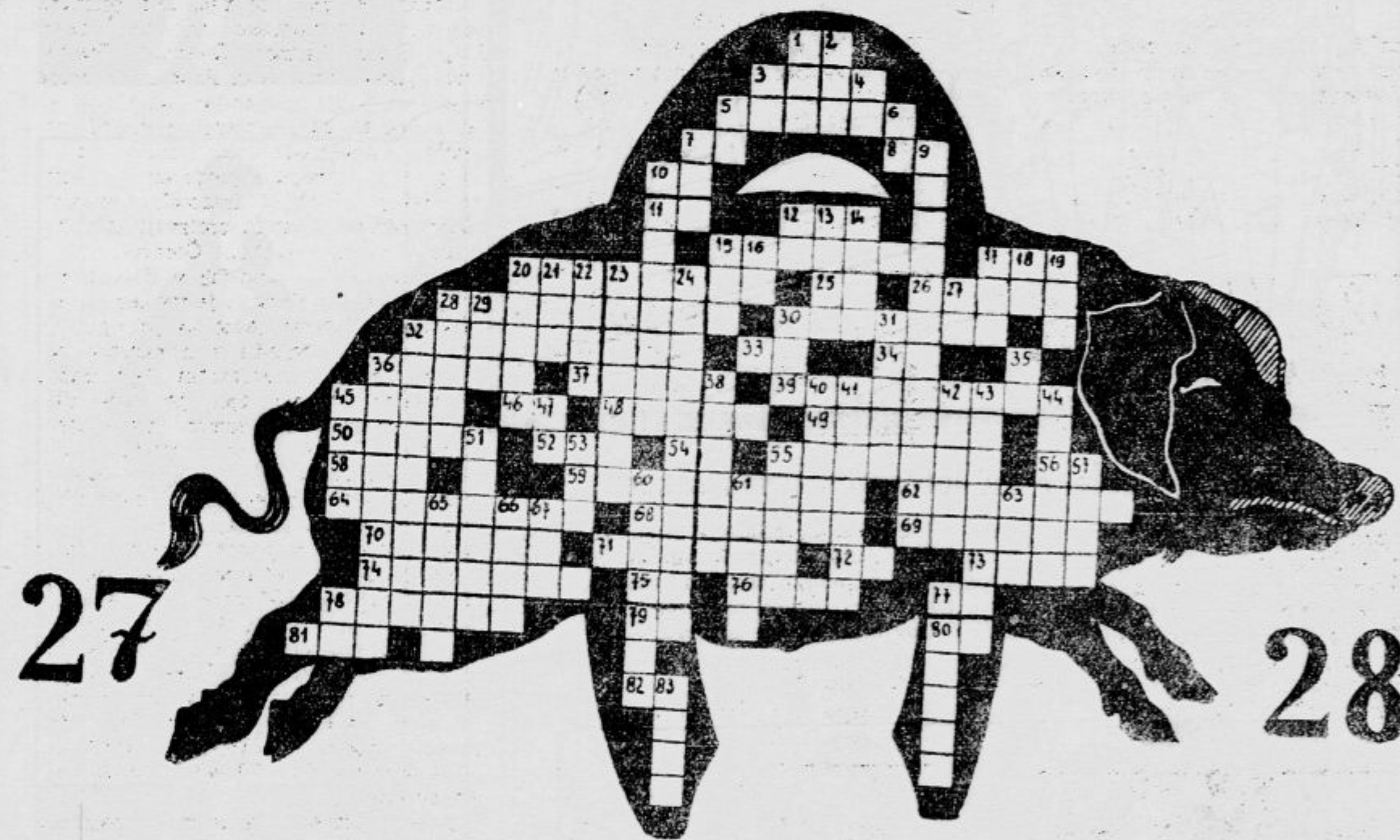
Rešitev križanke »Božično drevo«

Vodoravno: 2. Ave. 4. laz. 6. nabob. 9. monopol. 11. oko. 13. lz. 14. žena. 17. ka- dilo. 19. univerza. 22. zanič. 24. sto. 25. liska. 26. ime. 28. krovec. 31. nain. 33. Ni- uloc. 34. ris. 35. sance. 37. Aron. 39. pa. 40. ne. 42. salom. 43. Neva. 45. potica. 46. viharan. 48. voh. 49. Uri. 51. profin. 55. ro. 56. ananas. 59. kit. 61. Mara. 62. Lika. 63. ena. 64. niz. 66. koča. 67. tam. 69. lvo. 71. aga. 72. arzen. 74. ata. 76. ona. 77. an- geli. 79. Oka. 81. mornarica. 85. Ho. 87. Odesa. 90. Ante. 91. da. 92. Slovak. 93. Anam. 94. pi. 95. kaj. 96. ako. 97. ilo. 98. mir. 100. ali. 102. N. N. 103. Ela. 104. ža- met. 106. in. 107. ete. 109. na. 110. Bari. 111. pečar. 114. Miha. 116. opat. 117. Kot. 118. Obir. 119. Drakon. 121. Oh. 123. Tit. 124. Brajla. 126. ino. 127. en. 129. Bar. 131. Ra. 132. ajda. 134. svet. 136. Korotan. 139. pakt. 141. io. 143. Trakija. 146. Ararat. 147. taks. 148. smuk. 149. darilec. 150. Aden. 151. Slam.

Rešitev uganke »Sveta noč«

Vzame vsako vrsto zase, od zgoraj nav- zdol. Številko svečkov pove, katero skupino črk vzame. Črke v vsaki vrsti posamez- nih skupin jemlje vsako, kakor ti kažejo svečke od desne proti levi. Tako dobiš:

V božični sveti noči vračajo se davni časi — o mladost, in človeku, ki že v pozni leta speje hitro misli v davne dni — redost.

Srečno in veselo novo leto

vsem naročnikom, čitateljem, inserentom
in drugim prijateljem!

Uredništvo in uprava „Jutra“

Slovo od starega leta

Januar

Širok, okrogel je ta svet
ljudje — ne vsi kot ti, slikarček.
In čas! Skoz burjo naših let
gre smeh z bridkostjo združen v
parček.
Postavim: jaz sem tak poet,
da začnem: Ljubi januarček,
dal si nam leto zmede prave,
volitev, kriz, rekordov slave ...

Februar

Pred pustom gremo v maškerado
KUN nam predstavlja novo vlogo.
Ves svet posveča v parlamentu
pozornost novemu talentu:
O, goli mož! Krvava koža!
Veseli te je minister Boža!
Pred svetom se postavljamo,
s škandali se proslavljamo ...

Marec

Italija, — ej, ta nas pika,
kjer more, kamen nam podtika,
Neslana, grenka je ta juha,
ki nam jo Mussolini kuha ...
A naglo veter se obrne,
Benito piskerček prevrne.
Blamaža, kaj? Signor Benito.
Ne damo se za groš! Capito?

April

April obrača rad kozolce
in v Beogradu vladne stolce.
Uzunovic poslednjič pade,
se Velja loti nove vlade.
Korošec milo ga pogleda,
ga vozi v čolnu sredi Bleda ...
Program prekrasen! Vlada nova:
režim volitev, davkov, lova ...

Maj

Glej, v maju zvrjolijo ptičke,
prišle so k nam čez dol in gričke.
Za njimi Lindy se podviga
na pot čez morje do Pariza.
V Jahimovu antanta mala
se h konferenci je sestala,
veselo zazvenijo čaše:
Bog živi diplomate naše ...

Junij

Nam raste slava sred Berlina,
odšla je tjakaj Ita Rina.
Postanci pa v domače kraje
gredo na agitacije
in fraze trosijo igraje
za blagor naše nacije;
glas gre okrog: »Deum laudamus,
volitve, o, volitve imamus!« ...

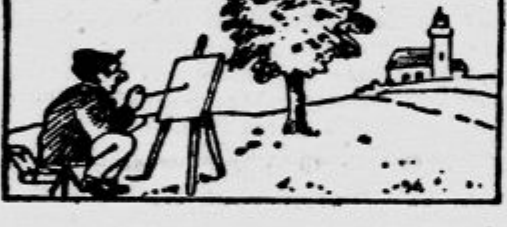
Julij

Pregovor dé: junij, julij avgust —
vino pij, pa ...
Zato v Ljubljano prav zares
vsak abstinent gre na kongres.
Po svetu kronika notira
krvavi punt na Dunaju,
meglá se črna naglo zbira
nad žalostno Rumunijo ...

Avgust

Augúst — ta nam užiga kri,
nas palijo novice tri:
tako v Ženevi so dejali:
»O, še se bomo včasih klali!« ...
Tam onstran naši bedni »scavi«
kriče v pomoč, fašist jih davi.
Nedolžnemu »ezko je umreti«
— sta rekla Sacco in Vanzetti ...

September

To je bil mesec bojevit
tem v zubo, onim spet v profit.
Končan je boj strašno besneč,
trnovska špengla roma v peč.
Sam Dempsey za denar in slavo
si da razbiti nos in glavo.
Le dvema vztrajnosti ne zmanjka:
to sta Aljehin-Capablanca.

Oktober

Iz Konnersreutha gre novica:
kri šprica nova mučenica!
Vsa tercijska srenja zbrana
prepeva: Rezika, hozana!
Pa tudi naša Dolga vas
ima svoj novi čudni špas:
Na tešče SDS pohrusta
na magistratu Picca-Pusta ...

November

Za mir in da ne bo nadleže
podpišemo svečan kontrakt.
Besnite gadje zdaj zalege,
ker pali vas francoski pakt ...
Drugače je pri nas po starem,
malce nas žuli davčni jarem;
da nas ne zebe sredi zime,
nas vlada rada trdo prime.

December

Glej, znašel se je bratski par.
Kdo? Stipa in pa Svetozar!
Na »frontah« dveh grme lumbarde,
da zmanjšajo se milijarde.
Nu, Velja sebi zvest ostane,
lovil bo sulce in fazane.
Bog mu daj zdravje v novem letu,
a meni orden — kot poetu ...

Svetovna avtomobilska industrija na pragu novega leta

Večkrat smo poročali o stanju ameri-
kanske avtomobilske industrije, katere ogromen
razmah občuti tudi vsa evropska avtomobil-
ska industrija na svojem trgu.

Vseeno je opaziti na svetovnem avto-
mobilskem trgu značilen pojav; prodaja vo-
zov se ni dvignila, temveč je celo še malen-
kostno padla. Internacionalni avtomobilski
trg je preplavljen in tovarne svetovnega
slovesa so si morale polskati nova prodaj-
na področja. V Združenih državah ameri-
ških, eldoradu avtomobila, se je prenasit-
nost trga posebno intenzivno opazila. Zdru-
žene države so prepolne s avtomobili, tako
da pride sedaj že na vsakega šestega prebiv-
alca en avtomobil. Dalje tega ni bilo več
mogoče dovesti, ako računamo, da so med
temi šestimi osebam, katere posedujejo
danes avtomobil, vtevilki tudi stari ljudje i
otroci in najrevnejši. Celotna propaganda av-
tomobilske industrije, po kateri ne bi imela
samo vsaka družina en voz, temveč tudi
vsak član družine, je imela malo uspeha,
ker so končno tudi Američani večji del po-
stavljene meje njegovemu premoženju. Po
statistiki je bil višek prodaje v Ameriki le-
ta 1925/26, medtem ko je produkcija v letu
1927 kljub povečanemu eksportu običajna na
isti stopnji, odnosno se padla z edino izje-
mo pri General Motors, katere produkcija
se stalno dviga.

Kvantitativno največji ameriški avto-
mobilski producent Ford je sredi leta 1927
izdelavo vozov popolnoma ustavil, ker sta-
rejša država kljub nekaterim zunanjim no-
vostim, ni mogel prodajati. Moral je svojo
produkcijo preurediti ter rekonstruirati svoj
voz, kateri naj bi se razlikoval od starega
modela. Močni padec Fordovega izdelka
se najbolje razvidi iz dejstva, da je zna-
la njegova produkcija leta 1925, 2 milijona,
v l. 1926 1.800.000 in v l. 1927 celo samo
800.000 vozov. Pričakovati je treba seveda,
da li se bo Fordu sploh posrečilo uveljaviti
se s svojo sedanjo tipu in priboriti si izgub-
ljeni trg.

Najopasnejši njegov konkurent General
Motors, kot močan koncern več tovarn,
izdala je pred dobrim letom novega Che-
vroleta, s katerim je zadala Fordu najtežji
udarec. Ta Chevrolet je pa bil tudi oni,
kateri je Fordovemu modelu popolnoma
odvel prodajno možnost ter mu tako rekoč
»upihnil« življenja. Ta novi izdelek Ge-
neral Motors-a ni dosti dražji od Forda
naključjeval pa je daleko svojega konkuren-
ta v stroju, kvaliteti in obliki. Za letošnje
leto bo pokazalo, če to ne bo obveljalo tudi
v bodoče. V Združenih državah pomeni Ge-
neral Motors nepreselljivo silo, tako v fi-
nančni, prodajni in ogromni produkcijski
organizaciji. Poleg cenega Chevroleta in
večjega, šestcilindr. Oakland-a, znanega po
svoji izredni eleganci in brzini, izdeluje
General Motors še dražje vozove kakor
Cadillac, La Salle, Buick in več drugih
osebni in tovorni vozovi.

Omeniti je treba še naslednje priznane
ameriške avtomobilske tovarne kakor:
Paige, Stutz, Marmor, Overland, Pierce-
Arrow, Locomobil, Nash, Packard in druge
katere so ostale v manjšem obsegu in so
danes več ali manj odvisne od velikih mo-
gočnih trustov glede nabave materiala.

Od velike evropske produkcije je ome-
niti poleg Nemčije, francosko avtomobil-
sko industrijo, katere proizvodnja približno
dvakrat več kot nemška. Čeprav je po-
vpraševanje po avtomobilih v Franciji ve-
liko večje kot v Nemčiji, je vendar morala
francoska industrija resno se poboriti za
nova prodajna področja v inozemstvu, če-
mur je ogromna ameriška konkurenca
kot ostalim državam zaprla pot vsled nižje
cene in nadkriljujoče tehnične dovršenosti.

Posebno Citroen skuša s svojimi tovar-
niškimi podružnicami v raznih evropskih
državah, preiti carinske meje in konkurirati
domačim industrijam, kar se mu je pa le
deloma, posebej v Belgiji posrečilo. Poleg
te velike pariške tovarne, katere izdeluje
dnevno približno 400 vozov in zaposluje
20.000 delavcev, tekmujejo z manj ali več
uspehom še Berliet, Rochet - Schneider, De
Dijon - Bouton, Sizaire Frères, Renault,
Peugeot in drugi. Elzaški tovarni Bugatti
in Amilcar izdelujeta pa le skoraj izključno
dirkalne vozove. Francoska industrija iz-
deluje še vedno nad 60% edino štiričlindrer-
ske motorje.

Angleška industrija krije pred vsem po-
trebo doma in v kolonijah, ter je radi tega
v drugih državah malo poznana. Sloves si
je pa pridobil Rolls - Royces kot voz izred-
no visoke kvalitete, kateremu je primer-
ljati še italijanski Isotta - Fraschini, nemški
Maybach, ameriški Cadillac in Packard
ter še malokateri drugi izdelek.

Tudi italijanska industrija si je pridobila
precej veliko prodajno področje. Kot naj-
večja tovarna vella Fiat v Turinu, katere
izdeluje ca 400 šest- in štiričlindrer-
skih vozov dnevno, medtem so pa poleg nje tudi
znane daleko preko mej Italije druge to-
varne, kakor Alfa-Romeo, Lancia, O. M.,
i t. d.

Avstrija se uveljavlja na evropskem tr-
gu po svojih Steyer, Austro - Daimler
in Gräf & Stift avtomobilih, so pa to le to-
varne manjšega obsega v primeri s osta-
limi.

Belgija kot majhna država izdeluje v raz-
merju s svojim prebivalstvom pomemben
odstotek evropskih proizvodov. Znamki
Minerva in Excelsior slovita po svojih do-
brih vozovih, istotako kakor FN, izdelek
Fabrique National, Liege.

Švica seveda s svojimi znamkami Marti-
ni in Moto - Sacoche je malo znana in ce-
lo Španija ima svojo eno pomembnejšo to-
varno. Vse ostale evropske države razven
Češkoslovaške vključno Južne Amerike
nimajo večjih domačih avtomobilskih in-
dustri.

Kakor je iz teh izjav razvidno, stoji
tudi v novem letu v ospredju zanimanja

celo za ameriške pojme gigantski boj za
vodstvo v avtomobilski industriji med
dvema največjima producentima, ki bo na-

ravno odločilno vplival na razvoj interna-
cionalnega in tudi našega avtomobilskega
trga.

Socijalna politika

Na drugem mestu poročamo, da bo
mo »Jutra« letos znatno razširili, kar
nam bo omogočilo, da posvečamo še
večjo pažnjo raznim perečim proble-
mom sodobnega življenja. V dobi slo-
šne gospodarske in življenske krize se
pojavi pred nami z vedno večjo si-
lo vprašanja socijalne politike, vpraša-
nja življenskih interesov in življenskih
skrbí našega malega človeka. Njim ho-
čemo posvetiti svojo novo rubriko, ki
jo bomo odslej redno priobčevali pod
naslovom »Socijalna politika«. Socijal-
no šibki sloji bodo prišli v njej do iz-
raza in zaščite svojih težej, nova rub-
rika pa jim bo odpirala tudi pogled v
socijalno življenje po drugem svetu.

Rubriko »Socijalna politika« bo ure-
jeval naš znani socijalni delavec, tajnik
Delavske zbornice in oblastni poslanec
g. Ivan Tavčar. Dopisi za rubriko se
lahko naslovljajo nanj ali pa tudi na
uredništvo »Jutra«.

Nečuvana davčna obremenitev nameščencev in delavcev

Pravilno bi bilo, da se sorazmerno višje
davčno obremenijo one, ki razpolagajo z veli-
kimi sredstvi, dočim naj se priznava za davč-
ne predpisanim, ki so siromašni, ali pa zaslu-
žijo komaj toliko, da preživijo sebe in svoje
družine. V naši državi je druga praksa.
Progresija je pri davčnih lestvicah v korist
imovitejših in davčna bremena so neenako-
merno razdeljena po stanovih.

Iz načrta finančnega zakona za leto 1928/29
je razvidno da ostaneta še nadalje v veljavi
davek na prejemke ročnih delavcev in pri-
vatnih nameščencev. Oba davka sta skrajno
krivična in s svojo nečuvno strogostjo do-
kazujeta, da vladajoči ne vodijo brige o so-
cialnem in gospodarskem položaju delavcev
in nameščencev.

Za ročne delavce je določen eksistenčni
minimum 5000 in za privatne nameščence
6000 dinarjev. To svoto zasluži vsakdo in ni
tudi niti eden nameščenec in delavec opro-
ščen davka. Smešno je govoriti o eksisten-
nem minimumu, če zasluži delavec ali na-
meščenec 400 do 500 dinarjev mesečno. Če
je bil eksistenčni minimum pred vojno 1600
zlatih kron, bi moral biti danes vsaj 16.000
dinarjev. Pomisliti ni, da znaša danes davka
prost eksistenčni minimum v Nemčiji 16000,
v Angliji 34.500 (pri oženjenih od 57.000
do 88.000), v Franciji 16.000, (pri oženjenih
22.000 do 36.000), v Italiji 9000 (pri oženje-
nih 18.000), v Češkoslovaški 10.000, v Av-
striji 11.000 dinarjev — dočim pri nas samo
5 do 6000 dinarjev. Ze iz teh navedb je raz-
vidno, da nima jugoslovanska krivična
davčna praksa primere v nobeni drugi
državi.

Davek na nočno delo se predpisuje po
3,8% od prejemkov za osemurno delo. Za-
kon ne pozna nobene razlike med onimi,
ki n. pr. zaslužio po 6000 in med onimi, ki
zaslužio po 24.000 dinarjev letno. Vse de-
lavci so obdavčeni z enakim odstotkom. V
splošnem se obdavčuje pri nas z direktnimi
davki povprečno le 2,1% donosa našega na-
rodnega gospodarstva. Za delavstvo velja
pa izjema, kajti plačevalci mora od najnižje-
ga zaslužka 3,3% davka.

Se bolj je krivičen davek za zasebne na-
meščence, kakor ga predpisuje čl. 79/VI fi-
nančnega zakona za leto 1927/28. Dohodnina
je bila za višje nameščence z nižjimi pre-
jemki znatno zvišana, dočim favorizira davč-
na lestvica one nameščence (prokuriste, ravnatelje), ki imajo visoke letne prejemke.
Člen 79 pa predpisuje, da spadajo med za-
sebne nameščence kvalificirani trgovski in
obrtniški pomočniki. Ta predpis razlaga Ge-
neralna direkcija davkov tako, da morajo
plačevati davek vsi delavci, ki imajo uena
sprichevala. Tolmačenje Generalne direkcije
davkov je protizakonito, kajti drugače bi
člen 79 ne govoril izrecno o kvalificiranih
trgovskih in obrtniških pomočnikih, to je o
onih, ki izvršujejo vsled svojega posebnega
službenega položaja enakovredno delo s
privatnimi nameščenci. Med trgovskimi ali
obrtniškim pomočnikom in med kvalificira-
nim pomočnikom je razlika. Zakonodajec je
hotel obdavčiti z davkom za privatne na-
meščence le višje delovodje, generalna di-
rekcija davkov je pa obdavčila vse izučene
delavce in naj je to še tako očitna krivica,
obveljala je in delavci že dobivajo z dav-
kari visoke davčne predpise. Nekatere davč-
ne oblasti so tako goreče, da predpisujejo
celo za vpokojene rudarje visoki davek za
privatne nameščence. Okrog 50 odstotkov
delavcev, ki so dosedaj plačevali davek na
ročno delo, mora odslej plačevati davek po
čl. 79 finančnega zakona.

Višina davka po čl. 79 je najbolj razvidna
iz naslednje tabele:

Pri letnih dohodkih	Davek na ročno delo	Davek po čl. 79 in davki na kom. dokl.	Razlika
Din	Din	Din	Din
6200	204,6	328	123,4
8400	277,2	405	127,8
10800	356,4	564	207,6
12000	396	606	210
18000	594	1095	501
21600	712,8	1239	526,2
24000	792	1395	543
30000	990	1917	927
36000	1188	2400	1212

Do malega enomesečno plačo mora izro-
čiti privatni nameščenec ali kvalificirani po-
močnik davkarju. Da je krivica še večja, je
sedaj Generalna direkcija davkov nezako-
nito priključila k privatnim nameščencem še
izučene delavce, ki so dosedaj plačevali da-
vek na ročno delo. Izučeni delavci bodo mo-
rali odslej plačevati 60 do 110% več davka,
kot so ga doslej.

Nameščenci in delavci predpisane davka
ne morejo na nikogar prevažati. Iz svojega
zaslužka morajo poravnati davčne obvezno-
sti in obenem pri nakupu življenskih po-
trebščin plačati še vskalkuliran davek pridobitnih slojev. Zavržati moramo davčno po-
litiko, ki obdavčuje na eni strani le čiste do-
bičke pridobitnih slojev, na drugi strani pa
obdavčuje bruto dohodke delavcev in na-

meščencev, ki segajo pod eksistenčni mini-
mum.

Upravičena je zahteva delavcev in na-
meščencev, da se že s prihodnjim proraču-
nom zviša eksistenčni minimum, uvede na
direktne davke pravično davčno progresijo
in izloči izučene delavce iz kategorije pri-
vatnih nameščencev. Naša borba za davčno
enakopravnost najde svojo izrazito utemelji-
tev tudi v teh vrstah davkov. Socijalni reak-
cionarnosti sedanje vlade je treba napravi-
ti energičen konec.

Stanovanjska akcija na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem je uzakonjena novela
k stanovanjskemu zakonu, katere namen je,
poživiti gradbeno akcijo stanovanjskih hiš.
Zakon vsebuje določila o razglasitvi stavb-
nih parcel in o davčni oprostitvi za nove
stavbe, ki so bile zgrajene od leta 1925 da-
lje. Stanovanjske hiše so oproščene 35 in v
nekaterih slučajih 20 let davka. Parcele, ki
so bile prodane za graditev stanovanjskih
hiš v letih 1925 do 1927, so oproščene davka
na prirastek vrednosti parcele.

Poleg tega vsebuje zakon določila, ki ure-
jajo kreditno vprašanje. Država dovoljuje
hipotekna posojila na drugo mesto do 45 od-
stotkov pod pogojem, če celokupna obreme-
nitev stanovanjske hiše ne znaša več kot 75
odstotkov gradbenih stroškov. Davčne in
kreditne olajšave so v korist predvsem manj-
premožnim slojem, ki grade male stano-
vanjske hiše.

Posebno stanovanjsko akcijo je izvedla
Češkoslovaška za rudarje. Za rudarska sta-
novanja se je dobil kapital s posebnim da-
vom na premog, ki znaša sedaj 0,05 Kč od
meterskega slova. V rudarski stanovanjski
fond se je nabralo dosedaj 34 milijonov Kč.
Za rudarje se grade stanovanjske kolonije na
solnih krajih, pol ure oddaljene od
premogokopov. Kolonije so preskrbljene z
vodovodom, elektriko in vzornimi cestami.
Vsaka rudarska hišica ima mali vrtiček. Do-
sedaj je bilo zgrajenih 81 hiš, v katerih stan-
uje 910 družin s 4300 osebami. Pravkar se
gradi še nadaljnjih 143 hiš, kjer bo nastanje-
nih 343 družin. V projektu je, da zgradi dr-
žava še 500 rudarskih hiš.

Socialno zavarovanje v Nemčiji. Nemški
državni statistični urad prinaša pregled o
celokupnem socialnem zavarovanju leta
1925. V letu 1923 so znašali dohodki nem-
škega socialnega zavarovanja 1553,7, v letu
1924 2122,7 in v letu 1925 2850,6 milijonov
mark. Izdatki so znašali leta 1923 1088,8, le-
ta 1924 1664,8 in leta 1925 2447,4 milijona
mark. V primeri z letom 1924 so narasli
dohodki za 34 odstotkov in stroški za 47 od-
stotkov. Premoženje socialnega zavarovanja
se je vsled vojne in inflacije zelo zmanjša-
lo.

Delarska banka v Švici. Švicarski sindi-
kati so pričeli akcijo, da ustanove delavsko
banko, ki bo delala s kapitalom sindikatov
in zadrug. Ustanovni poslovni kapital bo
znašal 3 milijone švicarskih frankov. Dose-
daj so podpisali sindikati nad 1 milijon švi-
carskih frankov.

Neutemeljeno obdavčenje vpokojenih ru-
darjev. Nekatere davčne oblasti so obdav-
čile vpokojene rudarje na temelju člena
79/VI finančnega zakona za leto 1927/28, ta-
ko da bi morali plačati davek, kot se do-
merja za privatne nameščence. Vsi ti pred-
pisi davkov niso v zakonu utemeljeni, ker
rudarji ne spadajo v kategorijo kvalificira-
nih delavcev. Kdor bi izmed vpokojenih ru-
darjev dobil plačilni nalog za plačilo davkov
po skali za privatne nameščence, naj se ta-
koj pritoži proti nezakonitemu predpisu. Ka-
kor nam je znano, je delegacija ministrstva
financ že v nekaterih slučajih odredila, da
davčne oblasti refundirajo že izdane plačilne
naloge za predpisani davek rudarskim vpo-
kojenem.

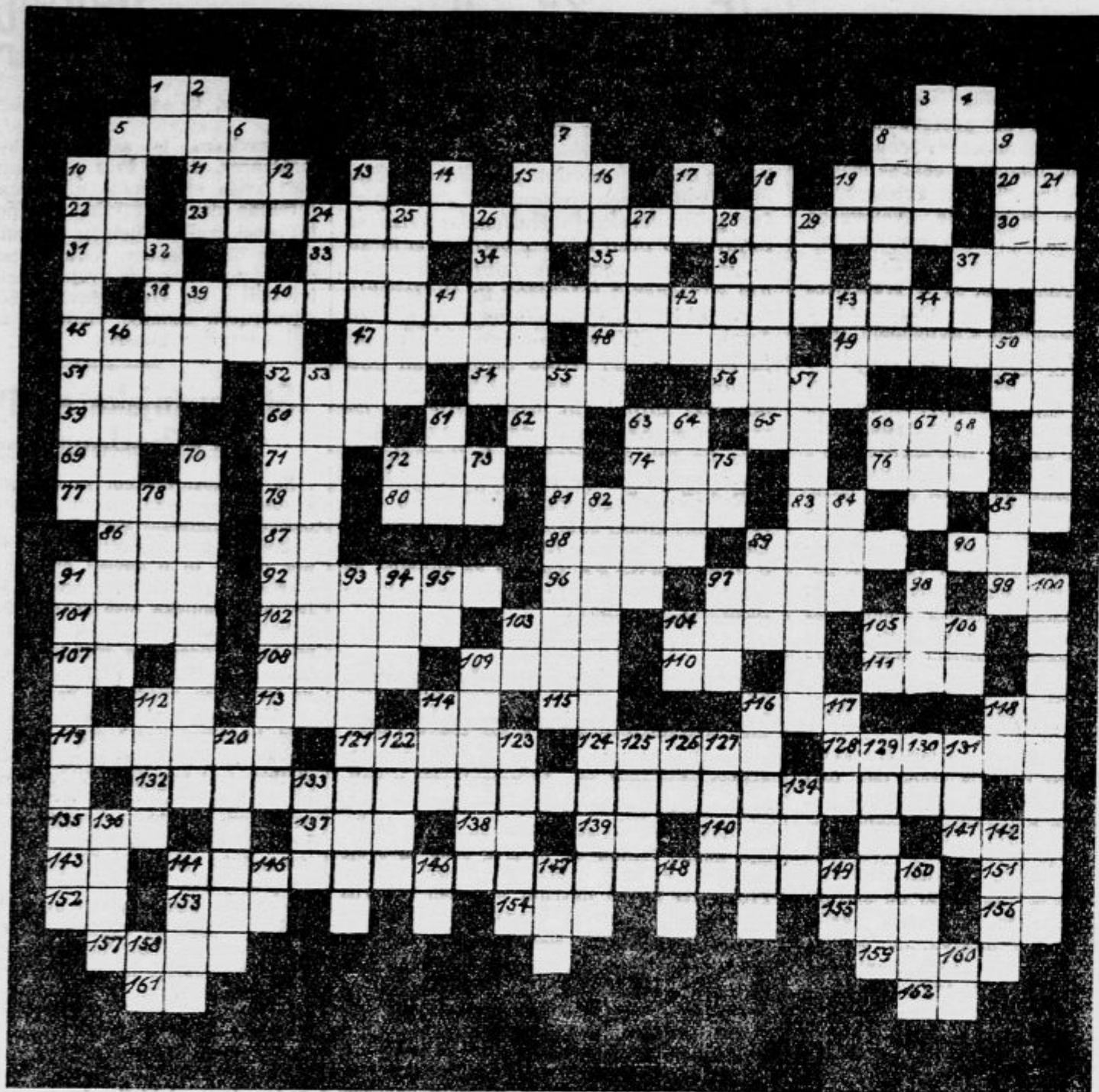
Na Češkoslovaškem je zavarovanje v
slučaju brezposelnosti tako urejeno, da
plača država iz svojih sredstev brezposelnim
100 do 150% podpore od one svote,
ki so prejeli od svojih strokovnih organi-
zacij. Podpora strokovnih organizacij ne
sme tekom treh mesecev presegati dnevnih
12 Kč. Od 1. januarja 1928 dalje bo
na država v slučaju težkih industrijskih
kriz šest mesecev prispevala k podporam
brezposelnih delavcev in nameščencev in
to pod pogojem, da znižajo strokovne or-
ganizacije svoje podpore za eno tretjino.
Zboljšanje zavarovanja za slučaj brezpo-
selnosti bo obremenilo državni budget za
21½ milijona čeških kron.

Delovne razmere v Zedinjenih drža-
vah ameriških. Izseleniški komisarjat
kraljevine SHS v Newyorku obhvaia: De-
lovne razmere so v Zedinjenih državah
za naše ljudi skrajno slabe. V veliki ve-
čini so zaposleni v premogokopih, pri
zgradbah in v tovarnah avtomobilov. V
premogokopih se vrše že od aprila dalje
prestanje štrajki, več tisočev naših de-
lavcev je brez posla. Veliko naših ljudi
delja komaj po 1 ali 2 dni. Tudi v polje-
delstvu in pri zgradbah ni veliko boljša.
Najslabše se godi onim, ki niso organizirani.
Kdor nima že v naprej zacetovane
delo, naj ne prihaja v Ameriko. Kr-
to se je varlo že nešteto naših doseljen-
cev, ki so prišli v Ameriko s predpostavko,
da tukaj teče mleko in med in da so
dolarji vsakomur na razpolago. Po stati-
stičnih podatkih je ugotovljeno da se is-
seli iz Amerike veliko več naših ljudi, kar
se jih na priček. Dokaz, da v Ameriki ni
več onih rožnatih razmer kot kdaj prele
in da je treba biti silno previden, predno se
kdo odloči odniovati v Novi svet.

»Planinka« zdravilni čaj
zdravi slabo prebavo, za-
orje telesa, napitvanje,
slabo delovanje črevesa,
izpuščanje, obolenja mo-
kračne kisline, jeter žol-
ča in žolčni kamen. Pri-
den samo v plombiranih
paketi po Din 20.— v
napisem: Lekarna Raho-
cer Ljubljana 174-a

Nagradna križanka „JUTRA“

Kakor vsako leto, je sklenilo »Jutro« tudi letos podeliti svojim naročnikom in čitateljem noveletne nagrade. V ta namen priobčujemo veliko simbolično križanko

»1 9 2 8.«

za katere pravilno rešitev razpisujemo 66 nagrad.

Za prvo nagrado smo določili krasno biblioteko najlepših romanov in povesti slovenskih pisateljev, ki jih je doslej izdala »Tiskovna zadruga« v Ljubljani. (Tavčarjeva, Jurčičeva, Kersnikova, Stritarjeva in Podlimbarskega dela.) Knjige bodo vezane.

Dalje smo določili pet drugih nagrad. Vsaka obsega po dve knjigi prvega letnika našega tednika »Življenje in svet« v krasni, originalni vezavi.

Tem nagradam smo pridružili še deset tretjih nagrad, obsegajočih vse romane knjižnice »Jutro«.

Za uteho smo končno sklenili razdeliti med marljivo ugankarje še 50 posameznih knjig iz zbirke »Jutrovihi« romanov.

Rešitve morajo biti v naših rokah najkasneje do 15. januarja 1928. Napisane naj bodo na posebnem listu po vzorcu naših rešitev (torej po vrsti in posebej vodoravne in navpične besede), na vsaki rešitvi pa mora biti naš lep izreček križanke iz »Jutra«. Dan žrebanja objavimo kasneje. Naslov za križanko:

Uredništvo »Jutra« križanka, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

»JUTRO«.

Pomen besed.

Vodoravno: 1. Element (kem. znak). 3. Evropska država (kratica). 5. Kras gorske pokrajine. 8. Carigradska predmestje. 10. Latinski kazalni zaimek. 11. Predlog. 15. Nedoločni zaimek. 19. Lahkotletna vezba. 20. Francoski splošnik. 22. Kazalni zaimek. 23. — 38. — 132. — 144. Izrek. — Jutrova vzpodbija ob novem letu. 39. Kratica. 31. Vinogradnikov up. 33. Glagol. 34. Dvoglasičnik v latinščini. 35. Srbohrv. medmet. 36. Ženski glas. 37. Oboževalec ognja. 45. Mesto v Indiji. 47. Pridevnik. 48. Lastnost dobre žene. 49. Benzolov derivat. 51. Vzdrževanje. 52. Askereva pesem. 54. Moško krstno ime in latinski predlog. 56. Azilska država. 58. Element (kem. znak). 59. Časovna enota. 60. Trnoprorečki deležnik francoskega glagola. 62. Reka v Švici. 63. Kovina (kem. znak). 65. Srbohrv. veznik. 66. Žensko krstno ime. 69. Kazalni zaimek. 71. Zemljepisna kratica. 72. Slovan. 74. Marsov sin. 76. Ime slovenske filmske zvezde. 77. Toaletno milo. 79. Redek element (kem. znak). 80. Japonska dolžinska mera. 81. Reka v Venezueli. 83. Oblika pomožnega glagola. 85. Egiptovsko božanstvo. 86. Del leta. 87. Povratni zaimek. 88. Časovni prislov. 89. Eruptivna kamnina. 90. Oblika pomožnega glagola. 91. Oblika latinskega pomožnega glagola. 92. Zelo važen del pri mnogih prometnih sredstvih. 96. Moško krstno ime. 97. Padavina. 99. Kratica. 101. Reka v Turkestanu. Tarimov pritok. 102. Judovsko žensko krstno ime. 103. Znamka motornih koles. 104. Pogol pri glasi in delu. 105. Filmski komik. 107. Francoski svojilni zaimek. 108. Moško krstno ime. 109. Znamka alkoholnih pijač. 110. Kratica. 111. Osebnostni zaimek. 112. Latinski predlog. 113. Spremljevalec vestnega človeka. 114. Naslovna kratica. 115. Kratica, ki poljsanjuje lego znanega nemškega mesta. 116. Latinski predlog. 118. Osebnostni zaimek. 119. Po medih sloveče špansko mesto. 121. Glagol, pomeni kmečko delo. 124. Rastlina. 128. Član slovenskega turističnega kluba. 135. Glagol. 137. Nastane zlasti pri tlenju. 138. Francoski osebni zaimek. 139. Srbohrv. osebni zaimek. 140. Žensko krstno ime. 141. Francoski osebni zaimek. 143. Španski splošnik. 151. Element (kem. znak). 152. Kratica. 153. Mesto v Belgiji. 154. Otok v Irskem morju. 155. Svetopisemska oseba. 156. Svečenica iz Bor-

roughsovega romana »Tarzan«. 157. Pevsko-glasbena potreščina. 159. Srbohrv. medmet. 161. Medmet. 162. Nikalica.

Navpično: 1. Mera za tekočine. 2. Bajno bitje. 3. Šahovski mojster. 4. Evropska valuta. 5. Reka v Nemčiji. 6. Nekaj, kar pridobi človek po večkratnem istem delu. 7. Severoameriške države. 8. Grški polotok. 9. Tekmovanje, ki se vrši vsako leto v znanem dalmatinskem kraju. 10. Cezarjev vzkliz. 12. Kemični znak za žlahtno kovino. 13. Italijanska pokrajina. 14. Časovni veznik. 15. Nekaj, kar vzbuja v čitatelju zanimanje. 16. Srbohrv. nedoločni zaimek. 17. Veznik. 18. Prebivalci slovenskega mesta. 19. Osebnostni zaimek. 21. Južnoameriška država. 24. Čap-kova drama. 25. Gorenjski izraz za dekle. 26. Žensko krstno ime. 27. Glagolska oblika. 28. Bolgarsko pristanišče. 29. Številko. 32. Svojilni zaimek. 37. Pridevnik. 39. Dve istovrstni pesnitvi. 40. Postaja na progi Zagreb-Beograd. 41. Kakor 10. vodoravno. 42. Francoski veznik. 43. Glagolska oblika. 44. Pozojnik. 46. Pomožna zgodovinska veda. 50. Veznik. 59. Žaliv ob evropski obali. 55. Tropično drevo. 57. Vrsta sadre. 61. Prislov. 63. Moško krstno ime. 64. Novodobni klub. 66. Japonski princ. 67. Vrta lilija. 68. Zaimek. 70. Mesto v severni Španiji. 72. Kratica. 73. Medmet. 75. Zaimek. 78. Francoski predlog. 82. Jugoslovanski komorni pevec. 84. Srbohrv. kazalni zaimek. 85. Glavno mesto evropske države. 89. Divjaško orožje. 91. Rak. 93. Glasbeni instrument. 94. Moško krstno ime. 95. Neta italijanske skale. 97. Predlog. 98. Bog po orfiškem nauku. 100. Bolnica. 103. Kratica. 104. Kazalni zaimek. 105. Grška črka. 106. Kemični znak za najpotrebnejše kovino. 109. Ozvezdje. 112. Evropsko gorovje. 114. Ptica. 116. Nastane v sled nepričakovane neizgode. 117. Žuželka. 118. Pririditev. 120. Mesto v severni Franciji. 122. Mesto v Sremu. 123. Vera. 125. Solisko-dijalska kratica. 126. Češki veznik. 127. Geometričen lik. 129. Istrski rudnik. 130. Medmet. 131. Pritok Drine. 133. Srbohrv. veznik. 134. Veznik. 136. Del roke. 142. Glavno mesto evropske države. 144. Del obraza. 145. Predlog. 146. Kratica. 147. Prinaša veselo. 148. Ploskovna mera. 149. Medmet. 150. Nesprejemljiv. 158. Medmet. 160. Osebnostni zaimek.

cert v B-molu. — 3. Musorgskij: Noč na Kalvariji.
PRAGA 19.30: Simfonični koncert češke filharmonije. — 1. Wagner: Fantastična uvertura. — 2. Liszt: Mazepa: simfonična pesnitev. — Berlioz: Harold v Italiji.
LONDON 20.15: Koncert Beethovnovih pesmi. (Poje bariton).
20.45: Nicolai: »Vesele žene Windsorske«: komična opera v 3 dejanjih.
ZAGREB 20.30: Koncert komorne glasbe. (Hebrejske melodije).
BRNO 19: Orkestralni koncert lahke godbe.

19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage.
RIM 20.45: Koncert instrumentalne glasbe.
DUNAJ 20.30: Proslava Jožefa Kajca. Koncert lahke godbe.
DAVENTRY 21: Prenos orkestralnega koncerta iz Birminghama.
VARŠAVA 19: Prenos Verdijeve opere »Aida« iz gledališča v Katovicah.
STOCKHOLM 19.50: Simfonični koncert. — 1. Balakirev: »Islamej«. — 2. Palmgren: »April«: klavirski koncert v A-duru. — 3. Mozart: Simfonija št. 39.

Sokolstvo

Naša bodočnost

Mnogokrat, da zelo pogosto se povdarja, da prav za prav telovadna organizacija nima nobene prave bodočnosti. Nekateri krogi pripisujejo vso prihodnost edino raznim športnim in sličnim organizacijam, naglašujoč dejstvo, da so se vsi razni telovadni sistemi prav za prav že izživel in ne spadajo v okvir današnjega modernega življenja. Kot nekaj dokaz se navaja, da se v naši domovini vedno bolj množijo vrste športnikov in privrženecv športa, število telovadcev pa da pada. — Nikakor ni naš namen, da bi se na tem mestu spuščali v kako razpravo o resničnosti pravkar navedenih trditev, niti nečemo povzročiti kakih obširnih debat o prednostih ene ali druge panoge telesne vzgoje, ker je to že tako premet in mnogo razpravljan tema, da so si na celotno svetu poučeni krogi popolnoma na jasnem, kakšnega pomena je za narode pravilna telovadna vzgoja in koliko lepega pa tudi ekscentričnega vsebujejo razne športne panoge. V velikih, prav gotovo zelo modernih državah, kjer se stori za telesno vzgojo naroda mnogo več kot pri nas, opažamo, da je telovadba najmanj, ako ne bolj razširjena od ostalih sličnih organizacij, ki goje bodisi prav iste vežbe telesa na športni način ali pa se pečajo samo z enostransko telesno vzgojo. Mirno in znošljivo sožitje obeh smeri telesnega vzgajanja je tedaj na vsak način mogoče.

Kako je z našimi telovadnimi organizacijami? Preko cele države je danes razširjeno jugoslovansko Sokolstvo, ki predstavlja v Jugoslaviji največjo telesno-vzgojno organizacijo, ki v misli sokolskega programa vrši poleg navedene prve naloge še drugo: duševno in moralno vzgojo svojega članstva. Poleg Sokolstva imamo še nekaj drugih telovadnih organizacij, ki imajo svoje postojanke razširjene le v posameznih pokrajinah in vrše svoje delovanje po njihovemu programu. O njihovem delovanju ne moremo trdit, da bi bilo negativno.

Pa izpregovorimo danes nekaj besed o našem Sokolstvu. Ali naj bi bilo ono res brez vsake bodočnosti? — Ali je kak tako mogoče, da bi se mogla razbiti tako velika in prav gotovo zaslužna organizacija v prazen nič na ljuho kakšni novi, dosedaj šele v prvem stadiju razvoja se nabujajoči stvari? — Ali niso to najbrž same pomembne želje posameznikov, ki nimajo globljega vpogleda v celotno delovanje Sokolstva?

Naše mnenje in prepričanje pa je, da bo silno mnogo časa preteklo, predno bo mogoče doprinese kakke dokaze o številnem in kakovostnem nazadovanju jugoslovanskega Sokolstva. Evo nekoliko dokazov, da je res tako.

Prva velika prednost jugoslovanskega Sokolstva pred vsemi ostalimi telesno-vzgojnimi organizacijami v naši domovini je njegova od vseh podobnosti točno izpeljana in delujoča organizacija. Od vrhovne instance pa do zadnjega društva in odseka vodi nas kot rdeča nit duh enotnosti, discipline in volje do točnega izpolnjevanja predpisanih organizacijskih dolžnosti, ki pozna le en končni cilj — dosego onih vršin in čednosti, vztrajnosti in odpornosti, ki jih mora imeti vsak narod, ki hoče živeti in obstati v današnjem boju za obstanek. Nismo niti voljska organizacija, niti združenje, ki bi bilo prisiljeno prisiliti svoje pripadnike z kaznimi ali sličnimi sredstvi k izpolnjevanju organizacijskih dolžnosti. Vstop v naše vrste je prostovoljen, toda izpolnjevanje vsega, kar nam nalaga naša bratska zveza, je vezano na prostovoljno disciplino, temelječo na človeški časti in morali. Le taka vez ustvarja pravi smisel za delo in rodi uspehe, za katere nas marsikdo zavida.

Važnejše od dobro izpeljane podrobnosti organizacije pa je vsekakor ona notranja vez med sokolskim članstvom, ki ustvarja iz vsakega posameznika zavednega Jugoslavena in Slovana. To je sokolska misel, ki propaga tako vzgojo vseh pripadnikov slovenskih narodov, da postane telesno odporni in krepki, zavedni, duševno in moralno visoko stoječi člani svojega naroda in človeštva. Ta misel, ki jo je pred 65 leti položil v zibiko slovenskega Sokolstva njegov ustanovitelj Tyrš ter li je dodal nepozabni Fuzner se obilje moderne demokracije, je postala tekom časa skupna last veslovanstva in je v dosedanjih dobi silno vplivala na notranje narodno življenje našega slovenskega ljudstva. Toda sokolska misel ni prikojena samo za sedanjost, kot tudi ni bila sama za preteklost. Ona nam kaže pot v našo bodočnost v jasni luči, ona nam kaže cilje, ki jih moramo doseči, ako hočemo ostati svobodni, demokratski in moderno misleči ljudje. Sokolska misel je čista in neranjljiva, kot solnčni žarek — dokler bodo Sokoli zvesto izpolnjevali svoje naloge in sledili zakonoma svoje ideje, se jim za njihovo prihodnost ni treba bati pričevar.

Naglasili smo, da veže sokolske brate in sestre v skupno organizacijo baš sokolska misel. Vse naše članstvo pa si je tudi na jasnem, da bi v hipu, ako zapustijo ono prave sokolske temelje in načela, prenehali tudi samo Sokolstvo. To se pa do danes ni zgodilo, niti se ne dogaja, ter nam prav nobene bojazni za bodočnost, ker se številni onih, ki so spoznali, kaj je in kaj hoče Sokolstvo, vedno večja in množijo, nikakor pa ne manjšajo.

Ali naše vrste naraščajo? — Ali nazadujemo? Naš odgovor bodi točen, jasen in brez izmikljanja in oklevanja, kakor je bilo zastavljeno vprašanje. V organizacijskem smislu je napredek viden, saj se je v vseh 22 župah pričelo prav energično delovati na to, da pokažejo včlanjena društva samo pozitivne uspehe. Naša organizacija bi lahko danes štela mnogo sto družtev več, kot jih faktično ima, ako bi polagala le pitico važnosti na samo število. Ker pa zahteva Sokolstvo od svojih pripadnikov samo pozitivnega dela in tudi uspehov, ne moremo zaenkrat sprejemati v naš krog družstva, ki imajo za vse navedene zahteve nikakega smisla. Imamo 442 družtev, o katerih lahko trdimo, da po priliki sedanjih težkih razmer vsa več ali manj uspešno delujejo. Mnogo pa jih je bilo črtanih bil iz zgoraj navedenih razlogov. Notranja konsolidacija nam je veliko bližja, kot prazne številke, četudi bi bile visoke. Ali ipak nam pravi naša točna statistika, da tudi število naših pripadnikov leto za letom narašča prav razveseljujo. Tudi v pokrajini, kjer je Sokolstvo že stara narodna institucija, zaznamujemo tudi nova društva in odseke, starejša društva pa imajo tudi v pretežni večini svoj lastni krov nad seboj.

Sreda, 4. januarja.

BERLIN 21: Glasbeni večer za zabavo. (Pesmi iz starih časov, prigodnice, narodne popevke in podobno).
FRANKFURT 18.30: Bizet: »Carmen«. (Prenot iz frankfurtske opere).
LANGENBERG 20.10: Koncert komornega tria iz Essena.
20.40: Nolten: »Mrtvi gosti«: mistično zabavna zgodba iz starih časov.
STUTTGART 20: Simfonični koncert. — 1. Čajkovski: »Romeo in Julija«: uvertura. — 2. Rubinstein: Klavirski kon-

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 25 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0,7 kw). BRNO (441 m 3 kw). RIM (450 m 12 kw). DUNAJ (517 m 7 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja 1. januarja.

BERLIN 20: Kaj smo doživeli v Afriki. (Predavanje).
20.30: Novoletni kabelet. (Sodelujejo solisti in orkester).
FRANKFURT 18: Proslava novega leta. (Citiranje in recitacije) nato koncert.
LANGENBERG 19.30: Mozart: »Čarobna piščalca«: opera v 2 dejanjih.
STUTTGART 20: Mešan večer. (Sodelujejo solisti in orkester).
PRAGA 18: Koncert. — 1. Mozart: Čarobna piščalca, arja. — 2. Halévy: Iz opere »Zidinja«. — 3. Wagner: Molitev iz opere »Lohengrin«.
20: Orkestralni koncert.
LONDON 21: Prenos večernic iz Folkestone. Orkestralni koncert.
ZAGREB 20.35: Koncert božične godbe.
BRNO 20: Koncert lahke glasbe. Nato večerni koncert. — 1. Schubert: Moment musical. — 2. Schumann: Pesmi. — 3. Brahms: Rapsodija v G-molu. — R. Strauss: Pesmi. — 5. Korngold: Vražje.
RIM 21: Prenos iz gledališča.
DUNAJ 18.45: Komorna glasba. — 1. Beethoven: Sonata št. 1. v F-duru. — 2. Rahmaninov: Sonata v G-molu.
DAVENTRY 22.55: Prenos večernic iz katedrale v Birminghamu.
22: Prenos Purcellrove opere »Dido in Aeneas« iz Birminghama.
VARŠAVA 20.30: Prenos koncerta iz Varšave in Katovic.
STOCKHOLM 19.15: »Arabske noče«. (Igra z orijentalno godbo).

21.40: Koncert stare in moderne plesne godbe.

Ponedeljek, 2. januarja.

BERLIN 19.55: Narodne himne posameznih narodov. (Predavanje z glasbenimi primeri).
21.30: Koncert narodnih in umetnih pesmi. Koncert lahke glasbe.
FRANKFURT 20.15: Millöcker: »Vojni kurat«: opereta v 3 dejanjih.
LANGENBERG 20.15: Koncert Wolfovih in Mörikovih skladb. Večerni koncert lahke glasbe.
STUTTGART 20: Koncert orkestra in solistov. (Prenos iz Freiburga).
21.30: Moderni šlagerji. (Orkester in solisti).
PRAGA 20: Zabaven večer nato klavirski koncert.
LONDON 20.15: Koncert Beethovnovih pesmi. (Poje bariton).
20.45: Dueti za violini. — 1. Hädel: Sonata v G-duru. — 2. Bach: Koncert v D-duru.
22.35: Koncert komorne glasbe. (Debussy, Beethoven).
ZAGREB 20.45: Zabaven večer. Koncert lahke glasbe.
BRNO 20: Koncert Lisztovih klavirskih skladb. Sledi zabaven večer.
RIM 20.45: Perosi: »Rojstvo Zvečičarjevo«: oratorij v 2 delih. za soliste, zbor in orkester.
DUNAJ 20.05: Poljuden orkestralni koncert dunajskega koncertnega orkestra.
DAVENTRY 20.30: Nicolai: »Vesele žene Windsorske«: opera v 3 dejanjih.
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert orkestra in solistov.
STOCKHOLM 18.30: Večerni koncert lahke glasbe.
19.35: Prenos koncerta nabožne glasbe iz cerkve Engelbrokt.

Torek, 3. januarja.

BERLIN 20.30: Iz kraljevine duhov. (Odgovarajoči odlomki iz oper in druge skladbe za zbor in orkester).
FRANKFURT 20.15: Wedekindova drama »Hidalia«.
LANGENBERG 20.15: Koncert. — 1. Mas-

Prosvečni zbor Mariborske sokolske šipe se je sestel k seji dne 8. decembra ob žal — zelo pišni udeležbi v župi včlanjenih društev. Glavna točka dnevnega reda je bilo razpravljanje o novinarski službi v Sokolstvu in o sokolskem novinstvu sploh. Navzoči delegati so se povsem strinjali z načrtom »Sokolske priloge« pri »Jutru«, ki se naj smatra kot nadomestilo slov. župn. vestnikov in nekake vez med župami Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto (iki cprakeški petičipi). O razpravah so izda v župi včlanjenim društvom komunikacije, ki jim bo oktroiral tudi nekoliko novih dolžnosti. Ako kako društvo ne bo s tem zadovoljno, naj si pripiše krivdo samo, ker ni smatralo za potrebno, poslati na zbor delegata. — V ostalem je poročal br. podnačelnik župnega Prosvetnega odbora o delu, že opravljenem v tekoči delovni sezoni, kakor tudi o načrtih in namerah, ki se bodo udeležile po možnosti do župnega obnove zbor, oziroma do poletnega premora v intenzivnejšem delovanju. Delegati so poročili odo-bril, dana navodila dobrohotno sprejeli, dodeli še nekatere lastne želje in se potem večinoma udeležili še obnove zboru Zveze kulturnih društev, pri kateri so njih društva včlanjena. Inicijativa je dana, ne ležišitev pa naj ne razočara! Zdravo! A. J.

PRINCESKA ZVEZDANA

Od tistih dob je vsako noč posetila malega Smukeca — tako je bilo mišku ime — in je posedala ob njegovi postelji, da sta se razgovarjala in igrala s pšeničnimi zrnci. A to sta morala delati sila tiho; premislite, kaj bi se bilo zgodilo, da sta ju slišala drvar in njegova žena!

A tisti mah so se odprla vrata. Smukec je bil še utegnil žmriti v luknjo, oče in Svigee pa sta skočila v enega izmed velikeh skornjev, ki so stali nedaleč od pasti. Bil je drvar »Aba«; je dejal, jemajo Cvetko iz pasti. »Potepa si se k tistim, ki kradejo sir? Takoj mi pokaži, kje stanujejo!«

Sredi noči je splezal oče Dolgorepec s si-novoma na polico; glodali so, dokler niso napravili v skatlo velike luknje. A to se ni bilo vse, zakaj zdaj je trebalo »praviti Cvetko s police. Kako neki? Krilec so ji bila odrezana in tudi krempljce ni imela, kakor jih imajo miši.

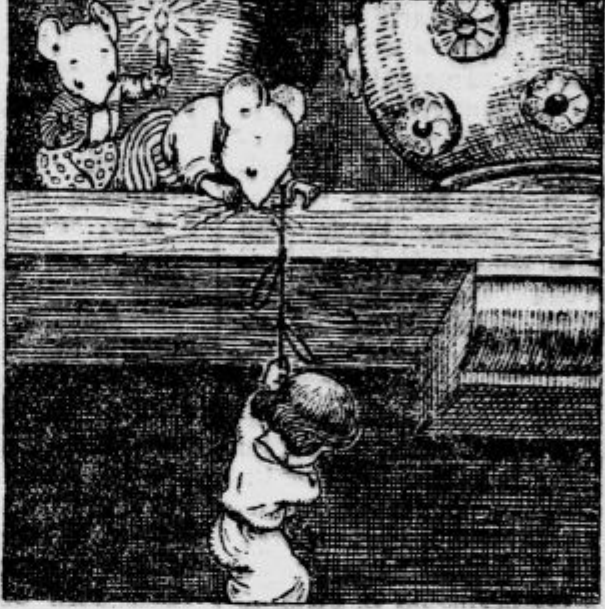
Opoldne sta prispela v bratrančovo žitno polje. Kreila sta si pot med visokimi bilkami, ki so se zdele Cvetki ogromne kakor debla. Bratranec Topoglavce je stal baš pred vrati, da bi se nasopel svežega zraka. »Kaj vidim?« je začel in plosnil z rokami. Trenutek nato so se odprla vrata in ...

Ko je Smukec ozdravel, je priredila mati Dolgorepeva domačo veselico. Napelila je bila pšeničnih pogac s sirovimi skorjicami in po gostiji je igrala deca spodaj v omari vsakejake igre. To je bilo zelo lahkomišno, zakaj drvar se je zbudil od ropota — in kaj je »steril? Videli hoste, kaj!

Cvetka pa ni hotela izdati prijateljev. »Te-za ne povem za noben denar!« je vpila. Tedaj jo je spravil drvar v skatlo in jo je trdno povezal. »Tako,« je rekel »didi«, »ne izpusti te, dekler ne poveš, kje stanujejo miši. Ne jesti ne dobiš ne piti! Pomni!« boš, kdaj si se družila s tatovi.«

Svigee jo je uganil. Na stolu so ležale nogavice drvarjeve žene. Svigee je raztrl eno izmed njih, vzel dolgo nit, napravil vanjo veliko zank in jo naposled privezal k zreb-lju, ki ga je bil opazil na polici. Cvetka je imela zdaj kam opreti nožice in je lahko splezala na tla.

Desetorica veselih poljskih miškov je planila čez prag in je pritekla gostoma na-proti. Tudi mati Topoglavka je pršla. Pri-povedovanja ni bilo konca ne kraja. Oče Dolgorepec je moral ostati pri kosilu. Po jedi sta si s Topoglavcem natlačila pipici, da bi se udobno pomenila, kako in kaj.

Miške so postale zaspane in Cvetka se je poslovila. Komaj je odšla, je nekaj lopnilo na koncu hodnika. »Oh, Cvetka!« je zavpila gospa Dolgorepeva. Oče je urno stekel pogledat. Vrnil se je obupan. »V past se je ujel!« je zastokal. »Menda so jo pravkar nastavili!« Silna potrtost je legla miškam na sree.

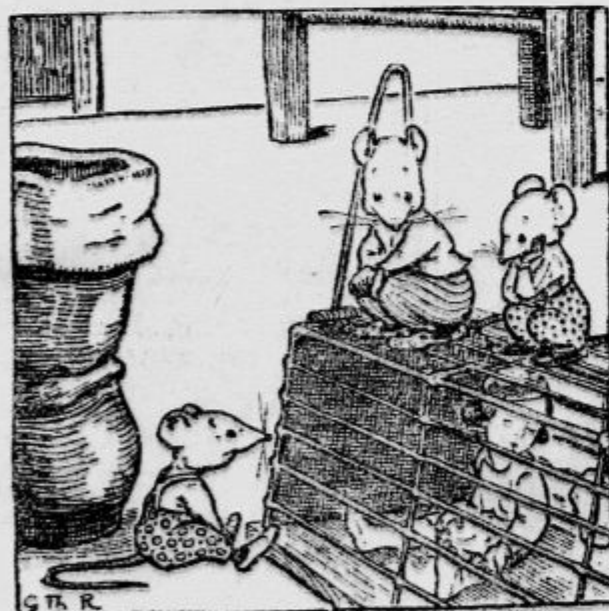
Drvar je postavil skatlo na polico in si je hotel očistiti skornje. Ko pa je vtaknil roko v skornjico, sta skočili — o groza! — Sviga, švaga, dve miški iz nje. Zavpil je od straha in vrgel skornje od sebe, toda oče Dolgorepec in Svigee sta bila že v luknji.

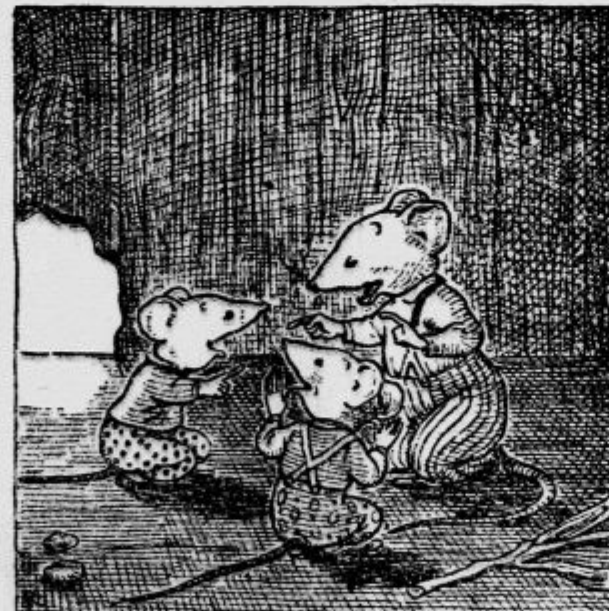
Kmalu nato je sedela pri miškah za mizo. Kaša, s katero ji je postregla mati Dolgorepeva, ji je imenitno teknila, ker je bila še topla. Vsa družinica se je norčevala iz dr-varja, čes, ali smo mu jo zagodli! Ko jih je Cvetka videla tako veselo zbrane, se je ma-homa spomnila mamice in je grenko zapla-kala.

»Kakor nalašč,« je dejal bratranec, »kakor nalašč moram drugi teden v kuno h kralju palčkov, davke plačevat; on nam bo svetoval, kaj naj storimo. Ako pusti dekletce pri meni, jo vzamem s seboj.« — Kmalu nato se je oče Dolgorepec odpravil. Cvetka in Topoglavce sta mu s praga mahala v slovo.

»Ne smemo je prepustiti usodi,« je sklenil oče Dolgorepec. Poklical je Smukeca in Svigee, svoja najbrabrejša sinova, in se je od-pravil k Cvetki. Bodrili so jo in obetali, da ji pomorejo. Vso noč so čuli pri njej, in ko se je zdanilo, so se vedno sedeli okoli pasti ter ugibali, kako bi jo rešili.

Smukec ju je čakal za obzidno latvo. Vsi trije so jeli promisljevati, kako bi pomogli ubogi Cvetki. »Vrvico pregladam,« je rekel Svigee. — »Budalo,« je dejal oče, »kako pa naj spnememo pokrov? Ne, drvari se spletno na polico in pregladamo skatle, da bo lah-ko vlezla iz nje.«

»Ves kaj?« je rekel oče Dolgorepec. »Jutri te spravim k bratranec Topoglavce, poljske-mu mišu. Ta ti bo svetoval, kako najdeš ma-ter.« Rečeno, storjeno. Drugo jutro sta se pri-srečno poslovila in sta krenila na pot. Solnce je prijazno sijalo z neba in rdeči mak se je smejal ob njh.

Toda zgodbi je bil usojen drugačen konec, nego je mislila Cvetka. Čez nekaj dni so gli Topoglavčevi na njivo, da naberejo žito. Cvet-ka je z najmlajšima dvema vred pazila na dom, toda ostati so morali zunaj, zakaj oče je bil zaklenil vrata. »Drugače mi postavite vse hišo na glavo!« je dejal.

Nadaljevanje »Princeske Zvezdane« v vsaki naslednji številki »Jutra«.

Državna razredna loterija.

Srečke državne razredne loterije

I. razreda 15. kola - žrebanje 11. januarja, naročajte in kupujte v svojem lastnem interesu iz prve največje in najsrečnejše pooblaščen kolekture

Braće A. Vasića. Beograd, Cvetni trg.

pri prodajalcu in zastopniku za Marlbor, Kosti Vukašinoviću na Aleksandrovi c. Po izvršenem žrebanju V. razreda 15. kola se za vse srečke, ki ne bi dobile nobenega dobitka po službeni listi, vrne igralcem po novem načrtu 40% t. j. za četrtinko Din 50 —, za polovično Din 100 —, za celo srečko Din 200 — in za dvojno celo srečko Din 400 —.

Popoln izguha je potemtakem do cela nemogoča.

Srečke se razpošiljajo na vse kraje, kjer ni zastopnikov in se pri naročilih srečk za najmanj Din 100 — ne računa poštnine. Vse naloge pošljite gornji kolekturi. —

Iz življenja in sveta

Mladen Kostov (Pariz):

O sovjetski ustavi, o volitvah v današnji Rusiji in o gospodu Stalinu

Zvezo sovjetskih socialističnih republik (ZSSR) tvorijo: Ruska, Ukrajinska, Beloruska, Zakavkaska, Turkmenska in Uzbeka republika. Osnove te »Zveze« sta: nacionalna neodvisnost posameznih republik z ene strani in komunistični red z druge. V načelu in v dejanju je svoboda jezika, vere, šole za vse narode Zveze popolna. Toda istočasno, načelno in stvarno, se vzdržuje integralnost boljševiškega sistema s pomočjo železnega, diktatorskega centralizma. Državljan sovjetske države sme govoriti kakršnokoli jezik, sme imeti kakršnokoli šolo in izpovedovati kakršno si budi vero — v tem pogledu je popolnoma svoboden. Njegova svoboda preneha tam, kjer se začenja vprašanje politične uredbe države.

Stalin,

predsednik izvršilnega odbora Zveze sovjetskih republik (SSSR).

Državljanu ni zabranjena samo borba proti režimu, temveč tudi kritika. Boljševizem je proglasil sebe za nepogrešljivega in gorje onemu, ki bi se usodil izraziti o tem kakšen dvom.

Temelj sovjetskega režima bi morali biti »sovjeti«. Toda polagoma so boljševiki pretvorili sovjeze v upravne organe in na ta način je prešla vsa oblast v roke današnjim vodij boljševiške stranke. Zaradi videza obstoji v današnji Rusiji »parlament« — »Sezd sovjetov Zveze sovjetskih socialističnih republik«.

Kako volijo ta »parlament«?

Po sovjetski ustavi odpade na vsake 25.000 mestnih prebivalcev po en poslanec; istotako odpade po en poslanec na vsake 125.000 kmetijskih prebivalcev (čl. 9. ustave). To pomeni, da velja mestni prebivalec za 5 kmetov?

Volilni red je povsem prost. Centralni izvršilni odbor imenuje »Centralno volilno komisijo«, ki namešča s svoje strani volilne komisije po okrožjih, srezih, mestih in selih. Te volilne komisije sestavljajo volilne imenike ter odreja, kdo ima pravo do glasovanja in kdo ne. Brez volilne pravice niso po volilnem zakonu samo kontrarevoluci-

onarji in nepmani, temveč volilna komisija odloča tudi o tem, kdo je za glasovanje dovolj zaveden in kdo ne, t. j. kdo je pravoveren komunist in kdo ne. Volilna komisija združuje volilce po sekcijah in jim predlaga kandidate. Tako da ima volilna komisija, ki predstavlja srezkega poglavarja, edina pravico do predlaganja kandidatov. Toda da bi bili popolnoma gotovi glede izidov, so uvedli boljševiki javno glasovanje. Na ta način označuje vlada kandidate, ki imajo nalogo, da volijo ... vlado.

Boljševiški parlament se sestavlja vsaki dve leti (čl. 2. ustave). Njegova naloga je, da izbere »Centralni izvršilni odbor«, ki ima zakonodajno oblast, ki izdaja zakone in dekrete, ki imenuje vlado in jo zamenjava.

Sovjetska vlada sestoji iz 12 komisarijev in je izvršilni organ, kakor so ministrski sveti povsod (čl. 37. ustave).

Vse to v načelu. V dejanju pripada vsa oblast izvršilnemu odboru komunistične stranke, čije glavni tajnik je g. Stalin. G. Stalin je stvarni vodja in diktator v rdeči državi »proletarske diktature«, v kateri je zamenjal pokojnega Ljulina. Res je zanimivo, da se je mogel g. Stalin postaviti za Ljulinovega naslednika poleg Trockega, Buharina, Kamenjeva in cele plejade boljševiških vodij višje stopnje. To je tem bolj čudno, ker je znano, da je bil Stalin za Ljulinovega časa med zadnjimi tedanji glavami boljševizma. Žena pokojnega Ljulina, ki je kakor vsi stari boljševiki član Trockega opozicije, je objavila še pred dvema letoma politični testament svojega moža. Pokojni glavar boljševizma je v tem testamentu označil svoje drugove. O Stalinu je povedal, da je najobičajnejši intrigant, brez širokega pogleda in stranki nevaren. Če ne bodo Stalina odstavili, bo ta stranko razcepil in upropastil — piše Lenin pred svojo smrtjo.

In v resnici, g. Stalin napravi vtis navadnega političnega demagoga. Vsa njegova sposobnost obstoji v umetnosti strankarskih manevrov in intrig, kar on rad imenuje »akcija«. On je človek akcije, medtem ko je bil in ostal Buharin »mzog« boljševizma.

Vsa notranja situacija v današnji Rusiji se da objeti z dvema besedama: Stalin — Trocki. Po izključitvi Trockega in njegovih prijateljev iz komunistične stranke, je ostal Stalin v svoji stranki popoln gospodar in v svoji državi popoln diktator. Baš zaradi tega bo upropastil stranko in državo, kakor je preprosto Vladimir Ilič Lenin.

Evo me nazadnje pri g. Stalinu, v njegovem kabinetu na tajništvu V. K. P. (b.) — Vsesojuzskaje komunističeskae partije (boljševiške). V velikem kabinetu vlada kaos knjig, novin, rokovisov. Široko tatarsko lice, veliki brki, z odprto bluzo — g. Stalin vas nikoli ne gleda, kadar govorijo z vami. Drugače pretirano ljubezniv — kakor ostali Rusi.

— Vidite, državljani — pravi g. Stalin — dočim po vsem svetu gospodarska kriza narašča, hodi gospodarska stabilizacija pri nas svojo normalno pot. Mi smo presegli že predvojno produk-

cijo in upamo, da bomo vse naše gospodarstvo v skorajšnjem času dvignili na nivo zapadnoevropskih držav. Vse to je uspeh »nepe« — nove ekonomske politike, ki jo je uvedel Lenin in ki temelji na gospodarski evoluciji, na dopuščanju zasebne lastnine in na sodelovanju z ostalimi državami. Treba razumeti, da sovjetski gospodarski red danes ne izključuje gospodarskega sodelovanja s kapitalističnimi državami. A to sodelovanje je absolutno potrebno, ker do tistega, ko bo Rusija zunaj gospodarskih odnosov Evrope, ne bo vse gospodarstvo vsega sveta nikoli stabilno. Mi smo ogromen odjemalec industrijskih proizvodov Zapadnih držav, kakor smo bili tudi izvažalec sirovih produktov. Gospodarski odnosi in interesi ne poznajo čustev — mi potrebujemo Evropo in Evropa potrebuje nas. Za realnega politika in posebno gospodarstvenika je jasno, da ne bo niti Zapadnim državam uspelo zamenjati naš trg z drugimi trgi in da mi ne bomo mogli tako kmalu razviti se gospodarsko brez njihove pomoči. In če nas ne moti politična uredba kapitalističnih držav, ne vidim, v čem naj bi motila sovjetska uredba druge, ko je na dnevnem redu vzajemni gospodarski interes za vso Evropo.

G. Stalin me prepričuje, da pride s medsebojnimi koncesijami gotovo do gospodarskega sporazuma med Rusijo in ostalimi državami. — On ni samo optimist, on je tudi miroljuben in dobrodušen človek. Kadar se pogovarja s tujci, seveda ...

— A kaj mislite vi, državljani, o opoziciji? — vprašam g. Stalina.

— Kakšna opozicija? Nekoliko inteligentnih individualistov in anarhistov, ki sta jih stranka in življenje že davno obsodila. Generali brez vojske, glavarji »opozicije« menijo, da je gospodarski napredek naše države manjšega pomena nego doktrinarske formule. Mi smatramo, da je gospodarska stabilizacija naše države brezpogojno potrebna in da moramo priti do nje preko vsega. To je vprašanje biti ali ne biti. Smatramo istotako, da je mir danes brezpogojna potreba za nas — in zato delamo vse, da mir ohranimo. Ali biti miroljuben, ne pomeni živeti v iluzijah. Mi smo napravili vse potrebno, da ohranimo našo nedotakljivost. V tem pogledu naj se nihče ne vara. Ampak zanimivo je, da naziva »opozicija« te ukrepe za državno zaščito »militarizme«, ko priporoča v istem času vojno — proti kapitalističnim državam. Govor o opoziciji je izguba časa. To prepuščamo inostranskemu tisku, ker inostranski tisk prinaša stalno senzacionalne vesti o položaju pri nas. Zlostno je, da so postali danes ljudje, ki so bili na najvišjih mestih v stranki in državi, nezvestno in zavestno orodje tujim interesom in tuje propagande. Onim, ki delujejo nezavedno proti režimu, bomo oprostili, toda vse tiste, ki so postali zavestno tuji agenti — in zato imamo dokaze — bomo nemilosrdno uničili, ker ideal, ki mu služimo, odtehta malenkostne osebe nekoliko renegatov ...

G. Stalin ni več dobrodušen človek kakor malo prej. On je očitno razburjen in me hoče uveriti, da ne bo današnji režim nikomur dovolil protivno delo in da so naivni vsi tisti, ki upajo, da je kakšna sprememba mogoča. On celo preti.

Da bi mogel g. Stalina še kaj vprašati, spremenim pogovor:

— Kaj mislite, državljani, o rusko-angleških odnosih?

— Vidite, to je domena »tovariša« Čičerina — mi odgovarja on. Vidim, da je g. Stalin zares daleč od diplomacije g. Čičerina, da je človek prakse in ustvarjač duha. Vsak hip pregleduje grmado papirja, ki pokriva njegovo mizo, in vsako drugo minuto sprejema uradnike svojega »ministra«, daje naredbes, odgovarja, pojasnjuje. Razgovor je trajal 20 do 30 minut in je bil ves pretrgan.

— Kako vam ugaja tukaj? — me vpraša g. Stalin in me radovedno gleda.

— To bom napisal, ko se povrnem — odgovorim jaz.

Mož, ki v javni čitalnici rešuje križanke. (»Tatler«)

Esperanto.

Esperanto in znanost. Razširjenost esperanta in njegovo praktično uporabljenost nam izpričuje izdajanje strogo znanstvenih del znanih učenjakov. Kot primer naj navedemo knjigi: Charles Baudouin, La arto de memdisciplino in Pierre Bovel, Psikanaliza kaj Edukado. Knjigi obravnavata pereča vprašanja novodobne pedagogije.

Francozi nagrajujejo rodbine z mnogimi otroci.

Te dni je Francoska Akademija podelila 25.000 frankov nagrade iz fonda Cognacq-Jay, iz katerega se vsako leto nagradi tista francoska rodbina, ki ima največ in najbolj zdrave otroke. Letošnjo nagrado sta dobila zakonska Guéantova, ki imata enajst otrok. Naša slika prikazuje nagradeno rodbino s šestorico najmlajše dece.

Zdravnik — sluga

V Innsbrucku se je začela senzacionalna poročna razprava proti nekemu Edvardu Nagelu, ki je obtožen treh zločinov: goljufije, lažne navedbe svojega poklica ter prestopka proti varnosti tujega življenja.

Nagele šteje 24 let in je bil pred dežanji, ki so ga spravili na zatožni klopi, sluga pri innsbruškem zdravniku doktor Dücku. Tam se je seznanil z 20-letno hčerko bogatega hotelirja Stöhrja iz Marijinih Laznov in kmalu se je spleta med obema mladima človekoma ljubezenska zadeva, ki ji je sledila poroka z bogato doto. Nagele pa je dosegel takšen hiter uspeh s tem, da se je izdal za zdravnika. Svoje zdravniške sposobnosti je preizkušal tudi v resnici na svoji bolehlavi ženi, tako da mu je umrla devet dni po poroki v Marijinih Laznih. Stregel ji je z nevarnimi injekcijami algopana, ki so jo spravile po mnenju oblasti v grob. Do tega mnenja pa je prišla oblast na podlagi policijske preiskave, ki je dognala poleg pravega stanu nepravlega doktorja tudi razne neprijetne podrobnosti iz njegovega prejšnjega življenja, n. pr. to, da je bil zaradi tatvine in sličnih zločinov trikrat obsojen na šestmesečno ječo, enkrat na dveletno, enkrat pa iz Švice izgnan.

Nagele se zagovarja sedaj na način, ki meče zelo čudno luč na vse osebe,

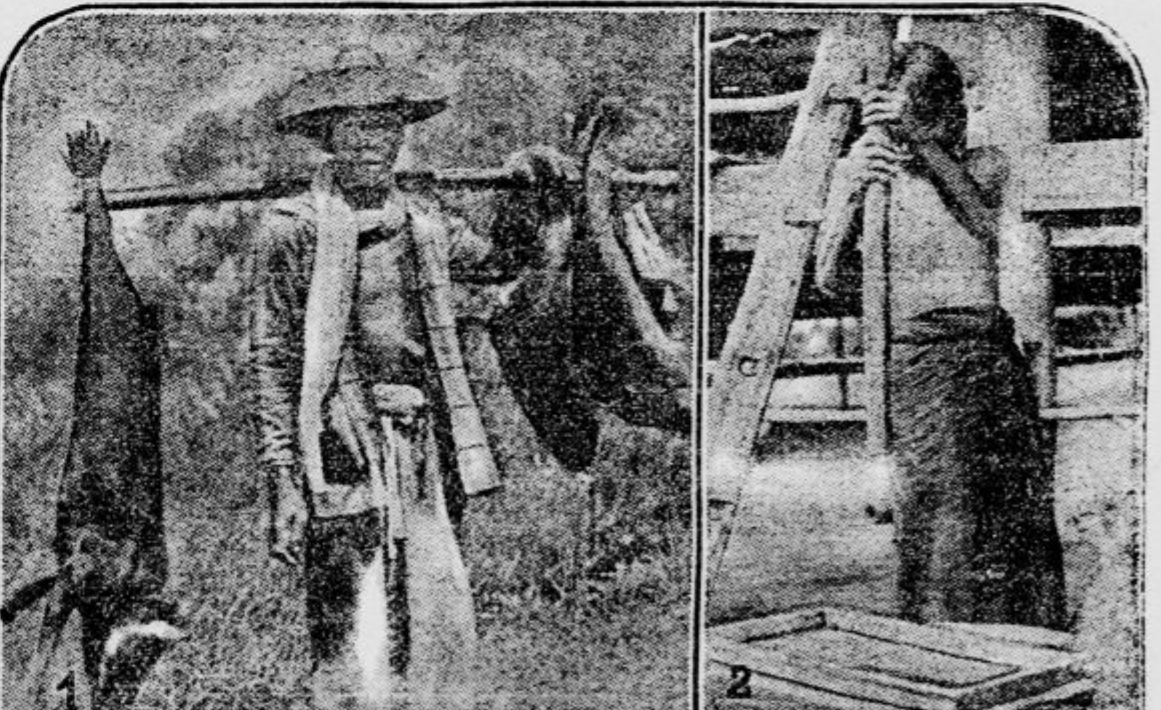
ki so bile zapletene v to pustolovščino. Kar se tiče goljufije, pravi, da je takoj po aretaciji vrnil starišem svoje žene vso doto, češ da je ni zmatral za svojo last in da ni hotel nikoli obogateti na ženini račun. Tudi to zanikuje, da bi hotel priti do denarja s pomočjo napačne navedbe svojega stanu. Misel, da bi se izdal za zdravnika, mu je navdahnila baje njegova ljubinka sama že prvi dan, češ da so jo stariši zaradi njene bolezni namenili samo človeku z zdravniškimi poklicem. Zelo čudno pa je to, da so se stariši pri dr. Dücku informirali zaradi nekaj govoric, če je bil Nagele pri njem kot dr. med. asistent in je ta razkril, da je bil domnevani doktor samo sluga, a mu stariši vseeno niso verjeli. Nagele pravi, da se jim je mudilo spraviti hčer v zakon, ker so računali na to, da bo umrla že pri prvem porodu in se bodo tako odrešili stroškov za njeno vzdrževanje. Baje mu niso hoteli izplačati dote takoj po poroki, temveč bi radi izplačilo odložili za dve leti. Tudi glede zločina proti varnosti tujega življenja se brani vsake krivde. Trdi, da je žena umrla samo na srčni slabosti, injekcije ji je dajal zato, da ji prihrani bolečine in vedno v takšnih dozah, kakršne bi uporabljal zdravnik.

Z Nagelom sedi na zatožni klopi tudi njegov oče, ki je sodeloval pri lažnih navedbah njegovega poklica.

Srečno novo leto vsem cenjenim odjemalcem!

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Delikatese temnopoltih ljudstev

1. Prodajalec merjascev v Limbangu (Borneo). — 2. Tolčenje riža v lesenem možnarju (Sumatra). — 3. Pečenje psa (Sumatra).

Domača industrija igrač v Rusiji

Eno glavnih domačih opravil kmetov v severni in srednji Rusiji je izdelovanje igrač. I jih rezljajo v lesu. Oblike teh igrač so dokaj primitivne; največ izdelujejo peščine, vprežene v voz, in trojke. Posebnost teh igrač je v tem, da so izrezljane iz enega samega kosa. — Na sliki zgoraj: trojka; spodaj: trojka v preprostejši izdelavi.

Čestitke ljubljanskih tvrdk:

Srečno in veselo Novo leto
želi
Franc in Tončka Anžič
mesarija in gostilna
Hradeckega vas štev. 66

Srečno Novo leto
želi
Antoniija Stor
gostilna in špecerijska trgovina ter trgovina s kurlivom
Udmat 16

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem cenjenim gostom
Franc in Ana Rozman
gostilna pri „Jerneju“
Sv. Petra cesta

SREČNO NOVO LETO
vsem
M. PODKRAJŠEK
damski in brivski salon
Sv. Petra cesta štev. 12

SREČNO NOVO LETO
vsem svojim odjemalcem, prijateljem in
znancem želi
dr. Franjo Cermanova, mesarija
Ljubljana - Kolodvorska ulica
Št. Vid

SREČNO NOVO LETO
želim svojim cenj. naročnikom in se priporočam tudi nadalje
I. WANEK
krošnarsko - zalaga klobukov - izdelovanje čepic
Ljubljana, Sv. Petra cesta 9

SREČNO NOVO LETO
želi
F. & E. REMŽGAR
stikarstvo in pleskarstvo
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Srečno in veselo Novo leto
želi
Mihael Anžič
gostilna in mesarija
Dobrunje št. 57

Svojim cenja. odjemalcem in prijateljem
SREČNO NOVO LETO!
IVAN JANČAR
trgovina z barvami
Ljubljana, Miklošičeva cesta 4

Veselo in srečno Novo leto
želi vsem cenjenim gostom
Karol in Fani Kačič
Dunajska cesta 58.

Parketne desčice
hrastove in bukovne dobavljam in po
kladam v vsaki množini
JOS. R. PUH, Ljubljana
Gradaska ulica 22, telefon 513.

Zahvaljujem se vsem cenjenim
damam in gospodom
za dosedanje zaupanje, želim jim
srečno Novo leto
in se priporočam tudi nadaljnji naklonje-
nosti
Damski salon Brivski salon
Al. Gjud ml. Al. Gjud st.

SREČNO NOVO LETO
želi vsem cenj. naročnikom
prijateljem in znancem
IVAN KOŠAK, slikar
Ljubljana, Bleiweisova cesta 15

SREČNO!
D. ČEBIN
PREMOG DRVA KOKS
WOLFOVA I. II.

Srečno in veselo Novo leto
želi svojim cenjenim odjemalcem
Anton in Ana Podboršek
Dunajska cesta 41 in Einspillerjeva ulica 17

Srečno Novo leto želi
svojim cenj. odjemalcem in se priporoča
Franc Sark
trgovca s špecerijskim in delikatesnim blagom
Ljubljana VII, Aleševčeva cesta 30.

Ivan Kapelj
bakrar in kotlar
Ljubljana - Šiška
Aljaževa c. 4 ob Celovski cesti

Vsem cenjenim odjemalcem želi
srečno Novo leto
Ferdo Tusar
parna pekarna in trgovina
Sp. Šiška, Medvedova ulica

Franjo Golob
mesar in prekajevalec

Ljubljana VII., Jernojeva
cesta 47.

Veletrgovina žganja
Emerik Zelinka Ljubljana
VII.

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
znancem in prijateljem

srečno Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem
ter priporočata razne
klobase, salame in
drugo suho blago

Ivan in Marija Marinšek
mesar
Ljubljana, Prečna ulica 6.
Konji za klanje se kupujejo

Srečno Novo leto
vsem cenjeni modjemalcem in pri-
jateljem želi
Josip Winter
trgovina z mešanim
blagom, vinom
in žganjem
Ljubljana, Florjanska ulica štev. 25

Srečno Novo leto
bodi vsem cenjenim gostom
restavracije „Ljubljanski dvor“
ter vsem prijateljem in znancem
Marija in Bogdan Pupovac

Srečno in veselo Novo leto
želi
JOSIP BAJDE
popravila in oglaševanje
klavirjev
LJUBLJANA VII. Mali dom.

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem svojim cenjenim gostom
prijateljem in znancem
Josip in Leopoldina Mastnak
restavrater hotela „Slon“
v Ljubljani.

L. M. ECKER SINOVA
kleparna in podjetje za izpe-
lavo vodovodnih del ter odde-
lek za centralne kurjave
LJUBLJANA, Slomškova ul. 4

Srečno in veselo
Novo leto
želi vsem cenjenim
naročnikom in odjemalcem
Josip Musar
mesar
Ljubljana, Solski drevored

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem dosedanjim in bodočim od-
jemalcem priporočajo se za mnogobrojen
obisk
cvetličarna in semenarna
KORSIKA
Ljubljana, Telefon 2341
cvetličarna: ALESSANDROVA C.
vrtnarica: BLEIWEISOVA C.
Import: francoskega in italijanskega
Eksport: svežega cvetja

Tone Malgaj
Pleskar, ličar, sobo in trkoslikar
Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 16
želi vsem naročnikom **srečno Novo leto**

Srečno Novo leto vsem:
Brunčič & Rebernik
pleskarstvo in ličarstvo
Ljubljana, (Ledina) Karl Kotnika ulica

Obilo sreče v Novem letu
Andrej Belič, trgovina z mešanim blagom
Kavškova cesta 18 LJUBLJANA VII
Podružnica, Janševa ulica 1

Srečno in veselo Novo leto
želi
Franc Bernik
Izdelovalnica klobukov
LJUBLJANA - ŠISKA
Slovenska cesta.

Vsem svojim cenj. odjemalcem in
gostom želi
prav srečno Novo leto
Ivan in Elza Rahne
trgovina in gostilna
Selo-Moste pri Ljubljani

Srečno Novo leto
želi tvrdka
M. Stele & I. Pielick
uvoz in izvoz južnega in domačega
sadja ter deželnih pridelkov
LJUBLJANA
Solski drevored (s-meniš. poslopje)
Telefon 2647 Brojavni: Stele Pielick

Vso srečo
cenjenim mojim obiskovalcem želi
v Novem letu
ter se priporočam za naklonjenost
St. Kostanjec
brivski salon
Ljubljana, Gradišče 7

Svojim komitentom
SREČNO NOVO LETO
želi tvrdka
SIEGEL Ljubljana
Dunajska c. & **DRUG**

Modni salon
avtomatično likanje
„TIP - TOP“
J. Sušnik, Ljubljana
Selenbúrgova ulica štev. 4

Srečno Novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem ter vsem prijateljem in znancem
Franc Dolinar, parna pekarna,
Poljanska cesta 19 in Pred škofijo 11.

Srečno in veselo
NOVO LETO
želi vsem cenj. gostom
Kosta Potočnik
HOTEL
„SOČA“
Telefon 2531

Vsem, ki so ali še bodo potovali potom
Francoske linije v Ameriko, bodi
srečno
NOVO LETO
FRENCH LINE
CIE. GLE.
TRANSATLANTIQUE
Zastopnik:
Ivan Kraker
Ljubljana, K. Lovčeva 35

Srečno Novo leto 1928
želi vsem svojim cenjenim
gostom, prijateljem in znancem
Pavla in Jan Fiala
Kavarna in bar „Emona“
Ljubljana.

Svojim cenjenim gostom
želi
srečno Novo leto
Ignacij in Helena Banko
gostilna „PRI TOPO LAVCU“
LJUBLJANA
Ketle-Murnova ulica

Srečno novo leto
želi
Jakob in Marija Otrin
mesarija
ob Zmajskem mostu
Ljubljana
Solski drevored

Srečno
Novo leto
vsem citrašem in
citrašinjam želi
Ivan Kifrlje
Ljubljana
Gospodsk. ulica 9

Srečno in veselo
Novo leto
želi cenj. odjemalcem
Julij Zupan
gostilna s špecerijskim
in kolonialnim blagom
Ljubljana
Sv. Petra cesta 35

V. J. Jeločnik špecerijska, galanterijska in manufaktura
Zajutrkovalnica
Ljubljana 1912-1928 Rožna dolina

Srečno Novo leto 1927.
Pletilna industrija
Martin Mahkota, Sp. Šiška - Ljubljana

Just Piščanec, carinsko posredništvo
Miklošičeva cesta 36
želi **srečno Novo leto.**
Mednarodna potovanja brez intervencij speditiv - Informa-
tivna pošta brezplačno.

Čestitke ljubljanskih tvrdk:

Veselo in srečno Novo leto
želi

Mihael Kavčič
gostilničar in posestnik
Zg. Šiška.

Srečno in veselo Novo leto

tovarniška zaloga usnja
L. GERKMAN
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1

Srečno Novo leto!

Hotel in restavracija Lloyd
Franco Bužar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

Vsem cenj. odjemalcem in prijateljem
želi

srečno Novo leto
parfumerija „Strmol“
Ljubljana, Pod franco 1.

Srečno Novo leto

želi cenjenim naročnikom
Albina Bogataj
izdelovalnica perila
Gradišče 13

Srečno Novo leto

vsem svojim cenjenim odjemalcem želi
tvrdba
FR. KHAM
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta

Gostilna in trgovina Fr. Medica

Ljubljana Tržaška c. 4
srečno Novo leto!

Srečno Novo leto želi

Franco in Marija Novljan
mesarija
Ljubljana, Šolski dvored

Srečno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom
Karol Kačič
gostilna
Ljubljana Dunajska cesta št. 58

Veselo Novo leto želi

Ivan N. Adamič
prva kranjska vrvarna
Ljubljana, Sv. Petra c. 31
Podružnici:
Maribor, Vetrinjska ulica št. 20
Kamnik, Sutna 4.

Higijenična brivnica
HOTEL „SLON“

Mate Pliverić

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem
in znanec

srečno Novo leto
LUKA AHACIČ, splošno parno mizarstvo
Hrenova ulica 8

Srečno in veselo Novo leto

želi
Pavel in Anica Poglarjen
modni salon za gospode in dame
Ljubljana - Kodeljevo (nasproti voj. »Laga«)

Srečno **HINKO ŠIMENC**

Novo leto!
ščetke, čopiči itd.
Ljubljana, Kongresni trg 8,
Tržaška cesta 5.

Srečno in veselo Novo leto

želi cenjenim odjemalcem
Franco in Marija Remic
Zg. Šiška, Celovška c. 10

Srečno in veselo Novo leto

želi
Mr. A. Ustar, lekarnar
pri Sv. Petru, Ljubljana

Srečno Novo leto

želi svojim odjemalcem
Andrej Dolinar
pekarija
Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 1

SREČNO NOVO LETO

želi
svojim cenj. naročnikom in sn. priporoča
IVAN AMBROŽ
strojna delavnica
Ljubljana, Trnovski pristan 3

Vsem cenjenim odjemalcem želi

srečno Novo leto
in se priporoča **Mira Ferencz**
trgovina z mesanim blagom
Ljubljana, Poljanska cesta 73.

I. Eržen s asstičarna in de-

likatesna trgovina
Kongresni trg, nasproti »Zvezde«
želi svojim cenj. odjemalcem, prijateljem
in znanec
srečno Novo leto!

Srečno Novo leto

vsem odjemalcem in
konsumentom našega
piva, špirita
in kvasa želi

Pivovarna „Union“
d. d. Ljubljana

Srečno Novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem
in se priporoča nadalje

Češkutti & Zajc
Ljubljana, Stari trg št. 3

Svojim cenjenim gostom

prav srečno Novo leto

Restavracija **6** „Pri čestici“
Rezi Zalaznik.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem se zahvaljujem
želet jim

Srečno Novo leto!
Jernej Jelenič
tovarna vinskega in špirtovega kisa
LJUBLJANA, Stara pot 1

Gostilna pri Fajmoštru

M. Anžič
želi vsem svojim
gostom **srečno Novo leto**

Kavarna „Evropa“

v Ljubljani

Svratiste „Lovački rog“

Zagreb

Anton in Terezija Tonejc

cenj. gostom in prijateljem

srečno Novo leto!

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem cenj. strankam

Carl Pollak d. d.

detajlina prodaja

Dunajska cesta št. 23 v Ljubljani

Srečno in veselo Novo leto!

Grand hotel „Union“ v Ljubljani

hotel, kavarna, restavracija

itd. vinska klet itd.

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

FRANCO ZALAR

mesar in prekaževalec

za Bežigradom — Ljubljana

M. ROJC

špedicija

LJUBLJANA, Dunajska c. 29, II. nadstr.

Anton Verbič

delikatasa in špecerija

Ljubljana, Stritarjeva ulica (Filipov dvorec)

Ljubljanska gradbena družba z o. z.

Ljubljana, Slomškova ulica št. 10

se priporoča in želi

srečno NOVO LETO!

Uspešno Novo leto vsem trgovskim prijateljem!

FRANC PALME

agenta in komisija

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 7

Veselo in srečno Novo leto želi vsem svojim cenjenim

odjemalcem tvrdka

A. VERBAJS

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 13

ter se priporoča za nadaljno naklonenost.

Srečno in veselo Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem

BAN M.

konfekcijska in manuf. trgovina

Ljubljana, Resljeva cesta 7

Srečno in veselo Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem

A. Planinšek

Trgovina manufakture, konfekcije in galanterije

Ljubljana Novi Vodmat

Srečno Novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem iskreno

Franco Slamič, mesnica

Ljubljana Gosposvetska c. 6 Ljubljana

Srečno Novo leto

želi tvrdka

IVAN SIŠKA, tovarna parketov

in parna žaga

LJUBLJANA

Srečno Novo leto

želi cenjenim odjemalcem in se priporoča

za nadaljno naklonjenost tvrdka

KARL PRELOG

trgovina VOLNE, bombaža in galanterije

Na debelo: GOSPOSKA ULICA ŠT. 3

Na drobno:

Starl trg št. 12 Židovska ul. št. 4

Mnogo sreče in veselja v letu 1928.

žele vsem svojim p. n. odjemalcem, prijateljem in znancem naslednje tvrdke:

LJUBLJANA		IVAN SEDLAR trgovina s specerijskim, kolonijal- materijal, blagom in delikatesami LJUBLJANA Linhartova ulica 4	BETI OREHEK Zajtrkovalnica in delikatesna trgovina LJUBLJANA Kolodvorska 26	FRANC LAVTIŽAR mesar in hišni posestnik LJUBLJANA Sv. Petra cesta	ANTON MENCINGER specerijska trgovina LJUBLJANA Sv. Petra cesta 42
Gostilna pri »Slepem Janezu« FRAN in JOŽICA ŠUSTERŠIČ					
TRINK mizarstvo LJUBLJANA Linhartova ulica 8	M. KEŠE trgovsko vrtnarstvo LJUBLJANA Linhartova ulica 5	JOSIP MARČAN mesar LJUBLJANA Rimska cesta 21 in Wolfova ulica	O. FETTICH-FRANKHEIM Česalni salon za dame LJUBLJANA Selenburgova ulica	R. WILLMANN strojno podjetje LJUBLJANA Slomškova 3	MARIJA URBAS nasl. pristine kranjske klobase LJUBLJANA Komeškega ulica 16
LEKARNA DR. G. PICCOLI LJUBLJANA Dunajska cesta	Specijalni artistski atelje za črkošlikarstvo PRISTOU & BRICELJ LJUBLJANA Resljeva cesta — Sv. Petra cesta	Tvrška ANT. KRISPER LJUBLJANA Mestni trg št. 26	JOSIP ANDLOVIC strojno mizarstvo LJUBLJANA Domobranska cesta (poleg vojašnice kralja Petra na Poljanah)	IVAN BENCINA mesar in gostilničar LJUBLJANA Vodnikov trg D. M. v Polju	KOLINSKA TOVARNA LJUBLJANA
EMIL MORE sodavičar LJUBLJANA Kette-Murnova cesta 11	STEGU IN DRUG komanditna družba za strojno in električno industrijo LJUBLJANA Gledališka ulica 8 (Pokoj. zavod)	FRANC IN ANA SELAN mesar LJUBLJANA Šolski drevored	FRANČIŠKA in IVAN JAVORNIK mesar in prekajevalec LJUBLJANA Domobranska cesta 7 in stojnica Šolski drevored	Tvorilca dežnikov L. MIKUŠ LJUBLJANA Mestni trg 15	TOMAŽ BIZILJ gostilna »Pri kolovratariju« LJUBLJANA Pred Škofijo 14
R. WARBINEK izdelovalnica klavirjev LJUBLJANA Gregorčičeva ulica 5/1	OSVALD PENGOV trgovina s specerijskim blagom in gostilna LJUBLJANA Karlovska cesta 19	J. POK nasl. MIRKO BOGATAJ specijalna trgovina s klobuki LJUBLJANA Starl trg št. 14	EMIL PERUZZI čevljar LJUBLJANA ŠIŠKA Celovška cesta št. 10	ROK BERLIČ mizarski mojster Zapuže 22. Št. Vid	PETER STEPIC vinotrtič posestnik in gostilničar Tržna ulica 4 Spodnja Šiška 54
JOSIP PREŠEREN čevljarstvo LJUBLJANA ŠIŠKA Poleg stare cerkve, Celovška c. 63	BOLAFFIO & SINOVA velotrgovina v vinom in žganjem Ljubljana — Šiška	VIKTOR MEDEN tovarnica konjaka in likerjev veležganjarna LJUBLJANA CELOVŠKA CESTA ŠT. 10 Telefon št. 71	SAKSIDA RUDOLF mestni zidarSKI mojster LJUBLJANA Poljanska cesta 81	MATEVŽ in MARIJA KRUSIČ mesarita in gostilna LJUBLJANA Zelena Jama	IV. JAX IN SIN LJUBLJANA Gospodetska cesta 2
KAROL JARC eksport kranjskih klobas LJUBLJANA Hradečkova vas 35	FRAN KOLŠEK trgovina s specerijskim, kolonijal- nim, materijalnim blagom in dežel- nimi orodniki LJUBLJANA, Dunajska c. 47	MIRKO KOSIRNIK ključavničarstvo avto genska varilnica Medvedova cesta 20. LJUBLJANA	MENJALNICA REICHER & TURK LJUBLJANA Prešernova ulica	MARČAN ANDREJ mesar LJUBLJANA Prešernova ulica 16	FRAN IGLIČ krojaški atelje LJUBLJANA Kolodvorska ulica 28
I. TOMŠIČ manufakturna trgovina LJUBLJANA Sv. Petra cesta 38	LEKARNA TRNKOCZY-DEDIČI LJUBLJANA	JOSIP MEZNARČIČ nekarila LJUBLJANA Tržaška cesta 4	ŠTEFAN SPELETIČ slikar in pleskar LJUBLJANA Rimska cesta 16	MARIJA JANEŽIČ mesarica LJUBLJANA Poljanska cesta 54	
		MARIJA ZGONC gostilničarka in kavarnarica LJUBLJANA Cesta v Rožno dolino 36		J. BRAJER specijalna izdelovalnica gozdarjev ter čevljev LJUBLJANA Brez št. 1	
STAVBNO IN UMETNO MIZARSTVO A. ROJINA & KO. LJUBLJANA Slomškova ulica		THE REX CO. trgovina s pisalnimi stroji LJUBLJANA		BRATA MOSKOVIC trgovina usnja in čevljskih potrebščin na debelo zaloga strojarskih maščob (hladan, degnas in strojila) LJUBLJANA	
SENTJAKOBSKA KNJIŽNICA svojim čitateljem in čitateljicam SENTJAKOBSKI ODER svojim posetnikom, igralcem in igralkam SENTJAKOBSKI PEVSKI ZBOR svojim pevcem in pevkam		JAKOB in MALČI ZALAZNIK KAVARNA, SLASČICARNA IN PEKARNA LJUBLJANA		Umetniški zavod za litografijo ČEMAŽAR & DRUG LJUBLJANA, Na Friškovecu	
MATIJA PERKO mizarska tovarna LJUBLJANA ŠIŠKA Telefon 372		Društvo za prodajo Singerjevih šivalnih strojev BOURNE & CO. NEW YORK PODRUŽNICA LJUBLJANA Selenburgova ulica št. 3		DOMENIK BATTILINO izdelovalec umetnih kamnov LJUBLJANA Slomškova ulica 19	
A. A. BAKER & Co., d. z o. z. LONDON E. C. LJUBLJANA		FRAN MARTINC mesar in prekajevalec LJUBLJANA Sv. Petra cesta 53	M. ROGELJ manufakturna trgovina LJUBLJANA Sv. Petra cesta 26	LUDOVIK ZAJC urar LJUBLJANA Zaloška cesta 27	BARBIČ & RADONIČ velotrgovina z vinom LJUBLJANA Stara pot 9
		FRAN ŠKAFAR mizarstvo s parno silo LJUBLJANA Rimska cesta 16	ANTON ALBREHT vrvar LJUBLJANA Rimska cesta 11 delavnica: Baraka Lečina	FRANC LOBOREČ brivec LJUBLJANA Rimska cesta 21	«NARODNA KAVARNA» JOSIP CARL Gospodetska ulica LJUBLJANA

Mnogo sreče in veselja v letu 1928.

žele vsem svojim p. n. odjemalcem, prijateljem in znancem naslednje tvrdke:

FRAN REPIČ sodarsko podjetje LJUBLJANA	Pekarna IVAN PISKAR LJUBLJANA Dunajska cesta št. 5	I. KVAS krojaški mojster LJUBLJANA, Wolfova ulica	JOSIP LEVANIČ veletrgovina z vinom LJUBLJANA VII.	FRANJO ZAJC st. brivec LJUBLJANA Dunajska cesta 12	KAMBIČ I. delikatesna trgovina in zajutrko- valnica LJUBLJANA, Poljanska c. 18
FRANC ERJAVEC «Pri zlati lopati» trgovina z železnino LJUBLJANA		KNJIŽNICA ZA DVORSKI OKRAJ LJUBLJANA, Pod lipo	JOSIPINA KLANČIČAR gostilničarka ZGOR. ŠIŠKA 43	ANTON KAJFEŽ urar LJUBLJANA Dunajska cesta št. 31	HITTI MARIJA trgovina s kurivom LJUBLJANA Ahacijska c. (poleg mestne hiše)
SREČKO POTNIK in DRUG tvojnica sadnih sokov, senc itd. LJUBLJANA Metelkova ulica	TRAFIKA BLAŽ LJUBLJANA Dunajska cesta št. 12	IVAN in ANA ZAMLJEN čevljarška delavnica LJUBLJANA Gradišče št. 4	ANTON VELKAVRH mesar SPODNJA ŠIŠKA «Pri rali» Celovška cesta 65	Gostilna SCAGNETTI LJUBLJANA Metelkova ulica 19	MUSAR JOSIP mesar LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 61
	ANA SUHADOBNIK trgovina z mešanim blagom in trafika LJUBLJANA Poljanska c. 70	JOSIP VIDMAR tovarna dežnikov in solčnikov LJUBLJANA Pred škofijo št. 19	N. M. MALGAJ trgovina z mešanim blagom SPOD. ŠIŠKA 121	IVAN in ROZI HERZOG restavracija «Pri levu» LJUBLJANA	ČEHOJUG družba z o. z. posredništvo LJUBLJANA Dunajska cesta.
	JAKOB JESIH mesar LJUBLJANA Šolski drevored	RESTAVRACIJA «PRI ROŽI» LJUBLJANA Židovska ulica	IVAN SIMONČIČ trgovina z mešanim blagom ŠIŠKA	Modna trgovina T. EGER LJUBLJANA Sv. Petra cesta 2	Delikatesna trgovina I. BUZZOLINI LJUBLJANA, Lingarjeva u. 1 Zaloga sira, salame in sardin, tu- in inozemskih likerjev
TRAFIKA SEVER LJUBLJANA Selenburgova ulica 1	MATIJA ANDLOVIC mizarstvo, zaloga pohištva LJUBLJANA Vidovdanska cesta št. 2	MARIJA in FRANC JUVAN gostilna «Pavšek» LJUBLJANA Kette - Murnova cesta 26	JOŽE JELENC mesar LJUBLJANA VII Celovška cesta št. 54	IVAN MOHORIČ krojaški mojster LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 6	ANTON in MARIJA GREGORC mesarija stojnica, Šolski drevored LJUBLJANA, Poljanska cesta 81
VIKTOR BAJT nasl. Prva ljubljanska cvetličarna LJUBLJANA	ANTON in JOSIPINA KRAPŠ kavarna LJUBLJANA, Škofja ulica 12	M. CASERMAN krojaški mojster LJUBLJANA Marinova cesta 9	FRANC PRAPROTNIK strojno mizarstvo SPODNJA ŠIŠKA Celovška cesta št. 78	Salon za dame in gospode ANTON TURK LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 7	BRICELJ IVAN plesarska in ličarska delavnica LJUBLJANA Dunajska cesta št. 15
ALOJZIJ FUCHS juvelir LJUBLJANA Selenburgova ulica 6	JOSIP BRESKVAR čevljarški mojster LJUBLJANA Škofja ulica št. 10	ANTON KEBER mesar LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 4	AL in HEL. BRECELNIK mesar SPOD. ŠIŠKA 93	FRANJO GRABJEC fotografski umetniški zavod LJUBLJANA Miklošičeva cesta št. 6	JOSIP SLUGA tapetnik in dekorater LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 5
ANTON STACUL trgovina delikates LJUBLJANA Selenburgova ulica	JOŽEF SAJOVIC mizarstvo LJUBLJANA, Škofja ulica 13	MAHER & DRUG LJUBLJANA Mirje 2	FANI KACIČ gostilna «Pri rali» SPOD. ŠIŠKA	JOSIP REBEK splošno ključavničarstvo LJUBLJANA Cankarjevo nabrežje št. 9	K. JURMAN kr. dvorni optik LJUBLJANA Selenburgova ulica
SIMON KLIMANEK LJUBLJANA Selenburgova ulica 6	TVRDKA KVEDER LJUBLJANA Poljanska cesta št. 19	FRANC SOKLIČ trgovina z mešanim blagom in zajtrkovanica LJUBLJANA, Breg 20	ANTONIJA KOTAR trgovina z mešanim blagom ŠIŠKA LJUBLJANA Kolodvorska ulica	Manufakturna trgovina IG. KESSLER LJUBLJANA Pogačarjev trg št. 3	FOTO-MATERIJAL JANKO POGAČNIK LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica 4
M. URBAS Izdelovanje in eksport prstnih kranjskih klobas LJUBLJANA, Slomškova ulica 13 poleg mestne elektrarne	NIKO KOMAN brivski salon LJUBLJANA, Poljanska cesta 13	Brivski salon JOSIP MILETIČ LJUBLJANA Karlovska cesta št. 14	Prodaja festiva MARIJA PEVEC SP. ŠIŠKA, Kolodvorska ulica	MARIJA JEGLIČ damski modni salon LJUBLJANA Slomškova ulica št. 27	IVAN MIHELČIČ elektrotehnik LJUBLJANA Lepi pot 12 — Tržaška cesta
IVAN OBLAK gostilna in trgovina LJUBLJANA - TRNOVO Pred konjušnico	Gostilna «KOROŠKI DOM» Poljanska cesta št. 11 MARIJA PETRIČ	A. SKUBIC — KREČIČ trgovina z mešanim blagom LJUBLJANA, Florijanska u. 30	A. in M. SAGMEISTER mesarija in prekaševalnica LJUBLJANA VII.	R. JUVAN nožar LJUBLJANA Prešernova ulica 18	PERDAN IVAN nasl. špecerijarska in kolonijalna trgovina LJUBLJANA Krekov trg
FRANJO MALIS diplom. krojač LJUBLJANA Tržaška cesta št. 29	KAVARNA PREŠEREN LJUBLJANA KAROL in POLDI POLAJNAR	FRANC BABIČ LJUBLJANA, Dolenjska cesta	FRANC URŠIČ krojaški mojster LJUBLJANA VII. Medvedova cesta št. 26	RUĐOLF SEVER špecijalna zaloga tapetniških izdelkov LJUBLJANA Mariln trg št. 2	F. in L. GORIČAR konf. in manufakturna trgovina LJUBLJANA Sv. Petra cesta 29
ANTON MANCINI foto - atelje ROŽNA DOLINA pri LJUBLJANI	ANTON KOLEŠA tapetnik in dekorater LJUBLJANA Sv. Petra nasip št. 45	IVAN MOŽINA brivski salon LJUBLJANA Stari trg št. 28	RESTAVRACIJA BELLEVUE MIHAEL in IVANKA SUŠELJ		RODBINA KOŠENINA mesarija LJUBLJANA
TRAFIKA KLANDER in zaloga ljubljanskih razglednic LJUBLJANA Kolodvorska ulica št. 8	IVAN KAJNC gostilna, modno krojaštvo in uniforimiranje LJUBLJANA Sv. Petra nasip št. 71	J. TAVČAR špecerijarska trgovina LJUBLJANA Stari trg št. 30	FRANJO ROŽIČ brivnica ŠIŠKA LJUBLJANA Celovška cesta št. 71	MIROSLAV BIVIC knjigovoznica in kartonaža LJUBLJANA Vidovdanska cesta št. 12	I. SOMNITZ urar in trgovec z zlatno in sre- brnino LJUBLJANA Sv. Petra cesta 16
MATEJ OREHEK LJUBLJANA Kolodvorska ulica št. 26	MATKO SOKLIČ ml. trgovina z mešanim blagom LJUBLJANA Hrenova ulica št. 19 (Žabjek)	«JEKLO» trgovina z železnino Stari trg LJUBLJANA	F. ZORN izdelovalnica turistikovskih, lovskih in sportskih predmetov Ljubljana VII. Lepodvorska 23	HOTEL in RESTAVRACIJA MIKLIČ LJUBLJANA Nasproti glavnega kolodvora	ALEKSANDER OBLAT trgovina s čevlji LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 18
IVAN SLOKAN koncesionarni zidarSKI mojster LJUBLJANA Študentovska ulica št. 7	IVAN in URŠULA ROZMAN čevljar LJUBLJANA, Rožna ulica 3	IVAN GJUD brivski salon LJUBLJANA Stari trg št. 30	Krojaštvo za gospode in dame ALOJZIJ LOMBAR Ljubljana Spod. Šiška Celovška cesta št. 53	F. FAJDIGA SIN zaloga pohištva, mizarška delavnica LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17 Ustanovljeno leta 1879.	LOVŠE FRANC mesar LJUBLJANA Pogačarjev trg in Tržaška cesta
FRANC BALON krojaški mojster Dunajska cesta 9 LJUBLJANA	IVAN MEGLIČ ključavničar LJUBLJANA, Prule št. 6	Kavarna «VOSPERNIK» LJUBLJANA Stari trg št. 32	FRANC JAPELJ LJUBLJANA VII, Celovška cesta	FOTO-ATELJE VELIČAN BEŠTER LJUBLJANA, Aleksandrova 25	ZUPANČIČ IVANA mesarija LJUBLJANA Šolski drevored
T. NOVOTNY slačičarna in posredovalnica LJUBLJANA Dunajska cesta št. 9	IVAN ARBI pekarni LJUBLJANA Zvezdarska ulica št. 4	J. & A. LUPŠE manufakturna in galanterijska trgovina LJUBLJANA Karlovska cesta št. 30	JOŠKO ŠTURM trgovina s špecerijarskim in kolo- nijnim blagom LJUBLJANA VII	Alojzij JANEŽIČ nasl. Iv. ŠUBELJ klobučarstvo, slamnikarstvo LJUBLJANA Slomškova ulica 27	STEMBERGER J. — REŠ trgovina klobukov itd. LJUBLJANA Dunajska cesta 9
H. SUTTNER LJUBLJANA	JOŠKO KACIJAN mesar LJUBLJANA, Poljanski nasip 34	ANGELOSL. HRASTNIK trgovec LJUBLJANA Karlovska cesta št. 8	ALOJZ in MARIJA KOCJAN mesar LJUBLJANA Šolski drevored	STANKO PAVLIN čevljarški mojster LJUBLJANA Kapiteljska ulica št. 5	AL. ŠČURK delikatesna in špecerijarska trgovina LJUBLJANA Dunajska cesta
Mr. M. LEUSTEK lekarnar LJUBLJANA Resljeva cesta št. 1	IVANA ZUPANČIČ mesarica LJUBLJANA stojnica, Šolski drevored	Gostilna in čevljarstvo BLAŽ NOVAK SPODNJA ŠIŠKA Vodnikova cesta št. 18	JOSIPINA PODKOV mesarija LJUBLJANA Sv. Petra cesta. Hotel «Lloyd»	ALOJZIJ VRABEC kleparska delavnica LJUBLJANA Sv. Petra nasip št. 41	I. POGAČNIK trgovina s kurivom LJUBLJANA Bohoričeva ulica 5
A. VOLK trgovina z žitom in moko LJUBLJANA Resljeva cesta št. 24	JOSIP KOPRIVC mesar LJUBLJANA Šolski drevored	MICI SLEJKO gostilna «Pri kamniti mizi» ŠIŠKA Vodnikova cesta 17	PILARNA IVAN FIGAR LJUBLJANA Gospodstvska (Vošnjakova ulica 4) blizu restavracije «Novi svet»	IVAN KROŠELJ LJUBLJANA Kette - Murnova cesta 15 (Martinova cesta)	KAJO DELIČ zlatar in juvelir LJUBLJANA Vidovdanska cesta 2
K. PUČNIK krojaški mojster LJUBLJANA Tavčarjeva ul. 3	JAKOB PETRIČ mesar LJUBLJANA stojnica, Šolski drevored	Veletrgovina z vinom in žganjem LUDVIK DEKLEVA LJUBLJANA SPOD. ŠIŠKA Celovška cesta št. 76	ENGELBERT FRANCHETTI frizer za dame in gospode LJUBLJANA, Dunajska cesta 20 nasproti kavarni «Evropa»	Gostilna «PRI MRAKU» LJUBLJANA Rimska cesta št. 4	KOZINA ANTON matematično - meh. delavnica LJUBLJANA Kette - Murnova cesta 8
Trgovina z mešanim blagom M. UREK LJUBLJANA Cankarjevo nabrežje 7	PETER SEMKO krznarstvo LJUBLJANA, Turjaški trg	STANKO GLAVIČ trgovina z mešanim blagom SPOD. ŠIŠKA	MAKSO NOVAK pekovski mojster LJUBLJANA Dunajska cesta 58	GABRIJEL BREZNIK trgovina z delikatesami LJUBLJANA Sv. Jakoba trg	FRANC ŠIMENC higij. pralnica in svetilnišnica LJUBLJANA Kolodvorska ulica 8

Mnogo sreče in veselja v letu 1928.

žele vsem svojim p. n. odjemalcem, prijateljem in znancem naslednje tvrdke:

»JUGOMETALIJA« kovinska industrija LJUBLJANA Kolodvorska ulica 18	PRUSNIK ANTON gostilničar in mesar UDMAT pošta Moste pri Ljubljani	FRANC SLOVŠA trgovina s kurivom Razlagova u. 20 LJUBLJANA	LUDOVIK ČERNE juvelir in zlatar LJUBLJANA, Wolfova ulica 3	JOSIP in RAJKO TURK špedicija LJUBLJANA Masarykova cesta 9
TEODOR RABIČ trgovina štampilj LJUBLJANA Kolodvorska ulica 26	Gostilna pri J. KOVAČU LJUBLJANA Kolodvorska ulica	ANDREJ PRIMC mesar LJUBLJANA Sv. Florijana ulica 40		
Veletrgovina s papirjem in pisarniškimi potrebščinami M. TIČAR LJUBLJANA Selenburgova ulica šte. 1 in Sv. Petra cesta šte. 26	IVAN ZUPANČIČ izdelovatelj metel LJUBLJANA Nova ulica šte. 3	ŠTEFAN in Marija SLAKOPER gostilna »Krušič« VODMAT - ZELENA JAMA	ZALTA & ŽILIČ trgovina z železnino LJUBLJANA Dunajska cesta	ANTONIJA ŠTOR trgovina in gostilna VODMAT Zaloška cesta
				IZKUH gorka in mrzla jedila NOVI UDMAT 98 - LJUBLJANA
BIZJAK FILIP krznarstvo LJUBLJANA Selenburgova ulica 6	A. VOLK trgovina z žitom in moko LJUBLJANA Resljeva cesta št. 24	IG. ŽARGI modna trgovina LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 3	TEODOR KORN krovski in kleparski mojster LJUBLJANA Poljanska cesta	Modni salon E. DJUKANOVIČ LJUBLJANA Sv. Petra cesta šte. 27 poleg hotela Trainika
				GRIČAR & MEJAČ LJUBLJANA Selenburgova ulica 3
STANKO KEZELE kleparski mojster LJUBLJANA Bohoričeva ulica 3	IVAN LAPAJNE kemični izdelki LJUBLJANA - MOSTE	SIMON KUNČIČ sodavičar LJUBLJANA Sv. Petra cesta šte. 45	Dr. EMIL GAJ javni zastopnik LJUBLJANA Cankarjevo nabrežje 1/I. Telefon 2971	FANI DE SCHIAVA pri »Starem Tišlerju« LJUBLJANA Kolodvorska ulica št. 24
		 ARH. IVAN ZUPAN TEHNIČNI BIRO LJUBLJANA, GRADIŠČE 13		L. jugoslovensko izdelovanje drož MAR. VOLK-KOŠMERL LJUBLJANA
GOSTILNA RAŽEM LJUBLJANA Žabjek	GOSTILNA PREŠEREN FRANJA HOSTNIK LJUBLJANA Rožna ulica 29		FRANC POSAVEC pekarna LJUBLJANA Karlovška cesta št. 30	ŽNIDAR ANDREJ modni atelje LJUBLJANA Reber 11
DEDIČI PUTRIHOVI mesarstva in gostilna LJUBLJANA Dolenjska cesta 6, Stari trg 24	ANTON in ALOJZIJA BRULC mesar LJUBLJANA Šolski dvored - Cerkvena ulica		Trafika PRAPROTNIK LJUBLJANA Prešernova ulica 54	T. MENCINGER LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 43
FRANC SZANTNER LJUBLJANA Selenburgova ulica 1	IVAN BRESKVAR mesar LJUBLJANA Šolski dvored - Pri Zmajskem mostu in Cesta v Mesni log št. 1		JOŠKO JEZERŠEK brivski mojster NOVI VODMAT 50 pri Ljubljani	JOSIP COTIČ s SOPROGO gostilničar JUBLJANA
IVANA GORŠE restavracija Novi svet LJUBLJANA Gospodarska cesta 14	FRANJO ZAJC ml. LJUBLJANA Miklošičeva c. 13 in Pražakova u. 13	FRAN JEZERŠEK parna pekarna NOVI VODMAT št. 58	FRANČIŠKA ALIČ trgovina z mešanim blagom SELO 28, p. Moste pri Ljubljani	LEOPOLD RIJAVEC krojaški mojster LJUBLJANA Miklošičeva cesta 7
BAJC ANTON gostilničar SELO, p. Moste pri Ljubljani	LORANT ADOLF kolonijale in špirit na deb. LJUBLJANA, Vošnjakova c.	A. STERNIŠA sodarstvo SELO - MOSTE	T. ŠTRUKELJ delikat. trgovina in zajutrkovalnica LJUBLJANA Židovska ulica 5	KASSIG ADALBERT krznar LJUBLJANA Židovska ulica 7
ALEKSANDER KOZIČ konc. elektroteh. podjetje LJUBLJANA, Vič - Glince	JOŽE in MICI NERED mesar Šolski dvored pri Zmajskem mostu	FR. LONČAR kleparstvo LJUBLJANA VII. Celovška c. 66	»SPECTRUM« d. d. Ing. Kopista Dubsy in Krstić tvarnica ogledal in bruš. stekla LJUBLJANA VII. Medvedova ul. 38	GUSTAV PUC klepar LJUBLJANA, Tržaška c. 9.
AL. ŠIMNOVEC modna krojačnica LJUBLJANA Cankarjevo nabrež. 25	BRATA EBERL nasledniki MARTINC ČERNE & Co. d. z o. z. pleskarstvo, likarstvo in črko-slikarstvo LJUBLJANA	EDVARD ŠKOPEK urar in zlatar LJUBLJANA Mestni trg 8	A. in M. ZORMAN trg z moko in dež. pridelki LJUBLJANA, Stari trg 32	GORŠE ANGELA trgovina s čevlji LJUBLJANA, Stari trg 15
BIZJAK Marija trgovina z mešanim blagom LJUBLJANA VII. Celovška c. 71	MATIJA ŠIFRER Književnica, kartonažna in galanterijska delavnica LJUBLJANA, Vegova ulica št. 6	FRANC TREBUŠAK modna krojačnica LJUBLJANA Gospodarska cesta 6 (na dvorišču)	ŠOBER VIKTOR trgovina s specijalnim, kolonialnim in mešanim blagom LJUBLJANA Sv. Jakoba trg št. 4	FR. ČEBULJ trgovina usnja in čevljarških potrebščin LJUBLJANA, Sv. Jerneja u. 18
		MALGAJ in HORVAT duho - lidenje avtomobilov, vozniških koles v ognju in sedlarstvo LJUBLJANA VII. Slovenska ul. 10	FRAN LOTRIČ gostilna Ratitovec ČESNICA pri Železnikih	DROGERIJA ADRIA LJUBLJANA Selenburgova ulica
P. ŠKAFAR vulkaniziranje gumij, mehanična delavnica LJUBLJANA Rimska cesta 11		FRANC SUŠTAR lesna industrija in lesna trgovina parna žaga LJUBLJANA, Dolenjska c. št. 12	SEVER FRANC mesar LJUBLJANA Trnovska ulica št. 2	IVAN BERNIK izdelovatelj lesenih rolet za okna in šaluzij LJUBLJANA Linhartova ulica št. 8
ŠOSTERIČ, PETAN & ERKER trgovina z železnino LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 20		J. KOŠAR splošno kleparstvo LJUBLJANA Hrenova ulica št. 7	KNAFELJ ALOJZIJ strokovni učitelj za krojaštvo LJUBLJANA Križevniška ulica 2/L	SLAVO KOLAR Podjetje za tehnične in elektrotehnične naprave LJUBLJANA Dunajska cesta 22
RUDOLF MLAKAR trgovina z mešanim blagom LJUBLJANA VII. - ŠISKA 47 a	L. ŠTRUKELJ spec. atelje za črko-slikarstvo LJUBLJANA Gospodarska ulica šte. 4	CENTRALNA VNOVČEVALNICA za živo in zaklano živino d. z o. z., tvornica mesnih izdelkov Zeleni trbi LJUBLJANA	Foto - atelje IVAN POGAČNIK LJUBLJANA Aleksandrova cesta	»ZACHERLIN«, družba z o. z. LJUBLJANA Resljeva cesta št. 1
LOVRO in FRANJA GRČAR Gostilna pri »Pri Vinski trti« LJUBLJANA VII. Gasliška cesta 15	GALLE ALOJZ slačičar LJUBLJANA Gospodarska ulica šte. 4	IVAN BOGATAJ koncesionirano električno podjetje LJUBLJANA Poleg mumske cerkve Kongresni t. 19	Osrednja zadruha BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA r. z. o. z. LJUBLJANA, Poljanski nasip 10	ŠTEMBAL ALOJZIJ krojač LJUBLJANA Florijanska ulica št. 24
JOS. VODNIKA DEDIČI tovarna kisa LJUBLJANA VII. Celovška c. 42	BRUNO BELANTIČ trgovina angleških lakov in tapetiranje avtomobilov LJUBLJANA VII. Jernejeva u. 29		JOSIP KASTELIC krojač LJUBLJANA Vodnikov trg št. 4	EDVARD SEVER zlatar LJUBLJANA Krakovski nasip šte. 10
FRANC KMET gostilna »Pri Kmetu«, prej Conžek ŠISKA Celovška cesta 75	EBER ELIGIJ modna trg. konfekcija ltd. LJUBLJANA Kongresni trg št. 7	FRANJO ŽABJEK brivski mojster LJUBLJANA Cerkvena ulica št. 1	IGNAC VEHAR splošno mizarstvo LJUBLJANA Gradaška ulica št. 12	TEKAVEC in MEDEN LJUBLJANA Poljanski nasip šte. 8
IVAN GENUSSI pleskar in ličar LJUBLJANA Sv. Petra cesta šte. 61	POGAČNIK MATKO književnica in gal. delavnica LJUBLJANA Sv. Florijana ulica št. 12	MAROLT KAROL trgovina s specijalno LJUBLJANA Trnovska ulica	L. MIKUŠ trgovina z dežniki LJUBLJANA Mestni trg	JAKOB JESI mesar in gostilničar LJUBLJANA - RUDNIK
I. SCHUSTER trgovski zastopnik LJUBLJANA	KAVČIČ FRANJA gostilničar in kavarnar LJUBLJANA, Privoz št. 4	KRŽE LOVRO zaloga opeke, drv in premoga LJUBLJANA Trnovski pristan	FRANJO JERE izkuh LJUBLJANA Streliška ulica št. 10	IVAN in FRIDA TRIPLAT gostilna pri »Belem konjičku« LJUBLJANA Ambrožev trg 9
				GOSTILNA »PRI ŠTEFANU« LJUBLJANA Miklošičeva cesta

Iz ljubljanske oblasti čestitajo:

Ljubljana

JOSIPINA LOKAR
Gostilna «pri Panju»
LJUBLJANA, Vegova ul. 10

JOS. CIHLAR
tvornica cementnih izdelkov in
umetnega kamna
LJUBLJANA

KELŠIN STANKO
brivski in damski salon
LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 1

M. URBAS
izdelovanje in eksport pristnih
kranjskih klobas
LJUBLJANA, Slomškova ulica 13
samo poleg mestne elektrarne

ANTON BOKAL
dobava in polaganje parketov
LJUBLJANA, Slomškova ul. 19

JAKOB in ANA PETRIČ
mesarija
Šolski drevored

BETI OREHEK nasl. ALOJZ
SVETE
Zajutrkovalnica in vinska klet
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 26

GOSTILNA «KROF»
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

IVAN ŠIMENC
cvetličarna — vrtnarstvo
Šelenburgova 1. — Gradišče 12.
LJUBLJANA

JERNEJ LOŽAR
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 20

PETER ŠTERK nasl. MILOŠ
KARNIČNIK
modna trgovina
LJUBLJANA, STARI TRG 18.

GOSTILNA I. JAVORNIK
Medvedova ul. št. 20
SPODNJA ŠIŠKA

HELENA TUŠAR NANDE
trgovina in parna pekarna
SPODNJA ŠIŠKA

FOTO-ATELJE FRAN URŠIČ
LJUBLJANA
Franciškovska ulica 10

JUREČIČ A.
trgovina s starino
LJUBLJANA
Gallusovo nabrežje št. 31

A. in E. SKABERNE
veletrgovina manuf. blaga
LJUBLJANA, Mestni trg 10

LAMPIČ ALOJZI
krznar in izdelovatelj čepce
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 27.

IVAN ORAŽEM
klobučarstvo
LJUBLJANA - ZELENJA JAMA
Jamski trg 53

A. DRUŠKOVIČ
Trgovina in brivnica
VODMAT - ZELENJA JAMA

LJUBLJANSKI OBLAČILNI
BAZAR
LJUBLJANA, Mestni trg 6

FRANC in Marija NERED
gostilna in mesarija
«pri Francelinu»
ROŽNA DOLINA

Vinska veletrgovina
IVAN OGRIN
LAVRICA pri Ljubljani

Vrhnika

POTREBUJEŠ ALOJZI
kolarstvo, izdelovatelj smučk in
sank
VRHNIKA 101

KOČEVAR FRANC
gostilničar in vinski trgovec
VRHNIKA 16

GRAMPOVCAN IVANKA
trgovina z mešanim blagom
VRHNIKA 109

VOLK
LJUBLJANA
veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

ANTON BRECELJ
čevljar
Galeva ulica 2

JOSIP KELBEL
soboslikar in pleskar
MOSTE pri LJUBLJANI 84

IGNACIJ in Marija
KUNSTELJ
Gostilna pri Nacetu
VRHNIKA

JELOVŠEK JOSIP
opekarna
Vrhnika

KRANJC & BERMEŽ
trgovina z žitom, moko in drugimi
mlevskimi proizvodi na veliko
VRHNIKA

VITEK KAROL
pekarija
VRHNIKA 110

FRANC DOLENC
gostilna «Mantua»
VRHNIKA 33

ANTON PUNTAR
veletrgovina vina in žganja
LOGATEC

I. Jugoslov. izdelovalnica harmonik
F. KUCLER
DRENOV GRIC pri Vrhniki

KRŽAN ANA
trgovina z mešanim blagom
VRHNIKA

Tržič

HOTEL «LONČAR»
TRŽIČ

FRANC ŠPAROVIC
tes. mojster
p. Podnart LIPNICA

PH. MR. B. LAVIČKA
LEKARNA V TRŽIČU

BLAŽ HRIBAR
gostilna «Jeglič»
Tržič št. 30

MIHAEL GODNOV
brivski in damski salon
Tržič

POLANC st.
vrvarna in žimpreja
TRŽIČ

Bled

ANTONIJA AŽMAN
gostilničarka
BLED

KATICA KOROŠEC
HOTEL ZAKA
BLED

HOTEL EUROPA
BLED
FRANICA FLORJANČIČ
PETERNEL - KENDA

ADOLF ZAVRTANIK
tvornica čokolade
LESCF

IVAN KUNČIČ
brivec
BLED

ADOLF STARKL
BLED

IVAN PRETNAR
trgovina z mešanim blagom
BLED

FRANC ŽMITEK
razpošiljalnica sira
BOHINJSKA BISTRICA

Škofja Loka

M. KRAMAR
manufakturna in galanterijska
trgovina
KAMNIK

ALOJZ MEDVED
sodavičar
VIR-STIČNA

BRATA LAJOVIČ
tovarna pleten in trikotaže
LITIJA

ANTON LINDNER
gostilna in mesarija
LITIJA

F. A. LEBEN
valični mlin in žaga
ŠKOFJA LOKA

JOSIP DEISINGER
trgovina s špecerijskim blagom in
zaloga špirita
ŠKOFJA LOKA

ANT. JANEŽIČ
čevlarski mojster in trz.
KAMNIK
Srečno novo leto želi svojim od-
jemalcem trdika
J. KLEMENČIČ
KAMNIK

LAP STANKO
trgovec in gostilničar
LITIJA-GRADEC

VOLK
LJUBLJANA
veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

I. ŠTRAUS
železnina — špecerija
ŠKOFJA LOKA

R. KRAMAR
trgovina z mešanim blagom
ŠKOFJA LOKA

LAVOSLAV MRNUH
trgovina z mešanim blagom
ZAGORJE ob SAVI

POTISEK FRANC
krojaški mojster
LITIJA

ANICA in MAKS LAJOVIČ
Trgovina in gostilna
LITIJA

Vsem mojim cenjenim odje-
malcem želim najsmrečnejše novo
leto.
Tem potom se tudi najudanejšje
zahvaljuem za naklonjenost, za-
gotavljam, da bom tudi v bodo-
čem letu nudil res najboljše mlev-
ske izdelke.

KONČAR JANKO
trgovec
LITIJA

FERDINAND ISCHINKEL
restavracija
KOČEVJE

G. F. SCHNEITER
podjetje za gradbo vodnih turbin
ŠKOFJA LOKA

LOVRO MARINŠEK
gostilna in mesarija s prešiči
NAKLO pri KRANJU

KONRAD PECHER
trgovina s špecerijskim blagom
ŠKOFJA LOKA

FRANC IZGORSEK
tovarna pohištva in stavbenih del
ter elektrarna
SMARTNO pri LITJI

JANKO KLEMENČIČ
HOTEL «TRST»
KOČEVJE

HOTEL in RESTAVRACIJA
«FERLES»
KOČEVJE
Vis a vis kolodvora

Ivan Kuratt
valični mlin
Domžale.

Domžale

MARTIN MALI
izdelovatelj vozov avtomobilov in
tapetništvo
DOMŽALE

IVAN BRECELJNIK
strojno mizarstvo
KOLIČEVO, Domžale

FRAN JUVAN
valični mlin
GAMELJNE

Srečno in veselo Novo leto vsem
svojim prijateljem in odjemalcem
želi
ANTON MÜLLER ml.
vinski trgovec in gostilničar

STOB-DOMŽALE

ANTON MÜLLER
starejši
trgovina z vinom
DOMŽALE

FRANC JANEŽIČ
gostilničar
DOMŽALE

FRAN CERAR
tovarna slavnikov in klobukov
s svojo podružnico v Celju
DOMŽALE, CELJE, Gosposka 8

MARIJA PEHANI
gostilničarka
ŽUŽEMBERK 23

Iz Maribora čestitajo naslednje tvrdke:

KARL SCHEIDBACH knjižarna MARIBOR, Gosposka ulica 28	Komercialna posredovalnica »RAPID« realitete in hipoteke MARIBOR, Gosposka ulica 28	JULIUS CRIPPA trgovina z delikatesami in vinom MARIBOR, Slovenska ulica 3	ANTON PAŠ modna trgovina MARIBOR, Slovenska ulica 4	ANTONČIČ ANTON trgovina z gumijem MARIBOR, Slovenska ul. 6	SUPANČIČ I. trgovina s platnom in belim perilom MARIBOR, Slovenska ulica 3
ALBERT VICEL trgovina z mešanim blagom MARIBOR, Glavni trg 5	MARTIN GAJŠEK manufakturna trgovina MARIBOR, Glavni trg 1	JAKOB LAH modna in galanterijska trgovina MARIBOR, Glavni trg 2	IVAN TRPIN manufakturna trgovina MARIBOR, Glavni trg	ANDREJ HALBWIDL hotel »Stara pivarna« MARIBOR, Jurčičeva u. 7	JAKOB PERHAVEC tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov MARIBOR, Gosposka ulica 19
RAJKO ZOTTER krojač MARIBOR, Gosposka ulica 37	FRANC CVERLIN krojaštvo in konfekcijska trgovina MARIBOR, Gosposka ulica	RUPERT JEGLITSCH železnina nasl. Franc Frangesch-a MARIBOR, Gosposka ulica	D. ŠKERBEC Specijalna trgovina živil MARIBOR, Gosposka ulica 5	SREČKO PIHLAR manufakturna trgovina MARIBOR, Gosposka ulica 5	FELIKS ŠKRABL manufakturna trgovina MARIBOR, Gosposka ulica 11
KAROL PREIS zaloga pohištva in preprog MARIBOR, Gosposka ulica 20	ANTON TAVČAR tovarna mesnatih izdelkov MARIBOR, Jurčičeva ulica 3	VJEKOSLAV GJURIN hlajenična brivnica MARIBOR, Jurčičeva ulica 9	HINKO KOSIČ restavracija »Vetrinjski dvor« MARIBOR, Vetrinjska ulica 27	RADIO - STARKEL MARIBOR, Trg Svobode št. 6	FASWALD MARICA modni salon MARIBOR, Trg Svobode 1
JOSIP STERNAD puškar MARIBOR, Aleksandrova cesta 18	JOS. KOŠIR trgovec MARIBOR, Aleksandrova cesta 45	RESTAVRACIJA »MERAN« MARIBOR, Aleksandrova cesta 37	KORAŽIJA JANKO trgovina z železnino MARIBOR, Aleksandrova cesta 42	VLAHOVIČ LJUDEVIT mesar MARIBOR, Aleksandrova cesta 40	FRANC KURINČIČ delikatesna trgovina in bufet MARIBOR, Aleksandrova cesta 31
M. KOROŠEC trgovina cementa MARIBOR, Aleksandrova cesta 23	IVAN KVAS klobučar MARIBOR, Aleksandrova cesta 32	ŠTEFAN TOMAN brivec MARIBOR, Aleksandrova cesta 30	Fr. Bernhardov sin: Imejatelj GUSTAV BERNHARD MARIBOR, Aleksandrova cesta 17	JOSIP ŠINIGOJ trgovina z delikatesami MARIBOR, Aleksandrova c. 18	M. NAVERŽNIK trgovina z usnjem in čevlji, potreb. MARIBOR, Aleksandrova cesta 16
ANTON BRÄUER delikatesna trgovina MARIBOR, Aleksandrova cesta 17	RUDOLF WISTAN slaščičarna MARIBOR, Aleksandrova c. 46	KARL ROBAUS lükspekarna in tovarna »Suhora« MARIBOR, Koroška cesta 21	KAVARNA EVROPA MARIBOR, Aleksandrova c. 45		H. BRAČIČ mednarodna špedicija MARIBOR, Mlinska ulica 1
JOSEF WADACHER trgovina čevljev in izdelovanje zamaš MARIBOR, Slovenska ulica 6	FRANZ SCHOBEL Magdalenska parna pekarna MARIBOR, Kralja Petra trg	I. mariborska mlekarja ADOLF BERNHARD MARIBOR, Aleksandrova cesta 51	MARTINZ & STRAUSS Trgovina galanterije, drobnarije in pletenin na veliko in drobno MARIBOR, Gosposka ulica 2	ERNST GERT trgovina s steklom in porcelanom MARIBOR, Gosposka ulica 13	
I. N. ŠOŠTARIČ veletrgovina MARIBOR, Aleksandrova c. 13	LANDIS & GYR IVO MOHORKO MARIBOR, Slovenska ul. 20	FRANC AMBROŽIČ sobilkar in pleskar MARIBOR, Grajska ul. 2	Inž. arh. JELENC & inž. ŠLAJMER gradbeno podjetje in tehniška pi- sarna, dr. z o. z. MARIBOR, tel. 21? Vetrinjska 30	JAVORNIK ROZA strojna pletarna MARIBOR, Vojašniška ul. 2	IVAN KRAVOS trgovec MARIBOR, Aleksandrova c. 13
ANTON GABERŠEK vdova čevljarna MARIBOR, Slovenska ul. 24	JUSTIN GUSTINČIČ mehanična delavnica MARIBOR, Tattenbachova ul. 14	RUD. EICHHOLZER trgovina z mešanim blagom MARIBOR, Vetrinjska ul. 30	W. WITLACZIL pekarna MARIBOR, Grajski trg 8	ANDREJ OSET restavrator Narodni dom in Mariborski dvor MARIBOR	Kino »Union« GJURO VALJAK MARIBOR
RADO STARMAN gostilničar MARIBOR, Meljska c. 33	DRAGO ROSINA trgovec MARIBOR, Vetrinjska ul. 26	Tovarna mesnih izdelkov ANTON TAVČAR MARIBOR, Jurčičeva ul. 3	JOSIP KAUCIČ trgovina kolonialne in železa MARIBOR	BOGOMIR DIVJAK trgovina mehanična delavnica MARIBOR, Glavni trg	VILKO HOPPE trgovec MARIBOR, tel. 445 Gosposka 38
ALBERT CIGOJ vulkanizacija zastopnik Continental MARIBOR, Kopitarjeva ul. 11	ANTON in MARIA GLAS pekarna STUDENCI pri MARIBORU				

Iz mariborske oblasti čestitajo:

JOSIP DRUŠKOVIČ, lesna trgovina SLOVENJGRADEC	FRANC MIKEC trgovina z usnjem SLOVENJGRADEC št. 55	BRATA KUJAR, mesarija in izdelovalnica mesnih izdelkov SLOVENJGRADEC	UPRAVNISTVO »JUTRA« podružnica MARIBOR		
IVAN KUNST hotelir in mesar ŠOŠTANJ	JURIJ PRIVŠEK brivski mojster ŠOŠTANJ	IVAN NOVAK slikarski mojster ŠOŠTANJ	VEKOSLAV VYBORINY brivski mojster SLOVENJGRADEC	KARL GOLL hotelir SLOVENJGRADEC	ROZA NOVAK gostilničarka DRAVOGRAD
FRANC ZUPANC trgovina šivalnih strojev, koles in poljedelskih strojev ZALEC	JANKO KLUN trg. z mešanim blagom SLOVENJGRADEC	KVEDER VINKO trgovina z meš. blagom ZALEC pri Celju	IVAN KRISTAN kolarski mojster SLOVENJGRADEC	IVAN DEBELAK gostilničar SLOVENJGRADEC	FRANC LOBE lončarna in pečarska tovarna SLOVENJGRADEC
FRANJO CVETKO prej J. Golob trgovina z mešanim blagom SV. TROJICA — SLOV. GORICE	KOROŠEC DRAGOTIN oblastveno preizkušeni zidar mojster in stavbni podjetnik ŠMARTNO OB PAKI (Gorenje 7)	BLAŽ JERIČEK trgovec RAJHENBURG OB SAVI	VALENTIN KERK čevlarski mojster ZALEC	IVAN PODBEVŠEK urar ZALEC	JANKO KOSTAJNŠEK trgovina z mešanim blagom in deležnimi pridelki SV. MARTIN pri VURBERGU
Industrija umetnih cvetlic in vencev CVETLIČARNA PODČETRTEK lastnik: RADO PREGRAD	FRAN PODBREŽNIK lesna industrija GORNJI GRAD, Slovenija	KOZLEVČAR JOSIP mesarija in prekaševalnica ŠOŠTANJ			
			FILIPČIČ ANTON brivec in lasničar, zaloga parfumerij ČRNA pri PREVALJAH s po- družnicama MEŽICA in ŽERJAU		
			M. LEBEN električno podjetje PTUJ, Prešernova ul. 7		

UGLJENIK PAKLENICA
Glav. zastopstvo
Bož. Guštin, Maribor, Cankarjeva 1
Skladišče: Cankarjeva 24. Tel. 136 in 400.

Srečno in veselo Novo leto
želi
Tomo in Ivanka Majer
restavracija gl. kolodvor
MARIBOR

Srečno in veselo Novo leto!
Dolček in Marini
Maribor, Gosposka ul. 27

Veselo Novo leto
vsem cenjenim odjemalcem
Andrej Macarol
pekarna
Maribor, Meljska

Srečno Novo leto želi
gostilna Alojz in Josipina Srey
nasl. Goleš (preje Wilson)
Aleksandrova cesta 53
ter se cenj. občinstvu za nadaljni obisk priporoča.

Srečno in veselo Novo leto
želi
Alojz in Marija Nekrep
restavracija pri Zlatem konju
Maribor, Vetrinjska ulica št. 4

Srečno novo leto želi
Matilda Potočnik
gostilna in kavarja, Meljska cesta 22
ter se cenjenemu občinstvu priporoča.

želim vsem svojim odjemalcem ter se
priporočam tudi v bodoče za cenj.
naročila in beležim z odličnim spo-
štovanjem

**Veselo in
srečno
Novo leto**

IVAN BAUMAN
veležganjerna
ST. ILJ V SLOV. GOR.

Srečno in veselo Novo leto
želi vsem odjemalcem
Pivovarna Union
v Mariboru

Iz Maribora čestitajo naslednje tvrdke:

MARKO ROSNER

MARIBOR

manufaktura na debelo

SLOVENSKA UL. 13. Tel. 232

MAKS DURJAVA

tovarna perila

MARIBOR Gregorčičeva ul. 24.

L. ORNIK

MARIBOR

Koroška c. 9.

FRANC VRHUNC trgovina z mešanim blagom MARIBOR Maistrova ul. 17. Letteršperk podružnica	AVG. ŽLAHTIČ razpečevanje ameriških mineral- nih oljnih produktov in kemikalij. MARIBOR Slovenska ul. 2. Telefon 66	KAVARNA »CENTRAL« Lojze Strehar MARIBOR Gosposka ul.	KAVARNA »JADRAN« Jadranska klet MARIBOR Alešandrova c. 36.	MILOŠ OSET veletrgovina špecerije, monopolno skladišče soli MARIBOR Glavni trg
PETER KOLARIČ čevljarstvo MARIBOR Meljska c. 33.	ALOJZIJ in IVANA RAČIČ restav. Gambrova dvorana MARIBOR Gregorčičeva ul.	STANKO VIDOVIČ krojač MARIBOR Gledališka ul. 10.	FRANJO LAH trgovina z manufakturnim blagom MARIBOR Vetrinjska ulica 13.	
FRANC in MARIJA LEBEN gostilna pri »ZLATEM LEVU« MARIBOR Vodnikov trg 4.	Produktivna zadruga mlazarskih mojstrov r. z. z. o. z. MARIBOR Grajski trg 3.	ZIRINGER JOSIP nagačalnica MARIBOR Slovenska ul. 28.	ANTON JAKAC čevljarstvo MARIBOR Slovenska ul. 26.	LEOPOLD GUSEL trg. s špecerijskim kolonijalnim blagom in dež. pridelki »Pri črnem psu« MARIBOR Koroška c. 16.
M. BERDAJS špecerijsko in kolonijalno blago, semena MARIBOR Trg svobode.	HOTEL pri »ZAMORCU« MARIBOR Gosposka ul. 30. Telefon 13.	JOSIP KARNIČNIK modna trgovina MARIBOR Slovenska ul. 10.	FRANJO MAJER modna manufaktura MARIBOR Glavni trg 9.	JOSIP ČEBOKLI parna pekarna MARIBOR Glavni trg 9.
A. PLATZER trgovina s papirjem, knjigoveznica, kartonaža, mod. časopisi, razprodaja MARIBOR Gosposka ul. 3.	FRANC KORMAN galanterija, pletenina in drobne Na veliko! Na drobno! MARIBOR Gosposka ul. 3.	EMAN ILICH slastičarna MARIBOR Slovenska ul. 5.	KAREL WOLF lekarna pri »Zamorcu« MARIBOR Gosposka ul. 12.	HOTEL »KOSOVO« M. S. RADILOVIČ MARIBOR Grajski trg 1.
HOTEL »MERAN« MARIBOR Alešandrova cesta.	FRANC GROBELŠEK zastopstvo mlini Čakovski parovnik in veletrgovina z deželnimi pridelki MARIBOR Alešandrova c. 57-a 57.	OTMAR BIRGMAYER trgovina z lesom in premogom MARIBOR Alešandrova c. 71.	»TRANSPORT« mednarodni prevoz MARIBOR	GOSTILNA pri STARI POŠTI MILAVEC MARIBOR Alešandrova c. 49.
SLAVKO ČERNETIČ moda, galanterija in perilo MARIBOR Alešandrova c. 23.	JOSIP SULIČ čevljarstvo mojster, trgovina s čevlji in usnjem MARIBOR Alešandrova c. 30.	ESPORTNA HIŠA LUNA lastnik ALBIN PRISTERNIK trgovina z galanterijo, pletenin, ve- zenin, drobnarij in igrači Na debelo! Na drobno! MARIBOR Alešandrova c. 19.	ING. FERD. FRIEDAU generalno zastopstvo »OPEL«, trgo- vina avtomobilov, motornih koles itd. MARIBOR Alešandrova c. 19.	ANTON in FANI EMERŠIČ restavracija MARIBOR Alešandrova c. 18.
H. J. TURAD veletrgovina MARIBOR Alešandrova c. 7.	Lekarna pri Marli pomagaj PH. Mr. W. KÖNIG MARIBOR Alešandrova c. 1.	FRANC WEILER trgovina z mešanim blagom MARIBOR Glavni trg 10.	FRANJO DUHEK MARIBOR Vetrinjska ulica 26.	RUDOLF KIFFMANN mestni stavbenik MARIBOR Meljska cesta 25.
JOSIP BRANDL tovarna za izdelovanje orgel in glasovirjev MARIBOR Strossmajerjeva ul.	ŠTEFANIJA SCHEIBL branjerija, deželni pridelki in delikatesa MARIBOR Meljska c. 41.	ERNEST ZELENKA trgovina s pohištvom MARIBOR Ulica 10. oktobra 5.	Prvo jugoslovensko transportno d. d. SCHENKER & CO. MARIBOR Meljska cesta 16.	MAKS WEISS kotlar MARIBOR Slovenska ul. 28.
JOŽE VOLČIČ mlazarstvo MARIBOR Slovenska ul. 36.	DRAGUTIN ČUTIČEVA vd. puškarna MARIBOR Slovenska ul. 18.	MARKO ČUTIČ kotlarstvo MARIBOR Slovenska ul. 18.	ZLATA BRIŠNIK trgovina s papirjem in galanterijo knjižarna MARIBOR Slovenska ul. 11.	PARFUMERIJA »MAYA« MARIBOR Slovenska ul. 12.
VALBURGA GLUMAC strojna pletarna MARIBOR Ulica 10. oktobra 4.	JAŠ in LESJAK špecerijska trgovina MARIBOR Ulica 10. oktobra 2.	FRANC GOVEDIČ čevljar MARIBOR Frankopanska ul. 10.	ANTON SAJKO krojaški mojster za civil in uniformo MARIBOR Frankopanska ul. 17.	GOSTILNA »PRI LOKOMOTIVI« M. in A. Rozman MARIBOR Frankopanska ul. 29.
RUDOLF SMOLEJ tovarniška zaloga papirja MARIBOR Ruška c. 2.	JOSIP BERANIČ trgovina s čevlji MARIBOR Kralja Petra trg.	RESTAVRACIJA »ANDERLE« MARIBOR Koroška c. 3.	V. VOŠINEK trgovina z usnjem in izdelovanje gornjih delov čevljev MARIBOR Koroška c. 13.	JOSIP MISLEJ pekarna MARIBOR Koroška c. 21.
B. JAGODIČ mlazar, tapet. in zaloga pohištv MARIBOR Rotovški trg 3.	ROMAN PELIKAN generalno zastopstvo indij. motorjev MARIBOR Kralja Petra trg 5.	IVAN TRGO I. dalmatinska gostilna MARIBOR Vetrinjska ul. 3.	ALOJZIJ in ALOJZIJA KÄFER kavarna »Rotovž« MARIBOR Rotovški trg 5.	TEMERL & KOVAČIČ trg. z ročnimi deli in šivanje perila MARIBOR Stolna ul. 5.
FRANC NEGER & SIN tovarna šivalnih strojev in koles MARIBOR Slovenska ul. 29. Prodajalna Vetrinjska ul. 17.	KATICA KOTNIK kavarna »Bristol« MARIBOR Vetrinjska ul. 30.	FRANC KAGER izdelovalnica srebrnine in medenine MARIBOR Vetrinjska ul. 30.	PUGEL & ROSSMANN veletrgovina z vinom MARIBOR Trg svobode 3.	OBLAČILNICA »DRAVA« OTON PELAN MARIBOR Koroška c. 48.
				F. PERC instrumenti MARIBOR Gosposka ul.

Iz Celja čestitajo naslednje tvrdke:

KAROL FLORJANČIČ Elektrotehnično podjetje CELJE Cankarjeva ulica	VINKO KUKOVEC stavbno podjetje, tesarski mojster, trgovina z lesom in parna žaga CELJE — LAVA	JOSIP TOMAŽIČ civilni in vojaški krojač CELJE Na okopih št. 5	KAVARNA EVROPA CELJE Kralja Petra cesta	MARY SMOLNIKER modistinja CELJE, I. brv. štedionica pri kolodvoru	HOTEL »UNION« CELJE ALEKSANDER M. HLAVAC pri kolodvoru
ZVEZNA TISKARNA IN KNJIGOVEZNICA Strossmayerjeva ulica Celje			LAPORNIK IVAN mesar CELJE Glavni trg	VIKTOR HOHNJEC mesar CELJE Glavni trg	ANTON ORAŽEM krojač CELJE Gledališka ulica
HOTEL BELI VOL CELJE Kralja Petra trg št. 9	BARAGA JAKOB restavrater CELJE Kolodvor	JOŽEF CVELBER čevljaraki mojster CELJE, Ozka ulica št. 3	F. S. LUKAS Likar Rum Konjak Na veliko Žganje CELJE	JOS. VRANJEK dežnikarna CELJE Kralja Petra trg	ANTON PERMOZER mesar in gostilničar GABERJE - CELJE
VACLAV SCHRAMM izdelovatelj glasbil CELJE Kralja Petra cesta	GRILEC FRANC trgovina špecerijskega blaga GABERJE 118 pri Celju	Tovarna perila KAROL PAJK CELJE Zavodna	Gradbeno podjetje FRANJO NERAD CELJE - GABERJE	MESTNI KINO CELJE	
F. URCH trgovina z manufakturnim in modnim blagom CELJE Glavni trg	ANTON FAZARINC špecerija, kolonijale, delikatese CELJE Kralja Petra cesta	CELJSKA AUTO- in STROJNA DELAVNICA d. z o. z. CELJE Ljubljanska cesta št. 11	FRANJO DOLŽAN galanterijsko in stavb. kleparstvo konces. vodovodni inštalater CELJE Za Kresijo	ANTON LEČNIK prej F. Pacchiallo urar, draguljar CELJE, Glavni trg št. 4	CELJSKA POSOJILNICA D. D. Narodni dom
FRANJO VEHOVAR tovarna pohištva CELJE Zaloga Glavni trg 12	HOTEL »BALKAN« CELJE Gosposka ulica 7	J. JELLENZ trgovina z usnjem in sirovinami kožami CELJE Prešernova ulica	IGNAC & Marija ŠIMENC žetarska in galanterijska trgovina CELJE Kralja Petra cesta 8	FISCHER & DRUG manufakturna trgovina CELJE, Kralja Petra c. 22	
JOŽICA LESKOVSEK prva celjska čistilnica in likalnica Gosposka ul. 13. CELJE			KINO GABERJE CELJE in se za nadaljno naklonjenost obiska cenj. občinstvu priporoča.		
R. MARČAN - SAVNIK modna in galanterijska trgovina CELJE, Aleksandrova cesta 4			MARIJA BOROVIČ trgovina šivalnih strojev in koles CELJE Kralja Petra cesta št. 33	JAKOB KOVAČ krojaški mojster CELJE, Razlagova ulica 6	KARL LOIBNER špecerija delikatese CELJE, Kralja Petra cesta 17
Srečno Novo leto želi tvrdka R. Almoslechner zlatar in juvelir Celje, Prešernova 1			Srečno Novo leto želi Vitomir Dolinšek, trgovska agentura Celje, Gosposka ulica 26 ter se cenjenim odjemalcem tudi v nadalje priporoča.		
Uspeha polno leto! Rudolf Perdon mehanična delavnica Celje, Krekov trg 5			Srečno Novo leto želi tvrdka S. Holobar, slikar, črkoslikar in pleskar CELJE - podružnica Rogaška Slatina ter ob enem naznanja, da je preselila svojo delavnico iz Kralja Petra ceste v lastno hišo, v Za-Kresijo št. 4 ad., ter se cenjenemu občinstvu tudi za nadaljno naklonjenost priporoča.		
Srečno Novo leto želi Fenix CELJE, Gosposka ul. tvornica usnjenih iz- delkov kakor dokolenice, aktovke, damske torbice, kovčegi, gornji deli za čevlje itd.			Ekspozitura: Maribor, Aleksandrova c. 11 Srečno Novo leto želi Javno skladišče in prevozna družba d. d. centrala Celje vrši vse posle pri ocarinjenju in odpremi blaga hitro in najceneje.		
Iz Laškega čestitajo:					
ALOJZ PRINČIČ trgovina LAŠKO		PREMOGOKOP DROBNIDOL LAŠKO pri CELJU		DANIMIR F. PAČNIK veletrgovina z vinom LAŠKO	
ŠTEFAN ZORKO trgovina mešanega blaga LAŠKO		FRANC PETERNEL krojaški mojster LAŠKO		FRIDERIK VIVOD prva jugoslovenska pekarna LAŠKO	
AD. RUD. GOLEŠ slaščičarna LAŠKO		IVAN TADINA gostilničar in mesar LAŠKO (Slov.)		EMIL PERDIH gostilna, mesarija in prekalvalnica LAŠKO	
JOSEF TEPLI lesna industrija, trgovina in hotel VITANJE pri CELJU		IVAN VRAUNIK urar in zlatar RADEČE, podružnica Laško		Srečno Novo leto želi KAROL in FANI SOMMER gostilna in pekarija, Laško. Obenem cenj. občinstvu naznanjaja, da sva otvorila na tu- kajšnjem mestu pekarijo, ter isto, kakor tudi gostilno cenj. občinstvu toplo priporoča.	
PODRUŽNICA »JUTRA« CELJE		Srečno Novo leto želi Magdalena Igričnik gostilna pri Sketih, Laško ter se cenj. občinstvu tudi za nadaljni obisk priporoča.		Srečno in veselo Novo leto 1928 želi vsem cenjenim odjemalcem in prijate- ljem, ter se priporoča nadaljni naklonjenosti Ravnateljstvo Pivovarne Laško.	

Iz Ptuja, Ormoža in Ljutomera čestitajo:

PLETARNA r. z. o. z. PTUJ — Centrala	ANTON BRENCIČ trgovina z železnino PTUJ	IVAN CVIKL manufakturna trgovina PTUJ	FRANC PAVLIČ brivski salon za dame in gospode PTUJ Prešernova ulica	MATIJA MAURER stavbeni in ornamentalni klepar specijalist za strelovođe in brizgalko za vinograde PTUJ	FRANC PODGORŠEK mesar in prekajevalec PTUJ
ANTON MEDVED trgovec z deželimi pridelki PTUJ	FLORIJA HLEDE trgovina s sadjem PTUJ	FRANC IGLIČ trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno BREG pri PTUJU	AMER. PETROLEJSKA DRUŽBA «SAP» Avto bencin postaja. Zastopnik Karl Heller PTUJ	A. SENCAR in SIN Na debelo! Na drobno! Trgovina s specerijskim blagom in deželimi pridelki. Nakup in eksport jajc. — Monopolska veleprodaja soli. — Zamenjava buč- nega olja. — Zastopstvo Vacuum Oil Comp. PTUJ	RUDOLF PERIC tovarna blčevnikov PTUJ
PTUJ					
Snoj & Urbančič veletrgovina z galanterijo in konfekcija perila PTUJ					
ANTON VAVPOTIČ trgovina z mešanim blagom in delikatesami PTUJ	ZUPANČIČ Marija gostilna in prenočišče PTUJ	HINKO KREFT trgovina z mešanim blagom in deželimi pridelki PTUJ	FRIC in ANTONIJA VREG gostilna in mesarija ZG. LESKOVEC pri Ptiju	ACKERMAN & KINDL urarij in draguljarji PTUJ, Krekova ulica 1	FRANC HOINIG trgovina s kratko robo, pletenino, damsko in moško modo, konfekcija in zaloga čevljev PTUJ
C. MURKO PTUJ Slovenski trg 4	FRANZ VOGEL zaloga stekla in porcelana Imetnik: Jul. Tognio PTUJ	JOSIP RAMŠAK pekarna PTUJ	FRANC NEDOG PTUJ	MAKS WEIHSSENSTEIN mesar in gostilničar PTUJ	ALOJZIJ PINOZA urarij in draguljar PTUJ, Krekova ulica 8
F. MACHALKA PTUJ	FRANC PODGORŠEK mesar in prekajevalec PTUJ	JAKOB ZAVRNIK trgovina s čevljar. potrebščinami PTUJ	L. F. KRAJNIK trgovina z mešanim blagom in eksport sadja PTUJ - BREG	FRANC PINTARIČ mesar PTUJ - BREG	Gostilna »Pri Dalmatincu« CVETKO BARTULOVIČ PTUJ, Vseh Svetnikov ulica 6
FRANC POTOČNIK usniarna PTUJ, Vošnjakova ulica	KONRAD VAJDA mehanična delavnica z električnim pogonom. — Avto taksa. — Shell- bencin postaja PTUJ, Sp. Dravska ulica	ANDREJ PFEIFER trgovina z oljem PTUJ ob Dravi 6	FRANK & SIN kleparstvo PTUJ	MARTIN BRENKOVIČ stavbeni in ornamentalni klepar PTUJ	FRANC BREZOVNIK razpečevanje mineralnooljnih in kemičnih izdelkov. Bencin postaja. PTUJ Minoritski trg 3
HORVATIČEK DRAGO pekarna PTUJ, Prešernova ulica 11	VINKO PERNAT mesar in posestnik PTUJ	VINKO COPAK brivski salon PTUJ	JOSIP PROSNIK mehanična delavnica, avtotaksa PTUJ, Panoška ulica	FRANC KRAVINA trgovina z lesom in gostilna PTUJ Pri sejmišču Ormoška cesta	IVAN VINCEKOVIČ umetno trgovsko vrtnarstvo PTUJ, Ljutomerska cesta 14
IGNAC VANDA umetno in trgovsko vrtnarstvo PTUJ, Tih pot 1	JANJA KRHLANKO modistinja PTUJ Krekova ulica 1	JOŠKO SAGADIN mizarstvo za stavbe in pohištvo ter izdelovanje posteljnih zmesi PTUJ, Vrazov trg 2	Trbovlje		
Ormož	IVAN VESELIČ posestnik vinogradov čez 40 orlov Nakup in prodaja ljutomerskega vina na debelo ORMOŽ	JOŠKO GOLOB brivski salon za gospode in dame ORMOŽ	Gradbeno podjetje graditelj ROČAK & KOMP. d. z. o. z. TRBOVLJE se priporoča za izvršitev vseh stavbno stroko spadajočih naročil in želi vsem cenj. naročnikom SREČNO in VESELO NOVO LETO!		
JULIJ ŽIGER slaščičar ORMOŽ, — Podružnica Ljutomer	Veselo srečno, blagoslova polno NOVO LETO 1928 želita vsem svojim prijateljem, na- ročnikom, odjemalcem in znancom! Proseči hkrati nadaljne naklonjenosti vdana KAROL in MARTINA ROJS stavbeno podjetje in lesna trgovina v ORMOŽU		FRANC in JOSIPINA KMET gostilna in mesarija TRBOVLJE II/56	Prva konfekcijska tovarna MILOŠ ŠKERBIČ TRBOVLJE	»LUČI« Reklamni zavod LUČI FLORENTINI TRBOVLJE
OKRAJNA POSOJILNICA V ORMOŽU reg. zad. z om. zavezo	ŠTEFAN BROADAR vino en gros ORMOŽ tel. Interurb. št. 12		ANTE ŠUNTAJS krojaški salon za gospode in dame TRBOVLJE	IVAN UDRIH zaloga manufakture ter lastna izde- lovnišnica oblek TRBOVLJE I, Loke št. 62	CIRIL in ANICA MAJČEN kolodvorska restavracija ZIDANI MOST
Ljutomer					
Veletrgovina LUDVIK KUARIČ ORMOŽ Podružnica: Vinica Zaloga modnega, manufakturnega in specerijskega blaga, cementa ter železnine. Eksportna trgovina z lesom, parna žaga in električna centrala Glavna zaloga delniškega piva	JOSIP DROBNIK pekarna LJUTOMER	VENČESLAV VILAR trgovina z železnino in zaloga smotnika LJUTOMER	MILAN HERZ brivec RETJE, pošta Trbovlje I.	A. UŠENIČNIK strojno pletenje TRBOVLJE	LAVOSLAV MRNUH trgovina z mešanim blagom ZAGORJE OB SAVI
MARKO ROSENBERG trgovina s specerijo, železnino in deželimi pridelki LJUTOMER	FRANCO SERŠEN veletrgovina LJUTOMER	MIHAEL KOKOL pekarna LJUTOMER	TREO gostilna TRBOVLJE I.	ANTON JERELE čevljar TRBOVLJE	NIKOLA PAVLINIČ stavbeno podjetje ZAGORJE OB SAVI
RADO POLAK trgovina s presnim žganjem in mešanim blagom ORMOŽ	FRANCO SERŠEN veletrgovina LJUTOMER	FRANJO ŠKERLEC trgovina z mešanim blagom in deželimi pridelki LJUTOMER	JURIJ FERENC stavbeno podjetje TRBOVLJE II.		
ANTON DOGŠA trgovina mode, manufakture in specerije ORMOŽ	RAFAEL MARŠ urarij LJUTOMER	MATIJA MULEC stavbeno in ornamentalno kleparstvo LJUTOMER Ormoška cesta	VINARSKA ZADRUGA r. z. o. z. LJUTOMER		
RIHARD HAVLAS mesar in prekajevalec ORMOŽ	MARTIN MIHALIČ zaloga apna, premoga, cementa in slatina LJUTOMER	FRANC SENČAR trg. mešanega blaga, nakup vseh poljskih pridelkov LJUTOMER — MALA NEDELJA	ALOJZIJ KRAINZ, trgovina modnega, manufakturnega in specerijskega blaga. — Zaloga stavbenega in rezanega lesa. — Umetni mlin in žaga. — Tovarna opeke. — Veletrgovina z vinom. LJUTOMER		
KOLODVORSKA RESTAVRACIJA MIRKO in PAVLA ŠTRUKELJ ČAKOVEC					
LOVRO PETOVAR trgovina in glavna zaloga Reform- steklenic za vkuhanje, veletrgovina z ljutomerskim vinom IVANJKOVCI					

Sledeče gorenjske tvrdke čestitajo:

JUGOSLOVENSKA - ČEŠKA TVORNICA BOMBAŽNIH TISKANIN D. D., KRANJ

Brzjavni in pismeni naslov „Jugočeška“ Kranj.

Izdelovanje barvane
in tiskane kotone,
flanele in blago iz
umetne svile najbolj-
še vrste.

Mihael Kavčič
trgovina z mešanim blagom
Jesenice

Ivan Pravst, pekarija
Kranj

A. Šinkovec, starejši
vrvarna

B. Rangus, zlatar in juvelir
Kranj

Gostilna pri „Lectariju“

Franc Dolžan

Radovljica

Jurij Wendling
mizarstvo
Kranj

Gostilna Kunstelj
Ivan in Jerica Stiberl
Radovljica

K-r-a-n-j

Hinko Ciglič
trgovina z izdelanimi oblekami
KRANJ

Leopold Mohar
Kranj

Motorno žaganje drv na električni pogon ter prodaja vsakovrstnega kuriva.

Josip Kuster
trgovina z mešanim blagom
KRANJ

Ivan Gogala
izdelovalnica čepic

(Slovenija)

Jesenice - Fužine

Restavracija
„Pri kolodvoru“

KRANJ

ŠTEFAN ROVŠEK
FOTOGRAF

KRANJ

Franjo Majdič
Kranj

pri „Puščavniku“

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim blagom in deželnimi pridelki.

Delikatese.

Vinarna

Carinsko posredništvo na Jesenicah

Anton Stekar

želi vsem čestitim komitentom

srečno Novo leto

ter se tudi za nadalje priporoča.

Ignacij Horvat
mesarija
Jesenice - Gorenjsko

M. PIRC
trgovina z
manufakturnim blagom
v Kranju

poleg župne cerkve, ustanov. l. 1863
Velika zaloga tovarniških ostankov po najnižjih cenah

Franc Boštar
brivec
Jesenice

Vika Čepon
delikatesna trgovina
Jesenice - Gorenjsko

Rudolf Ozvald
kolodvorska restavracija in trgovina

JESENICE (Gor.)

Vsem cenj. odjemalcem in dobaviteljem, znancem in prijateljem želim

srečno in veselo Novo leto

J. Menart

trgovec, Domžale

Andrej Hermann
gostilničar in mesar
Jesenice - Sava

Gustav Lipovšek
trgovina z mešanim blagom
Jesenice, Slovenija

Srečno in veselo
NOVO LETO
želi in se tudi v nadalje priporoča cenjenim odjemalcem za blagohotno naklonjenost

PLETILNA INDUSTRIJA
CIRIL VAJT, Kranj

Veselo in srečno
Novo leto 1928

želi vsem cenj. odjemalcem octove kisline

Remična tovarna Medvode
družba z om. z.

Ljubljana
Resljeva cesta šte. 1.
Brzjavke: Neraki, Ljubljana

Hotel Triglav
Jesenice - Gorenjsko

Ignac Paar
hote Kolodvor
Jesenice - Gorenjsko

Srečno Novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Mar. Segolin
slikar in oleskar
Jesenice - Fužine

J. Poljšak
Restavracija, prenočišče, izvošček in trgovina
Jesenice - Gorenjsko

FRANC CROBATH d. z o. z. Kranj
Zaloga munufakture na debelo in drobno.
Ustanovljeno leta 1885 * Ustanovljeno leta 1885

VINKO ŠAVNIK

Moderna trgovina z manufakturnim, modnim in galanterijskim blagom

RADOVLJICA

Vsi izdelki so garantirano ročno izdelani in nedosežni v kvaliteti in jakosti.

Štrapacni čevlji
vseh vrst iz boksa, teletine pitlinga in kravine.

Promenadni čevlji
(visoki in nizki) iz ševro usnja, telečjega ali govejega boksa, ševreta, jelenovega usnja, laka itd.

Velika zaloga.
Sandale
iz sandal-usnja in boksa.

Specialni izdelki:

Delavski čevlji

kovani in nekovani.

Goizarji šivani,

športni čevlji

iz nepremočljivega krom usnja

Lovski čevlji

nepremočljivi in kovani.

Jadransko - posavska
čevljarna

družba z omejeno odgovornostjo

Sprejemajo se vsa popravila.

Srečno Novo leto

svojim cenjenim naročnikom
Lovro Pičman klesarstvo in vodo-
 vodna instalacije
 Ljubljana, Telefon 2911.

Srečno Novo leto

vsem svojim cenjenim naročnikom, pri-
 jateljem in znancom želim
FRAN ERJAVEC
 trgovina - snja, Ljubljana, Stari trg 11a

Josip Ovčjak

trgovina moških in damskih
 klobukov

KRANJ**Josip Černelič****Kranj**

Manufaktura, perilo, dežni
 plašči.

Velika izbira. — Najnižje cene.

Srečno Novo leto

vsem cenj. odjemalcem, pri-
 jateljem in znancom želim

Rozi in Fran Levec
 mesar

Stojnica pri Zmajskem
 mostu

Peter Kristan, čevljar

Kranj**Anton Štefe**

trgovina z usnjem in
 čevlarskimi potrebščinami

Kranj**Ferd. Hlebš**

trgovina z mešanim blagom
 stavbeno steklarstvo

KRANJ**Fran Jaklič**

trafika in trgovina s papirjem in
 galanterijo

Radovljica**A. Božič**

manufakturna trgovina

KRANJ**Valentin Šturm**

specijalna trgovina
 barv in lakov

KRANJ**Ferdinand Sajovic**

manufakturno in posa-
 menterijsko blago

KRANJ

Pozor avtomobilisti!

Postaja

za bencin in auto olje

Ignac Andrašič

Kranj.**Josip Slavec****KRANJ****STAVBENO PODJETJE**

Proračuni. — Načrti.

JERAS I DRUG

tvornica Fioriana, ruma in
 likerjev. — Veležganjarna

LJUBLJANA, Dunajska cesta 33 (Krisper-Balkan)

Srečno Novo leto želi:**Leopold Šušteršič**

Lakiranje orig. s po ameriškem
 sistemu „Duco“ ter specijalno lakiranje
 v ognju.

Srečno in veselo Novo leto**Restavracija Bellevue**

Michael in vanka Sušelj

Vsem cenj. odjemalcem želim

srečno Novo leto

Ivan Baiželi Ljubljana VII, Gasil-
 ska 7.
 zastop. Zagrebške in Unionske pivovarne

Srečno Novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem
 tovarna testenin

Uspešno Novo leto

ZDENKA RODIČ

modni atelje

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10/I.

Srečno in veselo Novo leto

Rude in kovine d. z.
 o. z.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 15

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi

TVRDKA JOSIP MARN, splošno pleskarstvo in slikarstvo.
 LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 9.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem cenjenim odjemalcem

Jakob Trček, parna pekarna

LJUBLJANA, Breg štev. 4.

Tvrdba M. FELDIN, Maribor

Grajski trg 1

specijalna trgovina z manufakturnim in svi-
 lenim blagom, robci in šerpami

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

srečno novo leto!

in se priporoča za nadaljno naklonjenost.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in se pri-
 poroča za nadaljno naklonjenost

Celestina Glavnik

trgovina južnega sodja in zelenjave
 LJUBLJANA, Pogačarjev trg 1.

Veselo in srečno Novo leto

A. Škedelj trgovina s papirjem
 in razglednicami —

Ljubljana, Stari trg 11a

Hotel „Slon“

Kavarna — Kopališče — Restavracija

LJUBLJANA**Srečno Novo leto**

Janko Rozman, krojaštvo

Rožna dolina. Cesta II/26. Ljubljana.

Veletrgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami

M. Tičar, Ljubljana

Selenburgova ulica štev. 1. in Sv. Petra cesta štev. 26.

Vsem gostom

kegljačem in balincarjem

srečno Novo leto!

gostilna pri „Jerici“

Anton in Jerica Žičkar

Ljubljana, Prešernova ul. 9

Cenjenim gostom, prijateljem

in znancom želim

prav srečno Novo leto

in se priporoča za
 nadaljno zaupanje

Jernej in Fanka Černe

hotel Strukeij

Srečno in uspeha polno leto

cenjenim odjemalcem in trgovskim prijateljem

Anton Krisper

Ljubljana, Mestni trg

Vsem, ki hodijo v „DOKO“ obutvi

in vsem onim, ki bodo po prepričanju, da boljše obutve ni dobiti,
 kakor je „DOKO“ obutev, tudi nosili samo „DOKO“ čevlje, ter
 vsem svojim znancom in prijateljem želim prav

srečno in veselo Novo leto

Ivan Čarman, tovarna „DOKO“ čevljev Zg. Siška
 in trgovina „DOKO“ Ljubljana, Prešernova ulica štev. 9

Tvrdba LJUDEVIT MARX

tovarna lakov d. d. v Domžalah

želi vsem svojim cenjenim
 odjemalcem in prijateljem

srečno in plodno Novo leto

ter

vljudno vabi še druge
 gg. trgovce in odjemal-
 ce, da poskusijo z nje-
 nimi vsakovrstnimi ter
 specijalnimi laki, emaji,
 barvami in tirneži in se
 prepričajo o njih sve-
 točno znani in priznani
 prvovrstni kakovosti.

VESELO SREČNO NOVO LETO

želi tvrdba

IVAN RODE, mesar in prekačevalec
 NOVI VODMAT, ZELENJA JAMA

Vsem svojim cenjenim gostom želim

srečno novo leto

in se za nadalje priporočam za obilen obisk

GOSTILNA RAČIČ,

Ptuj, Slomškova 6

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim odjemalcem ter se priporoča
 tudi vnaprej za cenjena naročila in beži

z odličnim spoštovanjem

Ivan Bauman veležganjarna

Št. IIj v Slov. goricah.

Cestitke iz raznih krajev:

K. PEČENKO
trgovina z usajem
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 32

Ferdo Babič,
ključavničarski mojster
MARIBOR, Židovska ulica 4.
Srečno novo leto želi
Franjo Primožič, fotograf
ZIDANI MOST.

Srečno novo leto
Generalno zastopstvo motociklov
B.M.W. in Rudge Whitworth
Avto zavodi E. ROSSA, LJUBLJANA

Veselo novo leto želi vsem znancem in
prijateljem trdka
Ivo Tausel
pleskarstvo — slikarstvo, TRBOVLJE 1

Srečno novo leto
Demšar &
Osenar
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 35

Veselo in srečno novo leto želi vsem
svojim naročnikom
Zofi Fortič, žensko krojaštvo
LJUBLJANA, Holzapfjeva ulica 17
(nova vila)

Novo leto vam prinese srečo!
Se je čas, da si kupte srečno državno raz-
redne loterije za Din 25.— — VSAKA
SREČKA ZADENE!
ZUMBULOVIČ, Ljubljana, Aleksan-
drova cesta 12.

Srečno in veselo Novo leto
želita vsem svojim cenj. gostom
Braća Lasan.

Cenjenim naročnikom srečno novo leto
Simon Janc, krojač
RADEČE pri Zidanem mostu.

Prav srečno novo leto želi vsem cenj. dosedanjim in
bodočim naročnikom ključavničarstvo in inštalacija za
vodovode in centralne kurjave
Fr. GUČEK, Trbovlje.

Srečno in veselo novo leto želi trdka
E. Gostinčar, strojno pletenje
LJUBLJANA — ŠMARCA PRI
KAMNIKU.

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA
za popravo vseh pisalnih, računalnih, kopirnih in raz-
množevalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni
Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1. Telef. 2980

Zadovoljstva in sreče
polno novo leto

želi vsem bivšim, sedanjim in prihodnjim
cenjenim klijentinjam

MODNI ATELJE
M. ŠARC, LJUBLJANA

Želim veselo in srečno novo leto!
Radoslav Dolinar
trg. z meš. blag. steklom kolesi in šiv.
stroji.
JESENICE - GORENJSKO.

Srečno in veselo novo leto želi in se
v nadalje priporoča
pekarija Josip Starič
LJUBLJANA, Slomškova ulica 14.

Srečno in veselo novo leto želi
F. Verdnik
tovarna perila
MARIBOR, Aleksandrova cesta 55.

Srečno in veselo novo leto želi
M. Renčelj
trgovina z mešanim blagom
MARIBOR — Pobrežje.

Egidij in Karol Erjavec
zaloga in prodaja pohištva, BROD (poleg
tacevkega mostu) — želita vsem cenjenim
odjemalcem srečno in veselo novo leto 1928.
— Priporočava se v nadaljino zaupanje in
priporočilo.

Srečno Novo leto
želi vsem cenjenim odjemalcem
E. TRAMŠAK
trgov. z meš. blagom in dež. pridelki
Maribor, Aleksandrova cesta 19

Srečno Novo leto
'Balkan' E. in St. Kocbek
mednarodna transp. družba z o. z.
Maribor, Aleksandrova c. 35.

Srečno Novo leto želi
umetniško tiskarski zavod
„AŽBE“
MARIBOR. — Telef. inter. 446

Srečno Novo leto
želi trdka
Josip Weis nasl. Hartinger
Maribor, Aleksandrova c. 29
ter se cenjenemu občinstvu priporoča.

Srečno in veselo novo leto želi vsem
svojim odjemalcem
Oblačilnica „Ilirija“

Srečno Novo leto želi
„GROM“
carinsko-posredniški in špedicijski biro
Ljubljana

Srečno in veselo novo leto vsem cenje-
nim odjemalcem in gostom želita ter
se priporočata za nadaljno naklonjenost
Julijus in Jerica Novljan
pekarija, trgovina in gostilna
MEDVODE.

Srečno Novo leto
vsem svojim cenjenim odjemalcem želi
trdka
FR. KHAM
Ljubljana, Miklošičeva cesta

Srečno in veselo novo leto
želi
Pavel in Marija Šimenc
svetličarna na Sv. Petra cesti in po-
kopališki vrtnar Sv. Križ - Ljubljana

Anžič Miha
mesar
Hradeckega vas - Ljubljana

Vsem cenjenim gostom želi
srečno in veselo Novo leto
Leopold Zupančič
posestnik in gostilničar
Ljubljana, Ahacljeva c. 15

Srečno in veselo Novo leto želi
Josip Stupica
jermenar in sedlar
Ljubljana, Slomškova 6
Trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem
„DUCO“ ličanje. Telefon 2826
Olje Avtogaraža Bencin

Mednarodni trgovsko-kreditni Informačni
zavod
Viktor Blažič
LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 1
— želi vsem cenj. naročnikom srečno
novo leto 1928.

Srečno novo leto
Ivan Simončič
trgovina z mešanim blagom
LJUBLJANA VII, Celovška c. 63.

Srečno novo leto
želi
Mirko Filipan
prevoznik
v Ljubljani
Poljanska cesta št. 54.

Vesele božične praznike
in srečno novo leto
želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem
tovarna
Hubertus mila
v Gelju.

Srečno Novo leto želi
Prva slovenska
zidarska zadruga
v Ljubljani
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Srečno Novo leto!
Vekoslav Podlogar
trgovina
Ljubljana

Srečno novo leto želi
trgovina s papirjem in pisalnimi potreb-
ščinami
I. Gajšek nasl. A. Sfiligoj
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 2.

Prav srečno in veselo Novo leto
želita vsem svojim cenjenim odjemalcem, ter se
priporočata za nadaljno naklonjenost
Leo in Tončka Felber
specerijska in delikatesna trgovina
Ljubljana VII, Podmilščakova ulica 11.

Srečno in veselo novo leto želi trdka
Josip Ivančič
Šelenburgova ulica št. 1. — Dunajska
cesta št. 7

Veselo in srečno novo leto želi vsem
svojim cenjenim gostom in znancem
Mihael Kavčič, gostilna
ZGORNJA ŠIŠKA št. 125.

Veselo in srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem
MARIJA SCHLAMBERGER
Zelena jama 170
Trgovina s premogom in prevozništvom,
ter se v nadalje priporoča. 835a

Srečno in veselo novo leto želi
Jože Zadnikar, mizarstvo
LJUBLJANA, Verovškova ulica 48.

Srečno novo leto!
Lovro Rozman
ključavničar in izdelovatelj tehnic
LJUBLJANA, Pred Prulami 5

Uspeha volno leto!
„URANUS“
družba s o. z., tovarna pločevnastih in
kovinskih izdelkov, LJUBLJANA, Krakov-
ski nastp 26.

Srečno in veselo novo leto želi
G. Besednik in drug
LJUBLJANA, Prešernova ulica 5.

Srečno in veselo novo leto želi vsem
svojim naročnikom
And. Černe, stavbno podjetje
LJUBLJANA, Linhartova ulica št. 9.

Dalmatinska klet
Dunajska c. 9 — gostilna „Zlatorog“,
Gospodarska ulica 3

priporoča svoja prvovrstna vina po zelo
zmernih cenah ter želi srečno in veselo novo
leto vsem cenjenim gostom.
St. Ložič, sinovi.

Naj koncem leta vsak prišeže,
da z novim letom se zaveže:
Uživati na zemlji raj
in piti pravi „BUDDHA“ čaj!

Zastopnika
za Ljubljano, eventuelno za celo Slovenijo
išče domača industrija krav. Biti mora
dobro poznan in upeljan pri vseh grosistih
in detalistih na ljubljanskem tržišču. Po-
nudbe pod „Zastopnik“ na Publicitas d. d.,
Zagreb, Gunduličeva 11.

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13
Usnjate torbice vseh vrst, gamaše, na-
hrbnički, opreme za konje, gonilni jer-
meni, kovčegi za vzorce in potnike.

Korespondentinja
samostojna z večletno prakso, spretna.
išče službe Ponudbe pod „Koresponden-
tinja 26“ na upravo „Jutra“.

Zvišali smo našo energijo ter znižujemo
cene naših proizvodov za mehanično umet-
no vezanje, entlanje, ažuriranje, predtiska-
nje

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Dalmatinska ulica št. 13
polog hotela „Strukelj“.

2 polnoja emnika
450 — 700 mm razsežnega okvirja, v
dobrem stanju, prvovrstne kakovosti,
ajuno kupim. Ponudbe pod „Tako-
plačljivo 5139“ na oglasni odd. „Jutra“

Izstopil sem iz podjetja
„Zagorka“ d. d.
tovarna cementa Zidani most

katero je prešlo v druge roke ter je postavljeno izven obrata.
Pri tej priliki si dovoli najiskrenejše poslovi se od svojih
poslovnih prijateljev, s katerimi sem bil sedem let v živahni
poslovni zvezi ter se jim zahvaljujem za izkazano mi zaupanje.

Vljudno prošim, da mi blagovolijo to zaupanje nakloniti tudi
v novem letu 1928, ko si osnujem nov delokrog iste stroke, o
čemer bom vse itak pravočasno še posebej obvestil. — Vsem
želim

Srečno in veselo novo leto 1928!
Ravnatelj M. Rozman, Zidani most.

„SIDOL“

najboljše sredstvo za čiščenje vseh vrst kovin,
čisti tudi okna in zrcala.
Da ne boste oškodovani, pazite pri nakupu v last
nem interesu na ime

„SIDOL“

ter najodločneje odklanjajte raznovrstne manje
vredne ponarejene znamke.

„SIDOL“

se dobi v vsaki trgovini.

Z Dolenjskega čestitajo sledeče tvrdke:

Industrija perila POVH & MEDIC

Novo mesto

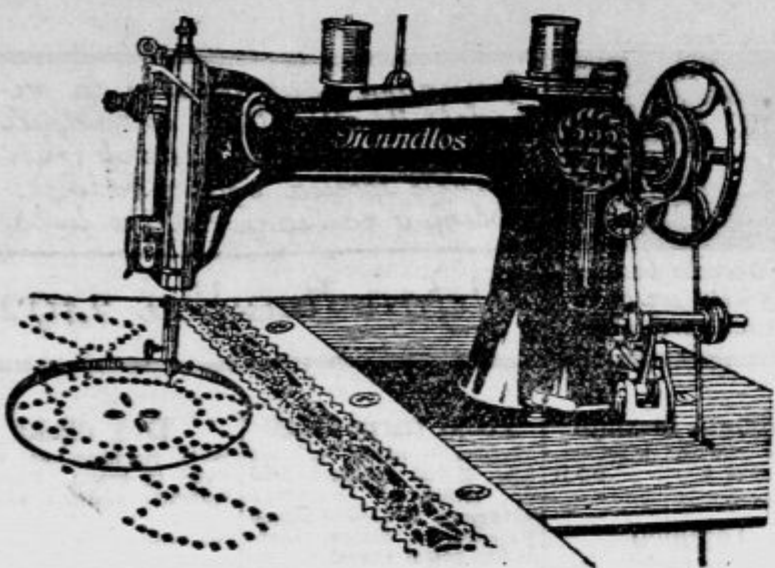
Novo mesto

Kavana RUDOLF SMOLA NOVO MESTO		Parna pekarna JAKOB PAUČIČ NOVO MESTO		MISKO in MAMAČI POULA gostilna NOVO MESTO	NEŽIKA KÜSSEL nasl. P. Hočevar manufakturna trgovina NOVO MESTO
JOSIP OGOREUTZ trgovina manufakturnega blaga NOVO MESTO		Srečno novo leto želi KONCILJA ANTON mesar NOVO MESTO ter se cenj. občinstvu priporoča.	KUMAR JOSIP puškar in trgovec s šivalnimi stroji in koleki NOVO MESTO	JOSIP KOŠIR manufakturna NOVO MESTO	Trgovina FR. KASTELIC NOVO MESTO - KANDIJA
Srečno novo leto želi ALOJZIJ MIDOFER modna krojačnica NOVO MESTO	OBLAK ALFONZ trgovina z mešanim blagom NOVO MESTO	Srečno novo leto želi ALOJZIJ MORE sodavičar NOVO MESTO	PETRINA RIFELJ steklo, porcelan in kolesarske potrebščine NOVO MESTO		
Trgovina z urami, zlatino in optiko FRANJO BLAŽON NOVO MESTO		JULIJ KOBE trgovina manufakturnega blaga NOVO MESTO	ANDREJ AGNITSCH kleparstvo NOVO MESTO		
Srečno novo leto želi IVAN ŠUSTERŠIČ restavrateur in lesni trgovec ČRNOMELJ	Srečno novo leto želi P. KOREN preje ŠTERK ČRNOMELJ	UDOVIČ & LAMPE strojno in stavbno ključavničarstvo NOVO MESTO	Srečno novo leto želi PAVEL JEMEC NOVO MESTO Hotel „UNION“ ter se cenjenemu občinstvu priporočam.	Srečno in veselo novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem ANTON TRAVIZAN trgovina z mešanim blagom nakup in prodaja deželnih kridelkov	
ZVONIMIR PODGORNIK trgovina z mešanim blagom METLIKA	O. STURM METLIKA	CIRIL DULAR	JOSIP FABJAN urar ČRNOMELJ	ADOLF MÜLLER mesar ČRNOMELJ	Srečno novo leto želi HOTEL LACKNER ČRNOMELJ
FRANC GUŠTIN trgovina z mešanim blagom METLIKA		AMALIJA FLAJŠMAN trgovina z mešanim blagom METLIKA	IVAN MALEŠIČ trgovec z mešanim blagom METLIKA	JOSEF GAMBIČ posestnik in gostilničar METLIKA	POZEB IVAN mesarija KRŠKO
FRANJA KRIEGER-DOLINSKOVA sodavičarka KRŠKO		STARY slastičarna KRŠKO	Srečno novo leto želi ROZA KUNEJ hotel VIDEM-KRŠKO	RUMPRET IVO tiskarna KRŠKO	PONIKVAR ALOJZIJA kavana KRŠKO
POČIVALŠEK JOSIP trgovina z mešanim blagom KRŠKO	Srečno novo leto želi PAVEL OBID - KRŠKO urar in zlatar	VANIČ ADOLF ključavničarstvo in mehanična delavnica KRŠKO	Srečno Novo leto želim vsem svojim cenj. odjemal- cem in prija eljem Viktor Petan manufakturna trgovina Brežice		
KRIVEC JOS. trgovina z mešanim blagom KRŠKO	Zaloga ur zlatine, srebrnine, ši- valnih strojev, otroških vozičkov, kolesov in posameznih delov. Podružnica RAJHENBURG	Srečno Novo leto želi vsem obiskovalcem „Šmarjeških Toplic“ pri Novem mestu in se še v nadalje priporoča Uprava Šmarjeških Toplic.			

Iz raznih krajev čestitajo:

GENUSSI & DRUG pleskarstvo in soboslikarstvo LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 61.	FRANC ANŽIČ mesar - stojnica LJUBLJANA, Vodnikov trg	MATIJA TERLEP kovaška in kolarska obrt ŠISKA LJUBLJANA 7 Sv. Jerneja cesta	REZIKA IN IVAN SAVŠEK gostilna PODKRAJ ZAGORJE o. S.	FRANJO KUNŠEK fotograf CELJE	ANTON JELLEK stavbeno kleparstvo MARIBOR, Kopitarjeva ul. 4
Srečno novo leto želi KORENT Hotel „Narodni dom“ BREŽICE	JOSIP LAH trgovina s poljskimi pridelki OSLUŠEVCI	FR. J. WODENIK gostilničar VELENJE, Rudniški dom.	GORJANC TEREZIJA gostilna „Kovač“ TOMAČEVO	J. ROZMAN Izdela in eksport pristnih kranjskih klobas LJUBLJANA, Sv. Petra c. 85.	A. REBOLJ tovarna ščetk in čopičev MEDVODE - PRESKA 32.
MINKA LEBAN trgovina s klobuki BREŽICE	FRANC GROBUŠEK mesarija in prekajevalnica BREŽICE	FRANC BALON gostilničar POBREŽJE - MARIBOR	DAVORIN BIŽJAK konfekcijska trgovina LJUBLJANA, Starl trg 8.	Generalno zastopstvo motociklov HARLEY - DAVIDSON Tehniška Komerčajalna družba z o. z. LJUBLJANA, Tavčarjeva ul.	
Srečno novo leto želi I. PINTARIČ trgovina šivalnih strojev in koles BREŽICE ob SAVI	BRECELJNIK LOVRO čevljarji mojster, popraviljanje galoš in snežnih čevljev. LJUBLJANA, Vidovdanska c. 2.	Konfekcijska trgovina in modna krojačnica, JOS. ROJINA LJUBLJANA.		Srečno novo leto želi POSOJILNICA v LOGATCU r. z. z o. z.	PRVA KRANJSKA Izdelovalnica blčev in dobavitelj kremenjakovega livarskega peska. MIHAEL OSOLIN, DOMŽALE.
FLIGL JAKOB stavbeni in galanterijski klepar LJUBLJANA, Turjaški trg 5.	ANTON DEMŠAR trgovina z meš. blagom RAKEK	MARIJA DERFEL delikatesna trgovina LJUBLJANA, Mestni trg 12	Srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem ANDREJ GRČAR RAKEK 43 ter se za nadalje priporoča.	Spedicija LUDOVIK ŠEVAR vd. RAKEK	REPANŠEK MIHAEL Gostilna „Pri Vitezu“ LJUBLJANA, Brez 18.
PAULI A. LJUBLJANA, Sv. Petra c. 38. Zastopstvo in zaloga paromlinov. Banatski mlini na valjke d. d. Vel. Kikinda Stičal in dr. Banja Luka.	HELENA HLADNIK gostilna RAKEK	LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA Podružnica Rakek	RAKAR ANTON pekarna DOLENJI LOGATEC 24	Parna pekarna JAKOB KAVČIČ LJUBLJANA	ANTON SCHUSTER manufakturna trgovina LJUBLJANA, Mestni trg 25.
	Srečno novo leto želi vsem cenj. odjemalcem KAROL VERBIČ Dolenji Logatec ter se za nadaljno naklonjenost priporoča. Postrežba točna.		M. ANTIČEVIČ veletrgovina z vinom in lesom DOL. LOGATEC, Slovenija.	SCHNEIDER & VEROVŠEK trgovina z železnino LJUBLJANA	VID ABERŠEK poniklanje in splošno galvanizira- nje raznih delov. Brušenje kovin in lekla LJUBLJANA, Karlovška c. 2

NOVOSTI

NOVOSTI

Cenjene dame, ogledajte si pred nakupom zalogo ravnokar došlih krasnih brzošivalnih strojev, najnovejše iznajdbe moderne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno šivate vsakovrstno blago, našitke in čipke s cickak šivom, vežete najmočnejše in luknjičaste vezene, gume in gumbe. Pouk v vezanju brezplačen. Ceniki franco. Prodaja tudi na obroke. — **TRIBUNA** F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče
kraljevine SHS
Svetovnoznani zdravilni vrelci

„TEMPEL“

„STYRIA“

„DONAT“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni,
bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: maj—september

Cene zmerno. — V pred in posezoni znaten po-
pust. — Koncertna vojaška godba. — Radio. —
Največja udobnost. — Prometne zveze ugodne.
Zahtevajte prospekt!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaška Slatina.

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN,
TOVARNA TELOVADNEGA, GASILNEGA IN SPORTNEGA
ORODJA.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 75.
Specijalna trgovina sportnih potrebščin: LJUBLJANA,
Tavčarjeva ulica (Sodna) 1.

SREČNO NOVO LETO!

A I 449/25.

Prostovoljna dražba.

dne 10. januarja 1928 ob 10. uri.

se vrši v pisarni notara dr. Kuhara, Kolodvorska
ulica 3, prostovoljna sodna dražba dveh hiš pok.
Josipa Seidla, ležečih ob stari cerkvi v Spodnji
Šiški.

Najmanjši ponudek 200.000 Din; vadij 40.000
Din v gotovini.

Dražbeni pogoji pri dr. Kuharu na vpogled.

Preklie.

Podpisana preklieam vse žaljive govornice, ki sem jih raz-
širjala zadnji čas o gospodu Srečkotu VRSICU in njegovi so-
progi Otiliji, kot neosnovane in neresnične, obžalujem te žal-
tve in se zahvaljujem, da je od tožbe proti meni odstopil.

LJUBLJANA, 29. decembra 1927.

ZOFIJA MENARD.

R. WILLMANN

strojno podjetje

LJUBLJANA, Slomškova ul. 3

izdeluje različne vrste strojev za lesno
industrijo, transmisijske naprave, to-
vorna dvigala vseh vrst, rebraste cevi
iz kovanega železa, prevzema projekt-
iranje in opremo različnih mehanič-
nih naprav ter izvršuje vsa v *strojno*
stroko spadajoča dela in popravila toč-
no, solidno in po možnosti najhitreje.

Prvovrstno delo,
nizke cene,
to je naša reklama!

ANTON JANEŽIČ,

književnica, črtnica, industrija trgov-
skih knjig in šolskih zvezkov

LJUBLJANA, Florijanska ulica 14.

Znižane cene

in največje skladišče ukrako dvo-
koles motorjev, otroških vozič-
kov, šivalnih strojev, vsakovrst-
nih nadomestnih delov,
pneumatike. Posebni oddelek za
popolno popravilo, emajliranje in
poniklanje dvokoles, otroških vo-
zičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. —
„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Nepremočljive čevlje napravi samo

KONBIN

ki ga dobite v prodajalni „IDEAL“ - čevljev v Ljubljani,
Kolodvorska ulica št. 30. — Mazilo „Konbin“ ne napravi
usnje samo nepremočljivo, temveč tudi mehko in trpežno.

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 28—34

Stalna zaloga čez 300 modernih
spomenikov

Izdelava rodbinskih grobnic, mavzo-
lejev, oltarjev in vseh cerkvenih ter
stavbnih del. Marmorne plošče v vseh
barvah za pohištvo, trgovino, mesnice.
Stikalne plošče za elektriko, obloga
sten itd. po zmerni ceni.

„SVETOL“

neprekosljivo čistilo za vse kovine, okna in
zrcala je pravi domači izdelek.
Zahtevajte ga v trgovinah! 544a

Radi inventure po znižanih cenah
vsakovrsten

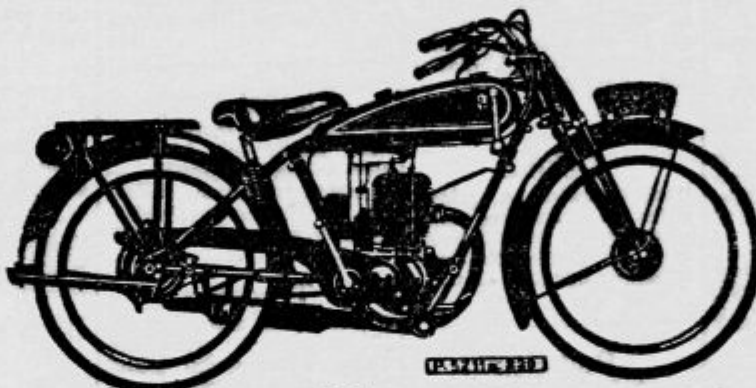
sub žagan in tesan les

žaganje drva. — Zagam tudi po naročilu.
Fran Suštar, lesna industrija in parna žaga.
Ljubljana, Dolenjska cesta 12.

Tipa 220

PUCH

Tipa 220

Cena Din 11.000.—

4.5 HP - Cilind. vsebina 223 ccm

Olajševalni plačilni pogoji

Že pri plačilu Din 2.600.— vsak lahko kolo dobi.

Motor je na ogled in pojasnila pri

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana, Dunajska c. 21

Svetovnoznane, prave, originalne, emajlirane

Lutzove peči

in emajlirane napisne table v vseh velikosti,
v raznih barvah izdeluje in prodaja po tovarniških cenah samo:

Tvornica emajliranih peči „LUTZ“ d. d.

LJUBLJANA-SIŠKA, Frankopanska ulica št. 21,

hiša firme „SLOGRAD“ nad gorenjskim kolodvorom.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, da nam je umrl danes ob 3. popoldne naš ljub-
ljani oče, stari oče, brat, stric, gospod

Karel Vizjak

pečarski monter pri tvrdki Ogorelec & Kalmus

Zemske ostanke predragega pokojnika prepeljemo v ponedeljek
popoldne iz Razpotne ulice št. 6 na pokopališče k Sv. Križu k
večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo brala v trnovski cerkvi.

Ljubljana, dne 31. decembra 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.

Vsem, ki so jo poznali, naznanjam v neotolažljivi bolesti in žalosti,
da je moja nepozabljena in najdražja soproga, svakinja, teta, gospa

Marija Gnezda

soproga činovnika drž. železnic.

danes, v soboto, popoldne ob pol 1. uri po dolgi in mučni bolezni, pre-
videna s tolažili sv. vere, v 49. letu svoje starosti, v Gospodu za vedno
zatisnila oči.

Pogreb preblage pokojnice bo v ponedeljek, dne 2. januarja ob pol 4.
popoldne iz hiše žalosti, Krakovska ulica 17, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1927.

Žalujoči soprog.

„Južnoštajerska hranilnica v Celju“

razpisuje mesto

vodilnega uradnika.

Pismene prošnje do 15. januarja
1928.

Za kleparsko, inštalacijsko, plesarsko, ključavničar-
sko, tapetniško ali drugo obrt

pripravne lokale

z dvoriščem, ob najbolj prometni cesti v Ljubljani PRO-
DAM. Poleg lokalov (cirka 150 m²) še pisarna in 2 SOB-
NO STANOVANJE S KUHINJO. — Naslov v oglašnem
oddelku „Jutra“.

TOVARNISKO ZALOGO POHIŠTVA

priporoča za nakup
in vabi na ogled

Andrej Kregar

ST. VID n. Ljubljano

nasproti kol. Vizmarje

Zahtevajte cenik

Marof Srberniče

Kandija, Novo mesto

odda za več let

Klemenc v Ljubljani, Sv. Petra cesta 79.

Naznanilo otvoritve.

Usojam si naznanjati, da sem ustregel želji svojih
cenj. naročnikov in otvoril na Aleksandrovi cesti 51
(vhod v veži) tudi

DETAJLNO PRODAJO

Cenj. naročnike vljudo opozarjam, da se v moji trgo-
vini dobe poleg mleka tudi različne vrste sira, surovo
maslo, sladka smetana, jogurt in drugo v vsaki množini,
najboljše kvalitete domačega izdelka po najnižjih cenah.

Prva mariborska mlekarina

ADOLF BERNHARD, Aleksandrova 51

Revmatizem

Izjava zahvalnosti

Cenjeni g. dr. med. I. Rahlejev, Beograd, Kosovska 43.
Srčno se Vam zahvaljujem za izvrstni lek RADIO BAL-
SAMIKA, katerega ste mi poslali 3 steklenice. Imela sem zelo
hude revmatične bolezni v vseh telesnih sklepkih, tako da nisem
mogla niti hoditi. Po vsakem mazanju z Vašim lekom so po-
puščale bolečine tako, da sedaj lahko hodim in se gibljem.
Zato se Vam ob tej priliki najtopleje zahvaljujem in vsakemu
bolniku priporočam Vaš lek.

Z odličnim spoštovanjem

MARIJA TKAUC.

Razvanje kbr. 20 pri Mariboru, 10. VIII. 1926.

Lek RADIO BALSAMIKA izrađuje, prodaje i razasilje do-
platom (pouzećem) Laboratorija RADIO BALSAMIKA dra.
Rahlejeva, Kosovska 43. Lek se dobije i u svakoj boljoj apo-
teci i drogeriji.

Zahvala.

Za vse premnoge dokaze iskrenega sočutja povodom
prebriske izgube naše nepozabne hčerke, oziroma sestre
itd., gospodične

GABRIJELE ŠKERJANC

izrekamo tem potom vsem našo najpriskrbenjšo zahvalo.
Osobito hvaležnost pa smo dolžni Sokolskemu društvu
Maribor, pevskeemu zboru Glasbenega društva „Drava“
za v srce segajoči žalostinki, stolnemu vikarju gosp.
Tkalcu in vsem, ki so okitili s cvetjem poslednji dom
drage pokojnice ter jo v tako obilnem številu spremili
na njeni zadnji poti.

Maribor, dne 30. decembra 1927.

Žalujoče rodbine:

Ivan Škerjanc, Janko Škerjanc in Majer

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem ter znancem, ki so spre-
mili nepozabno soprogo, gospo

ZINKO LEDER

na njeni zadnji poti, vsem darovalcem vencev, open-
nemu zboru za pretresljivo žalostinke ter vsem, kateri
so nam izrazili sožalje na nenadomestljivi izgubi, izre-
kamo zahvalo.

Maša zadušnica bo darovana 2. januarja 1928 ob 7. uri
v župni cerkvi Sv. Petra.

Rodbini Leder-Jelnikar.

Če je Silvester preveč izpraznil žepe, in Vas zato tare obup,

bo dala srečka Zadrugne hranilnice novih nad, novega poguma. Tisoči bodo zopet osrečeni v novem kolu. Le oni, ki bodo ostali brez srečke, bodo ostali tudi brez srečnih nad, brez katerih je življenje gotovo vsakomur pusto-prazno. Kolo sreče se bo zavrtelo za prvo žrebanje že 8 t. m. in razsipalo dobitke po vsej državi. Vsaka srečka bo zadela.

Preskrbite si do tja gotovo srečke, ki jih dobite v Ljubljani v

Oglasnem oddelku „Jutra“, Prešernova ulica št. 4. Ekspozituri „Jutra“ v Šiški, Celovška cesta št. 53. V Mariboru v podružnici „Jutra“, Aleksandrova 13.

Sobo
pazno ali opremljeno, v
fantijskem okraju ali v
blizini, kake gospod. ki je
vse dan odšel. Ponudbe
na oglasni oddelku „Jutra“
pod „Ljubljana 3.“ 80

Sobo s kuhinjo
oddan takoj pod Rožnikom
pri Bajerju. 85

Opremljeno sobo
oddan dijaku ali boljšemu
poslopu v Šiški, Slovenska
cesta (Močnik). 70

Kabinet
s elektr. razsvetljavo od-
dan solidnemu gospodu.
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 65

Prazno sobo
s elektr. razsvetljavo in
kano oddan za mesecnih
850 Din. Naslov v oglas-
nem oddelku „Jutra“. 70

Priprosto sobico
oddan sredi mesta. Naslov
v oglasnem oddelku „Jutra“. 76

Dijaka ali gđ.
sprejem na hrano in sta-
novanje. Naslov v oglas-
nem oddelku „Jutra“. 46

Lepo sobo
s elektr. razsvetljavo in
kano oddan za mesecnih
850 Din. Naslov v oglas-
nem oddelku „Jutra“. 75

Opremljeno sobo
s elektr. razsvetljavo od-
dan takoj blizu pošte.
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 79

Gospodični
oddan porokirano sobo v
centru. Naslov pove oglas-
nem oddelku „Jutra“. 80

Gđ. ali gospoda
sprejme takoj kot sta-
novanja s vso oprejo. Na-
slov pove oglasni oddelku
„Jutra“. 80

2 opremljeni sobi
s kompletno kuhinjo oddan
v Šp. Šiški, Janševa ulica
št. 19 — za Beogradom. 62

Elegantno sobo
lepo, s posebnim vzhodom
oddan takoj v Miklavčev-
i ulici. Naslov v oglas-
nem oddelku „Jutra“. 87

Prazno sobo
oddan v Beethovnovi ulici
št. 9/II. 82

Mlašega dijaka
sprejme družina brez otrok
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 100

Lepo sobo
sakarjono. oddan za 250
Din. Naslov pove oglasni oddelku
„Jutra“. 100

Prebrana
Gospoda
sprejemam v blizini drame
na dobro domačo hrano. —
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 41284

2 gđ. ali gospoda
sprejemam na dobro domačo
hrano po 13 Din dnevno za
celotni obedi in večerje. —
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 41295

Gospoda
sprejemam v blizini drame
na dobro domačo hrano. —
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 41284

Kapital
Družabnika
stihga ali sodelujočega. s
200—300.000 Din sprejemam
k. unjarski industriji. —
Veščaki imajo prednost. —
Dopise na oglasni oddelku
„Jutra“ pod „Družabništvo“. 40161

Družabnika
poslovanja, s primerne go-
tovino, sprejemam v dobro
kdočvovno v mestu na
Slovenskem. Ponudbe na
oglasni oddelku „Jutra“ pod
„Din 100.000“. 40773

Družabnika (ico)
s 50.000 Din ali več idem
jako dobičkonosno in
elastično podjetje. Ponudbe
pod „Družabnik št. 91“ na
oglasni oddelku „Jutra“. 91

Družabnika
sodelujočega, za neznanost
novega dobičkonosnega
podjetja v prvotnem
mestu, prvega te vrste v
BHS 18000. Produkt vsko-
dovna hrana. Potreben ka-
pital 150.000 Din in stro-
ska izobražba. Ročne pla-
tne ponudbe na Publikaciji,
Zagreb, Gunduličeva 11 pod
šifro „Novos“. 102

Pozor!
Veljavno za središči. Katera
primožna oseba bi finan-
cialno izum, ki je svetovna
gospod. — Ponudbe na
oglasni oddelku „Jutra“ pod
„Ljubljana 10.831“. 41902

Kot družabnik
s 15.000 Din pristopim k
kalkulirani podjetju ali
trgovini. Naslov v oglas-
nem oddelku „Jutra“. 41198

Družabnika
sprejme dobro kmo pod-
jetje, event. se odda isto
v najem. Potreben kapital
50—100.000 Din. Ponudbe
na oglasni oddelku „Jutra“
pod „Takoj 1928“. 85

Poroka
za 50.000 Din idem dobro
podjetje s poslovanjem. —
Ponudbe na oglasni oddelku
„Jutra“ pod šifro „Poroka“. 84

Dopini
Mlad osamljenec
dobro situiran, v tujni,
zeli korešpondenco s sim-
patično gospodino, v svo-
je poslovanje videnje. —
Dopise, bodisi v jugoslo-
vanski, francoskem ali
nemškem jeziku pod šifro
„Jugoslavija, Bureau de
télégraphes (Saby) au Cross St.
Etienne (Loire), France“ 41301

Osamljen
40 let star uradnik, akademi-
k, zeli znanja s simpa-
tično in sodelujočo damo. —
Ponudbe s sliko na oglas-
nem oddelku „Jutra“ pod šifro
„Znanje“. 6

Gospod
inteligenten, v dobri stali-
služi, premožen, zeli po-
ročiti boljšo gospodino ali
svojo lepo znanost, bla-
go dušo in dobro gospodi-
njo, v starosti 32—35 let.
Le rečne, neanonične dopi-
se pod „Jutra“ 1928“ na
oglasni oddelku „Jutra“. 22

Srečno Novo leto 1928
Išč. Čarf. Lejtab. kintal.
enarvot. „Austrija“ selo-
kovi in hikiortko volkžur
Ljubljana. 41256

Samostojna dama
srednjih let, zeli dopisovati
s akademsko izobraženo ali
sazrajim, dobro situiranim
gospodom. Neanonične dopi-
se je pošlji pod šifro
„Rečnost 84“ na oglasni oddelku
„Jutra“. 41184

Kateri gospod
dobrega srca, simpatični
in dobro situiran, 48—55
let star, bi hotel deliti sa-
mota s čistoletno vdovo brez
otrok, s malim posestvom
na dotoli. Dopise s pravim
naslovom, oglasni oddelku
„Jutra“ pod šifro „Vse mine“. 41282

«Ost»
Vsele in srečno Novo leto
Van. Iščim. Neznanka
s Jolenjakega. 41333

Dama, srednjih let
zeli korešpondirati s inte-
ligentnim gospodom višjim
državnim uradnikom, v sta-
rosti 40—50 let. Zeli samo
gledati in trdno znanje
druge. — Dopise na oglasni
oddelku „Jutra“ pod šifro
„Was ist das Herz des
Menschen“. 17

Znanja
zeli v svojo posojitve. So-
niti boljši gospod srednjih
let s inteligentno gospodi-
cno svetega nastopa. Siro-
sti do 25 let. Sirostno
je na rečne ponudbe po
možnosti s sliko, ki so
vrne. Tajnost absolutno za-
jamčena. Ponudbe pod šifro
„Rečnost 1928“ na oglasni
oddelku „Jutra“. 29

Mladenec
28 let star, posejnik, po-
sejbe se s stalnim dohod-
kom 2000 Din. Zeli znanja s
hranilnim izdelkom, s svojo
ženitvo, s približno 100.000
Din dote. Le rečne ponudbe
na oglasni oddelku „Jutra“
pod šifro „Upanje“. —
Vdova brez otrok ni iz-
ključena. 40970

Inteligentna dama
trgovka srednjih let, zeli
znanja s boljšim gospodom
od 35—50 let. Ponudbe na
oglasni oddelku „Jutra“ pod
„Rečnost“. 41115

Dama
neodvisna, srednjih let —
leže enakega, odkritočnega
ga priroča za posejanje
neodvisnih in drugih pre-
dmetih priročitov. Dopise
pod šifro „Harmonika“ na
podružnici „Jutra“ v Celju
41115

Gospodična
srednjih let, zeli rečne
znanja s gospodom, ki ima
stalno službo, v starosti
od 35 let. Dopise na oglas-
nem oddelku „Jutra“ pod šifro
„Osamljena 30“. 41

Gospodična
rečna, inteligentna in sim-
patična, po krutem udar-
u osamljena, bi se radi
pomakniti priročnosti
rada sodelujočim s boljšim,
dobro situiranim starejšim
gospodom, ki razume bol-
in snatra ta oglas za re-
no, ne na za kolo. Zeli si
uče in sreče v novem le-
tu 1928. Dopise na oglasni
oddelku „Jutra“ pod šifro
„Usoda sreče 1928“. 40795

Morja val
Pismo odposlano na zahte-
vano v Maribor. Elza
Marja. 47

Vera!
Dvignite pismo v oglasnem
oddelku „Jutra“. 58

Blaga duša
ki sama trdi, bo razumela
osamljenega, avtoriteta, di-
gar življenja, petka, di-
guševne opore, brez ljubezni.
— Ponudbe na oglasni
oddelku „Jutra“ pod šifro
„Zapostavljen“. 61

Samotar
srednje star — 186 si to-
roden par. Le samsrati si-
kar, če za mar ti je stvar!
Ponudbe na oglasni oddelku
„Jutra“ pod šifro „Sreča otar-
a“. 62

Odpadli listi! kje si?
Obilo sroče v novem letu
Van. Iščim. Dopise pod šifro
„Metropolis“. 107

Ženitve
Vdova
srednjih let (35), s polsteno
hčerko, s čednim stanova-
njem v sredini mesta, se je
naveličala samotariti. —
V svojo posojitve motive
se zeli samsrati s gospo-
dino v starosti 42—54 let
s primerne ekizitoci. Pred-
nost imajo vidovi rečne
znanja, katerim je ljuba
družinska sreča. Prosim le
rečne ponudbe pod šifro
„Družinska sreča“ na po-
družnici „Jutra“ v Mari-
boru. 41218

Usnjena rokavica
bela, se je izgubila od
frankiskanskega mostu do
pošte. Najdišči se naproča,
da je odda v Knafliji ul.
št. 13/II. 54

Trg. naobražena
gospodična s premoženjem,
se zeli v svojo ženitvo so-
samsrati s zdravim in sim-
patičnim gospodom v sta-
rosti od 30—35 let. Trgov-
ci v dobro vpljano trgo-
vine imajo prednost. Cenj.
dopise, če mogote s sliko,
je pošlji na oglasni oddelku
„Jutra“ pod šifro „Ugodna
prilika 1928“. 41306

Katera gospodična
zeli poročiti veleposelstnika
in trgovca, naj pošlje svoj
naslov na podružnico Jutra
v Mariboru pod šifro
„Prilika 1928“. 41318

Trgovec
in posejnik v lepem me-
stu, s sigurno ekizitoci,
inteligenten in prijeten za-
njošiji, zeli znanja s isto-
tako gospodično ali vdovo-
co do 30 let, v svojo žen-
itvo. Sem 36 let star vido-
vec. — Dopise s sliko na
oglasni oddelku „Jutra“ pod
„Mir 30“. 41306

Dobrosrčni gospod
zeli poročiti gospodično do
30 let, ki bi imela slaži-
čno, trgovino ali slino.
Rečne dopise na oglasni
oddelku „Jutra“ pod šifro
„Preteklost“. 41154

Železniški uradnik
bi poročiti značajno, dobro-
srčno gospodično, v staro-
sti od 20—35 let, s primerni
no doto. Dopise s polnim
naslovom in sliko na oglas-
nem oddelku „Jutra“ pod šifro
„Diskretnost 30“. 41225

Brivski pomočnik
27 let star, lepo znanost, i-
šte v svojo ženitvo, 30
let staro vdovo, ki posedu-
je brivnico. Naslov pove
oglasni oddelku „Jutra“. 80

Harmonika
s jugoslovanske izdeloval-
ne harmonike F. Kucel.
Drevo griz pri Vrhni
ima v salogi vedno najpo-
boljše harmonike. Har-
monike najnovjšega siste-
ma Dinoo — dražje od ob-
ičajnih. 30928

Živali
Kanarčki
slahitni vrvice (Edelroller)
slahitni vrvice, izvrstni pevci,
pasme Rusche se doseli
na III. Jugoslovanski raz-
stavi razred A 324, B 318
ločki. Dobili so prvo čast-
lavorjev venci. Razen tega
veliko slato, malo slato in
veliko srebrno poslačeno
kolajno. Prodaja sume po
200, 250 in 300 Din komad.
Razpoložljivi po povzetju in
jamčim, da pride priš živ
Frano Golob, Hranilniška c.
št. 8, Ljubljana. 41239

Psa
bernhardina, drugega
zvestega spremljevalca ku-
pim. Ponudbe v opisem in
ceno na oglasni oddelku
„Jutra“ pod šifro „Bern-
hardine“. 41239

Mlad pes
ovčje pasme, ki stoji na
ime Drinke in ima most-
no znamko št. 190, se je
izgubil. Najdišči naj ga
proti nagradi odda na Ale-
ševčevi cesti 29. 11

Kokoši
slahitni vrvice, izvrstni ku-
pim. Ponudbe na oglasni
oddelku „Jutra“ pod šifro
„Cochinchina“. 48

Kanarčki
harški rolerji, izvrstni pev-
ci, par 180—250 Din odda
Zupan, Bohoričeva ulica 16
27

RADIO-AVTO
Akumulatorske baterije
po konkurenčnih cenah izdeluje in popravlja

Legubljeno
Več ključkov
malih (blagajniških) se je
izgubilo v Zvezdi. Dobe se v
oglasnem oddelku „Jutra“. 106

Usnjena rokavica
bela, se je izgubila od
frankiskanskega mostu do
pošte. Najdišči se naproča,
da je odda v Knafliji ul.
št. 13/II. 54

Razno
J. Vardjan, Sisk 54. Hrv.
priporoča kot stara izdelo
valnice svoje najbolje tam-
barice vseh vrst. Ceniki na
razpolago. 184-

Sopotnika za avto
sprejme stara, renomirana
tovarna za potovanje po
vseh Sloveniji. Prekramju
in Madžimariju. V potev
pridejo le stroke s enim
predmetom in ki bi po-
vale stalno akzi vse leto
(ca 800 dal). Ponudbe na
oglasni oddelku „Jutra“ pod
šifro „Avto 1928“. 41080

Din 2000 mesečno
in se nekaj provizije pla-
čam osebam za razpava-
nje nove in najdenega pre-
meta, ki je nujno potreben
pri vsaki hiši, pripraven
tudi za dame. Ponudbe s
prilogo manke za 2 Din
na poštni predal 6, Ptuj.

Din 3000
metrov
razne
svile
razprodajemo
na
obroke.
Cene:
Din 90'-
Din 100'-
Din 120'-
Oblačilnica
„Mirija“
Ljubljana
Mestni trg
17/1

MARKO ROSNER
Zaloga
manufakturnega blaga
MARIBOR
Slovenska ul. 13 Telefon št. 232
Samo na debelo!

V. & M. BAREŠIĆ & Co.
Ljubljana Zagreb,
Dunajska cesta 12. Kukovičeva ul. 30.
Proizvod: GENERAL MOTORS.

Brez dvoma nedosegljiv voz
„OAKLAND“, šestcilindrski avto-
mobil, je vedno nagrajen na raz-
stavah širom sveta. Povsod je po-
nos njegovih lastnikov.

Tudi oni so ponosni na brezhibno
delo njegovega močnega šestcilin-
drskega motorja ravnotako kot na
krasno zunanost.

„VATRA“
Maribor
Strossmayerjeva
ulica 3

Lič & Tichy
oblastno koncesionirano električno podjetje
je v Mariboru. Slovenska ulica št. 16
prevzema vse v to stroko spadajoče na-
prave in popravila transformatorjev, gene-
ratorjev, dynamo-strojov, motorjev in apa-
ratov, instalacije vsake vrste po V. D. E.
omrežje visoke in nizke napetosti po stro-
kovni izvedbi. Prospekte pošiljam na
zahtevo.

„OAKLAND“
PRODUCT OF GENERAL MOTORS

Foksterierja
razsvetla, plemenasto prico,
s prvotnim rodovnikom
in sobno dresuro, kupim.
Ponudbe s sliko na naslov:
Zamboni, Beograd, Ka-
Ljubice 11. 12092-4

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

„VATRA“
Maribor
Strossmayerjeva
ulica 3

Lič & Tichy
oblastno koncesionirano električno podjetje
je v Mariboru. Slovenska ulica št. 16
prevzema vse v to stroko spadajoče na-
prave in popravila transformatorjev, gene-
ratorjev, dynamo-strojov, motorjev in apa-
ratov, instalacije vsake vrste po V. D. E.
omrežje visoke in nizke napetosti po stro-
kovni izvedbi. Prospekte pošiljam na
zahtevo.

„OAKLAND“
PRODUCT OF GENERAL MOTORS

Foksterierja
razsvetla, plemenasto prico,
s prvotnim rodovnikom
in sobno dresuro, kupim.
Ponudbe s sliko na naslov:
Zamboni, Beograd, Ka-
Ljubice 11. 12092-4

Din 2000 mesečno
in se nekaj provizije pla-
čam osebam za razpava-
nje nove in najdenega pre-
meta, ki je nujno potreben
pri vsaki hiši, pripraven
tudi za dame. Ponudbe s
prilogo manke za 2 Din
na poštni predal 6, Ptuj.

Din 3000
metrov
razne
svile
razprodajemo
na
obroke.
Cene:
Din 90'-
Din 100'-
Din 120'-
Oblačilnica
„Mirija“
Ljubljana
Mestni trg
17/1

MARKO ROSNER
Zaloga
manufakturnega blaga
MARIBOR
Slovenska ul. 13 Telefon št. 232
Samo na debelo!

V. & M. BAREŠIĆ & Co.
Ljubljana Zagreb,
Dunajska cesta 12. Kukovičeva ul. 30.
Proizvod: GENERAL MOTORS.

Brez dvoma nedosegljiv voz
„OAKLAND“, šestcilindrski avto-
mobil, je vedno nagrajen na raz-
stavah širom sveta. Povsod je po-
nos njegovih lastnikov.

Tudi oni so ponosni na brezhibno
delo njegovega močnega šestcilin-
drskega motorja ravnotako kot na
krasno zunanost.

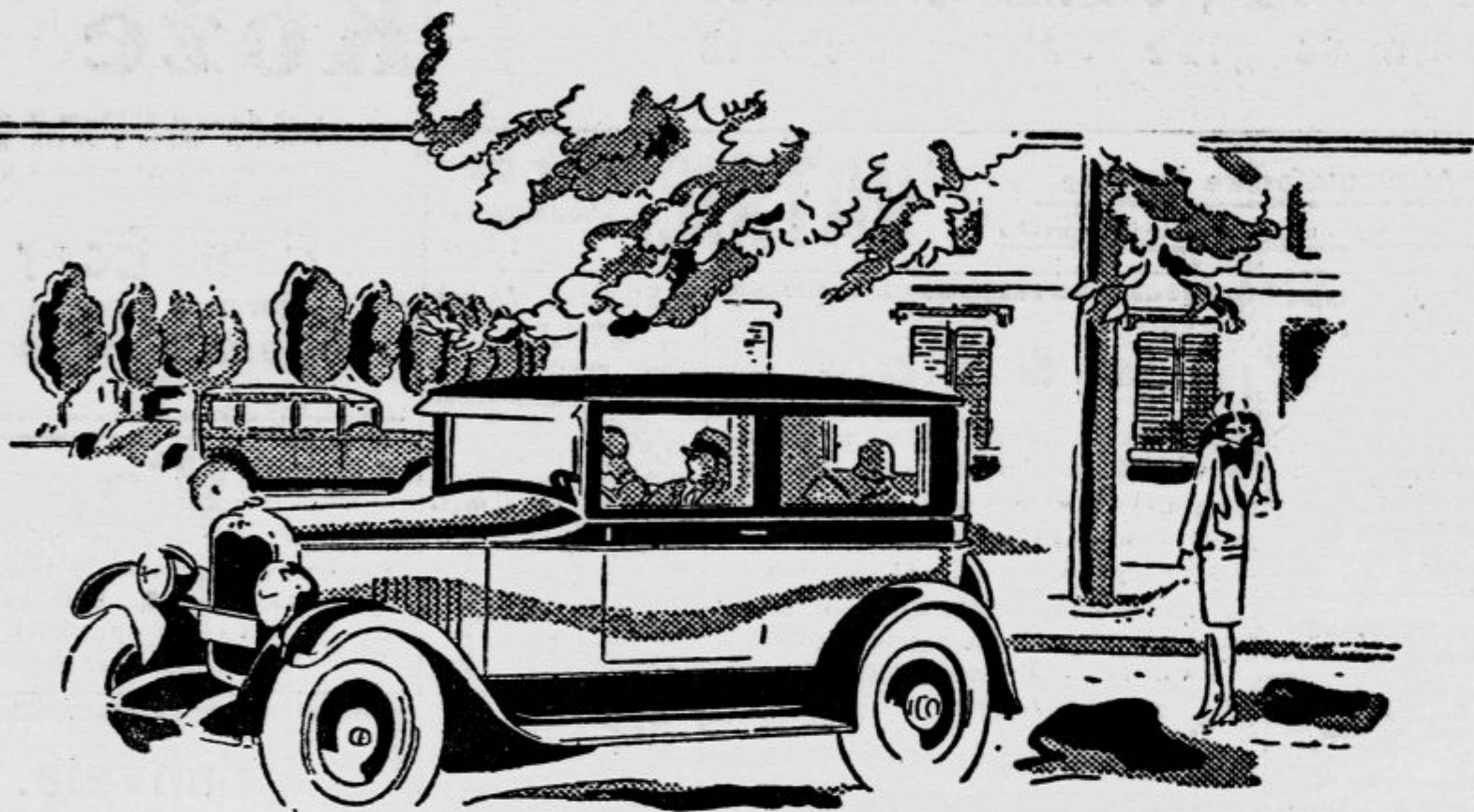
Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

Din 600' na mesec
zakupite lahko doma s
lahkim delom. Primerno za
moške in ženske, zlasti se
za mladino. Za pojanila.
pouk in vzorec priloge
10 Din. — Ako sprejmete
delo, se vam denar vrne.
Začetnik najamčen. Nikaka
provara. Cenjene ponudbe
pod „Postanski začetnik“
na poštni predal št. 6 —
Ptuj, Slovenija.

V vsih bistvenih delih „veliki voz“

kljub temu pa zmanjšan v obliki in znižan v ceni,
tako, da je eden izmed najcenejših avtomobilov
na svetu glede nakupa in obrata

Samo pri velikih in dragih vozovih boste našli perfektnost v razmerju, dovršenost in mnogo modernih Chevroletovih posebnosti.

Stroj je opremljen z čistilcem za zrak in olje. Karoserija je izdelana od Fisher-ja, usvaritelja luksuznih avtomobilskih karoserij. Opremljena je z merilom za benzin, z zadnjo (Stop) svetilko in kombinirano ključavnico za vžiganje in krnilo...

Nikoli prej je bil kak cenješi voz izdelan in opremljen na takli harmonični način

Produkt
General Motors

CHEVROLET

Touring Din 56.000.—

prav po principu industrije „velikih vozov“.

Zastopstvo in glavno skladišče rezervnih delov.

V. in M. Barešič & Co.

ZAGREB LJUBLJANA

Kukovičeva ulica 30. Dunajska cesta 12.

Zastopniki širom države.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z. o. z.

mednarodni transporti (oprava spedicij-kih in carinskih poslov)

LJUBLJANA, M. klošičeva 36

Preselitve

Vinska razstava in vinski sejem v Liutomeru

dne 6. in 7. januarja 1928 v dvorani predsednika
gostiničarske zadruge g. JULIJA STRASSER.

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

POLETOGOVINA
SCHNEIDER-VEROVŠEK

LIGNOSE

glasovite originalne brezdimne
lovske patrone. Enoročne pištole.
Generalno zastopstvo in tvorniško
skladišče

PIRA D. D.

ZAGREB, Račkoga ulica 7 d.

HERZ

I SIN

BANATSKI KARLOVAC

TVORNICA

SALAME

I MASNE ROBE

dobavlja

PRIMA ZIMSKU SALAMU

šunke à la Prag, butinske salame,

Schinkensalami, razne vrste slanin,

kobasičarsku robu, mortadela u

obliku bloka, zajamčeno čistu

svinjsku mast.

Osnovano god. 1873

Odlikovan na 10 izložba

Najceneje! Modroci Najceneje!

Otomane, spalne patent-divane, fotelje, garniture, žimnice, posteljne mreže, zložitve, železne postelje in vse tapetniške izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan, tapetnik

LJUBLJANA, Krekov trg 7 (poleg Mestnega doma).

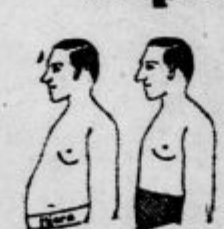
Elektrotehnično podjetje

Karol Florjančič

v Celju Cankarjeva c. 2
(poleg davčnega urada).

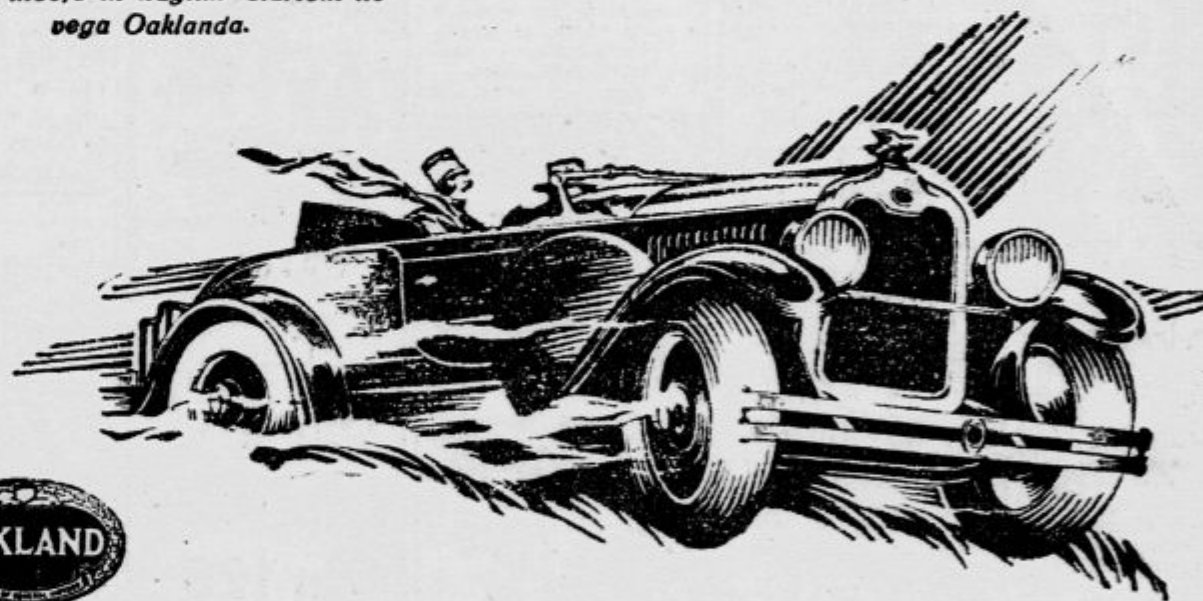
• Instalacije električnih naprav — za luč in pogon, telefonov, zvoncev, radio • aparatov. Poprava elektromotorjev in vsakovrstnih električnih naprav. — V zalogi: lestenci, svetiljke, likalniki, motorji, števci, žarnice itd. in ves elektromaterijal. — Točna poštežba. — Nizke cene! Proračuni pouzredu.

Lepota lica!

Creme Rose Centifolia je soladni ideal vake modne dame. Krema daje izvanredno ljubi in nežni ten, lice postane zamamljivo, mladensko in čarobno, ter s svojo mlinirano pobudjuje splošno zdravost. Skri v vse greke, najboljša podloga za puder in nenadomestljiva za ples in promeno. 50 Din COLD CREAM, originalna angleška masna nočna krema, ki prodere popolnoma v pore lica in jih hrani ter dnevno pomlajuje kožo, napravljajo jo elastično. Nenadoknadiva se v vsako damo, ker sprejema prarano starost in odstranjuje popolnoma vse nečistoče lica. Din 50. — Centifolia kosmet. savod, Zagreb, Ilica 37. Zahtevajte brezplačne ilustrativne prospekte!

Naravnost vzradošeni boste nad
brzino, močjo in naglim startom novega Oaklanda.

Dolg in nizek --

v svrhu skrajne stabilnosti in varnosti pri velikih
brzinah

Vsakdo, ki ga je videl, hvali neobičajno prostornost in razkošnost notranjosti novega Oaklanda — »Cosmopolitan Six-a«, občudovanja vredno eleganco in učinkovitost njegovih obrisov...

Toda to so samo še nadaljni pridobitki izvirajoči iz razlogov za neobičajno dolžino razstoja med osmi in karoserije.

Pri »Cosmopolitan Six-u« so namreč polagali ogromni General Motors preizkuševalni laboratoriji glavno pažnjo na stroj, vsled tega pa so tudi začrtali dolgo in nizko šasijsko in karoserijsko v dosego velike stabilnosti in možnosti opravljanja ga z trdno roko na odprti cesti pri visokih brzinah, katere razvija stroj.

60 konjskih sil na zavori!

Ta velika moč in iz nje izvirajoča brzina sta praktično mogoča in varna vsled dolgotrajne močne šasije, ki meri skoraj 3 metre med osmi prednjih in zadnjih koles, v celosti pa 4 metre.

To dolgost je uporabil Fisher, vodilni svetovni ustvaritelj avtomobilskih karoserij, za izum krasne, harmonične oblike, katere odlikuje »Cosmopolitan Six-a«.

Zastopnik Oaklanda — Vam bo radevolje razkazal te posebnosti neposredno na vozu in neobvezatno predložil njegovo izvrstno izdelavo.

V. in M. Barešič & Co.

ZAGREB

LJUBLJANA

Kukovičeva ulica 30.

Dunajska cesta 12

Zastopniki širom države.

OAKLAND „COSMOPOLITAN SIX“